

**Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor
baby's en peuters jonger dan 3 jaar
in het Vlaamse Gewest in 2025**

Marije Reidsma
Ilse Tobback
Karen Huysmans
Mikkel Barslund
Peter De Cuyper

HIVA-KU Leuven

Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Minderbroedersstraat 8 – B-3000 Leuven
Tel 0032 16 37 34 32
E-mail: swvg@kuleuven.be
Website: <http://www.steunpuntwvg.be>

**STEUNPUNT
WELZIJN
VOLKSGEZONDHEID &
GEZIN**

Publicatie nr. 2026/01

SWVG-Rapport 57

Titel rapport: Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2025

Promotor: Peter De Cuyper

Onderzoekers: Marije Reidsma, Ilse Tobback, Karen Huysmans, Mikkil Barslund

met dank aan Sofie Cabus en Eveline Teppers voor hun bijdrage aan het rapport
HIVA-KU Leuven

Dit rapport kwam tot stand met de steun van de Vlaamse Overheid. In deze tekst komen onderzoeksresultaten van de auteur(s) naar voor en niet die van de Vlaamse Overheid. De Vlaamse Overheid kan niet aansprakelijk gesteld worden voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de meegedeelde gegevens.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder uitdrukkelijk te verwijzen naar de bron.

No material may be made public without an explicit reference to the source.

Het consortium SWVG

<i>Deelnemende instellingen - Dagelijks bestuur</i>	
KU Leuven	
· LUCAS, Centrum voor zorgonderzoek en consultancy	Prof. dr. Anja Declercq
· Instituut voor Sociaal Recht	Prof. dr. Koen Hermans
· HIVA - Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving	Prof. dr. Johan Put
	Prof. dr. Tine Van Regenmortel
UGent	
· Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management	Prof. dr. Bram Verschuere
· Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg	Prof. dr. Katrien Vanthomme
· Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg	Prof. dr. Jeroen Trybou
Vrije Universiteit Brussel	
· Faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen	Prof. dr. Johan Vanderfaeillie
Universiteit Antwerpen	
· Faculteit Sociale Wetenschappen	Prof. dr. Koen Decancq
<i>Partnerinstellingen</i>	
Universiteit Hasselt	
· Faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen	Prof. dr. Wim Pinxten
Thomas More Hogeschool	
· Unit Mens & Welzijn	Dr. Peter De Graef
Arteveldehogeschool	
· Sociaal Werk	
Hogeschool Gent	
· Onderzoekscentrum 360° Zorg en Welzijn	
UC Leuven-Limburg	
· Research & Expertise - Expertisecentrum Health Innovation	
Karel De Grote hogeschool	
· Onderzoek en maatschappelijke dienstverlening	
Hogeschool PXL	
· Expertisecentrum PXL Social Work Research	
Odisee co-hogeschool	
· Studiegebied Sociaal-Agogisch Werk	
KeFor	
· Kenniscentrum Forensisch Psychiatrische Zorg	
<i>Coördinatie en secretariaat</i>	
Coördinator SWVG	Dr. Kathleen De Cuyper
Administratieve ondersteuning	Manuela Schröder
	Lut Van Hoof

Rapport 57

Januari 2026

Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2025

Onderzoekers: Marije Reidsma, Ilse Tobback, Karen Huysmans en Mikkél Barslund

Promotor: Peter De Cuyper

HIVA-KU Leuven

Samenvatting

Het voorliggend onderzoek heeft als doel om via een representatieve steekproef het opvanggebruik van kinderen onder de 3 jaar woonachtig in het Vlaamse Gewest in kaart te brengen en om een inschatting te maken van de onvervulde behoefte aan formele opvang. Het onderzoek werd in het kader van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin uitgevoerd door het HIVA - KU Leuven, in opdracht van het agentschap Opgroeien. Het vormt een update van het onderzoek dat is uitgevoerd in 2018 en bouwt inhoudelijk verder op eerdere onderzoeken rond hetzelfde thema, wat toelaat om evoluties in kaart te brengen.

In dit rapport komen volgende onderwerpen aan bod:

- de frequentie en de intensiteit van het opvanggebruik tijdens de laatste 'gewone' week. Voor het in kaart brengen van het opvanggebruik is er van bij aanvang een duidelijke opsplitsing gemaakt tussen formele opvang (betaalde gezins- en groepsovang met regelgeving) en informele opvang (meestal onbetaalde opvang door bijvoorbeeld familie, vrienden, ...);
- de kenmerken van opvanggebruikers en redenen van het opvanggebruik;
- de meest gebruikte opvangvormen en de redenen hiervoor;
- het gebruik van opvang op atypische momenten;
- een inschatting van de onvervulde behoefte aan formele opvang.

In dit rapport is ook aandacht besteed aan mogelijke verschillen tussen verschillende subgroepen in de steekproef. Hiervoor zijn de betrouwbaarheidsintervallen van de percentages gerapporteerd en soms bijkomend bivariate analyses uitgevoerd (bijvoorbeeld chi-kwadraattoetsen). In deze gevallen is er niet gecontroleerd voor andere zaken.

Ten opzichte van het vorig onderzoek (Teppers, Schepers, & Van Regenmortel, 2019) zijn er beperkte wijzigingen aangebracht aan het opzet en de vragenlijst. Zo is in 2025 niet enkel het effectieve gebruik, maar ook de nood aan kinderopvang op atypische momenten bevestigd. Bovendien is de on vervulde behoefte aan (bijkomende) formele opvang in kaart gebracht voor *alle* respondenten, terwijl dit in 2018 enkel het geval was voor deelnemers aan de websurvey (zie hieronder voor een overzicht van de gebruikte bevestigingsmethoden).

Voor dit onderzoek werd, naar analogie met voorgaande onderzoeken, een gestratificeerde steekproef getrokken van bijna 22 000 gezinnen wonende in het Vlaamse Gewest met kinderen die op 10 maart 2025 tussen de 3 maanden en 3 jaar oud waren. Hiervoor is vertrokken van het Mirage-bestand van het agentschap Opgroeien. In totaal hebben 4 114 gezinnen deelgenomen aan de bevestiging van de uiteindelijk 21 703 gezinnen die werden gecontacteerd, wat overeenkomt met een responsgraad van 19%. De responsgraad ligt een stuk lager dan in 2018, toen deze nog 40.3% bedroeg. De daling is evenwel in lijn met een algemene dalende trend in participatie aan surveyonderzoek. Door wegingen voor de leeftijd van het kind (< 30 maanden en ≥ 30 maanden), origine van de moeder en provincie werd de oorspronkelijke proportionaliteit van deze subgroepen in de populatie hersteld.

Er werd voor de bevestiging gebruik gemaakt van een websurvey, een telefonische enquête (met een sterkere focus op gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, gezinnen in kansarmoede en gezinnen die niet over een e-mailadres beschikken) en een face-to-face enquête (bij die gezinnen waarvoor Berbers, Turks of Arabisch staat genoteerd als taal waarin de dienstverlening door Kind en Gezin verloopt door een gebrek aan voldoende kennis van het Nederlands, Frans of Engels).

Binnen elk onderzocht onderwerp kunnen de volgende belangrijke resultaten en conclusies puntsgewijs worden opgesomd.

Gezins- en socio-economische kenmerken en representativiteit van de (gewogen) steekproef:

- 94% van de kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar woont in (minstens) één gezin met twee samenwonende of gehuwde partners, wat een goede representatieve weergave is van de populatie;
- 68.6% van de moeders (tegenover 54.4% van de vaders) heeft een diploma hoger onderwijs (hogeschool of universiteit), wat een oververtegenwoordiging is in vergelijking met het aandeel in de populatie (58.4%);
- 72.8% van de moeders werkt (resp. 44.1% voltijds en 28% deeltijds), wat stijgt tot 83.2% indien moeders in tijdelijke arbeidsonderbreking mee in rekening worden genomen. Van de vaders werkt 92.6% (resp. 85.7% voltijds en 5.5% deeltijds). Het percentage werkende moeders is representatief als vergeleken wordt met het aandeel werkende *moeders* met een kind onder de 3 jaar oud in de populatie, en met het aandeel werkende *vrouwen* in de populatie;
- De mediaan van het maandelijks netto beschikbaar inkomen op gezinsniveau ligt tussen de 4 000 en 4 999 euro. 34.7% van de respondenten geeft aan een maandelijks netto gezinsinkomen te hebben van 5 000 euro of meer. Dit aandeel ligt veel hoger in de populatie (huishoudens met een kind tussen 0-2 jaar oud), wat doet vermoeden dat respondenten in de steekproef hun maandelijks beschikbaar inkomen onderschatten;

- 8.8% van de gezinnen leeft in kansarmoede (volgens de definitie van het agentschap Opgroeien), wat een lichte ondervertegenwoordiging is in vergelijking met het aandeel in de populatie (12.3%);
- 33.2% van de gezinnen heeft een moeder van niet-Belgische origine, wat een goede representatieve weergave is van de populatie (33.1%). In de ongewogen steekproef bedraagt dit percentage 25.4%, wat betekent dat de weging het gewicht van moeders van niet-Belgische origine verhoogt;
- Ongeveer de helft van de gezinnen (50.8%) kan dagelijks of wekelijks een beroep doen op de grootouders voor opvang van hun kindje, een lichte daling ten opzichte van 2018 (53.8%).

Frequentie en intensiteit van het opvanggebruik door gezinnen met niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar:

- 87.8% maakt gebruik van **formele en/of informele opvang** (voor 83.1% is dit een regelmatig¹ gebruik en voor 4.7% een beperkt² gebruik). 12.2% maakt geen gebruik van opvang, noch formeel noch informeel;
- 79.1% maakt gebruik van **formele opvang** (77.3% regelmatig en 1.8% beperkt), dit kan in combinatie zijn met informele opvang. Dit aandeel is het hoogst bij kinderen tussen 1 en 2.5 jaar;
- 67.5% maakt gebruik van **informele opvang** (38.7% regelmatig en 28.8% beperkt), dit kan in combinatie zijn met formele opvang;
- Het aandeel beperkt gebruik is hoger in de informele opvang dan in de formele opvang;
- Bovenstaande cijfers liggen in lijn met de cijfers uit 2018, al is een lichte stijging in het regelmatig gebruik van formele opvang waar te nemen en een daling in niet-gebruik van formele opvang;
- Er kunnen **vier profielen van (regelmatig en beperkt) opvanggebruik** worden onderscheiden: 58.8% gebruikt formele én informele opvang (de 'combinatie'-groep), 20.3% gebruikt enkel formele opvang (waarvan 97.4% op regelmatige wijze), 8.7% gebruikt enkel informele opvang (waarvan 61.7% op regelmatige wijze) en 12.2% gebruikt geen opvang. Hieruit kan worden afgeleid dat ongeveer 75% van de gebruikers van formele opvang dit combineert met het gebruik van informele opvang;
- Ten opzichte van 2018 is het *regelmatig* gebruik van enkel formele opvang toegenomen (van 93.9% naar 97.4%) en het regelmatig gebruik van enkel informele opvang afgenomen (van 65.7% naar 61.7%);
- Binnen het *regelmatig* gebruik van opvang ligt het deeltijds³ gebruik hoger dan het voltijds⁴ gebruik. Het deeltijds gebruik bedraagt ongeveer 71% voor de regelmatige gebruikers van formele opvang en ongeveer 95% voor regelmatige gebruikers van informele opvang. Indien er deeltijds gebruik wordt gemaakt van opvang, gaat het voornamelijk om volle dagen (d.i. 5 uur of meer op een dag). Vooral voor regelmatige gebruikers van informele opvang is dit percentage

¹ Regelmatig = wekelijks minstens één dag 5 uur of meer of minstens drie dagen minder dan 5 uur.

² Beperkt = wekelijks maar niet met de intensiteit van regelmatig gebruik, of af en toe/maandelijks.

³ Deeltijds: minder dan 5 dagen 5 uur of meer opvang in de week.

⁴ Voltijds: minstens 5 dagen 5 uur of meer opvang in de week.

flink gestegen in vergelijking met 2018 (van 62.8% naar 72.7% alleen volle dagen deeltijds opvang);

- Het opvanggebruik vindt voornamelijk plaats door de week en veel minder in het weekend. Voor de formele opvang zijn woensdag en vrijdag de minst drukke dagen, terwijl maandag, dinsdag en donderdag de drukste dagen zijn. Voor de informele opvang geldt net het omgekeerde: de drukste dagen zijn woensdag en vrijdag;
- In vergelijking met 2018 is het gebruik van volle dagen formele opvang voor iedere werkdag gestegen, en voor informele opvang gedaald;
- Ongeveer 60% van de (*regelmatige en beperkte*) gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) doet beroep op formele opvang voor minstens 30 uur per week, meer dan de 51.8% in 2018; voor de informele opvang (al dan niet in combinatie met formele opvang) gaat het slechts om ongeveer 13%;
- Niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar worden gemiddeld 3.8 dagen in de week (exclusief weekend) opgevangen in de formele opvang en 1.7 dagen in de informele opvang (exclusief weekend);
- Net zoals in voorgaande onderzoeken lijkt het *regelmatig* gebruik van formele opvang toe te nemen met de leeftijd van het kind, tot het kind de leeftijd van 2.5 jaar bereikt. Ten opzichte van 2018 is het regelmatig gebruik van formele opvang in iedere leeftijdscategorie toegenomen, maar sterker in de jongere leeftijdscategorieën (tot 18 maanden).

Kenmerken van opvanggebruikers:

- Het *regelmatig* gebruik van formele en/of informele opvang is hoger indien de moeder werkt (hetzij voltijds, hetzij deeltijds). Hetzelfde geldt voor de vader, maar de **werkstatus** van de moeder is een belangrijker determinant dan de werkstatus van de vader;
- Werkende moeders zijn in de grote meerderheid bij de respondenten die gebruik maken van zowel formele als informele opvang, en gebruik maken van enkel formele opvang. In totaal werkt ruim 80% van de moeders die gebruik maken van formele opvang, al dan niet in combinatie met informele opvang. Bij de gebruikers van enkel informele opvang gaat het om ongeveer de helft. Van de moeders die geen gebruik maken van kinderopvang werkt ongeveer 15%, en is ruim 40% huisvrouw of student.
- Het *regelmatig* gebruik van formele en/of informele opvang is het laagst indien de vader voltijds werkt en de moeder niet werkt of op invaliditeit staat (37.3%) en wanneer een alleenstaande ouder niet werkt (42.3%). Het is het hoogst indien beide ouders werken (87.1% tot 97.8% afhankelijk van specifieke werkregime) of indien een alleenstaande ouder werkt (95.8%);
- In vergelijking met 2018 is het percentage regelmatig opvanggebruik (formeel en/of informeel) bij twee niet-werkende ouders bijna verdubbeld van 26.8% naar 52.8%;
- Hoe hoger het **maandelijks netto-gezinsinkomen**, hoe hoger het *regelmatig* gebruik van formele en/of informele opvang en hoe hoger het gecombineerd gebruik van formele én informele opvang;

- Wat betreft **gezinssituatie** maken net zoals in 2018 alleenstaanden minder *regelmatig* gebruik van informele opvang dan gehuwden of samenwonenden (27.3% versus 39.4%). Binnen de regelmatige gebruikers worden, opnieuw net zoals in voorgaande jaren, kinderen van alleenstaanden wel meer voltijds opgevangen. Dit geldt voor zowel de formele als de informele opvang;
- Kansarme gezinnen maken minder *regelmatig* gebruik van formele en/of informele opvang (42.8% versus 86.8%), van formele opvang al dan niet in combinatie met informele opvang (37.9% versus 81.0%) en van informele opvang al dan niet in combinatie met formele opvang (8.3% versus 41.5%) dan niet-kansarme gezinnen. Ten opzichte van 2018 valt op dat het percentage kansarme gezinnen dat regelmatig gebruik maakt van informele opvang is gedaald van 16% naar 8.3%, en het niet-gebruik van informele opvang is gestegen van 66.4% naar 76.6%. De relatie tussen formeel en informeel opvanggebruik enerzijds en de **kansarmoedestatus** van het gezin anderzijds verandert niet wezenlijk naargelang de werkstatus van de moeder;
- Gezinnen met een **moeder van niet-Belgische origine** maken minder *regelmatig* gebruik van formele en/of informele opvang (58.6% versus 94.6%), van formele opvang al dan niet in combinatie met informele opvang (52.5% versus 89.1%) en van informele opvang al dan niet in combinatie met formele opvang (12.3% versus 51.4%) dan gezinnen met een moeder van Belgische origine. In vergelijking met 2018 is het regelmatig gebruik van formele opvang voor zowel gezinnen met een moeder van Belgische als niet-Belgische origine gestegen, terwijl het regelmatig gebruik van informele opvang licht is gestegen voor gezinnen met een moeder van Belgische origine en juist is gedaald wanneer de moeder van niet-Belgische origine is. Wat betreft formele opvang blijkt de werkstatus van de moeder sterker samen te hangen met opvanggebruik dan de origine van de moeder, terwijl voor informele opvang de origine van de moeder bepalender lijkt te zijn dan de werkstatus van de moeder;
- Net zoals in voorgaande jaren is het *regelmatige* gebruik van formele en/of informele opvang het hoogst in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant en het laagst in Antwerpen. Deze verschillen stemmen overeen met **provinciale verschillen** in werkzaamheidsgraad van de moeders en het beschikbare formele opvangaanbod per 100 kinderen;
- Wat betreft **verstedelijingsgraad** (volgens de VRIND-classificatie) is het *regelmatige* gebruik van formele en/of informele opvang het laagst in de groot- en centrumsteden, wat grotendeels verklaard kan worden door het grotere aandeel kansarme gezinnen, niet-werkende moeders en moeders van niet-Belgische origine in deze gebieden.
- Wanneer niet-gebruikers van kinderopvang vergeleken worden met de volledige steekproef, zijn er onder de niet-gebruikers meer niet-werkende moeders en vaders, meer moeders van niet-Belgische origine, meer gezinnen die leven in kansarmoede, meer inwoners uit de grootsteden en meer kinderen onder de 1 jaar oud.

Redenen voor het gebruik en niet-gebruik van opvang:

- De meest aangehaalde reden om (formele en/of informele) **opvang te gebruiken**, is het 'verder willen of moeten blijven werken' (94.4%). Dit is een grote stijging ten opzichte van 2018 (86.0%), die zeer waarschijnlijk te verklaren valt doordat in 2018 enkel gepeild werd naar het 'verder willen blijven werken'. Op tweede plaats komt de reden 'omdat het beter is voor de ontwikkeling van het kindje' (58.6%). Beide redenen worden vaker aangehaald door 'combinatie'-gebruikers en gebruikers van enkel formele opvang in vergelijking met gebruikers van enkel informele opvang;
- De voornaamste opgegeven redenen voor het **niet gebruiken van formele én informele opvang** zijn het zelf voor het kindje te kunnen zorgen met het oog op het welzijn van het kindje (47.6% binnen de top 3 van belangrijkste redenen) en het (al dan niet tijdelijk) niet werken van één of beide ouders (43.2% binnen de top 3). Deze twee voornaamste redenen blijven onveranderd tegenover voorgaande onderzoeken, maar zijn wel minder vaak als reden aangehaald. Vooral het percentage dat geen opvang gebruikt omwille van niet werken of omwille van werkloosheid of ziekte is sterk afgenomen (van 50% naar 30.5%);
- Ten opzichte van 2018 valt op dat het aandeel gezinnen dat **geen opvang gebruikt** omwille van het niet hebben kunnen vinden van een opvangplaats, sterk is gestegen wat betreft formele opvang (van 11.3% naar 27.8%) en in mindere mate voor informele opvang (van 12.7% naar 21.4%).

De meest gebruikte opvangvorm door regelmatige gebruikers:

- Een kleine meerderheid van 52.3% gebruikt één opvangvorm op regelmatige wijze, 37.6% combineert twee opvangvormen en 10.2% doet een beroep drie opvangvormen.
- Binnen de *regelmatige* gebruikers van formele en/of informele opvang is de meest gebruikte opvangvorm in dalende volgorde:
  - Groepsopvang met inkomenstarief (IKT) (50.3%)
  - Grootouders (21.6%)
  - Gezinsopvang met inkomenstarief (IKT) (13.3%)
  - Groepsopvang met een vrije prijs (10.4%)
  - Informele opvang door andere familieleden, burens, kennissen etc. (1.9%)
  - Gezinsopvang met een vrije prijs (1.4%)
  - Andere vormen van informele opvang, zoals opvang aan huis (0.9%) of bij personen of diensten (0.1%)
- In overeenstemming met de evolutie binnen het formele opvangaanbod is er ten opzichte van de voorgaande onderzoeken een stijging in het aandeel groepsopvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm, en een daling in de andere vormen van formele opvang;
- Voor 75.5% van de *regelmatige* gebruikers bestaat de meest gebruikte opvangvorm uit formele opvang en voor 24.5% uit informele opvang (voornamelijk door de grootouders);
- Aanvullende opvang (d.w.z. de tweede of derde opvangvorm) is vooral een aangelegenheid van informele opvang;

- Het aandeel dat een beroep doet op de grootouders als meest gebruikte opvangvorm is significant gestegen ten opzichte van 2018 (van 18.3% naar 21.6%). Alles samen genomen vervullen de grootouders voor 57.3% van de *regelmatige* gebruikers van formele en/of informele opvang een opvangfunctie;
- Indien de moeder een diploma van de hogeschool of universiteit heeft, is het gebruik van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm hoger in vergelijking met andere **opleidingsniveaus**. Waar dit in 2018 eveneens nog voor de vader gold, is dit in 2025 niet meer het geval. Hierbij aansluitend stijgt het gebruik van formele opvang met een vrije prijs licht en daalt het gebruik van informele opvang als het **maandelijks netto-gezinsinkomen** stijgt;
- Wat betreft **socio-economische verschillen** maken, net zoals in 2018, kansarme gezinnen en gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine meer gebruik van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm dan niet-kansarme gezinnen en gezinnen met een moeder van Belgische origine. Anders dan in 2018 ligt het gebruik van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm niet meer hoger bij alleenstaanden in vergelijking met gehuwden/samenwonenden. Bovendien was er in 2018 geen verschil waar te nemen in het gebruik van de grootouders als meest gebruikte opvangvorm tussen kansarme gezinnen en niet-kansarme gezinnen, terwijl dit verschil nu wel duidelijk aanwezig is (8.5% bij kansarme gezinnen en 22.2% bij niet-kansarme gezinnen);
- Ten opzichte van 2018 worden er slechts in beperkte mate **provinciale verschillen** gevonden wat betreft de meest gebruikte opvangvorm. Wat vooral opvalt is dat formele opvang in Limburg het minst vaak de meest gebruikte opvangvorm is ten opzichte van de andere provincies, en informele opvang (met name de grootouders) juist vaker. Als enkel gekeken wordt naar formele opvang, ligt het aandeel groepsopvang als meest gebruikte opvangvorm significant lager in Limburg en het aandeel gezinsopvang significant hoger;
- Er zijn ook verschillen op het vlak van de **verstedelijkingsgraad**. Zo is het gebruik van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm het hoogst in groot- en centrumsteden en het stedelijk gebied rond Brussel, en het gebruik van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm het hoogst in de grootstedelijke rand en op het platteland. Net zoals in 2018 is het gebruik van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm het hoogst in overgangsgebied. Informele opvang vormt het minst vaak de meest gebruikte opvangvorm in het stedelijk gebied rond Brussel, de grootsteden en de structuurondersteunende steden;

De keuze van de opvangvorm:

- Net zoals in 2018 zijn – althans voor de websurvey - de belangrijkste redenen om te kiezen voor een bepaalde opvangvorm opvoedkundige redenen (d.i. de aanwezigheid van andere kinderen en de stimulatie van de ontwikkeling, vooral belangrijk wanneer formele opvang de meest gebruikte opvangvorm is) en het goed bereikbaar zijn van de opvang. Voor de telefonische en face-to-face interviews komen daar nog bij de kwaliteit van de verzorging en infrastructuur en het vertrouwen in de opvang;
- Ten opzichte van 2018 is een grote stijging waar te nemen in het aandeel gezinnen dat als reden aanhaalt dat het kind nergens anders terecht kon. Dit percentage ligt ongeveer even hoog voor

gebruikers van gezinsopvang, groepsopvang en informele opvang als vormen van meest gebruikte opvang;

- De grote meerderheid, namelijk 85.5%, van de (regelmatige en beperkte) gebruikers zitten in de opvang van hun voorkeur. Dit is iets minder dan in 2018, toen dit percentage nog bijna 89% bedroeg. Dat betekent ook dat in totaal 14.5% niet in hun principiële voorkeursopvang een plek heeft, waarbij de mismatch het hoogst is bij gebruikers van groepsopvang met een vrije prijs (20.2%);
- Indien men niet in de voorkeursopvang zit, wilt ongeveer de helft van de gebruikers (48.4%) beroep doen op groepsopvang met IKT. Op de tweede plaats komt de gezinsopvang met IKT (25.9%) en op de derde plaats groepsopvang met een vrije prijs (9.0%);
- De redenen voor de principiële voorkeur bij de gebruikers die niet in hun voorkeursopvang zitten, zijn vooral de kwaliteit van de verzorging en opvoedkundige redenen.

Opvang op atypische momenten door regelmatige gebruikers:

- Onder opvang op atypische momenten wordt verstaan: vroege opvang (voor 7 uur), late opvang (na 18 uur), langdurige opvang (meer dan 11 uur per dag), nachtopvang en opvang tijdens het weekend (zaterdag en zondag);
- Ongeveer 32% van de regelmatige gebruikers maakt gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten (tijdens één of meerdere dagen in de week). Dit is een lichte daling ten opzichte van 2018 (ongeveer 36%). Specifiek voor de formele opvang bedraagt dit aandeel ongeveer 13%, voor de informele opvang 43%;
- Zowel voor de formele als informele opvang is opvang na 18 uur de meest voorkomende vorm van opvang op een atypisch moment (resp. 5.1% en 28.7%). Net zoals in 2018 komt opvang langer dan 11 uur per dag, opvang 's nachts en tijdens het weekend zelden voor in de formele opvang, maar maakt het toch een belangrijk deel uit van de informele opvang. Dit duidt erop dat de informele opvang meer flexibel is, en mogelijks naast de formele opvang wordt ingezet;
- Naar **leeftijd van het kind** zijn er geen significante verschillen in het gebruik van opvang op atypische momenten;
- Wat betreft **provincie** ligt het gebruik van opvang op atypische momenten het hoogst in West-Vlaanderen (43.3%), net zoals in 2013 en 2018;
- Kijkend naar de **gezinssituatie** zijn alleenstaanden grotere gebruikers van formele en/of informele opvang op atypische momenten dan samenwonenden/gehuwden (39.2% versus 31.3%), maar anders dan in 2018 – toen dit verschil zich in de informele opvang situeerde – is dit nu in de formele opvang (25.0% versus 12.2%);
- Naar **werksituatie** is, net zoals in 2013 en 2018, het formele en/of informele opvanggebruik op atypische momenten hoger indien beide ouders voltijds werken (35.9%) dan indien de moeder deeltijds werkt of in tijdelijke arbeidsonderbreking is of indien beide ouders deeltijds werken. Ook wordt er meer gebruik gemaakt van formele en/of informele opvang op atypische momenten door gezinnen met een werkende alleenstaande ouder (41.9%);

- Wat betreft **werkregime** maken gezinnen waar de moeder of de vader enkel werkuren overdag heeft minder gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten dan gezinnen waar de moeder of vader werkuren overdag heeft maar met onverwachte overuren, in een ploegenstelsel werkt of iedere week wisselende uren heeft (met een maximaal verschil van ongeveer 28% voor de moeders en 13% voor de vaders).

Onvervulde behoefte aan formele opvang:

- De onvervulde behoefte aan formele opvang bij **schoolgaande en niet-schoolgaande kinderen** tussen 3 maanden en 3 jaar is onderzocht bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang), bij gebruikers van enkel informele opvang en bij niet-gebruikers van formele én informele opvang;
- Ongeacht de reden waarom men niet méér gebruik kan maken van formele opvang, geeft 14.6% (2018: 11.5%) van de (*regelmatige en beperkte*) **gebruikers van formele opvang voor niet-schoolgaande kinderen** aan een extra nood te hebben aan formele opvang met een omvang van gemiddeld 1.9 dagen extra per (5-dagen) week. De nood situeert zich vooral in de week en niet in het weekend. De extra nood aan formele opvang is sterker aanwezig bij gezinnen met een niet-werkende moeder (21.9%), met een moeder van niet-Belgische origine (22.3%) en bij kansarme gezinnen (31.9%) en heeft ook een grotere omvang bij deze groepen van gebruikers van formele opvang (resp. gemiddeld 2.3, 2.4 en 2.7 dagen per week). 31.3% van de gebruikers van formele opvang met een bijkomende nood aan formele opvang heeft deze nood op een atypisch moment, vooral na 18 uur 's avonds;
- De meest aangehaalde redenen waarom gebruikers met een extra nood aan formele opvang niet méér gebruik kunnen maken van formele opvang zijn de volgende: er is te weinig plaats in de opvang (47.6%, een grote stijging ten opzichte van 27.1% in 2018), de openingsuren passen niet (35.7%) en de opvang is te duur (29.7%). Wanneer enkel gekeken wordt naar de reden 'er is te weinig plaats in de opvang' voor het bepalen van een zuivere behoefte aan formele opvang vanwege plaatstekort, heeft **6.9%** van de gebruikers van formele opvang nog een onvervulde behoefte aan formele opvang met een omvang van **gemiddeld 1.8 dagen per (5-dagen) week**;
- **37.3%** van de (*regelmatige en beperkte*) **gebruikers van enkel informele opvang** geeft aan een nood te hebben aan formele opvang, een stijging ten opzichte van 29.3% in 2018. Er zijn geen socio-economische verschillen in behoefte aan formele opvang waar te nemen. 26.3% van de gebruikers van informele opvang met een behoefte aan formele opvang heeft deze behoefte op een atypisch moment, vooral vóór 7 uur 's ochtends of na 18 uur 's avonds. De omvang van de onvervulde behoefte bij gebruikers van enkel informele opvang bedraagt **gemiddeld 3.4 dagen per (5-dagen) week**;
- **26.8%** van de **niet-gebruikers** geeft aan een nood te hebben aan formele opvang (2018: 24.5%). Dit aandeel is sterker aanwezig bij gezinnen met een werkende moeder dan bij gezinnen met een niet-werkende moeder (39.1% versus 25.2%), terwijl dit in 2018 nog andersom was. 15% van de niet-gebruikers met een nood aan formele opvang heeft deze nood op een atypisch moment, vooral vóór 7 uur 's ochtends. De omvang van de onvervulde behoefte bij niet-gebruikers bedraagt **gemiddeld 3.3 dagen per (5-dagen) week**;

- **De totale onervulde behoefte** aan formele opvang voor **niet-schoolgaande kinderen** tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest bedraagt **12.0%**. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 18 045 niet-schoolgaande kinderen die **gemiddeld 2.6 dagen** in de week nood hebben aan formele opvang. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 47 700;
- De onervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren is ook onderzocht bij voltijds en niet-voltijds **schoolgaande kinderen** tussen 2.5 en 3 jaar. Deze onervulde behoefte bedraagt **8.2%** bij **voltijds** schoolgaande kinderen (2018: 5.0%) met een omvang van **gemiddeld 2.7 dagen** per (5-dagen) week en **15.5%** bij **niet-voltijds** schoolgaande kinderen (2018: 9.6%) met een omvang van **gemiddeld 1.7 dagen** per (5-dagen) week;
- **De totale onervulde behoefte** aan formele opvang tijdens de schooluren voor **schoolgaande kinderen** tussen 2.5 en 3 jaar in het Vlaamse Gewest bedraagt **9.4%**. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 2 449 schoolgaande kinderen die **gemiddeld 2.4 dagen** in de week nood hebben aan formele opvang tijdens de schooluren. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 5 935;
- Tot slot, de **totale onervulde behoefte** aan formele opvang voor **alle (niet-schoolgaande en schoolgaande) kinderen** tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest bedraagt **11.6%**. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 20 494 kinderen die **gemiddeld 2.6 dagen** in de week nood hebben aan formele opvang. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 53 635. Deze cijfers laten het agentschap Opgroeien toe het totaal aantal extra nodige opvangplaatsen te berekenen.

Inhoud

Situering onderzoek en onderzoekopzet door het agentschap Opgroeien	31
Hoofdstuk 1 Schets van het opvanglandschap en begrippenkader	33
1 Definitie formele kinderopvang van baby's en peuters	33
2 Het aantal plaatsen in de formele opvang van baby's en peuters	34
3 Registratiegegevens van het formele opvanggebruik door Kind en Gezin	37
4 Samenvatting	37
Hoofdstuk 2 Onderzoeksmethode	39
1 Bevragingmethode	39
2 Vragenlijst	40
3 Populatie	41
4 Steekproeftrekkingen	42
4.1 Websurvey	42
4.2 Telefonische interviews	43
4.3 Face-to-face interviews	43
5 Respons	44
5.1 Respons websurvey	44
5.2 Respons telefonische interviews	45
5.3 Respons face-to-face interviews	45
5.4 Totale respons en representativiteit	46
6 Wegingen	49
7 Analyse	49
8 Samenvatting	50
Hoofdstuk 3 Kenmerken van de gewogen respons en representativiteit	53
1 Kindkenmerken	53
2 Gezinssamenstelling	54
3 Beschikbaarheid van de grootouders voor kinderopvang	55
4 Socio-economische kenmerken	57
4.1 Opleidingsniveau van de ouders	57
4.2 Werksituatie van de ouders	59
4.3 Werkregime van de ouders	63
4.4 Inkomenssituatie	63
5 Kinderen uit gezinnen in kansarmoede	65
6 Niet-Belgische origine	66
7 Samenvatting	67

Hoofdstuk 4	Het gebruik van formele en informele opvang en de frequentie en intensiteit van het gebruik	71
1	Gebruik van formele en informele opvang	71
1.1	Regelmatig, beperkt en geen gebruik van opvang	71
1.2	Vier profielen van opvanggebruik bij niet-schoolgaande kinderen	73
2	Intensiteit van het opvanggebruik	74
2.1	Voltijds versus deeltijds opvanggebruik	74
2.2	Opvanggebruik per dag van de week en aantal dagen en uren per week	78
3	Het opvanggebruik naar leeftijd van het kind	82
4	Samenvatting	86
Hoofdstuk 5	Kenmerken van gebruikers van formele en informele opvang	89
1	Het gebruik naar werksituatie van de ouders	89
1.1	Werksituatie van de moeder	89
1.2	Werksituatie van de vader	95
1.3	Combinatie van werksituatie van vader en moeder	98
2	Naar gezinsinkomen	102
3	Naar gezinssituatie	103
4	Het gebruik door kansarme gezinnen en gezinnen met een moeder van niet-Belgische afkomst	106
4.1	Gebruik van opvang door kansarme gezinnen	106
4.2	Gebruik van opvang door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine	111
4.3	Gebruik van opvang door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, al dan niet in een situatie van kansarmoede	116
5	Het opvanggebruik naar woonplaats	118
5.1	Het opvanggebruik per provincie	118
5.2	Het opvanggebruik naar verstedelijkingsgraad	121
6	Het profiel van niet-gebruikers	125
7	Samenvatting	125
Hoofdstuk 6	Redenen voor het opvanggebruik	129
1	Redenen voor het opvanggebruik	129
2	Redenen voor niet-gebruik van formele en/of informele kinderopvang	131
3	Samenvatting	134
Hoofdstuk 7	De (meest) gebruikte opvangvormen	135
1	De gebruikte opvangvormen bij regelmatige gebruikers	135
1.1	Belangrijkste (= meest gebruikte) opvangvorm	135
1.2	Gebruik van opvang met een inkomenstarief (IKT) of met een prijs bepaald door de opvang (meest gebruikte opvangvorm)	137
1.3	Geografische verschillen	138

2	De meest gebruikte opvangvorm door regelmatige gebruikers naar inkomen, opleidingsniveau en gezinssituatie	145
2.1	Meest gebruikte opvangvorm naargelang het inkomen	145
2.2	Meest gebruikte opvangvorm naargelang het opleidingsniveau	148
2.3	Meest gebruikte opvangvorm naargelang de gezinssituatie	149
3	De meest gebruikte opvangvorm door regelmatige gebruikers naar kansarmoede en origine van de moeder	150
3.1	Meest gebruikte opvangvorm naargelang kansarmoede	150
3.2	Meest gebruikte opvangvorm naargelang origine van de moeder	152
4	Synthese – Kenmerken van regelmatige gebruikers per meest gebruikte opvangvorm	154
4.1	Kenmerken van de regelmatige gebruikers van formele opvang met een inkomensgerelateerde prijs (IKT) als meest gebruikte opvangvorm	154
4.2	Kenmerken van de regelmatige gebruikers van formele opvang met een prijs die vrij bepaald wordt door de opvang (vrije prijs) als meest gebruikte opvangvorm	155
4.3	Kenmerken van de regelmatige gebruikers van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm	155
5	Tweede en derde belangrijkste opvangvorm bij regelmatige gebruikers	156
6	Beperkte gebruikers van opvang	156
7	Samenvatting	158
Hoofdstuk 8 De keuze van de opvangvorm		161
1	Redenen voor de keuze	161
1.1	Redenen voor de feitelijke keuze	161
1.2	Voorkeur voor opvangvorm	164
2	Samenvatting	169
Hoofdstuk 9 Het gebruik van opvang op atypische momenten		171
1	Kenmerken van gebruik opvang op atypische momenten	171
1.1	Opvang voor 7 uur 's morgens	175
1.2	Opvang na 18 uur	176
1.3	Opvang 's nachts	178
1.4	Opvang langer dan 11 uur per dag	180
1.5	Opvang tijdens het weekend	180
2	Opvang op atypische momenten naargelang de leeftijd van het kind	181
3	Opvang op atypische momenten naargelang de provincie	182
4	Opvang op atypische momenten naargelang de gezins- en werksituatie	183
4.1	De gezinssituatie	183
4.2	Werksituatie	183
5	Samenvatting	187

Hoofdstuk 10	Onvervulde behoefte aan formele opvang	189
1	Onvervulde behoefte bij niet-schoolgaande kinderen	190
1.1	Onvervulde behoefte bij gebruikers van formele opvang	190
1.2	Onvervulde behoefte bij gebruikers van enkel informele opvang	199
1.3	Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang	203
1.4	Inschatting totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij niet-schoolgaande kinderen	207
2	Onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren bij schoolgaande kinderen	209
2.1	Onvervulde behoefte bij voltijds schoolgaande kinderen	209
2.2	Onvervulde behoefte bij niet-voltijds schoolgaande kinderen	211
2.3	Inschatting totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij schoolgaande kinderen	213
3	Inschatting totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar	215
4	Samenvatting	215
4.1	Onvervulde behoefte aan formele opvang bij niet-schoolgaande kinderen	216
4.2	Onvervulde behoefte aan formele opvang bij schoolgaande kinderen	218
4.3	Totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar	218
	Referenties	219
	BIJLAGEN	221
1	<i>Participation of non-response bias</i> : vergelijking ongewogen respons met de onderzoekspopulatie en steekproeftrekking per onderzoeksmethode	222
2	Gedetailleerde verdeling van de nationaliteit van de moeder bij geboorte voor populatie en gewogen responsgegevens uit 2025	228
3	Het gebruik van formele en informele opvang voor de ongewogen respons, de gewogen respons ten opzichte van onderzoekspopulatie en de basispopulatie	229
4	Beschikbaarheid van grootouders naar origine van de moeder	230
5	Aandeel voltijds werkende moeders per provincie	231
6	Redenen niet-gebruik formele en informele opvang voor de verschillende leeftijdscategorieën van het kind	232
7	Het gebruik van formele en informele opvang voor de verschillende origineclusters (nationaliteit van de moeder bij geboorte)	234
8	VRIND-indeling van gemeenten	235
9	Het gebruik van opvang bij kinderen met een nood aan specifieke zorg of begeleiding	240
10	Instapmoment formele opvang	246
11	Ligging van de meest gebruikte formele opvangvorm	249
12	Vragenlijst over het gebruik van kinderopvang en onvervulde behoefte aan formele opvang in Vlaanderen	250
13	Begeleidende e-mail bij de uitnodiging tot het invullen van de vragenlijst	279

Lijst Tabellen

Tabel 1	Aantal kinderen, aantal plaatsen en aantal plaatsen per 100 kinderen in de formele opvang in het Vlaamse Gewest volgens provincie in 2018 en 2024 (in aantal, groei t.o.v. 2018 in %)	35
Tabel 2	Aandeel plaatsen (in %) formele opvang met IKT (versus vrije prijs) en aandeel (in %) groepsopvang (versus gezinsopvang) in het Vlaamse Gewest naar provincie in 2018 en 2024	36
Tabel 3	Aandeel plaatsen (in %) per opvangvorm in het Vlaamse Gewest naar provincie in 2018 en 2024	36
Tabel 4	Vergelijking basis- en onderzoekspopulatie in 2025* met de ongewogen respons in 2013, 2018 en 2025 wat betreft de variabelen provincie, kansarmoedestatus van het gezin, origine moeder, taal dienstverlening**, en leeftijd kind	48
Tabel 5	Leeftijd van kinderen in maanden in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (in kolom %, gewogen voor de respons)	54
Tabel 6	Het schoolbezoek van kinderen in het Vlaams Gewest in 2013, 2018 en 2025 (in %)	54
Tabel 7	Gezinssituatie van het kind voor kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in 2013, 2018 en 2025 (in %)	55
Tabel 8	Beschikbaarheid van (één of meerdere) grootouders voor kinderopvang in 2018 en 2025	55
Tabel 9	Redenen voor het slechts af en toe (niet wekelijks) of nooit beroep kunnen doen op de grootouders* (meerdere antwoorden waren mogelijk)	56
Tabel 10	Opleidingsniveau van de ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % voor de respons)	58
Tabel 11	Werkstatus van de ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)	60
Tabel 12	Gecombineerde werkstatus van de ouders in 2025 (in gewogen kolom %)	61
Tabel 13	Aandeel werkende vaders en moeders (deeltijds of voltijds) per provincie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	62
Tabel 14	Werkregime van de werkende ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)	63
Tabel 15	Maandelijks netto-gezinsinkomen per maand in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)	64
Tabel 16	Aandeel gezinnen in kansarmoede per provincie voor populatie en responsgegevens uit 2013, 2018 en 2025 (%)	66
Tabel 17	Niet-Belgische afkomst van de moeder bij geboorte naar provincie voor populatie en responsgegevens uit 2013, 2018 en 2025	67

Tabel 18	Gebruik van opvang (formele en/of informele opvang) voor kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2009 tot en met 2025 (in gewogen kolom %)	72
Tabel 19	Gebruik van opvang (formele en/of informele opvang) voor niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 2,5 jaar in het Vlaams Gewest in 2009 tot en met 2025 (in gewogen kolom %)	73
Tabel 20	Vier profielen van opvanggebruik voor niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	74
Tabel 21	Intensiteit van de (formele en/of informele) opvang voor kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2009 tot en met 2025 (%)	76
Tabel 22	Intensiteit van de (formele en/of informele) opvang voor de vier profielen van gebruik in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	77
Tabel 23	De intensiteit van het gebruik van formele en informele opvang voor <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers van <i>zowel formele als informele</i> opvang in 2018 en 2025 (cel %)	78
Tabel 24	Gebruik van formele en informele opvang per dag van de week voor zij die <i>wekelijks</i> gebruik maken van opvang in 2018 en 2025 (in gewogen rij % per type opvang)	79
Tabel 25	Aantal dagen per week opvanggebruik (formele en/of informele opvang) voor zij die <i>wekelijks</i> gebruik maken van opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, 95% BI, gemiddelde en mediaan)	80
Tabel 26	Aantal uren opvanggebruik per week (formele en/of informele opvang) in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, 95% BI)	81
Tabel 27	Aantal dagen en uren opvang in de week voor de vier profielen van opvanggebruik in 2018 en 2025 (gewogen gemiddelde en mediaan)	82
Tabel 28	Het opvanggebruik (formele en/of informele opvang) naar leeftijdscategorie in 2018 en 2025 voor niet-schoolgaande kinderen (in gewogen rij %)	83
Tabel 29	Het regelmatig en beperkt opvanggebruik volgens de vier profielen van opvanggebruik naar leeftijdscategorie in 2018 (in gewogen rij %, BI 95%)	84
Tabel 30	Percentage voltijdse (binnen de regelmatige gebruikers) opvang naar leeftijdscategorie in 2018 en 2025	85
Tabel 31	Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van de moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	90
Tabel 32	De vier profielen van opvanggebruik naar werksituatie van de moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	92
Tabel 33	De werksituatie van de moeder naar de vier profielen van opvanggebruik in 2025 (in gewogen kolom %)	93
Tabel 34	De werksituatie van de moeder naargelang het regelmatig en niet-gebruik van (formele en informele) opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)	95

Tabel 35	Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van de vader in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	96
Tabel 36	De vier profielen van opvanggebruik naar werksituatie van de vader in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	97
Tabel 37	De werksituatie van de vader naargelang het regelmatig en niet-gebruik van (formele en informele) opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)	98
Tabel 38	Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van beide ouders in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	100
Tabel 39	Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van beide ouders in 2025 (in gewogen kolom %)	101
Tabel 40	Percentage <i>regelmatig</i> gebruik formele en/of informele opvang (ten opzichte van beperkt en niet-gebruik) naar gezinsinkomen in 2018 en 2025 (% , BI 95%)	102
Tabel 41	De vier profielen van opvanggebruik naar gezinsinkomen in 2018 en 2025 (% , 95% BI)	103
Tabel 42	Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar gezinssituatie in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	104
Tabel 43	Intensiteit van de <i>regelmatige</i> gebruikers van (formele en/of informele) opvang (naar gezinssituatie in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	105
Tabel 44	Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar kansarmoede in het gezin in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	107
Tabel 45	Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar kansarmoede in het gezin in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	108
Tabel 46	De vier profielen van opvanggebruik naar kansarmoede in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	109
Tabel 47	Het gebruik van (formele en informele) opvang naar origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	112
Tabel 48	Het gebruik van (formele en informele) opvang naar origine moeder in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	113
Tabel 49	De vier profielen van opvanggebruik naar origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	114
Tabel 50	Percentage <i>regelmatig</i> gebruik (formele en/of informele) opvang naar provincie in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%)	119
Tabel 51	Percentage <i>regelmatig</i> gebruik van (formele en/of informele) opvang naar provincie, opgesplitst naar origine van de moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	121
Tabel 52	Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)	123

Tabel 53	Redenen voor het opvanggebruik in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk)	130
Tabel 54	De drie belangrijkste redenen voor het niet-gebruik (zelden of nooit) van formele en/of informele opvang in 2018 en 2025 (niet-gebruikers opvang, in gewogen kolom % en BI 95% tussen haakjes)	133
Tabel 55	Aantal gebruikte opvangvormen van regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95% tussen haakjes)	135
Tabel 56	<i>Meest gebruikte opvangvormen</i> in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	136
Tabel 57	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	137
Tabel 58	<i>Meest gebruikte opvangvormen</i> volgens provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	139
Tabel 59	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang).	140
Tabel 60	<i>Meest gebruikte formele opvangvorm</i> volgens provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige gebruikers formele</i> opvang)	141
Tabel 61	<i>Meest gebruikte opvangvormen</i> naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	143
Tabel 62	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang).	144
Tabel 63	Meest gebruikte formele opvangvorm naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige gebruikers formele</i> opvang)	144
Tabel 64	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar maandelijks netto-gezinsinkomen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	147
Tabel 65	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar opleidingsniveau van de <i>moeder</i> in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	148
Tabel 66	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar opleidingsniveau van de <i>vader</i> in 2018 en 2025 (in gewogen kolom en kolom %	

	en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	149
Tabel 67	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar gezinssituatie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	150
Tabel 68	Meest gebruikte opvangvormen naar kansarmoedestatus van het gezin in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	151
Tabel 69	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar kansarmoedestatus in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	152
Tabel 70	Meest gebruikte opvangvormen naar origine moeder in 2018 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	153
Tabel 71	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)	154
Tabel 72	Meest gebruikte opvangvormen bij beperkte gebruikers van formele en/of informele opvang in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)	157
Tabel 73	Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang door beperkte versus <i>regelmatige</i> gebruikers van (formele en/of informele) opvang in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, meest gebruikte opvang)	158
Tabel 74	Redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk, versie websurvey voor 2025)	162
Tabel 75	Redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang in 2025 uitgesplitst naar meest gebruikte opvangvorm (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk, versie websurvey)	163
Tabel 76	Redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang in 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk, versie telefonische en face-to-face interviews)	164
Tabel 77	Voorkeur naargelang de meest gebruikte opvangvorm in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele en/of informele opvang, slechts één antwoord mogelijk)	165
Tabel 78	De gewenste opvangvorm indien meest gebruikte opvangvorm niet voorkeursopvangvorm is in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, enkel bevraagd in de websurvey)	167

Tabel 79	Redenen voor de principiële voorkeur indien meest gebruikte opvangvorm niet voorkeursopvangvorm is, de drie belangrijkste redenen en % aanwezigheid in de top 3 in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, enkel bevraagd in websurvey)	168
Tabel 80	Het gebruik van opvang op atypische momenten voor regelmatige en beperkte gebruikers van formele en/of informele opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)	172
Tabel 81	Het gebruik van (formele en/of informele) opvang op atypische momenten voor de profielen van opvanggebruik in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)	173
Tabel 82	Het gebruik van opvang op atypische momenten per meest gebruikte opvangvorm voor <i>regelmatige</i> gebruikers van formele en/of informele opvang in 2018 en 2025 (in gewogen rij en kolom % en BI 95%)	174
Tabel 83	Aantal dagen per week met opvang voor 7 uur 's morgens in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	175
Tabel 84	Aantal dagen per week met opvang na 18 uur in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	176
Tabel 85	Het gebruik van opvang na 18 uur volgens de meest gebruikte opvangvorm in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	177
Tabel 86	Aantal dagen per week met opvang 's nachts in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	178
Tabel 87	Het gebruik van opvang 's nachts volgens de meest gebruikte opvangvorm in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	179
Tabel 88	Aantal dagen per week met opvang langer dan 11 uur in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	180
Tabel 89	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de leeftijd in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	181
Tabel 90	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de provincie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	182
Tabel 91	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de gezinssituatie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	183

Tabel 92	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang het werkregime van de moeder in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	184
Tabel 93	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang het werkregime van de vader in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	184
Tabel 94	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang het werkregime van de ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	185
Tabel 95	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de werkuren van de moeder in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	186
Tabel 96	Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de werkuren van de vader in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	187
Tabel 97	Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang naar profiel van gebruik en intensiteit van gebruik in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)	190
Tabel 98	Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar meest gebruikte formele opvangvorm en met IKT of vrije prijs in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers)	191
Tabel 99	Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers)	192
Tabel 100	Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers)	192
Tabel 101	Aantal dagen extra nood aan formele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen) bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)	193
Tabel 102	Gemiddeld aantal dagen extra nood aan formele opvang per 5- of 7-dagenweek bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen gemiddelde)	194
Tabel 103	Aantal uren extra nood aan formele opvang per dag bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %)	195

Tabel 104	Extra nood aan formele opvang op atypische momenten bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) die aanduiden nood te hebben aan extra formele opvang, in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %)	196
Tabel 105	Extra nood aan formele opvang per atypisch moment bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen rij %)	196
Tabel 106	Redenen waarom op dit moment een on vervulde behoefte aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %)	197
Tabel 107	Redenen waarom op dit moment een on vervulde behoefte aan formele opvang naar meest gebruikte formele opvangvorm en met IKT of vrije prijs in 2018 en 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen rij % en BI 95%)	198
Tabel 108	Aantal dagen extra nood aan formele opvang per week omwille van plaatstekort (al dan niet weekend inbegrepen) bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)	199
Tabel 109	Nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom % en 95% BI)	199
Tabel 110	Nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers)	200
Tabel 111	Nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers)	200
Tabel 112	Aantal dagen van nood aan formele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen) in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers van enkel informele opvang, in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)	201
Tabel 113	Aantal uren nood aan formele opvang per dag in 2018 en 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers van enkel informele opvang, in gewogen rij %, enkel bevraagd in de websurvey)	202
Tabel 114	Extra nood aan formele opvang op atypische momenten bij gebruikers van enkel informele opvang die aanduiden nood te hebben aan extra formele opvang, in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %)	202
Tabel 115	Extra nood aan formele opvang per atypisch moment bij gebruikers van enkel informele opvang in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen rij %)	202

Tabel 116	Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)	203
Tabel 117	Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)	204
Tabel 118	Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)	204
Tabel 119	Aantal dagen van nood aan formele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen) voor niet-gebruikers in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)	205
Tabel 120	Aantal uren van nood aan formele opvang per dag in 2018 en 2025 voor niet-gebruikers (in gewogen rij %)	206
Tabel 121	Nood aan formele opvang op atypische momenten bij niet-gebruikers van kinderopvang die aanduiden nood te hebben aan formele opvang, in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen kolom %)	206
Tabel 122	Extra nood aan formele opvang per atypisch moment bij niet-gebruikers in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers, in gewogen rij %)	206
Tabel 123	Totale on vervulde behoefte aan formele opvang (% en omvang) voor niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest naar profiel van gebruikers in 2018 en 2025 (gewogen %)	208
Tabel 124	Reden voltijds schoolbezoek voor kinderen van 2.5 tot 3 jaar in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)	209
Tabel 125	On vervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren voor noodgedwongen voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)	209
Tabel 126	Aantal uren per dag nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (gewogen gemiddelde en mediaan)	210
Tabel 127	Aantal dagen van nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)	210
Tabel 128	Gebruik van formele opvang tijdens de schooluren voor niet-voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)	211
Tabel 129	Redenen gebruik van formele opvang tijdens de schooluren voor niet-voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen %, meerdere antwoorden mogelijk)	211
Tabel 130	On vervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren voor niet-voltijds schoolgaande kinderen van 2.5 tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)	212

Tabel 131	Aantal uren per dag nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor niet-voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (gewogen gemiddelde en mediaan)	212
Tabel 132	Aantal dagen van nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor niet-voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)	212
Tabel 133	Totale onervulde behoefte aan formele opvang (% en omvang) voor schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2018 en 2025 (gewogen %)	214
Tabel 134	Totale onervulde behoefte aan formele opvang (% en omvang) voor alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2018 en 2025 (gewogen %)	215
Tabel 135	Verdeling volgens provincie voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe kolom %)	222
Tabel 136	Verdeling volgens provincie voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe kolom %)	222
Tabel 137	Verdeling volgens stad voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe kolom %)	223
Tabel 138	Verdeling volgens provincie en kansarmoede voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)	223
Tabel 139	Verdeling volgens provincie en kansarmoede voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)	223
Tabel 140	Verdeling volgens stad en kansarmoede voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe cel %)	224
Tabel 141	Verdeling volgens provincie en origine moeder voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)	224
Tabel 142	Verdeling volgens provincie en origine moeder voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)	224
Tabel 143	Verdeling volgens stad en origine moeder voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe cel %)	225
Tabel 144	Verdeling volgens provincie en leeftijd kind voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)	225

Tabel 145	Verdeling volgens provincie en leeftijd kind voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)	226
Tabel 146	Verdeling volgens stad en leeftijd kind voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe cel %)	226
Tabel 147	Verdeling volgens provincie en taal dienstverlening voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)	227
Tabel 148	Verdeling volgens provincie en taal dienstverlening voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)	227
Tabel 149	Nationaliteit van de moeder bij geboorte naar provincie voor populatie en responsgegevens in 2025 (in kolom %, gewogen kolom % voor de respons)	228
Tabel 150	Gebruik van opvang (formele en/of informele opvang) voor niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (BI 95%, in kolom %)	229
Tabel 151	Beschikbaarheid van (één of meerdere) grootouders voor kinderopvang in 2025 naar origine van de moeder	230
Tabel 152	Percentage voltijds werkende moeders naar provincie in 2018 en 2025 (BI 95%)	231
Tabel 153	Aanwezig in de top drie van belangrijkste redenen voor het niet gebruiken van formele én informele opvang voor de verschillende leeftijdscategorieën in 2025 (niet-gebruikers opvang, in gewogen kolom %)	233
Tabel 154	Gebruik van formele en/of informele opvang door de verschillende origineclusters (d.i. nationaliteit van de moeder bij geboorte) in 2025 (in gewogen kolom %)	234
Tabel 155	Kinderen met een nood aan specifieke zorg of begeleiding in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen %, meerdere antwoorden waren mogelijk)	240
Tabel 156	Het gebruik van (formele en/of informele) opvang door kinderen met een specifieke zorgbehoefte in vergelijking met de overige kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)	241
Tabel 157	Vier profielen van opvanggebruik voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte in vergelijking met de overige kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige en beperkte gebruikers</i>)	242
Tabel 158	De meest gebruikte opvangvorm door kinderen met een specifieke zorgbehoefte in vergelijking met de overige kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, <i>regelmatige en beperkte gebruikers</i>)	243
Tabel 159	Aanwezig in de top drie van belangrijkste redenen voor het niet gebruiken van formele en informele opvang voor kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte in 2025 (niet-gebruikers opvang, in gewogen kolom %)	244

Tabel 160	(Extra) Nood aan formele opvang bij gebruikers en niet-gebruikers voor kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte in 2025 (in gewogen rij % en 95% BI)	245
Tabel 161	Leeftijd in maanden tijdens het instappen in de formele opvang in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele opvang, gewogen % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)	246
Tabel 162	Overeenstemming tussen feitelijk instapmoment formele opvang en het gewenste instapmoment in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)	247
Tabel 163	Vershil in maanden tussen het feitelijke en gewenste instapmoment indien een vroegere instap gewenst was geweest, in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)	247
Tabel 164	Vershil in maanden tussen het feitelijke en gewenste instapmoment indien een latere instap gewenst was geweest, in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)	248
Tabel 165	Ligging meest gebruikte formele opvangvorm in 2025 (<i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%)	249
Tabel 166	Redenen waarom formele opvang in een andere gemeente in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, <i>regelmatige en beperkte</i> gebruikers formele opvang, in gewogen %, enkel bevraagd in de websurvey)	249

Lijst Figuren

Figuur 1	Schematische voorstelling van het onderzoeksopzet en de respons	47
Figuur 2	Het opvanggebruik van formele opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin in kansarmoede versus niet in kansarmoede, naar werkstatus van de moeder in 2025	110
Figuur 3	Het opvanggebruik van informele opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin in kansarmoede versus niet in kansarmoede, naar werkstatus van de moeder in 2025	110
Figuur 4	De vier profielen van opvanggebruik (enkel formeel, enkel informeel, formeel én informeel of geen opvang) in rijpercentages voor kinderen uit een gezin in kansarmoede versus niet in kansarmoede, naar werkstatus van de moeder in 2025	111
Figuur 5	Het opvanggebruik van <i>formele</i> opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar werkstatus van de moeder	115
Figuur 6	Het opvanggebruik van <i>informele</i> opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar werkstatus van de moeder	115
Figuur 7	De vier profielen van opvanggebruik in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar werkstatus van de moeder	116
Figuur 8	Het opvanggebruik van <i>formele</i> opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar kansarmoedestatus	117
Figuur 9	Het opvanggebruik van <i>informele</i> opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar kansarmoedestatus	117
Figuur 10	De vier profielen van opvanggebruik in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar kansarmoedestatus	118
Figuur 11	De meest gebruikte opvangvorm naargelang het maandelijks netto-inkomen van het gezin in 2018 en 2025 (in gewogen %, <i>regelmatige</i> gebruikers formele en/of informele opvang)	146

Situering onderzoek en onderzoeksopzet door het agentschap Opgroeien

In deze inleiding wordt de achtergrond van dit onderzoek geschetst.

Waarom onderzoek naar het gebruik van kinderopvang?

Kind en Gezin, sinds 2019 deel van het agentschap Opgroeien, kent een lange traditie op het vlak van het verrichten van onderzoek naar het gebruik van kinderopvang bij ouders met kinderen jonger dan 3 jaar. De allereerste enquêtes dateren van vóór de eeuwwisseling, het meest recente onderzoek werd uitgevoerd in 2018. Elk van deze studies betrof het gebruik van formele en informele kinderopvang voor kinderen jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest. In 2018 werd bijkomend ook gevraagd naar een onvervulde behoefte aan formele opvang, met als doel in te kunnen schatten hoe groot het tekort aan plaatsen is.

Hoewel Opgroeien zicht heeft op het gebruik van formele opvang⁵, is een herhaling van het onderzoek naar het gebruik van kinderopvang wenselijk en blijft het van belang. Het brengt namelijk zaken in kaart waarover Opgroeien geen of onvoldoende informatie heeft:

1. Hoeveel kinderen gebruik maken van informele opvang of geen gebruik maken van opvang;
2. Hoeveel kinderen het gebruik van formele en informele opvang combineren;
3. Het profiel van kinderen die (in)formele opvang gebruiken of juist geen opvang gebruiken;
4. De frequentie en intensiteit van het formele en/of informele opvanggebruik;
5. De reden voor het (niet) gebruiken van formele of informele opvang.

Een nieuwe inschatting van de onvervulde behoefte is ook nodig, want Opgroeien wordt tegen de achtergrond van artikel 3 van het *decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters*, ook wel het decreet Kinderopvang genoemd, nog steeds geconfronteerd met de vraag naar de omvang van de niet-vervulde behoefte aan formele kinderopvang⁶. De registratie die momenteel door de Lokale Loketten gebeurt, is hiervoor nog niet voldoende.

Een nieuwe, maar sterk verschillende survey in 2018

Voor het vorige onderzoek uit 2018 zijn het opzet en de vraagstelling van de survey ingrijpend gewijzigd. Het huidige onderzoek bouwt verder op deze wijzigingen, wat toelaat om evoluties in het gebruik en de behoefte in kaart te brengen. Ook is de methode uit 2018 om de onvervulde behoefte aan kinderopvang in te schatten als uitgangspunt gebruikt voor de schatting in 2025.

In het vorige rapport (Teppers, Schepers, & Van Regenmortel, 2019) is gedetailleerd besproken welke wijzigingen zijn aangebracht aan het onderzoeksdesign. De (beperkte) aanpassingen die gebeurd zijn ten opzichte van 2018 worden besproken in hoofdstuk 2 en in de hoofdstukken bij de desbetreffende resultaten.

---

⁵ Zie <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/kinderopvang-babys-en-peuters/achtergrondinformatie-en-documentatie#toc-koppeling-tussen-databanken-van-opgroeien>.

⁶ In dit decreet is bepaald dat de Vlaamse Regering bij de programmatie van vergunningen rekening houdt met een wetenschappelijk onderbouwde raming van de behoefte aan kinderopvang.

Dit rapport is als volgt opgebouwd. In het eerste hoofdstuk worden de begrippen rond kinderopvang toegelicht en wordt het opvanglandschap geschetst. In hoofdstuk 2 worden de onderzoeksmethoden uitvoerig beschreven. Hoofdstuk 3 geeft vervolgens een overzicht van de profielkenmerken van de bevroegde gezinnen. In hoofdstuk 4 tot en met hoofdstuk 9 staan de resultaten van het onderzoek centraal met betrekking tot het gebruik van kinderopvang. Ten slotte wordt in hoofdstuk 10 de on vervulde behoefte aan formele kinderopvang in kaart gebracht. Ieder hoofdstuk eindigt met een korte samenvatting.

Dit rapport biedt een geactualiseerd overzicht van de cijfergegevens over kinderopvang in Vlaanderen. Het rapport uit 2019, gepubliceerd door HIVA-KU Leuven, vormde het vertrekpunt voor deze update. Waar nodig werd de inhoud aangepast, aangevuld en geactualiseerd.

Hoofdstuk 1

Schets van het opvanglandschap en begrippenkader

Kinderopvang is een verzamelterm voor verschillende mogelijkheden om kinderen die (nog) niet naar school gaan of schoolkinderen uit de basisschool buiten de schooluren of tijdens schoolvakanties op te vangen.

Met de term 'kinderopvang' worden zowel de formele vormen bedoeld (opvang waarvoor een regelgeving geldig is, verzorgd wordt door professionelen en waarvoor ouders betalen) als de informele vormen (veelal gratis opvang verzorgd door bijvoorbeeld oma/opa/buurvrouw/familie/vrienden).

Er zijn twee soorten formele kinderopvang: de formele opvang van baby's en peuters en de formele opvang van schoolkinderen (buitenschoolse opvang en activiteiten). Deze laatste formele opvangvorm valt buiten de scope van het onderzoek.

In Vlaanderen valt de formele kinderopvang van kinderen die (nog) niet naar school gaan onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen.

1 Definitie formele kinderopvang van baby's en peuters

De definitie van de formele opvang van baby's en peuters is de volgende: het beroepsmatig en tegen betaling opvoeden, bijdragen aan de ontwikkeling en verzorgen van baby's en peuters tot ze naar de kleuterschool gaan⁷.

Op 1 april 2014 werd in Vlaanderen het *decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters* geïntroduceerd. Met dit decreet verviel de oude regelgeving die van toepassing was op de opvang van kinderen die nog niet naar school gaan. Met het decreet wil de Vlaamse overheid stap voor stap voldoende, kwaliteitsvolle kinderopvang realiseren die voor iedereen toegankelijk is. De opvang moet zowel betaalbaar zijn voor de ouders als financieel leefbaar voor de opvangsector.

Er zijn twee soorten opvangvormen:

1. De gezinsopvang (onthaalouder):

- Is opvang die buiten de gezinswoning van het op te vangen kind plaatsvindt en door professionelen wordt verzorgd;
- Over het algemeen gaat deze opvang door in de privéwoning van de professional die de opvang verzorgt;
- In de gezinsopvang kunnen maximaal 8 kinderen tegelijk⁸ aanwezig zijn, maar dat wil niet zeggen dat steeds aan dit maximum moet of kan worden gewerkt;
- Gezinsopvang gebeurt meestal door 1 kinderbegeleider (onthaalouder), maar het is niet uit te sluiten dat men met twee kinderbegeleiders gelijktijdig zorgt voor de kinderen (samenwerking).

---

⁷ Decreet kinderopvang, Artikel 2, 2°.

⁸ Deze kindratio wordt in 2027 verlaagd naar 1 kinderbegeleider per 7 kinderen. Vanaf 1 januari 2024 geldt een overgangperiode.

In dit laatste geval worden de samenwerkende onthaalouders beschouwd als groepsopvang en kunnen er meer kinderen tegelijk aanwezig zijn;

- Er is gezinsopvang met inkomenstarief, waar ouders een prijs betalen op basis van hun inkomen, en er is gezinsopvang zonder inkomenstarief, waar ouders een prijs betalen die vrij bepaald wordt door de opvang en dus niet gebaseerd is op het inkomen.

2. De groepsopvang

- Is opvang die buiten de gezinswoning van het op te vangen kind plaatsvindt, doorgaans in een gebouw of ruimte die enkel bestemd is voor kinderopvang. Ook samenwerkende onthaalouders op één locatie worden beschouwd als groepsopvang, onder de noemer van 'groepsopvang samenwerking';
- In de groepsopvang zijn minimaal 9 kinderen tegelijk aanwezig en is er meer dan één kinderbegeleider tegelijk aan de slag. Ook in de groepsopvang betekent dit niet dat er altijd 9 kinderen tegelijk aanwezig (moeten) zijn, er kunnen op bepaalde momenten minder dan 9 kinderen aanwezig zijn;
- Het maximaal aantal toegelaten kinderen per kinderbegeleider in de groepsopvang is 8 wanneer maar 1 kinderbegeleider aanwezig is, zodra er een kinderbegeleider bij komt kunnen er maximaal 9 kinderen per begeleider zijn⁹;
- Er is groepsopvang met inkomenstarief, waar ouders een prijs betalen op basis van hun inkomen, en er is groepsopvang zonder inkomenstarief, waar ouders een prijs betalen die vrij bepaald wordt door de opvang en dus niet gebaseerd is op het inkomen.

Elke gezinsopvang en groepsopvang voor baby's en peuters moet een vergunning aanvragen bij het agentschap Opgroeien. Naast de georganiseerde opvang van baby's en peuters met een vergunning kan nog enkel de informele opvang van baby's en peuters bestaan.

Het agentschap Opgroeien is verantwoordelijk voor het vergunnen en het (administratief) opvolgen, ondersteunen en handhaven van de werking van de opvang en het uitbetalen van de subsidies aan de opvang. Zodra een opvang een vergunning heeft, wordt ze op regelmatige basis gecontroleerd door de onafhankelijke dienst Zorginspectie van het Departement Zorg¹⁰. Deze dienst gaat na of de betreffende kinderopvang aan de wettelijke vergunningsvoorwaarden voldoet en levert hierover verslagen af.

2 Het aantal plaatsen in de formele opvang van baby's en peuters

In Tabel 1 wordt er een globaal overzicht gegeven van de capaciteit in het Vlaams Gewest binnen de formele opvang van baby's en peuters (gebaseerd op de cijfers van Opgroeien¹¹). Zowel de cijfers voor

---

⁹ Ook deze kindratio verandert. Vanaf 2027 wordt een onderscheid gemaakt tussen baby's en oudere kinderen. De nieuwe ratio wordt 1 kinderbegeleider per 5 baby's tot 12 maanden en 1 kinderbegeleider per 8 oudere kinderen. In gemengde groepen, waar zowel baby's als oudere kinderen worden opgevangen, gaat het om 1 kinderbegeleider per 7 kinderen. Vanaf 1 januari 2024 geldt een overgangsperiode.

¹⁰ Deze dienst inspecteert voorzieningen die door het Departement Zorg of door de andere agentschappen van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin worden erkend, geattesteerd, vergund of gesubsidieerd in de sectoren van de gehandicaptenzorg, gezondheid, jeugdhulp, kinderopvang, en woonzorg en welzijn.

¹¹ De cijfers zijn te raadplegen via de volgende link: <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/kinderopvang-babys-en-peuters/cijfers-op-maat>

2018 als voor 2024 hebben betrekking op de laatste dag van het desbetreffende jaar¹². In deze cijfers zijn zowel de plaatsen in de gezinsopvang als in de groepsopvang en in de groepsopvang samenwerking meegenomen. Deze laatste opvangvorm bestaat uit samenwerkende onthaalouders.

De cijfers tonen een lichte stijging van het totaal aantal plaatsen in het Vlaams Gewest (0.3%) voor 2024. Waar er in Antwerpen en West-Vlaanderen een duidelijke stijging is (respectievelijk 3.2% en 2.7%), is er echter een uitgesproken daling in Vlaams-Brabant (-3.7%). Om deze cijfers in perspectief te plaatsen, is ook gekeken naar de relatieve groei: de groei in het totaal aantal plaatsen *per 100 kinderen*. Het aantal kinderen tussen 0 en 3 jaar is immers gedaald ten opzichte van 2018. Gekeken naar de relatieve groei zien we een stijging van het aantal plaatsen in de meeste provincies. Voor het Vlaamse Gewest in totaal gaat het om een stijging van 4.6%. Enkel in Vlaams-Brabant is het relatieve aantal plaatsen gezakt met 3.0%.

In absolute aantallen was er in 2024 per 100 kinderen plaats voor ongeveer 45 kinderen tussen 0 en 3 jaar in de formele opvang, tegenover 43 in 2018. Het totaal aantal plaatsen per 100 kinderen lag het hoogst in West-Vlaanderen (52 plaatsen per 100 kinderen) en het laagst in Limburg (41 plaatsen).

Tabel 1 Aantal kinderen, aantal plaatsen en aantal plaatsen per 100 kinderen in de formele opvang in het Vlaamse Gewest volgens provincie in 2018 en 2024 (in aantal, groei t.o.v. 2018 in %)

Provincie	2018*			2024			Groei in plaatsen (in %)	Groei in aantal plaatsen per 100 kinderen (in %)
	Aantal kinderen <3 jaar**	Aantal plaatsen	Totaal aantal plaatsen per 100 kinderen	Aantal kinderen <3 jaar**	Aantal plaatsen	Totaal aantal plaatsen per 100 kinderen		
Antwerpen	59 685	24 239	39.81	57 463	25 011	43.62	3.2	9.6
Limburg	24 339	9 497	38.74	22 760	9 438	41.36	-0.6	6.8
Oost-Vlaanderen	45 896	21 142	45.70	44 852	20 779	46.31	-1.7	1.3
Vlaams-Brabant	35 076	15 148	44.33	34 156	14 590	42.98	-3.7	-3.0
West-Vlaanderen	33 324	16 300	48.65	32 201	16 743	52.08	2.7	7.1
Totaal	198 320	86 325	43.31	191 432	86 561	45.29	0.3	4.6

* Voor deze cijfers zijn we uitgegaan van het dashboard van Opgroeien, en niet van de cijfers uit het vorige rapport. Zo kunnen we maximaal vergelijken.

** Voor deze kolommen hebben we ons gebaseerd op cijfers van het agentschap Opgroeien¹³ die betrekking hebben op 1 januari van respectievelijk 2019 en 2025. De overige cijfers hebben betrekking op 31 december van respectievelijk 2018 en 2024.

Bron: agentschap Opgroeien.

In het vorige rapport werd opgemerkt dat ten opzichte van 2014 het aandeel plaatsen in de groepsopvang hoger ligt in 2018. Uit Tabel 2 en Tabel 3 blijkt dat deze stijging zich duidelijk heeft doorgezet. Ook het aandeel plaatsen met inkomenstarief (IKT) is flink gestegen, terwijl deze stijging

¹² Ten tijde van het schrijven van dit rapport waren ook cijfers beschikbaar voor het tweede kwartaal van 2025, maar omwille van de vergelijkbaarheid hebben we ervoor gekozen om twee dezelfde periodes (d.w.z. de laatste dag van het jaar) te rapporteren.

¹³ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/jongerenbevolking/cijfers-op-maat>

tussen 2014 en 2018 eerder beperkt was gebleven (zie vorig rapport). Tabel 3 toont aan dat de stijging van het aandeel plaatsen aan inkomenstarief en in de groepsopvang volledig is toe te schrijven aan het type opvang dat deze twee combineert: groepsopvang met IKT. Het aandeel groepsopvang met vrije prijs en gezinsopvang – zowel met IKT als met vrije prijs – is (sterk) gedaald sinds 2018.

Tabel 2 Aandeel plaatsen (in %) formele opvang met IKT (versus vrije prijs) en aandeel (in %) groepsopvang (versus gezinsopvang) in het Vlaamse Gewest naar provincie in 2018 en 2024

Provincie	% inkomenstarief (IKT)		% groepsopvang*	
	2018**	2024	2018**	2024
Antwerpen	72.3	85.6	72.7	77.3
Limburg	86.5	91.4	54.2	64.1
Oost-Vlaanderen	76.9	86.3	70.3	76.9
Vlaams-Brabant	69.2	82.8	74.5	81.7
West-Vlaanderen	78.7	84.5	67.2	76.1
Totaal	75.7	85.7	69.3	76.3

* Bij groepsopvang wordt ook groepsopvang samenwerking meegerekend.

** Voor deze cijfers zijn we uitgegaan van het dashboard van Opgroeien, en niet van de cijfers uit het vorige rapport. Zo kunnen we maximaal vergelijken.

Bron: agentschap Opgroeien

Tabel 3 Aandeel plaatsen (in %) per opvangvorm in het Vlaamse Gewest naar provincie in 2018 en 2024

Provincie	Groepsopvang* IKT		Groepsopvang* vrije prijs		Gezinsopvang IKT		Gezinsopvang vrije prijs	
	2018**	2024	2018**	2024	2018**	2024	2018**	2024
Antwerpen	47.1	63.9	25.6	13.3	25.3	21.6	2.1	1.1
Limburg	42.6	56.5	11.3	7.6	43.9	34.9	2.1	1.0
Oost-Vlaanderen	50.5	64.8	19.8	12.1	26.4	21.5	3.3	1.6
Vlaams-Brabant	48.8	66.9	25.7	14.8	20.3	15.9	5.1	2.5
West-Vlaanderen	52.7	64.1	14.6	12.0	26.1	20.5	6.7	3.4
Totaal	48.8	63.9	20.5	12.4	26.9	21.9	3.8	1.9

* Bij groepsopvang wordt ook groepsopvang samenwerking meegerekend.

** Voor deze cijfers zijn we uitgegaan van het dashboard van Opgroeien, en niet van de cijfers uit het vorige rapport. Zo kunnen we maximaal vergelijken.

Bron: agentschap Opgroeien

3 Registratiegegevens van het formele opvanggebruik door Kind en Gezin

Naast gegevens over het *aantal plaatsen* in de formele opvang heeft Opgroeien ook beschikking over cijfers rond het *gebruik* van de formele opvang (ieder jaar gemeten in september)¹⁴. Daarnaast kent Opgroeien sinds het koppelen van databanken in 2021 ook het gezinsprofiel (geboortenationaliteit van de moeder en kansarmoedesituatie) van alle kinderen¹⁵.

In totaal ging van alle kinderen tussen de 0 en 3 jaar die in het Vlaams Gewest wonen iets meer dan de helft (51.4%) naar de formele opvang in september 2024. Het formele opvanggebruik ligt het hoogst in West-Vlaanderen met 57.8%, en het laagst in Vlaams-Brabant met 47.9%. Bij deze cijfers moet opgemerkt worden dat ook schoolgaande kinderen vanaf 2.5 worden meegerekend.

De cijfers worden enigszins vertekend door het lage percentage kinderen tussen de 2 en 5 maanden enerzijds en tussen de 2.5 en 3 jaar anderzijds dat naar de formele opvang gaat. Van de kinderen tussen de 6 en 11 maanden maakt 60% gebruik van de formele opvang, wat stijgt naar ruim twee derde voor de kinderen in de leeftijd tussen 1 en 2.5 jaar. Niet-kansarme kinderen met een moeder van Belgische origine maken het vaakst gebruik van opvang (64.4%), kansarme kinderen met een moeder van niet-Belgische origine het minst vaak (22.5%).

Opgroeien kan sinds 2021 ook in kaart brengen wat het *totale aandeel kinderen* is tot maximaal 3 jaar oud die sinds hun geboorte minstens één dag aanwezig waren in de formele opvang. Voor het Vlaams Gewest bedraagt dit percentage voor 2024, dat wil zeggen voor alle kinderen die op 31 december 2024 maximaal 3 jaar oud zijn, 63.4%. We zien opnieuw een groot verschil tussen de kansengroepen: van de niet-kansarme kinderen met een moeder van Belgische origine is 78% minstens één dag naar de opvang geweest, voor kansarme kinderen met een moeder van Belgische origine bedraagt dit percentage 51.2%, en voor niet-kansarme kinderen en kansarme kinderen met een moeder van niet-Belgische origine gaat het om respectievelijk 44.9% en 32.9%.

4 Samenvatting

In dit hoofdstuk presenteerden we een overzicht van het formele aanbod aan kinderopvang voor baby's en peuters in het Vlaamse Gewest voor kinderen jonger dan 3 jaar op de laatste dag van 2024, in vergelijking met de situatie op de laatste dag van 2018. Hieruit blijkt dat er een lichte stijging van 0.3% is in het absolute aantal plaatsen in de formele kinderopvang, maar een groei van 4.6% als gekeken wordt naar het aantal plaatsen per 100 kinderen. Dit is te verklaren door een scherpe daling in het aantal kinderen tussen de 0 en 3 jaar. De groei in het aantal plaatsen per 100 kinderen is het sterkst in Antwerpen (9.6%), maar is negatief in Vlaams-Brabant (-3.0%). Dit laatste wijst erop dat er in deze provincie ten opzichte van 2018 voor minder kinderen plaats is in de formele opvang. West-Vlaanderen kent met 52 plaatsen het hoogste aantal plaatsen per 100 kinderen, terwijl dit in Limburg het laagst is (41 plaatsen per 100 kinderen).

Net zoals in 2018 is de grootste stijging van het aanbod opnieuw gerealiseerd in de groepsopvang met een inkomenstarief (IKT), namelijk (in aandeel ten opzichte van het totale aanbod aan formele opvang)

¹⁴ Omwille van een andere registratiemethode is een vergelijking met de cijfers voor 2018 hier niet mogelijk.

¹⁵ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/kinderopvang-babys-en-peuters/cijfers-op-maat#toc-gebruik-van-formele-opvang-in-september>

van 48.8% naar 63.9%. Deze stijging zien we terug in de globale cijfers voor formele opvang met IKT en groepsopvang: het aandeel formele opvang met IKT is gestegen van 75.7% naar 85.7%, en het aandeel groepsopvang is van 69.3% naar 76.3% gegaan. Het aandeel van de andere vormen - te weten groepsopvang met vrije prijs, en beide tariefvormen in de gezinsopvang - is telkens gedaald.

De cijfers van Opgroeien laten zien dat iets meer dan de helft van de kinderen tussen de 2 maanden en 3 jaar gebruik maakte van formele opvang in september 2024. Als enkel gekeken wordt naar kinderen tussen de 1 en 2.5 jaar, gaat het om ongeveer twee derde van alle kinderen in deze leeftijdsklasse. Ruim 60% van alle kinderen die op 31 december 2024 maximaal 3 jaar oud waren, is minstens één dag naar de formele opvang geweest. Het opvanggebruik ligt het hoogst onder niet-kansarme kinderen met een moeder van Belgische origine, en het laagst onder kansarme kinderen met een moeder van niet-Belgische origine.

Hoofdstuk 2

Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk wordt de gevolgde methode van het onderzoek beschreven: de bevragingmethode, het opstellen van de vragenlijst, de afbakening van de populatie, de steekproeftrekking, de respons en de gebruikte wegen.

1 Bevragingmethode

Om representatieve uitspraken te kunnen doen over het gebruik van kinderopvang én over de behoefte aan formele kinderopvang, dienen we (1) een voldoende groot aantal respondenten aan te spreken en (2) te differentiëren naar bevragingmethode gezien de verscheidenheid in taalkennis van de gezinnen en gezien we ook gezinnen met kinderen in kansarmoede en kinderen met een moeder van niet-Belgische origine wilden bereiken.

Om rekening te houden met de taalkennis van het gezin werd voortgegaan op een gegeven dat Opgroeien voor nagenoeg elke boreling registreert, namelijk de taal dienstverlening. Deze variabele geeft aan in welke taal met het gezin zou moeten gecommuniceerd worden om de dienstverlening voldoende goed te kunnen laten verlopen. Als taal dienstverlening niet Nederlands, Frans of Engels is, wil dit zeggen dat de taalkennis van het gezin van dien aard is dat het **niet voldoende** via deze talen kan communiceren. Het betekent dus niet noodzakelijk dat het gezin die talen helemaal niet kent of spreekt.

Om voldoende respondenten te bereiken uit diverse deelgroepen werd gekozen voor een triangulatie van methoden: een websurvey, face-to-face interviews en telefonische interviews:

- Net als bij de vorige bevraging (2018) verstuurd we een websurvey. Een websurvey laat toe om met een relatief beperkte investering een potentieel grote groep te bereiken. Enkel personen waarvoor Nederlands, Frans of Engels als taal dienstverlening genoteerd was, werden opgenomen in deze steekproef;
- Naar analogie met het vorige onderzoek (2018) voorzagen we een telefonische bevraging om de respons te verhogen en om bepaalde groepen die minder goed bereikt (kunnen) worden via een websurvey beter te vertegenwoordigen in de steekproef. Het gaat dan om ouders in kansarmoede, ouders van niet-Belgische origine (die ofwel Nederlands-, Frans- of Engelssprekend zijn) en ouders die niet over een e-mailadres beschikken.
- Net als bij de vorige bevraging (2018) werden enkele andere taalgroepen face-to-face bevraagd. We beperkten deze mondelinge interviews tot de drie meest voorkomende talen: Arabisch, Turks en Berbers. Deze interviews werden ook beperkt tot de drie provincies waar deze talen het meest geregistreerd worden als taal dienstverlening: Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Limburg;

Omwille van de vertrouwelijkheid van de gegevens van het bestand met populatiegegevens heeft Opgroeien de steekproeftrekkingen voor de drie methodes zelf uitgevoerd. Dit gebeurde wel in intensief overleg met de betrokken onderzoekers van HIVA-KU Leuven.

De websurvey werd door de surveydienst van HIVA-KU Leuven uitgevoerd. De surveydienst was verantwoordelijk voor het operationeel maken van de websurvey en het versturen van de uitnodigingen

voor deelname. Om te komen tot een overzichtelijke websurvey werd er maximaal ingezet op filtervragen. Aan de hand van deze filtervragen was het mogelijk om iedere gebruiker een zo gepersonaliseerd mogelijke websurvey te laten invullen waarbij overbodige vragen, die niet op hun situatie van toepassing was, waren weggelaten.

Net zoals in 2013 en 2018 werd er beroep gedaan op het onderzoeksbureau Ipsos voor de face-to-face en telefonische interviews, ditmaal na een aanbesteding door HIVA- KU Leuven.

2 Vragenlijst

Als uitgangspunt is de vragenlijst uit het onderzoek van 2018 gebruikt. Ten opzichte van het vorige onderzoek zijn er een aantal wijzigingen aangebracht, voornamelijk in de formulering van de tekst of vraagstelling, of in het wijzigen/toevoegen van antwoordmogelijkheden. In de volgende hoofdstukken zullen bij een vergelijking tussen de resultaten uit 2018 en 2025 de wijzigingen telkens duidelijk worden vermeld. De belangrijkste aanpassingen overlopen we hier kort:

- De vraag die peilde naar de beoordeling van structurele aspecten van de meest gebruikte opvangvorm (prijs, openingsuren, bereikbaarheid, ...) is geschrapt.
- Waar in de vorige vragenlijst enkel het *gebruik* van formele opvang op atypische momenten is opgenomen, wordt nu ook bevraagd of er *nood* is aan formele opvang op atypische momenten.
- Er is een open vraag toegevoegd die peilt naar de reden(en) indien het instapmoment in de formele opvang anders was dan gewenst.
- De vraag die peilde naar de geboortenationaliteit van de ouders is geschrapt, om gegevens die reeds bekend zijn bij Opgroeien (i.c. de geboortenationaliteit van de moeder) niet eveneens via de survey te bevragen.

De vragenlijst was opgedeeld in de volgende rubrieken:

- **Het huidig gebruik van kinderopvang:** hier werd per opvangsoort (formele en/of informele opvang) gepeild naar de intensiteit van het gebruik. Er werd ook specifiek voor de formele opvang nagegaan of er gebruik was op atypische uren;
- **De keuze van de opvang:** in dit deel werd navraag gedaan naar de meeste gebruikte opvangvorm om daarna te peilen naar de redenen voor de keuze van deze opvangvorm/opvangplaats en de mogelijke discrepantie tussen de werkelijke en gewenste opvangkeuze;
- **De redenen voor het opvanggebruik bij gebruikers van formele en/of informele opvang;**
- **Behoefte aan (meer) formele kinderopvang:** dit werd per type gebruiker als volgt nagegaan:
  - Bij gebruikers van formele opvang:
    - Zou men meer gebruik willen maken van formele opvang en indien ja, waarom kan dit niet?
    - Is er nood aan bijkomende formele opvang? Op welke momenten?
  - Bij gebruikers van **enkel** informele opvang:
    - Is dit een bewuste keuze? Indien niet, waarom niet? Indien wel, waarom wel?
    - Is er nood aan formele opvang, naast de informele opvang? Op welke momenten?

- Bij **niet-gebruikers** van formele en informele opvang:
  - Wat zijn de belangrijkste redenen voor het niet gebruiken van opvang?
  - Is er nood aan formele opvang? Op welke momenten?
- **Behoeftte aan formele opvang voor schoolgaande kinderen:** bij kinderen vanaf 2.5 jaar die naar school gaan, werd gepeild naar het gebruik van en de eventuele behoefte aan formele kinderopvang tijdens de schooluren (dus geen buitenschoolse opvang);
- **Vragen over het gezin van het kind:** vragen over de gezinssamenstelling, de nood aan specifieke zorg of begeleiding voor het kind en de beschikbaarheid van grootouders voor kinderopvang;
- **Vragen over de werksituatie van de ouder(s):** hier wordt gepeild naar het socio-economische profiel van de gezinnen: diploma, werksituatie, werkregime en gemiddeld besteedbaar netto gezinsinkomen.

Van de vragenlijst werden twee versies opgemaakt: een volledige versie voor de websurvey en een verkorte versie voor de telefonische en face-to-face-afname. In de verkorte versie werden dezelfde rubrieken gehanteerd als bij de volledige versie, maar werd er minder diep ingegaan op bepaalde deelaspecten. De uitgebreide en de verkorte versie van de vragenlijst die voor het onderzoek in 2025 werden gebruikt, zijn in bijlage 12 terug te vinden.

3 Populatie

Voor dit onderzoek is vertrokken vanuit een ‘basispopulatiebestand’ uit het registratiesysteem ‘Mirage’¹⁶ dat gegevens bevat over alle kinderen wonend in het Vlaamse Gewest die op 10 maart 2025 tussen de 3 maanden en 3 jaar oud waren. Op basis van dit bestand heeft HIVA de grootte van de steekproeven en de proporties bepaald. Het basispopulatiebestand bevatte 176 698 kinderen. Uit dit bestand dienden een aantal categorieën uitgefilterd te worden die in geen enkele steekproef bevestigd mochten worden:

- Kinderen waarbij de variabele ‘discretie vereist’ aangevinkt is: dit impliceert namelijk dat de ouders te kennen hebben gegeven dat zij niet gecontacteerd wensten te worden.
- Kinderen waarvoor de taal dienstverlening niet het Nederlands, Frans, Engels, Berbers, Arabisch of Turks is.
- Kinderen waarvoor geen mailgegevens **én** geen telefonische contactgegevens bekend zijn. Deze laatste gegevens zijn enkel gedeeld voor de kinderen waarvan taal dienstverlening Nederlands, Frans of Engels is.

Dit resulteerde in een populatiebestand voor de websurvey en de telefonische interviews van 167 140 kinderen (met als taal dienstverlening het Nederlands, Frans of Engels). Het is op basis van dit bestand dat de grootte van de steekproeven en de proporties (naar leeftijd, provincie, ...) zijn bepaald. Het

---

¹⁶ Mirage is het online dossier- en registratiesysteem waarin onder meer gegevens kunnen geregistreerd worden door de regioteamleden van Kind en Gezin tijdens allerlei contacten met gezinnen met jonge kinderen: bezoeken in de kraamkliniek, huisbezoeken, aanmeldingen op een consultatiebureau voor het jonge kind, etc. In het als dusdanig verkregen databestand is onder meer informatie beschikbaar over de geboortedatum van het kind, de taal zoals gesproken door de moeder als de taal gehanteerd in de contacten met Kind en Gezin, de leeftijd van de moeder en het al dan niet leven in kansarmoede volgens de eigen definitie van Opgroeien.

populatiebestand voor de face-to-face interviews (met als taal dienstverlening het Arabisch, Berbers of Turks) bestond uit 2 560 kinderen.

4 Steekproeftrekkingen

4.1 Websurvey

Omdat het aantal gezinnen waarvoor geen e-mailadres maar wel een telefoonnummer gekend was zeer beperkt bleek (ongeveer 700 gezinnen), is ervoor gekozen om hetzelfde bestand te hanteren voor de steekproef van de websurvey en de telefonische bevraging. Ten opzichte van het vorige onderzoek in 2018 is de steekproef met een derde verhoogd, namelijk van 10 000 naar 15 000 kinderen. Op basis van andere onderzoeken de voorbije jaren was namelijk de verwachting dat de responsgraad lager zou uitvallen dan bij het vorig onderzoek. Met het verhogen van de steekproef was de bedoeling om toch tot een gelijk aantal respondenten te komen. Uiteindelijk zijn in het steekproefbestand 15 409 kinderen opgenomen, om de aanwezigheid van foutieve e-mailadressen te kunnen opvangen.

Deze steekproef werd gestratificeerd naar provincie en leeftijd van de kinderen:

- Provincie: de steekproef werd proportioneel getrokken volgens de verdeling in de basispopulatie. Dit impliceert dat de provinciale verdeling van de steekproeftrekking overeenstemt met de provinciale verdeling van de basispopulatie. Doordat de face-to-face-bevraging zich beperkt tot respondenten in de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Limburg is er net zoals in het vorige onderzoek voor geopteerd om de provincies Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen licht te oververtegenwoordigen door de percentages achter de komma voor deze provincies naar boven af te ronden en voor de andere provincies naar beneden.
- Leeftijd: naar analogie met het voorgaande onderzoek maakten we de keuze om de nadruk te leggen op niet-schoolgaande kinderen (d.i. 3 maanden tot 2.5 jaar). Daar waar de groep van kinderen op schoolgaande leeftijd (d.i. 2.5 jaar tot 3 jaar) 16% van de basispopulatie uitmaakt, is ervoor gekozen om deze groep in de steekproeftrekking slechts 10% te laten vormen. De overige 90% van de steekproef bestond uit de leeftijdscategorie 3 maanden tot 2.5 jaar. De groep kinderen van schoolgaande leeftijd was dus ondervertegenwoordigd ten opzichte van de verdeling in de populatie.

Het oververtegenwoordigen van de provincies Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen en het ondervertegenwoordigen van kinderen van schoolgaande leeftijd werd nadien door wegingen gecorrigeerd (zie verder).

Bij de websurvey werden enkel personen aangeschreven die Nederlands, Frans of Engels als taal dienstverlening hadden en dus voldoende kennis hebben van één van deze drie talen. Bijgevolg was er de mogelijkheid om de survey in één van deze drie talen in te vullen.

Om de respons te verhogen werd een introductie door Opgroeien opgenomen in de mail met de link naar de websurvey (zie bijlage 13). Hierin werd het belang van het onderzoek benadrukt. Bovendien werden de medewerkers van de Kind en Gezin-lijn en de lokale teams van Kind en Gezin geïnformeerd over de studie zodat ze konden antwoorden op vragen van ouders, en werd informatie over de studie opgenomen op de website van Opgroeien.

De websurvey werd op 17 maart 2025 online gezet en op 5 mei 2025 offline gehaald. Er werden twee reminders verstuurd: op 31 maart 2025 en op 15 april 2025.

4.2 Telefonische interviews

Voor de trekking van de steekproef voor de telefonische interviews is uitgegaan van hetzelfde bestand als de websurvey. Eerst is de steekproef voor de websurveys getrokken, en dan bij de overgebleven kinderen de steekproef voor de telefonische bevraging. Er werd gestratificeerd op de volgende variabelen:

- Provincie: voor de stratificatie op basis van de provincies werd dezelfde verdeling gehanteerd als bij de websurvey. Dit betekent dus een redelijke proportionele verdeling in overeenstemming met die uit het basispopulatiebestand.
- Origine van de moeder: in 2018 beoogden de onderzoekers een hogere respons van gezinnen in kansarmoede en met een moeder van niet-Belgische origine in vergelijking met de websurvey. Uit de analyse van het databestand destijds bleek dat er een positief verband bestaat tussen de niet-Belgische origine van de moeder en kansarmoede. Om de stratificaties niet te complex te maken, is ervoor gekozen om enkel te stratificeren op origine van de moeder (en dus niet op kansarmoede). Deze werkwijze is voor dit onderzoek herhaald. Net zoals in 2018 werd het aandeel kinderen met een moeder van niet-Belgische origine¹⁷ binnen elke provincie oververtegenwoordigd in de steekproef door het steekproefaandeel met 4% te verhogen in vergelijking met het werkelijke aandeel op basis van het basispopulatiebestand.

In totaal werd er een steekproef van 6 000 kinderen getrokken als basis voor 2 000 succesvolle telefonische interviews, 500 minder dan het beoogde aantal in 2018.

De telefonische interviews werden gerealiseerd tussen 24 maart 2025 en 12 mei 2025.

4.3 Face-to-face interviews

Voor de steekproef voor de face-to-face interviews is initieel uitgegaan van het bestand waarin de in de derde paragraaf beschreven filters zijn toegepast (geen discretie vereist, contactgegevens bekend) en waarvoor de taal dienstverlening Arabisch, Turks of Berbers was (2 560 kinderen over heel Vlaanderen). De bedoeling was om in grote lijnen dezelfde werkwijze te volgen als in 2018. Hierbij werden de drie taalgroepen enkel bevraagd in de drie provincies waar ze het vaakst voorkwamen, namelijk Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Limburg. Er is toen beslist om de steekproef te beperken tot vier gemeentes: Antwerpen, Mechelen, Genk en Gent, en dit omwille van de talrijke aanwezigheid van de drie taalgemeenschappen in deze vier gemeentes en omwille van praktische redenen.

Ook voor de bevraging in 2025 werd afgesproken om het veldwerk voor de face-to-face interviews te beperken tot bovenstaande vier gemeentes. Daarom is besloten om bij het bepalen van de steekproef geen rekening meer te houden met het aandeel van de drie taalgroepen in de drie provincies, maar enkel met het aandeel in de vooropgestelde gemeentes. Al snel bleek echter dat de absolute aantallen voor bepaalde taalgroepen in sommige steden dusdanig veel lager lagen dan in 2018, dat er zeer kleine

---

¹⁷ De categorieën 'niet ingevuld' en 'onbekend' zijn meegerekend bij de moeders van Belgische origine. Deze categorieën vertegenwoordigen respectievelijk 4.2% en 0.1%. Voor het trekken van de uiteindelijke steekproef zijn de gezinnen waarbij de origine van de moeder niet gekend was eruit gefilterd.

steekproeven getrokken zouden moeten worden. We zijn daarom verder gaan kijken dan de taal dienstverlening en hebben ons ook gebaseerd op gegevens van Opgroeien over de taal die gesproken wordt tussen moeder (of 1^e ouder) en kind. Op deze wijze werd de populatie voor de face-to-face interviews sterk verhoogd. Om een evenwichtige steekproef te krijgen met voldoende vertegenwoordiging van alle steden, is op de volgende vlakken afgeweken van de verdeling in de populatie:

- De aanwezigheid van Antwerpen in de steekproef is verlaagd, ten voordele van Mechelen en Genk (en in mindere mate van Gent);
- Er werden minder Berberssprekende gezinnen in de steekproef meegenomen in Antwerpen dan verwacht had mogen worden op basis van hun aandeel in de populatie, en meer in Mechelen;
- Er werden (veel) minder Arabischsprekende gezinnen in de steekproef meegenomen in Antwerpen dan verwacht had mogen worden op basis van hun aandeel in de populatie, en meer in Mechelen en Genk (en in mindere mate Gent);
- Het aandeel Turks in de steekproef is verhoogd door meer Turkssprekende gezinnen uit Genk op te nemen.

Uiteindelijk is de steekproef als volgt getrokken: in eerste instantie werd uitgegaan van taal dienstverlening. Indien de steekproef minstens 50% van de volledige populatie zou omvatten voor een bepaalde stad en taal, zijn voor die stad bijkomend kinderen geselecteerd waarbij is uitgegaan van de taal die gesproken wordt tussen moeder (of 1^e ouder) en kind (eveneens Arabisch, Berbers of Turks). Deze kinderen zijn gehaald uit het bestand met niet-geselecteerde gezinnen voor de websurvey en telefonische bevraging. Net zoals in 2018 werden initieel ongeveer 500 adressen voorzien (in dit onderzoek 498) om tot een totaalrespons van 150 interviews te komen.

De face-to-face interviews werden gerealiseerd in de periode tussen 8 mei 2025 en 5 juni 2025.

5 Respons

5.1 Respons websurvey

Van de 15 409 personen die werden uitgenodigd om de websurvey in te vullen, waren er bij de afsluiting van de websurvey (5 mei 2025) 1 973 personen¹⁸ die hadden deelgenomen en de survey volledig hebben ingevuld¹⁹. De responsgraad bedroeg daarmee 12.8%, slechts een derde van de responsgraad die in 2018 behaald is (39.4%) en een stuk lager dan beoogd (25%).

De tabellen met betrekking tot *participation* of *non-response bias*²⁰ (zie bijlage 1) laten zien dat de respons lager is in Antwerpen en hoger is in Vlaams-Brabant wanneer we de ongewogen respons vergelijken met de getrokken steekproef voor de websurvey. Ook hebben voor alle provincies minder kansarme gezinnen de websurvey ingevuld, evenals gezinnen met een moeder van niet-Belgische

---

¹⁸ Zeventien observaties werden uit de steekproef verwijderd omdat de kinderen van deze respondenten niet tot de beoogde populatie van kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar (36 maanden) oud behoorden.

¹⁹ 480 personen hebben de vragenlijst niet volledig ingevuld. Hierbij zitten ook personen die de vragenlijst enkel hebben geopend zonder te beginnen.

²⁰ Participation of non-response bias: de personen die bereid waren deel te nemen aan de studie kunnen verhoudingsgewijs andere kenmerken vertonen dan personen die niet bereid waren deel te nemen en deze verschillen kunnen de resultaten verstoren.

origine. Wat betreft leeftijd hebben in Antwerpen iets minder gezinnen met kinderen onder de 30 maanden de websurvey ingevuld, en in Vlaams-Brabant iets meer. Afsluitend hebben iets minder gezinnen met het Frans als taal dienstverlening deelgenomen aan de survey, en meer gezinnen met het Nederlands als taal dienstverlening (vooral in Vlaams-Brabant).

5.2 Respons telefonische interviews

In totaal zijn er 5 930 personen gebeld geweest door de enquêteurs van Ipsos om de quota van 2000 interviews te behalen, op een totale steekproef van 6 000 personen²¹. Van deze personen hebben 1 146 personen geweigerd (19.3%), waren 2 546 personen (42.9%) onbereikbaar (bv. antwoordapparaat, verkeerd nummer, bezettoon, etc.), konden 126 personen (2.1%) niet deelnemen vanwege een taalbarrière, waren voor 77 personen (1.3%) de opgestelde quota reeds bereikt (voor provincie, taal en leeftijd van het kind) en vielen 31 personen (0.5%) af omdat de leeftijd van het kind niet binnen de onderzoekspopulatie viel. Gemiddeld gezien hebben er 5.06 contactpogingen per respondent plaatsgevonden.

In totaal zijn 2 008 telefonische interviews gerealiseerd. De responsgraad ten opzichte van de totale steekproef van gecontacteerde personen voor de telefonische enquête (exclusief de 108 personen die niet werden bevraagd omwille van de quotaregels of het niet vallen binnen de onderzoekspopulatie) bedraagt daarmee 34.5% (= 2 008/5 822). Deze responsgraad ligt lager dan die in 2018 (41.8%).

De tabellen met betrekking tot *participation of non-response bias* (zie bijlage 1) laten zien dat de respons (iets) lager is in Antwerpen en (iets) hoger is in Vlaams-Brabant wanneer we de ongewogen respons vergelijken met de getrokken steekproef voor de telefonische interviews. Ook hebben meer niet-kansarme gezinnen (vooral in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant) en meer gezinnen met een moeder van Belgische origine deelgenomen aan de telefonische interviews. In tegenstelling tot in de websurvey is er voor het trekken van de steekproef voor de telefonische interviews geen aanpassing gedaan aan de leeftijdsverdeling van de populatie. In de uiteindelijke steekproef lag het percentage gezinnen met kinderen onder de 30 maanden iets lager dan in de populatie, en de respons bij deze groep ligt nog iets lager dan in de steekproef. Tenslotte valt op dat de verdeling naar taal dienstverlening in de steekproef en de uiteindelijke respons vrijwel gelijkloopt.

5.3 Respons face-to-face interviews

Voor de face-to-face interviews zijn er 478²² unieke personen gecontacteerd geweest door de enquêteurs van Ipsos om de quota van 150 face-to-face interviews te behalen. Net zoals in 2018 is ervoor gekozen om eerst telefonisch contact op te nemen om te peilen naar de interesse en een afspraak te maken. Van de gebelde personen hebben 122 personen geweigerd (25.5%) om deel te nemen, waren 203 personen (42.5%) onbereikbaar (bv. antwoordapparaat, verkeerd nummer, geen antwoord, etc.), konden 14 personen (2.9%) niet deelnemen vanwege een taalbarrière en vielen 6

²¹ Niet iedereen uit de steekproef is gecontacteerd wegens ontbrekende contactgegevens in het aangeleverde steekproefbestand.

²² Niet iedereen uit de steekproef is gecontacteerd wegens ontbrekende contactgegevens in het aangeleverde steekproefbestand.

personen (1.3%) af omdat het kind niet binnen de onderzoekspopulatie viel. Gemiddeld gezien hebben er 4.17 contactpogingen per respondent plaatsgevonden.

In totaal zijn 133 interviews afgenomen. Het doel van 150 interviews is hiermee niet bereikt, ondanks dat Ipsos meermaals contactpogingen heeft ondernomen en de initieel vooropgestelde quota heeft opengesteld. De responsgraad ten opzichte van de totale steekproef van gecontacteerde personen voor de face-to-face enquête (exclusief de 6 personen die niet werden opgenomen omwille van het niet vallen binnen de onderzoekspopulatie) bedraagt 28.2% (= 133/472). Ook deze responsgraad ligt lager dan in 2018 (38.4%).

De tabellen met betrekking tot *participation of non-response bias* (zie bijlage 1) laten zien dat er relatief gezien meer gezinnen uit Genk en vooral Gent hebben deelgenomen aan de face-to-face interviews, en minder uit Mechelen²³. Ook was de respons onder kansarme gezinnen hoger dan in de steekproef voor de face-to-face interviews, evenals het aantal gezinnen met een kind van 30 maanden of ouder. Tenslotte hebben er meer gezinnen waarbij het Turks de taal tussen moeder (of 1^e ouder) en kind vormt deelgenomen (cf. de hogere respons in Genk en Gent), en minder wanneer deze taal het Berbers is (cf. de lagere respons in Mechelen).

5.4 Totale respons en representativiteit

In Tabel 4 en Figuur 1 staat een overzicht van de ongewogen respons voor de totale dataverzameling en per bevragsmethode. In totaal werden er 4 114 respondenten effectief bevroegd, wat neerkomt op een responsgraad van 19% ten opzichte van de totale groep gecontacteerde personen (21 703). In lijn met de dalende trends in participatie aan onderzoek, en in het bijzonder surveyonderzoek, ligt dit percentage lager dan in 2018 en 2013. Een mogelijke verklaring hiervoor is ‘survey-moeheid’, aangezien (online) bevestigingen steeds meer omnipresent zijn geworden de laatste jaren (Jabkowski & Cichocki, 2025; Shiyab, Ferguson, Rolls, & Halcomb, 2023). Ook de berichtgeving over de sector van de kinderopvang de laatste jaren kan een rol hebben gespeeld. De absolute omvang van de respons in 2025 is eveneens kleiner dan in 2018 (6 594 respondenten), maar iets groter dan in 2013 (3 469 respondenten). De hoogste responsgraad werd behaald via de meer persoonlijke bevragsmethoden, namelijk de telefonische en face-to-face interviews met respectievelijk een percentage van 34.5% en 28.2%. De websurvey kende de laagste responsgraad, namelijk 12.8. De bevinding dat de wijze van bevraging een invloed heeft op de responsgraad, komt ook consistent terug in (meta-analyses van) andere onderzoeken (Shiyab, Ferguson, Rolls, & Halcomb, 2023; Wu, Zhao, & Fils-Aime, 2022). Los daarvan zien we dat ook de responsgraad voor de telefonische en face-to-face interviews is gedaald ten opzichte van 2018, wat eveneens bevestigd wordt in de literatuur (Jabkowski & Cichocki, 2025).

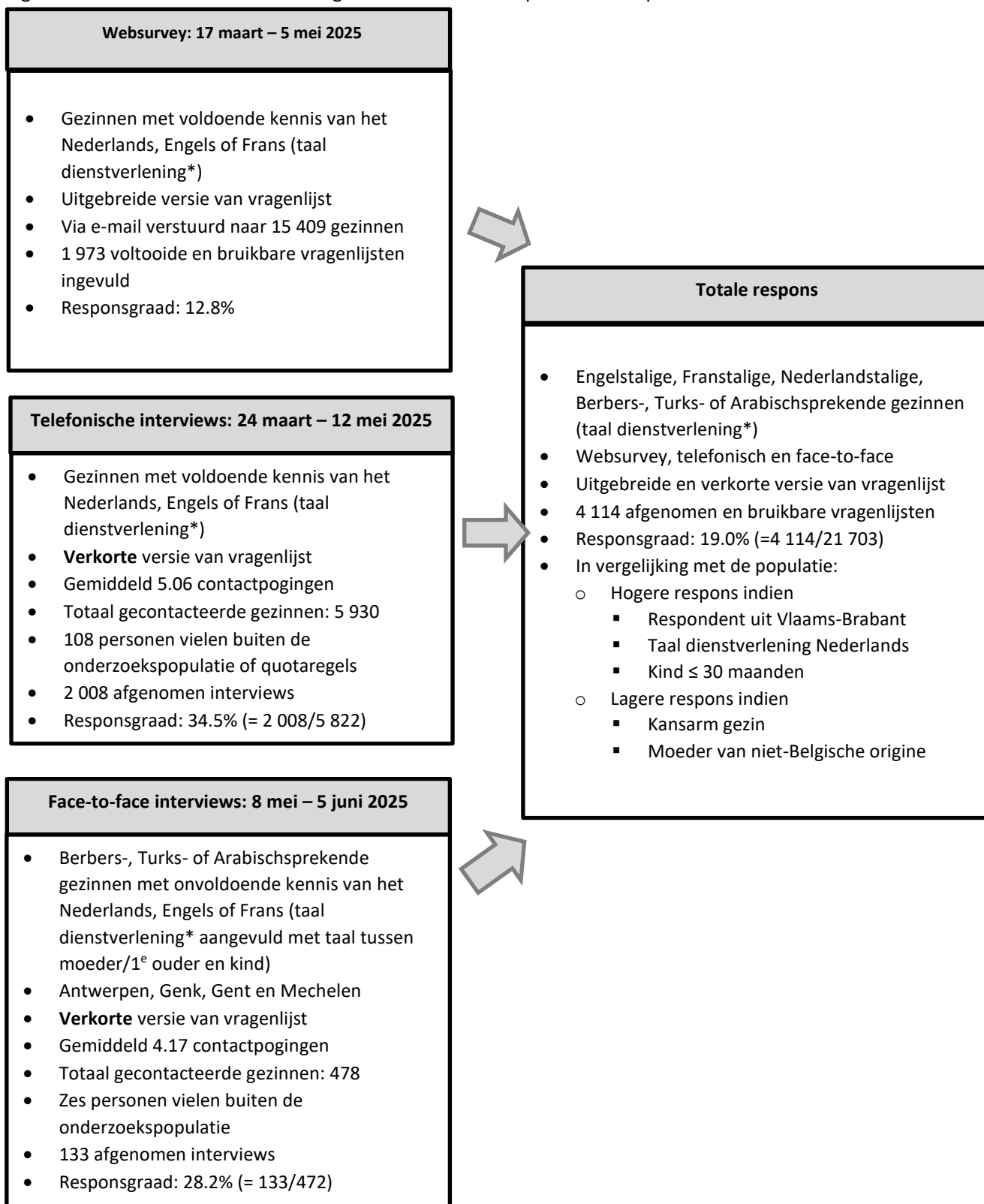
Wanneer we de ongewogen totale respons vergelijken met de basispopulatie zien we dat er proportioneel meer respons is uit Vlaams-Brabant, maar minder respons bij kansarme gezinnen, gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, en bij gezinnen waarvan het kindje ouder is dan 30 maanden²⁴ (zie Tabel 4). Tenslotte hebben relatief meer gezinnen deelgenomen aan het onderzoek waarbij de taal dienstverlening het Nederlands is.

---

²³ Twee van de deelnemende gezinnen woonden op een postcode in de provincie Antwerpen, maar buiten de steden Antwerpen en Mechelen. Deze zijn in de analyses bij de respondenten uit Antwerpen geteld.

²⁴ Dit laatste kan verklaard worden doordat het aandeel kinderen van 30 maanden of jonger in de steekproef voor de websurvey is verhoogd: bij de telefonische survey, waarbij deze verhoging niet is uitgevoerd, zien we immers proportioneel meer deelnemende gezinnen met een kind ouder dan 30 maanden.

Figuur 1 Schematische voorstelling van het onderzoeksopzet en de respons

*Om rekening te houden met de taalkennis van het gezin werd voortgegaan op een gegeven dat Opgroeien voor nagenoeg elke boreling registreert, namelijk de taal dienstverlening. Deze variabele geeft aan in welke taal met het gezin zou moeten gecommuniceerd worden om de dienstverlening voldoende effectief te kunnen laten verlopen. Als taal dienstverlening niet Nederlands, Frans of Engels is, wil dit zeggen dat de taalkennis van het gezin van dien aard is dat het voldoende via deze talen kan communiceren. Het betekent dus niet noodzakelijk dat het gezin die talen helemaal niet kent of spreekt.

Tabel 4 Vergelijking basis- en onderzoekspopulatie in 2025* met de ongewogen respons in 2013, 2018 en 2025 wat betreft de variabelen provincie, kansarmoedestatus van het gezin, origine moeder, taal dienstverlening**, en leeftijd kind

	Populatie 2025				Respons 2025								Respons 2013		Respons 2018	
	Basispopulatie		Onderzoekspopulatie		Totale respons		Respons websurvey		Respons telefonisch		Respons F2F		Totale respons		Totale respons	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Totaal	176 698		169 700		4 114		1 973		2 008		133		3 469		6 594	
Provincie																
Antwerpen	53 190	30.1	51 021	30.1	1 185	28.8	531	<u>26.9</u>	575	28.6	79	<u>59.4</u>	734	21.2	1 920	29.1
Limburg	21 114	11.9	20 332	12.0	483	11.7	232	11.8	237	11.8	14	10.5	695	20.0	823	12.5
Oost-Vlaanderen	41 446	23.5	40 316	23.8	988	24.0	469	23.8	479	23.9	40	30.1	694	20.0	1 487	22.6
Vlaams-Brabant	31 111	17.6	29 061	17.1	808	<u>19.6</u>	418	<u>21.2</u>	390	<u>19.4</u>		<u>0.0</u>	681	19.6	1 253	19.0
West-Vlaanderen	29 837	16.9	28 970	17.1	650	15.8	323	16.4	327	16.3		<u>0.0</u>	665	19.2	1 098	16.7
Kansarmoedestatus gezin***																
Niet gekend	5 343	3.0	2 013	1.2	0	<u>0.0</u>	0	<u>0.0</u>	0	<u>0.0</u>	0	<u>0.0</u>	51	1.5	47	0.7
Ja	21 090	11.9	17 264	10.3	295	<u>7.2</u>	45	<u>2.3</u>	165	<u>8.2</u>	85	<u>63.9</u>	258	7.4	612	9.3
Nee	150 265	85.0	147 863	88.5	3 819	<u>92.8</u>	1 928	<u>97.7</u>	1 843	<u>91.8</u>	48	<u>36.1</u>	3 160	91.1	5 935	90.0
Origine moeder***																
Niet gekend	8 940	5.1	6 566	3.9	64	<u>1.6</u>	61	<u>3.1</u>	0	<u>0.0</u>	3	2.3	1	0.0	72	1.1
Belg	112 162	63.5	110 930	66.4	3 021	<u>73.4</u>	1 646	<u>83.4</u>	1 369	<u>68.2</u>	<u>6</u>	<u>4.5</u>	2 759	79.5	5 215	79.1
Niet-Belg	55 596	31.5	49 644	29.7	1 029	<u>25.0</u>	266	<u>13.5</u>	639	31.8	124	<u>93.2</u>	709	20.4	1 307	19.8
Taal dienstverlening																
Engels	11 360	6.4	11 230	6.6	261	6.3	105	<u>5.3</u>	154	<u>7.7</u>	2	<u>1.5</u>	99	2.9	233	3.5
Frans	12 606	7.1	12 428	7.3	215	<u>5.2</u>	72	<u>3.6</u>	140	7.0	3	<u>2.3</u>	152	4.4	295	4.5
Nederlands	144 115	81.6	143 482	84.6	3 525	<u>85.7</u>	1 796	<u>91.0</u>	1 714	<u>85.4</u>	15	<u>11.3</u>	3 085	88.9	5 916	89.7
Andere taal of niet gekend	8 617	4.9	2 560	1.5	113	<u>2.7</u>	0	<u>0.0</u>	0	<u>0.0</u>	113	<u>85.0</u>	133	3.8	150	2.3
Leeftijd kind****																
< 30 maanden	142 994	80.9	142 872	84.2	3 415	<u>83.0</u>	1 729	<u>87.6</u>	1 576	<u>78.5</u>	110	82.7	3 059	88.2	5 841	88.6
>= 30 maanden	33 704	19.1	26 828	15.8	699	<u>17.0</u>	244	<u>12.4</u>	432	<u>21.5</u>	23	17.3	410	11.8	753	11.4

* Onderlijnde en vetgedrukte percentages (in 2025) verschillen significant ($p < 0.05$) van de basispopulatie.

** Voor de face-to-face interviews is uitgegaan van andere talen (namelijk Arabisch, Turks en Berbers) dan die hier in dit overzicht vermeld staan.

*** Voor kansarmoedestatus van het gezin en origine van de moeder hebben we voor de face-to-face interviews enkel gegevens over de onderzoekspopulatie in de vier steden (en niet voor heel Vlaanderen). In deze tabel zijn daarom voor de onderzoekspopulatie alleen de gegevens gerapporteerd van de websurvey en telefonische interviews ($n=167\ 140$).

**** In de onderzoekspopulatie is leeftijd onderverdeeld in ≤ 30 maanden en > 30 maanden, wat de grote afwijking in percentage van de basispopulatie verklaart.

6 Wegingen

Zoals uit Tabel 4 naar voren komt zijn er een aantal verschillen tussen de totaalrespons en de basispopulatie die we corrigeren door middel van wegingen waarbij de gewichten van de diverse deelgroepen hersteld worden naar hun oorspronkelijke gewichten in de basispopulatie. De weging van de gegevens verkregen in 2025 gebeurt op identiek dezelfde wijze als in 2018 om de vergelijkbaarheid tussen beide periodes te waarborgen. Specifiek gebeurt de weging als volgt:

- De weging gebeurt ten opzichte van de basispopulatie.
  - Dit laat toe om uitspraken te doen over de behoefte aan kinderopvang in functie van de totale populatie kinderen jonger dan 3 jaar.
  - Zoals blijkt uit de tabel in bijlage 3, is er geen significant verschil tussen de percentages gebruik van formele en informele opvang indien er gewogen wordt ten opzichte van de basispopulatie en de percentages indien er gewogen wordt ten opzichte van de onderzoekspopulatie.
- De weging gebeurt op basis van de origine van de moeder met de uitgebreide categorieën (zie bijlage 2 voor een overzicht van deze verdeling in de populatie en in de gewogen steekproef), provincie en leeftijdsgroep van het kind (jonger dan 30 maanden en 30 maanden of ouder). Origine van de moeder is immers een gegeven dat Kind en Gezin voor nagenoeg de hele populatie kinderen geregistreerd heeft. Omdat het onderzoek moest leiden tot uitspraken over het gebruik en de onervulde opvangbehoeften van alle kinderen jonger dan 3 jaar in Vlaanderen was origine de meest aangewezen wegingsvariabele om de behoefte te schatten voor kinderen die niet werden gecontacteerd in het onderzoek (bij gebrek aan e-mailadres, telefoonnummers, discretie vereist, etc.). Voor de analyse van de vragen die alleen in de websurvey gesteld zijn (de uitgebreide versie van de vragenlijst), voerden we een afzonderlijke weging uit die eveneens de juiste verhouding naar provincie, leeftijdsgroep en origine moeder herstelt.

De weegvariabele vertoont een evenwichtige, goede verdeling, met een gemiddelde dicht bij 1 (.999) en een kleine standaardafwijking (.338). Dit wijst erop dat geen enkele observatie een buitensporig grote invloed heeft op de resultaten. Hoewel de gebruikte wegingscriteria (origine van de moeder, provincie en leeftijdsgroep van het kind) slechts in beperkte mate corrigeren voor andere vormen van zelfselectie (zoals opleidingsniveau), zijn ze bewust gekozen vanwege hun consistentie over de jaren heen. Het opleidingsniveau kon, net als in 2018, ook in 2025 niet betrouwbaar worden meegenomen in de weging doordat deze vraag niet door iedereen (correct) is ingevuld, waardoor een valide correctie op basis van dit kenmerk niet mogelijk was. De gekozen wegingscriteria bieden daardoor weliswaar geen volledige correctie voor zelfselectie, maar garanderen wel vergelijkbaarheid en betrouwbaarheid van de analyses overheen de tijd.

7 Analyse

In de volgende hoofdstukken rapporteren we bij de beschrijving van de resultaten van de analyses in Stata (Versie 17.3) naast de frequentietabellen ook regelmatig chi-kwadraattoetsen om de statistische significantie ($p < .05$) van de opgemerkte verschillen weer te geven.

Voornamelijk voor de cijfers uit 2025 worden ook de 95%-betrouwbaarheidsintervallen vermeld, om de lezer een idee te geven van de onzekerheid van de bekomen percentages. Deze onzekerheid is namelijk groter (dit uit zich in bredere intervallen) naarmate het aantal observaties daalt. Met andere woorden wordt het betrouwbaarheidsinterval kleiner naarmate de gemeten percentages/waarden gebaseerd zijn op meer observaties. Hoe kleiner dit interval, des te preciezer of betrouwbaarder de schatting van het percentage/de waarde.

Deze betrouwbaarheidsintervallen kunnen ook gebruikt worden om verschillende categorieën binnen een tabel onderling te vergelijken (d.w.z. bivariate verschillen in kaart brengen zonder hierbij te controleren voor andere variabelen), waarbij gekeken dient te worden naar het al dan niet overlappen van de intervallen. Wanneer er geen overlap is, zijn de percentages/waarden zeker significant verschillend.

Wanneer we op basis van bivariate analyses en inhoudelijke overwegingen vermoeden dat er potentiële interactie-effecten spelen, onderzoeken we deze via multivariate regressieanalyses. In deze analyses wordt nagegaan of de relatie tussen een onafhankelijke en een afhankelijke variabele verschilt naargelang de waarde van een derde variabele. Door deze interactie-effecten op te nemen in het regressiemodel, kunnen we beter begrijpen in welke context bepaalde verbanden sterker of zwakker zijn.

8 Samenvatting

De methodologie van dit onderzoek naar het gebruik en de behoefte van kinderopvang voor baby's en peuters in het Vlaamse Gewest is vrijwel identiek aan het vorige onderzoek naar het gebruik van kinderopvang (Teppers et al., 2019). Verschillen situeren zich vooral op het vlak van de vragenlijst, met als belangrijkste wijziging dat in 2025 bijkomend gepeild is naar de nood aan formele opvang op atypische momenten, en op het vlak van de steekproeftrekking, waarbij de aantallen voor de websurvey en telefonische interviews zijn gewijzigd en er voor de face-to-face interviews ook is gekeken naar de taal tussen moeder (of 1^e ouder) en kind in plaats van enkel taal dienstverlening.

Er is opnieuw gebruik gemaakt van een websurvey, telefonische interviews en face-to-face interviews. Het doel van de telefonische interviews is dubbel: enerzijds de steekproefomvang vergroten, anderzijds voldoende respons realiseren bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine en gezinnen in kansarmoede waarvoor vermoed wordt dat de websurvey een minder goede methode zou zijn.

Net zoals in de voorgaande jaren werd een gestratificeerde steekproef getrokken (naar provincie en leeftijd voor de websurvey en naar provincie en origine van de moeder voor de telefonische interviews) van in totaal 21 907 gezinnen wonende in het Vlaamse Gewest met kinderen die op 10 maart 2025 tussen de 3 maanden en 3 jaar oud waren. Voor het bepalen van de steekproef is vertrokken vanuit gegevens van het agentschap Opgroeien. De steekproef is groter dan in 2018, toen er ongeveer 19 000 gezinnen werden getrokken. Dat komt vooral doordat de steekproef voor de websurvey met een derde is verhoogd, om in te kunnen spelen op de verwachte lagere responsgraad. Bij het bepalen van de steekproef werd er op dezelfde manier als in 2018 rekening gehouden met de taalkennis van de gezinnen. Enkel gezinnen met voldoende kennis van het Nederlands, Frans of Engels werden bevraagd via de websurvey of werden telefonisch gecontacteerd. Voor de face-to-face afnames werden in de regel gezinnen bevraagd die onvoldoende Nederlands, Frans of Engels kenden, maar wel Turks, Berbers of Arabisch als taal dienstverlening hadden. De enige wijziging die op dit vlak is doorgevoerd, is dat er wanneer de grootte van de steekproef te dicht bij de grootte van de populatie lag ook gezinnen zijn

geselecteerd waarbij tussen de moeder (of 1^e ouder) en het kind Turks, Berbers of Arabisch wordt gesproken – ongeacht de taal van de dienstverlening. Net zoals in 2013 en 2018 voerde het onderzoeksbureau Ipsos de telefonische en face-to-face interviews uit.

In totaal hebben 4 114 gezinnen deelgenomen aan deze studie (een responsgraad van 19.0%, rekening houdende met dat in de telefonische en face-to-face interviews niet iedereen uit de originele steekproef is gecontacteerd). Deze responsgraad ligt heel wat lager dan in 2018 (40.3%). Dat komt vooral doordat slechts 12.8% van de gezinnen die zijn gecontacteerd voor de websurvey effectief heeft deelgenomen, ondanks een looptijd van 7 weken en het versturen van 2 reminders. De respons voor de telefonische en face-to-face interviews lag hoger. Net zoals in 2018 werd de oorspronkelijke verdeling van de verschillende deelgroepen in de populatie hersteld door middel van wegingen. Daarbij is gecorrigeerd voor de vijf provincies en de twee leeftijdsgroepen (jonger dan 30 maanden versus 30 maanden of ouder). Daarnaast is ook gewogen naar de verschillende (uitgebreide) categorieën van de origine van de moeder.

Hoofdstuk 3

Kenmerken van de gewogen respons en representativiteit

In dit en volgende hoofdstukken worden de resultaten van het onderzoek beschreven, waarbij de resultaten van de websurvey, de telefonische en face-to-face interviews zoveel mogelijk worden gecombineerd. In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de gewogen respons aan de hand van enkele gezinskenmerken en socio-economische kenmerken voor alle gezinnen die hebben deelgenomen met kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar, dus inclusief schoolgaande kinderen. In de hoofdstukken over het opvanggebruik wordt er enkel gekeken naar niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar (zie verder).

Waar mogelijk wordt de representativiteit van de responsgroep vergeleken met de basispopulatie, het voorgaande onderzoek uit 2018, cijfers van het Steunpunt Werk²⁵ en met cijfers van (de website van) Opgroeien²⁶. Wanneer één van deze bronnen worden gebruikt, wordt daar expliciet melding van gemaakt.

Zoals eerder vermeld, wordt er steeds gewerkt met gewogen percentages. Standaard worden ook de kolompercentages gegeven. Wanneer er toch rijpercentages worden gebruikt, zal dit steeds in de titel van de betreffende tabel aangegeven worden. De meeste vragen hebben betrekking op de gegevens van de volledige enquête (websurvey, telefonisch en face-to-face). Wanneer bepaalde resultaten gebaseerd zijn op gegevens uit enkel de websurvey, wordt dit ook steeds in de tabellen aangegeven.

1 Kindkenmerken

Wat betreft de leeftijd van de kinderen uit de steekproef, zien we dat in 2025 81.0% van de kinderen jonger is dan 30 maanden en 19.0% 30 maanden of ouder (zie Tabel 5). Deze percentages komen sterk overeen met de basispopulatie (d.i. 80.9% en 19.1%), wat logisch is aangezien er ook gewogen is voor leeftijd van het kind met als categorieën jonger dan 30 maanden en 30 maanden of ouder. Opvallend is dat het aandeel kinderen van 30 maanden en ouder licht is gestegen ten opzichte van 2018: van 17.0% naar 19.1% in 2025. Verder zien we, net zoals in 2018, binnen de leeftijdscategorie '3 m - 5 m' een lager aandeel (5.8%) in de steekproef ten opzichte van de populatie (8.5%).

---

²⁵ <https://www.steunpuntwerk.be/cijfers>

²⁶ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek>

Tabel 5 Leeftijd van kinderen in maanden in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (in kolom %, gewogen voor de respons)

Leeftijd kinderen	Respons 2018 (95% BI) (n=6 581)	Basispopulatie 2018 (n=178 492)	Respons 2025 (95% BI) (n=4 114)	Basispopulatie 2025 (n=176 698)
3 m - 5 m	4.3 (3.8-4.8)	8.2	5.8 (5.1-6.5)	8.5
6 m - 11 m	20.1 (19.1-21.1)	19.1	19.9 (18.7-21.1)	18.2
12 m - 17 m	19.3 (18.3-20.2)	17.6	17.7 (16.5-18.9)	17.6
18 m - 23 m	20.3 (19.3-21.3)	19.6	19.5 (18.3-20.7)	18.7
24 m - 29 m	19.2 (18.3-20.2)	18.5	18.1 (16.9-19.2)	17.9
30 m - 36 m	16.7 (15.7-17.8)	17.0	19.0 (17.8-20.2)	19.1

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Wat betreft schoolbezoek gaat vanaf de leeftijd van 2.5 jaar 77.4% van de kinderen in de steekproef naar de kleuterschool: 64.4% gaat gedurende de volledige schoolweek en 13.0% gaat niet alle dagen of niet altijd gedurende volle dagen (zie Tabel 6). Van de 2.5-jarigen gaat dus 22.6% niet naar school. Hoewel het percentage schoolgaande kinderen vrijwel gelijk is aan dat van de steekproef uit 2018, valt op dat het voltijds schoolbezoek in 2025 beduidend hoger ligt: 64% tegenover 57% in 2018. Berekend op de (gewogen) totale groep kinderen van 3 maanden tot 3 jaar gaat in de steekproef 14.7% van de kinderen naar school. Dit aandeel is hoger ten opzichte van 2018, waar 12.3% van de totale groep kinderen naar school ging, maar lager dan in 2013 (19.2%).

Tabel 6 Het schoolbezoek van kinderen in het Vlaams Gewest in 2013, 2018 en 2025 (in %)

Schoolbezoek	2013	2018	2025
2.5 jaar tot 3 jaar (≥30 maanden)			(n=699)
Schoolgaand: voltijds	61.8	57.3	64.4
Schoolgaand: niet-voltijds	31.0	19.8	13.0
Niet-schoolgaand	7.3	22.9	22.6
3 maand tot 3 jaar			(n=4 114)
Schoolgaand	19.2	12.3	14.7
Niet-schoolgaand	80.8	87.7	85.3

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

2 Gezinsamenstelling

Uit Tabel 7 blijkt dat het overgrote deel van de kinderen uit de steekproef (94.0%) opgroeit in (minstens) één gezin met twee samenwonende of gehuwde partners, terwijl 6% opgroeit in (minstens) één gezin met een alleenstaande ouder. Uit cijfers van Opgroeien uit 2024²⁷ blijkt eveneens dat het overgrote deel van de kinderen onder de 3 jaar, namelijk 87.9%, leeft in een tweeoudergezin en 7.7% in een eenoudergezin (4.5% leeft in een andere gezinssituatie of collectief huishouden). Tabel 7 laat ook zien dat in de steekproef van 2025 weinig veranderd is wat betreft gezinsamenstelling ten opzichte van de steekproeven in 2013 en 2018.

²⁷ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/jongerenbevolking#toc-kinderen-naar-gezinsvorm-en-gezinstype>. De cijfers zijn gebaseerd op gegevens van Statistiek Vlaanderen.

Tabel 7 Gezinssituatie van het kind voor kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in 2013, 2018 en 2025 (in %)

	2013* (n=3 454)	2018 (95% BI) (n=6 164)	2025 (95% BI) (n=4 114)
Samenwonend of gehuwde partners	94.1	94.2 (93.6-94.9)	94.0 (93.3-94.7)
Alleenstaande (single, gescheiden, weduwe/weduwnaar, partnerrelatie maar niet samenwonend)	5.8	5.8 (5.1-6.4)	6.0 (5.3-6.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor de vergelijking met 2018 en 2025 werden de categorieën uit 2013 'moeder en vader', 'moeder en andere' en 'vader en andere' samengenomen onder de categorie 'samenwonend of gehuwde partners' en de categorieën 'alleenstaande moeder', 'alleenstaande vader' en 'andere' onder de categorie 'alleenstaande'.

3 Beschikbaarheid van de grootouders voor kinderopvang

Omdat grootouders een belangrijke plaats (kunnen) innemen bij de opvang van hun kleinkinderen (zie later), werd er ook gepeild naar hun beschikbaarheid. Uit Tabel 8 blijkt dat 11.1% van de ouders dagelijks beroep kunnen doen (als ze dat zouden willen) op minstens één van de grootouders voor opvang van hun kindje. Dit percentage ligt lager dan in 2018, toen nog 14.0% van de ouders dagelijks een beroep kon doen op één of meerdere grootouders. In 2025 kan iets meer dan de helft (50.8%) van de ouders ofwel dagelijks ofwel wekelijks beroep doen op één of meerdere grootouders voor de opvang van hun kindje. Anders gezegd kan de helft van de ouders (49.2%) van de ouders slechts af en toe of nooit beroep doen op de grootouders voor opvang van hun kindje, een percentage dat hoger ligt dan in 2018 (46.2%).

Tabel 8 Beschikbaarheid van (één of meerdere) grootouders voor kinderopvang in 2018 en 2025

	2018 n	2018 % (BI 95%)	2025 n	2025 % (BI 95%)
Dagelijks	874	14.0 (13.1-14.9)	466	11.1 (10.2-12.1)
Eén dag of meerdere dagen per week	2 624	39.8 (38.5-41.1)	1 741	39.7 (38.2-41.1)
Af en toe maar niet wekelijks	1 656	26.5 (25.3-27.6)	1 099	26.5 (25.2-27.9)
Nooit	1 010	19.7 (18.6-20.9)	808	22.7 (21.4-24.0)
Totaal	6 164	100	4 114	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

In bijlage 4 is de verdeling naar origine van de moeder opgenomen, waaruit blijkt dat gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine minder vaak een beroep kunnen doen op grootouders voor één dag of meerdere dagen in de week dan gezinnen met een moeder van Belgische origine (14.7% versus 51.8%). Bovendien geeft van deze gezinnen ruim de helft aan nooit een beroep op de grootouders te kunnen doen om de kinderen op te vangen, tegenover nog geen 10% bij de gezinnen met een moeder van Belgische origine.

Er zijn verschillende redenen mogelijk die verklaren waarom op grootouders geen beroep kan worden gedaan voor de opvang van hun kleinkinderen (zie Tabel 9). Net als in 2018 is in 2025 belangrijkste reden

waarom men geen beroep kan doen op grootouders het te ver wonen. 59% van de ouders die geen/weinig beroep kunnen doen op grootouders duidde deze reden aan. Gelijkaardig aan studies in voorgaande jaren (2009, 2013, 2018) vinden we dat deze reden meer speelt voor de groep met een moeder van niet-Belgische origine (74% versus 42%), wat mede een verklaring kan zijn voor het minder gebruiken van informele opvang door deze groep (zie hoofdstuk 5). De redenen die het minst vaak werden opgegeven zijn het niet betrokken willen zijn bij de opvang en het reeds overleden zijn, deze redenen werden ook in 2013 en 2018 het minst vaak opgegeven. Opmerkelijk is dat een groot aandeel van de respondenten in de bevraging van 2025 ook 'andere redenen' aanduidde (54.2%). Hoewel de meerderheid dit niet verder heeft gespecificeerd, komen drie thema's iets vaker aan bod in de open antwoorden: namelijk (1) een bewuste keuze van de ouders om veel tijd met het kind te spenderen, (2) geen nood aan opvang door grootouders door o.a. formele opvang/deeltijdse arbeid, en (3) de grootouders niet willen overbelasten, storen of verplichten.

Tabel 9 Redenen voor het slechts af en toe (niet wekelijks) of nooit beroep kunnen doen op de grootouders* (meerdere antwoorden waren mogelijk)

	2018 n=2 666	2018 % (BI 95%)	2025 n=1 907	2025 % (BI 95%)
1. Ze werken nog	1 089	36.4 (34.5-38.3)	756	36.3 (34.2-38.5)
2. Ze zijn nog niet vrij (actief sociaal leven, zorgen voor andere personen, etc.)	758	25.5 (23.8-27.1)	568	27.6 (25.6-29.6)
3. Ze kunnen niet (meer) instaan voor opvang (zelf hulp nodig, drukte niet aan kunnen, etc.)	587	21.0 (19.4-22.7)	444	22.0 (20.2-23.9)
4. Ze wonen te veraf	1 349	53.9 (51.9-55.9)	1 060	59.0 (56.8-61.2)
5. Ze willen het niet	276	9.2 (8.1-10.2)	225	10.6 (9.2-12.0)
6. Ze zijn overleden	242	9.2 (8.0-10.4)	218	12.0 (10.5-13.4)
7. Ander redenen**	390	15.3 (13.8-16.7)	1 002	54.2 (51.9-56.4)
• Andere reden; niet verder gespecificeerd			869	47.3 (45.1-49.6)
• Bewuste keuze van de ouders			47	2.7 (1.9-3.4)
• Geen nood aan			32	1.6 (1.0-2.1)
• Grootouders niet willen overbelasten, storen of verplichten			22	1.1 (.6-1.6)
• Geen vertrouwen, opvoedkundige verschillen of er zelf voor willen zorgen			17	.6 (.3-1.0)
• Geen (goed) contact hebben met de grootouders			14	.8 (.4-1.2)
• Specifieke zorgnoden kind			7	.4 (.1-.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Meerdere antwoorden waren mogelijk.

**Codering van de open antwoordoptie door auteurs. Voorbeelden van andere redenen die vaak werden aangehaald in 2018: het zelf niet willen omwille van geen vertrouwen, opvoedkundige verschillen of er zelf voor willen zorgen (n=86); geen (goed) contact hebben met de grootouders (n=34), de grootouders niet willen overbelasten, storen of verplichten (n=14). In 2025 komt vaker de bewuste keuze van ouders en het niet hebben van nood aan opvang door de grootouders naar voren.

4 Socio-economische kenmerken

Om het opleidingsniveau²⁸ en werksituatie van de bevroagde ouder(s) in kaart te brengen, wordt er in dit rapport onderscheid gemaakt tussen de moeder en de vader²⁹. Voor 22 observaties (van alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar – al dan niet schoolgaand) was het niet mogelijk te weten wat het opleidingsniveau en de werksituatie van de moeder en vader was, aangezien er werd aangegeven dat de vragenlijst door iemand anders dan de moeder of vader was ingevuld (plusouder, mee-ouder, ...). Deze observaties zijn dan ook niet opgenomen in onderstaande tabellen.

4.1 Opleidingsniveau van de ouders

In Tabel 10 worden de gegevens betreffende het opleidingsniveau van de ouders weergegeven. Opvallend is dat, na weging, ruim twee derde van de moeders in het onderzoek een diploma hoger onderwijs kan voorleggen³⁰. Dit percentage ligt hoger dan in het basispopulatiebestand van Kind en Gezin (Opgroeien), waar 58.4% van de moeders een diploma hoger onderwijs heeft. Ook in vergelijking met eerdere steekproeven ligt het percentage hoger: in 2018 was dit 60.3%, en in 2013 bedroeg het 50.5%. Tegelijkertijd is het opleidingsniveau in de algemene populatie de afgelopen jaren eveneens gestegen – zo had in 2018 bijvoorbeeld 54.5% van de moeders uit de basispopulatie een diploma hoger onderwijs tegenover 58.4% in 2025. Desondanks kunnen we, ondanks de weging, nog steeds spreken van een oververtegenwoordiging van hoogopgeleide moeders in de steekproef, net zoals in 2018 het geval was. De vaders hebben in mindere mate een diploma hoger onderwijs dan de moeders (54.4%). Dit geslachtsverschil werd ook in voorgaande jaren (2009, 2013, 2018) teruggevonden.

²⁸ Voor in totaal 199 deelnemers is er voor zowel de moeder als vader geen informatie beschikbaar over het opleidingsniveau. Al deze ontbrekende gegevens situeren zich binnen de interviews (telefonisch of face-to-face).

²⁹ Deze opdeling is behouden omwille van de vergelijkbaarheid met vorige jaren. Het komt echter niet noodzakelijk overeen met de realiteit: in de vragenlijst zijn de socio-economische kenmerken bevroagd voor 'ik' en 'partner', waarbij er in de analyse van wordt uitgegaan dat wanneer de moeder de vragenlijst heeft ingevuld en heeft aangegeven samenwonend te zijn, de vader de partner is, en vice versa. Er wordt daarmee abstractie gemaakt van andere gezinssamenstellingen, zoals ouders van hetzelfde geslacht. Data van het agentschap Opgroeien laat evenwel zien dat het aandeel kinderen onder de 3 jaar bij ouders van hetzelfde geslacht zeer beperkt is: voor 2024 gaat het om 0.3% (<https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/jongerenbevolking#toc-kinderen-naar-gezinsvorm-en-gezinstype>).

³⁰ Zonder weging bedraagt dit percentage 70.7%.

Tabel 10 Opleidingsniveau van de ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % voor de respons)

	2013			2018			2025 (95% BI)		
	Vader	Moeder	Moeder basispopulatie	Vader	Moeder	Moeder basispopulatie*	Vader	Moeder	Moeder basispopulatie**
n	3 352	3 439	170 357	5 712	6 014	166 382	3 809	3 913	176 742
Geen diploma of lager onderwijs	6.2	7.0	5.4	4.5	3.3	4.3	4.1 (3.5-4.7)	3.2 (2.6-3.7)	4.5
Lager secundair onderwijs	11.8	10.0	8.7	8.2	7.7	10.0	6.1 (5.3-6.8)	4.1 (3.4-4.7)	7.7
Hoger secundair onderwijs	38.1	30.6	31.2	38.5	27.5	30.6	33.1 (31.6-34.6)	21.9 (20.6-23.2)	29.4
Hogeschool of universiteit (incl. PhD)	41.5	50.5	53.6	47.0	60.3	54.5	54.4 (52.8-56.0)	68.6 (67.1-70.0)	58.4
Ander	2.2	2.0	1.1	1.7	1.3	0.6	2.4 (1.9-2.9)	2.3 (1.8-2.8)	0.0
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor 7.1% van het basispopulatiebestand waren er geen gegevens (niet ingevuld of niet gekend) beschikbaar betreffende opleidingsniveau van de moeder, deze gegevens werden weggelaten.

** De data voor de basispopulatie is later aangeleverd, waardoor het totale aantal moeders waarvoor gegevens beschikbaar zijn licht verschilt van de basispopulatie voor de overige variabelen.

Voor 6.0% van het basispopulatiebestand waren er geen gegevens (niet ingevuld, niet gekend of niet van toepassing) beschikbaar betreffende opleidingsniveau van de moeder, deze gegevens werden weggelaten.

4.2 Werksituatie van de ouders

In Tabel 11 wordt een overzicht gegeven van de werksituatie van de ouders. In de steekproef van 2025 werkt 72.8% van de moeders, 44.1% werkt voltijds en 28.0% werkt deeltijds. Het percentage werkende moeders ligt daarmee 5 procentpunten hoger dan in 2018 (67.8%). Wat betreft de vaders zien we dat het overgrote deel voltijds werkt (85.7%) en slechts 5.5% deeltijds werkt, met een totaal tewerkstellingspercentage van 92.6%. Deze percentages zijn vrijwel gelijk aan 2018. Ook op het vlak van ouders die het werk tijdelijk onderbroken hebben of niet werken, zijn de verschillen met 2018 minimaal.

Wanneer we de gegevens vergelijken met gegevens van het Steunpunt Werk betreffende de werkzaamheidsgraad bij de 25- tot 54-jarigen in 2024³¹, blijken deze voor mannen zeer gelijkaardig. Het Steunpunt Werk rapporteert een tewerkstellingspercentage van 89.8% in het Vlaamse Gewest in 2024, wat iets lager is dan het percentage van 92.6% uit de steekproef. Wat betreft de vrouwen komt uit de steekproef een duidelijk lager percentage naar voren (72.8%) dan uit de gegevens van Steunpunt Werk (82.8%). Dit verschil was ook aanwezig in voorgaande edities van dit onderzoek en zou net als toen kunnen worden toegeschreven aan de oververtegenwoordiging van moeders in tijdelijke werkonderbreking in deze steekproef ten opzichte van de referentiegroep (alle 25- tot 54-jarige vrouwen in de Steunpunt-gegevens). Wanneer we de moeders in tijdelijke onderbreking bij de werkende moeders tellen, komen we uit op een werkzaamheidsgraad van 83.2%, wat meer in de lijn ligt van de gegevens van het Steunpunt Werk. Op dit vlak kunnen we dus spreken van een representatieve steekproef.

Als we enkel kijken naar de werkzaamheidsgraad van moeders (en niet vrouwen in het algemeen), komt uit cijfers van Opgroeien uit 2020³² naar voren dat 73.5% van de kinderen jonger dan 3 jaar een moeder heeft die werkt. Dit aandeel ligt dicht in de buurt van de 72.8% van kinderen in deze steekproef met een moeder die werkt (hetzij voltijds, hetzij deeltijds). Ook op dit vlak is de steekproef dus representatief ten opzichte van de populatie.

Als kanttekening bij deze cijfers willen we nog meegeven dat het in de vragenlijst niet mogelijk was om te specificeren welk percentage de tijdelijke werkonderbreking bedroeg. Een analyse van de antwoorden binnen de categorie 'Andere' heeft bijvoorbeeld uitgewezen dat veel personen die werken en 1/5 ouderschapsverlof nemen deze categorie hebben aangeduid, evenals zelfstandigen. Daarnaast is niet duidelijk of ouders die tijdelijk minder dan voltijds werken hebben aangeduid voltijds te werken (volgens hun contract) of deeltijds (volgens de situatie in de praktijk).

³¹ Werkzaamheidsgraad naar geslacht en leeftijd, 1999-2024. Steunpunt Werk - Vlaanderen binnen Europa: Werkzaamheid o.b.v. Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) - EAK, Eurostat – LFS.

³² <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/werksituatie-het-gezin#toc-kinderen-naar-de-werksituatie-van-hun-ouders>. De cijfers zijn gebaseerd op gegevens van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Tabel 11 Werkstatus van de ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)

	2013		2018 (95% BI)		2025 (95% BI)	
	Vader	Moeder	Vader	Moeder	Vader	Moeder
n	3 371	3 432	5 712	6 014	3 814	4 034
Werkend						
Voltijds	86.7	35.8	86.1 (85.1-87.1)	41.8 (40.5-43.1)	85.7 (84.6-86.8)	44.1 (42.6-45.6)
Deeltijds	3.1	28.2	4.5 (4.0-5.1)	26.0 (24.8-27.1)	5.5 (4.8-6.2)	28.0 (26.6-29.4)
Werkend, aandeel onbekend					1.4 (1.0-1.8)	0.7 (0.4-1.0)
In onderbreking						
Zwangerschapsverlof of borstvoedingsverlof	0.0	3.3	0.0	3.4 (2.9-3.9)	0.0	2.9 (2.3-3.4)
Ouderschapsverlof	1.5	6.0	1.0 (0.7-1.2)	5.0 (4.4-5.5)	0.8 (0.5-1.1)	3.4 (2.8-4.0)
Ziekteverlof	0.7	0.9	0.7 (0.4-0.9)	2.0 (1.6-2.4)	1.0 (0.7-1.4)	2.5 (2.0-3.0)
Loopbaanonderbreking/ tijdscrediet	0.3	2.8	0.4 (0.2-0.5)	2.8 (2.4-3.2)	0.3 (0.1-0.4)	1.6 (1.3-2.0)
Verlof zonder wedde	0.0	0.1	0.0	0.2 (0.1-0.3)	0.0	0.0
Niet werkend						
Werkloos	4.5	6.5	2.7 (2.2-3.1)	5.7 (5.0-6.4)	2.2 (1.7-2.7)	5.4 (4.7-6.1)
Invaliditeit	0.6	1.0	1.0 (0.7-1.3)	1.4 (1.1-1.7)	1.0 (0.7-1.3)	1.5 (1.1-1.9)
Huisvrouw/man, student(e)	1.3	11.6	1.2 (0.9-1.6)	10.3 (9.4-11.2)	1.1 (0.8-1.4)	9.3 (8.4-10.2)
Andere	1.4	3.9	2.5 (2.1-3.0)	1.6 (1.2-1.9)	0.9 (0.6-1.2)	0.6 (0.3-0.8)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

In Tabel 12 is vervolgens ook gekeken naar de gecombineerde werkstatus van de ouders. In de meeste gevallen werken beide ouders voltijds (36.6%). In ruim een vijfde van de gezinnen werkt de vader voltijds en de moeder deeltijds. Daarnaast komt het ook relatief vaak voor dat de vader voltijds werkt en de moeder niet werkt of op invaliditeit staat (11.4%) of dat de vader voltijds werkt en de moeder het werk onderbroken heeft (11.4%). Combinaties waarbij de vader deeltijds of niet werkt, zijn eerder uitzonderlijk. Alleenstaanden werken vaker wel (4.2%, berekend op de volledige steekproef) dan niet (1.3%).

Tabel 12 Gecombineerde werkstatus van de ouders in 2025 (in gewogen kolom %)

	n=3 572	% (95% BI)
Vader voltijds, moeder...:		
Vader voltijds, moeder voltijds	1 383	36.6 (35.1-38.2)
Vader voltijds, moeder deeltijds	796	22.0 (20.7-23.4)
Vader voltijds, moeder niet-werkend/op invaliditeit	340	11.4 (10.3-12.5)
Vader voltijds, moeder in onderbreking	307	8.4 (7.5-9.3)
Vader voltijds, moeder andere	24	0.6 (0.4-0.9)
Vader deeltijds, moeder voltijds	53	1.6 (1.3-2.1)
Vader deeltijds, moeder deeltijds	104	2.5 (2.1-3.0)
Vader niet werkend/op invaliditeit, moeder werkend*	59	1.8 (1.4-2.3)
2 niet-werkenden	122	3.8 (3.2-4.5)
Alleenstaanden:		
Niet-werkende	41	1.3 (1.0-1.8)
Werkende	140	4.2 (3.6-4.9)
Overige combinaties	203	5.8 (5.1-6.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voltijds of deeltijds.

In Tabel 13 wordt er ingezoomd op de provinciale verschillen in werksituatie apart voor moeder en vader. Onder het percentage werkend wordt verstaan voltijds of deeltijds werken ('in onderbreking' en 'andere' worden in deze analyses beschouwd als niet-werkend). In bijlage 5 zijn ook de percentages van enkel voltijds werkende moeders per provincie opgenomen.

Voor zowel moeder als vader zijn er provinciale verschillen (moeder: $\chi^2=15.9$, $df=4$, $p=.003$; vader: $\chi^2=32.6$, $df=4$, $p<.001$), waarbij net zoals in de vorige steekproeven de verschillen tussen de provincies groter zijn wat betreft werkzaamheid van de moeder. Net zoals in voorgaande edities vinden we dat in Antwerpen minder werkende vaders en moeders zijn dan in de andere provincies, terwijl het aandeel werkende ouders in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant het hoogst is. Waar het percentage werkende vaders in 2018 nog zeer gelijklopend was tussen de provincies, zien we daar nu wel grotere verschillen (van 89.9% in Antwerpen tot 96.5% in West-Vlaanderen).

Cijfers van Opgroeien uit 2020³³ laten ook zien dat het aandeel kinderen van jonger dan 3 jaar met een werkende moeder het hoogst is in West-Vlaanderen (79.8%) en het laagst in Antwerpen (67.6%). De verschillen in de steekproef volgen dus de bestaande verschillen in de populatie.

³³ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/werksituatie-het-gezin#toc-kinderen-naar-de-werksituatie-van-hun-ouders>. De cijfers zijn gebaseerd op gegevens van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Tabel 13 Aandeel werkende vaders en moeders (deeltijds of voltijds) per provincie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	2013		2018 (95% BI)		2025 (95% BI)	
n			5 712	6 014	3 814	4 034
Provincie*	Vader	Moeder	Vader	Moeder	Vader	Moeder
Antwerpen	83.8	55.1	88.8 (87.1-90.4)	61.3 (58.9-63.8)	89.9 (88.1-91.7)	69.9 (67.3-72.6)
Limburg	86.4	60.1	90.9 (88.4-93.4)	66.9 (63.3-70.5)	90.3 (87.6-93.0)	72.1 (68.1-76.2)
Oost-Vlaanderen	88.8	67.7	91.9 (90.3-93.5)	68.7 (66.0-71.4)	93.2 (91.5-94.8)	71.7 (68.8-74.5)
Vlaams-Brabant	88.5	69.0	90.9 (89.1-92.8)	72.4 (69.6-75.2)	94.6 (92.9-96.2)	78.1 (75.2-81.0)
West-Vlaanderen	90.5	69.9	91.9 (90.0-93.8)	74.7 (71.9-77.6)	96.5 (95.0-98.0)	74.2 (70.8-77.5)
Totaal	89.8	64.0	90.6 (89.8-91.4)	67.8 (66.5-69.0)	92.6 (91.8-93.5)	72.8 (71.4-74.1)

* Voor de aantallen van de steekproef van 2013 verwijzen we naar het rapport uit 2013.

4.3 Werkregime van de ouders

Zoals blijkt uit Tabel 14 hebben de meeste werkende ouders voornamelijk werkuren overdag in de week (62.9% van de moeders en 49.7% van de vaders). Op de tweede plaats staat voor zowel moeders als vaders werkuren overdag in de week, maar met onverwachte overuren. We zien hier dat dit vaker het geval is voor vaders (15.2% van de moeders en 21.0% van de vaders). Er zijn ook meer vaders dan moeders die werken in een ploegensysteem (9.3% versus 5.6%).

In vergelijking met de steekproef van 2018, zien we dat het aandeel vaders met enkel werkuren overdag in de week opnieuw iets hoger ligt (49.7% versus 47.3%). Ook is het aandeel moeders en het aandeel vaders met enkel werkuren overdag in de week met onverwachte overuren (licht) gedaald (moeders: 15.2% versus 16.2%; vaders: 21.0% versus 24.1%). Opvallend is de stijging van 'andere werkuren' bij zowel moeders als vaders. Binnen deze categorie worden verschillende werkregimes teruggevonden. Zo maken de respondenten vermelding dat ze bijvoorbeeld zelfstandige zijn (in de horeca/landbouw/thuisverpleging, ...) met zeer lange en flexibele uren, met seizoensgebonden pieken, zowel in de week als in het weekend. Velen vermelden eveneens dat ze zeer onregelmatige uren hebben die dagelijks wisselen of dat er onverwachte overuren kunnen zijn. Sommige ouders combineren ook meerdere types uren, bv. zowel in de ochtend, als in de avond als in het weekend, die niet in één van de eerste 6 categorieën vallen.

Tabel 14 Werkregime van de werkende ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)

	2013		2018 (95% BI)		2025 (95% BI)	
Werkregime	Moeder	Vader	Moeder	Vader	Moeder	Vader
n	2 756	2 756	4 077	5 173	2 893	3 476
Enkel werkuren overdag in de week	63.9	52.2	62.6 (61.0-64.1)	47.3 (45.9-48.7)	62.9 (61.1-64.6)	49.7 (48.1-51.4)
Enkel werkuren overdag in de week maar met onverwachte overuren	11.0	18.9	16.2 (15.0-17.3)	24.1 (22.9-25.3)	15.2 (13.9-16.5)	21.0 (19.6-22.3)
Ploegenstelsel: vroeg en laat	5.0	6.8	4.6 (3.9-5.3)	6.7 (5.9-7.4)	3.7 (3.1-4.4)	5.3 (4.5-6.0)
Ploegenstelsel: vroeg, laat en 's nachts	2.2	4.8	2.2 (1.8-2.7)	4.6 (4.0-5.2)	1.9 (1.4-2.3)	4.0 (3.3-4.6)
Enkel nachtwerk	0.9	1.2	0.4 (0.2-0.6)	1.5 (1.2-1.9)	0.7 (0.4-1.0)	1.7 (1.3-2.1)
Enkel weekendwerk	0.2	0.2	0.2 (0.1-0.4)	0.3 (0.2-0.5)	0.1 (0.0-0.2)	0.3 (0.1-0.4)
Iedere week wisselende uren	10.0	8.4	8.0 (7.1-8.9)	8.6 (7.8-9.4)	7.1 (6.1-8.0)	9.1 (8.1-10.0)
Andere werkuren	7.0	7.6	5.7 (4.9-6.4)	6.9 (6.2-7.6)	8.4 (7.4-9.4)	9.0 (8.1-10.0)
Totaal	100	100	100	100	100	100

4.4 Inkomenssituatie

Bij de gezinnen werd er ook gepeild naar het gemiddeld maandelijks netto of beschikbaar inkomen (zie Tabel 15). Onder netto-gezinsinkomen per maand werd het geheel van inkomens verstaan waar men maandelijks gebruik van kan maken. Het kan gaan om arbeidsinkomens, maar ook om de eventuele 'sociale uitkeringen' zoals kinderbijslag, uitkeringen voor ziekte, werkloosheid, invaliditeit, pensioen,

handicap etc. of nog andere inkomsten. De mediaan in de steekproef van 2025 ligt op 'tussen 4 000 en 4 999 euro per maand'.

Ten opzichte van 2018 zijn de hogere inkomenscategorieën verder gespecificeerd. We hebben deze zowel apart als samengevoegd weergegeven, in functie van de vergelijking met de enquête van 2018. Het valt op dat het aantal respondenten met een hoger netto gezinsinkomen (vanaf 4 000 euro) bijzonder sterk is gestegen. Waar in 2018 slechts 7.4% van de gezinnen een netto gezinsinkomen van minstens 5 000 euro had, bedroeg dit percentage in 2025 34.7% (of 39.1% wanneer de categorie 'geen antwoord willen geven' niet is meegerekend). Een gedeeltelijke verklaring voor deze stijging is de indexering van lonen en uitkeringen, waardoor het netto beschikbaar inkomen is gestegen. Daarnaast hebben we de cijfers uit de survey ook vergeleken met populatiegegevens. Hiervoor zijn we nagegaan hoe het administratief beschikbaar inkomen op huishoudelijk niveau was verdeeld in 2018 enkel voor gezinnen met een kind tussen de 0 en 2 jaar oud (cijfers van Statbel, aangeleverd door het agentschap Opgroeien), en hieruit is gebleken dat 30.7% van die huishoudens een gemiddeld maandelijks inkomen had van 5 000 euro of meer (minstens 60 000 euro op jaarbasis). Aangezien er in 2018 sprake was van een oververtegenwoordiging van hoogopgeleide ouders in de survey ten opzichte van de populatie, lijkt het weinig waarschijnlijk dat het netto gezinsinkomen sterk lager lag dan het gemiddelde voor de gehele populatie. Om de representativiteit van de cijfers voor 2025 na te gaan, hebben we dezelfde populatiegegevens voor 2022 (het meest recente jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn op het moment van schrijven van dit rapport) bekeken. Hieruit blijkt dat 49.2% van de gezinnen met een kind tussen de 0 en 2 jaar oud in 2022 een maandelijks inkomen had van 5 000 euro of meer (minstens 60 000 euro op jaarbasis). Dit is opnieuw sterk hoger dan in de huidige steekproef (34.7%), ondanks een oververtegenwoordiging van gezinnen met hoogopgeleide ouders in de steekproef. Een mogelijke verklaring voor deze discrepantie in beide jaren is een onderschatting bij gezinnen van hun maandelijks beschikbaar inkomen op gezinsniveau.

Tabel 15 Maandelijks netto-gezinsinkomen per maand in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)

Netto-gezinsinkomen per maand	2018 (n=6 159)	2025 (inclusief 'geen antwoord' (n=4 114)	2025 (exclusief 'geen antwoord willen geven') (n=3 674)
Minder dan 999 euro	1.6 (1.3-2.0)	.6 (.3-.8)	0.6 (0.4-1.0)
Tussen 1 000 en 1 999 euro	13.9 (13.0-14.9)	5.3 (4.6-6.0)	6.0 (5.1-6.8)
Tussen 2 000 en 2 999 euro	17.8 (16.7-18.8)	14.1 (13.1-15.2)	15.9 (14.6-17.3)
Tussen 3 000 en 3 999 euro	28.8 (27.6-29.9)	13.2 (12.2-14.2)	14.9 (13.7-16.1)
Tussen 4 000 en 4 999 euro	17.6 (16.7-18.6)	20.9 (19.7-22.2)	23.4 (22.2-25.0)
Meer dan 4 999 euro	7.4 (6.8-8.1)	34.7 (33.2-36.1)	39.1 (37.4-40.7)
Tussen 5 000 en 5 999 euro		20.0 (18.8-21.3)	22.3 (21.2-24.0)
Tussen 6 000 en 6 999 euro		8.8 (8.0-9.7)	10.0 (9.0-11.0)
Meer dan 6 999 euro		5.8 (5.1-6.5)	6.5 (5.7-7.4)
Geen antwoord willen geven	12.8 (11.9-13.7)	11.2 (10.3-12.2)	/
Totaal	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

5 Kinderen uit gezinnen in kansarmoede

De kansarmoedestatus van het gezin is een belangrijke variabele die is opgenomen in deze enquête om de samenhang met het gebruik van kinderopvang te bepalen. Kansarmoede wordt door Opgroeien gedefinieerd als 'een duurzame toestand waarbij mensen beperkt worden in hun kansen om voldoende deel te nemen aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen zoals onderwijs, arbeid en huisvesting³⁴. Op basis van deze definitie worden zes verschillende levensdomeinen/dimensies afgeleid: het beschikbaar maandinkomen van het gezin, de arbeidssituatie van de ouders, de opleiding van de ouders, het stimulatie-niveau van de kinderen, de huisvesting en de gezondheid. Wanneer een gezin op drie of meer van deze zes levensdomeinen zwak scoort, spreken we over kansarmoede in het gezin. De gegevens over kansarmoede zijn afkomstig uit het basispopulatiebestand van Opgroeien, waarvan de data werden gekoppeld aan de respons. Met andere woorden komen deze gegevens niet uit de bevraging.

Tabel 16 geeft aan dat 8.8% van de kinderen in de steekproef van 2025 waarvoor de kansarmoedestatus gekend is (gewogen respons) in kansarmoede leeft. Net zoals in de basispopulatie komt uit de respons naar voren dat Antwerpen hoog (12.3%) scoort wat betreft kansarmoede en Vlaams-Brabant het laagst (4.1%). Uit de vergelijking met de basispopulatie kan worden afgeleid dat kansarme gezinnen ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef (8.8% versus 12.3%), zelfs na de weging, met de grootste ondervertegenwoordiging in West-Vlaanderen.

In 2025 hebben we een nieuwe berekeningswijze gehanteerd voor kansarmoede. In 2018 werd een vergelijking gemaakt tussen de groep die wel in kansarmoede leeft vs. niet in kansarmoede of waarvan de kansarmoedestatus onbekend is. In 2025 hebben we ervoor gekozen om de vergelijking zuiverder te maken en enkel die gezinnen mee te nemen waarvan de kansarmoedestatus gekend is. We hebben ook de berekening gemaakt volgens de 'oude' wijze, en daaruit blijkt dat de verschillen tussen beide methoden zich beperken tot maximum een half procent. Rekening houdende met deze verschillen, is het aandeel kinderen dat opgroeit in een kansarm gezin lager in de steekproef van 2025 in vergelijking met de steekproef van 2018, tot bijna op het niveau van 2013 (8.8% versus 11.2% versus 8.6%). In alle provincies, op Oost-Vlaanderen na, is er een daling waar te nemen. Deze daling zien we ook in de basispopulatie, met uitzondering van West-Vlaanderen.

³⁴ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/gezinsinkomen-en-kansarmoede/achtergrondinformatie-en-documentatie#toc-wat-is-kansarmoede-en-hoe-registreert-en-berekent-opgroeien-het>

Tabel 16 Aandeel gezinnen in kansarmoede per provincie voor populatie en responsgegevens uit 2013, 2018 en 2025 (%)

Provincie	2013		2018		2025	
	Basis-populatie (n=189 588)	Respons (n=3 418)	Basis-populatie (n=178 492)	Respons (BI 95%) (n=6 581)	Basis-populatie (n=171 355)*	Respons % (BI 95%) (n=4 082)*
Antwerpen	13.4	11.3	17.8	16.3 (14.4-18.2)	15.1	12.3 (10.4-14.2)
Limburg	10.9	8.9	14.1	12.6 (10.0-15.2)	12.7	9.4 (6.8-12.0)
Oost-Vlaanderen	9.8	7.3	13.3	9.0 (7.3-10.6)	12.0	8.9 (7.1-10.7)
Vlaams-Brabant	5.9	5.1	8.3	6.3 (4.7-7.8)	6.9	4.1 (2.7-5.5)
West-Vlaanderen	10.1	8.8	13.1	8.8 (7.0-10.6)	12.9	6.8 (4.8-8.7)
Totaal	10.3	8.6	13.9	11.2 (10.3-12.1)	12.3	8.8 (7.9-9.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor de berekening van het aandeel in 2025 werd enkel rekening gehouden met observaties waarvoor de kansarmoedestatus gekend is. Hierdoor vermindert de basispopulatie met 5 343 observaties en de steekproef met 32 observaties.

6 Niet-Belgische origine

Een andere belangrijke groep zijn de kinderen met een moeder van niet-Belgische origine, waarbij niet-Belgische origine wordt bepaald door de nationaliteit van de moeder bij haar geboorte. Net zoals bij kansarmoede zijn deze gegevens niet bevraagd geweest, maar komen ze uit het basispopulatiebestand van Opgroeien.

Tabel 17 geeft aan dat 33.2% van de kinderen in de steekproef van 2025 (gewogen respons) een moeder heeft die bij haar geboorte niet de Belgische nationaliteit had. Dit komt bijna perfect overeen met de basispopulatie, waar het aandeel 33.1% bedraagt. Zonder weging maken de kinderen met een niet-Belgische moeder 25.4% van de steekproef uit, het gewicht van deze groep wordt door weging dus verhoogd in de analyses. Uit de respons komt ook naar voren dat Antwerpen (39.2%) het grootste aandeel kinderen telt met een moeder van niet-Belgische origine, en dat dit aandeel in West-Vlaanderen het laagst is (22.8%).

Net zoals voor kansarmoede hebben we ook de berekening voor origine van de moeder aangepast, zodat niet-Belgische origine wordt vergeleken met Belgische origine (in plaats van Belgische origine én origine onbekend). Het verschil tussen beide methoden is beperkt (minder dan een half procent) voor de respons; wat betreft de basispopulatie zien we iets grotere verschillen tot anderhalf procent (waarbij het aandeel moeders van niet-Belgische origine telkens hoger ligt wanneer vergeleken wordt met enkel moeders van Belgische origine). In vergelijking met de gewogen steekproef van 2018 is het aandeel kinderen met een moeder van niet-Belgische origine hoger in de gewogen steekproef van 2025 (33.2% versus 26.9%) en dit in alle provincies. Dit komt overeen met de groei in het aandeel kinderen met een moeder van niet-Belgische origine in de basispopulatie (van 26.9% in 2018 naar 33.1% in 2025). De groei in de basispopulatie is voornamelijk uitgesproken in Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Tabel 17 Niet-Belgische afkomst van de moeder bij geboorte naar provincie voor populatie en responsgegevens uit 2013, 2018 en 2025

	2013		2018		2025	
Provincie	Basis- populatie (n=187 063)	Respons (n=3 373)	Basis- populatie (n=178 492)	Respons (n=6 581)	Basis- populatie (n=167 758)*	Respons % (BI 95%) (n=4 050)*
Antwerpen	32.3	32.8	35.0	35.4	39.3	39.2 (36.4-42.0)
Limburg	24.5	21.3	24.8	24.0	31.1	28.2 (24.1-32.2)
Oost- Vlaanderen	19.9	14.2	23.3	23.2	31.3	33.3 (30.3-36.3)
Vlaams- Brabant	24.0	22.8	28.2	28.3	34.4	35.4 (32.1-38.8)
West- Vlaanderen	11.8	11.5	17.0	16.1	24.9	22.8 (19.6-26.1)
Totaal	23.6	21.7	26.9	26.9	33.1	33.2 (31.7-34.6)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor de berekening van het aandeel in 2025 werd enkel rekening gehouden met observaties waarvoor de origine van de moeder gekend is. Hierdoor vermindert de basispopulatie met 8 940 observaties en de steekproef met 64 observaties.

Verder dient nog vermeld te worden dat de groep met een moeder van niet-Belgische origine enigszins overlapt met de kansarme groep: 22.5% (95% BI: 19.5-25.6) van de groep met een moeder van niet-Belgische origine behoort ook tot de kansarme groep versus 3.8% (95% BI: 3.2-4.5) van de groep met een moeder van Belgische origine (niet in tabel).

7 Samenvatting

In dit hoofdstuk werd dieper ingegaan op een aantal kind-, gezins- en socio-economische kenmerken van de respondenten in de steekproef van 2025, waarbij we specifiek aandacht hebben besteed aan de kenmerken en de representativiteit van de steekproef na weging.

81.0% van de kinderen in de steekproef is jonger dan 30 maanden. Van de 2.5-jarigen in de steekproef gaat 22.6% niet naar school (m.a.w. 77.4% is schoolgaand: 64.4% voltijds en 13.0% niet-voltijds). In de steekproef van 2018 lag het voltijds schoolbezoek met 57.3% lager dan in 2025. Gewogen voor de totale steekproef gaat 14.7% van de kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar naar school in 2025 (in 2018 ging het om 12.3%, in 2013 om 19.2%).

Overeenstemmend met de basispopulatie en voorgaande steekproeven woont de overgrote meerderheid van de kinderen (94.0%) in (minstens) één gezin met twee samenwonende of gehuwde partners.

Net de helft van de gezinnen (50.8%) kan ofwel dagelijks ofwel wekelijks (d.i. één of meerdere dagen per week) beroep doen op één of meerdere grootouders voor de opvang van hun kindje (dit aandeel lag met 53.8% iets hoger in 2018). Met andere woorden kan bijna de helft van de gezinnen in de steekproef slechts af en toe of nooit beroep doen op de grootouders voor de opvang van hun kindje. Op de eerste plaats wordt het te ver wonen van de grootouders als reden aangehaald en op de tweede plaats dat ze nog arbeidsactief zijn. Een minderheid van de gezinnen geeft aan dat de grootouders niet voor de opvang willen instaan of dat de ouders het zelf niet willen.

Wat betreft opleidingsniveau van de moeder werd vastgesteld dat – na weging – 68.6% een diploma hoger onderwijs (hogeschool of universiteit) kon voorleggen. Dit aandeel ligt lager bij de vaders (54.4%). Ten opzichte van de basispopulatie (58.4%) ligt het aandeel moeders met een diploma hoger onderwijs in de steekproef van 2025 flink hoger, wat betekent dat hoger opgeleide moeders zijn oververtegenwoordigd.

Van de moeders in de steekproef van 2025 werkt 72.8% hetzij voltijds (44.1%) hetzij deeltijds (28.0%), wat iets hoger is dan in steekproef van 2018 (67.8%). Populatiegegevens van het agentschap Opgroeien (gebaseerd op data uit de Kruispuntbank Sociale Zekerheid) laten zien dat 73.9% van de kinderen jonger dan 3 jaar een moeder heeft die werkt, wat vrijwel overeenkomt met het percentage in de steekproef. De steekproef is eveneens representatief als gekeken wordt naar het aandeel *vrouwen* dat werkt: volgens cijfers van Steunpunt Werk bedroeg de werkzaamheidsgraad onder vrouwen tussen 25 en 54 jaar oud 82.8% in 2024, een percentage dat goed aansluit bij de 83.2% uit onze steekproef. Van de vaders werkt 85.7% voltijds en 5.5% deeltijds, met een totaal tewerkstellingspercentage van 92.6%. Als we deze cijfers combineren, blijkt dat ruim de helft van de kinderen in de steekproef twee werkende ouders heeft: bij 36.6% van de gezinnen werken beide ouders voltijds, en bij 22.0% werkt de vader voltijds en de moeder deeltijds.

Net zoals in 2013 en 2018 werkt het merendeel van de vaders (70.7%) en de moeders (78.1%) in de steekproef van 2025 enkel overdag, waarbij wel een aanzienlijk deel geconfronteerd wordt met onverwachte overuren (respectievelijk 21.0% en 15.2%). Dit aandeel is licht lager dan in 2018 (24.1% en 16.2%).

De mediaan van het maandelijks beschikbaar gezinsinkomen situeert zich tussen 4 000 en 4 999 euro per maand. Ten opzichte van 2018 zijn er sterk meer gezinnen met een maandelijks beschikbaar gezinsinkomen van meer dan 4 000 euro, wat overeenkomt met een groei in gezinsinkomen op populatieniveau. Op populatieniveau is het aandeel hogere gezinsinkomens (van 5 000 euro of meer) voor beide jaren evenwel sterk hoger, wat doet vermoeden dat er in de survey een onderschatting van het maandelijks gezinsinkomen heeft plaatsgevonden.

Wat betreft de kansarmoedestatus van het gezin, gebaseerd op de definitie van Opgroeien, leeft 8.8% van de kinderen uit de (gewogen) steekproef in kansarmoede, ten opzichte van kinderen die niet in kansarmoede leven. Dit aandeel is het hoogst in Antwerpen (12.3%) en het laagst in Vlaams-Brabant (4.1%). In deze steekproef zien we dat de groep in kansarmoede ondervertegenwoordigd is vergeleken met de basispopulatie (12.3%), vooral in West-Vlaanderen.

Na weging van de respons zien we dat het aandeel moeders van niet-Belgische origine in de steekproef (33.2%) bijna perfect overeenkomt met de basispopulatie (33.1%). Aangezien ongeveer 25% van de moeders in de ongewogen steekproef van niet-Belgische origine was, betekent dit dat de weging het gewicht van moeders van niet-Belgische origine in de steekproef verhoogt. Ten opzichte van 2018 hebben meer moeders met een niet-Belgische origine deelgenomen aan het onderzoek, wat verklaard kan worden door eveneens een stijging in de basispopulatie (van 26.9% naar 33.1%). Deelnemende gezinnen uit de provincie Antwerpen (39.2%) hebben het vaakst een moeder van niet-Belgische origine, en in West-Vlaanderen is dit aandeel het laagst (22.8%).

Kort samengevat: ten opzichte van de (basis)populatie is er in 2025 na de weging op leeftijd van het kind en origine van de moeder nog een oververtegenwoordiging van hoogopgeleide moeders en een ondervertegenwoordiging van kansarme gezinnen. In vergelijking met 2018 zijn er meer hoogopgeleide moeders, meer werkende moeders (zowel voltijds als deeltijds), meer gezinnen met een hoger netto

gezinsinkomen en meer gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine vertegenwoordigd in de steekproef van 2025, en iets minder werkende ouders met onverwachte overuren en minder kansarme gezinnen. Wat betreft opleiding, origine van de moeder en kansarmoede zien we ook respectievelijk stijgingen en een daling in de basispopulatie.

Hoofdstuk 4

Het gebruik van formele en informele opvang en de frequentie en intensiteit van het gebruik

In dit hoofdstuk worden enkele kwantitatieve aspecten van het gebruik van opvang bij niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest beschreven. Hierbij wordt er altijd een onderscheid gemaakt tussen het gebruik van formele opvang en informele opvang. Op basis van de combinatie van deze twee opvangvormen worden er ook vier profielen van gebruik voorgesteld. In het eerste onderdeel wordt het regelmatig, beperkte en niet-gebruik en het gebruik naar intensiteit beschreven. Tot slot is er nagegaan of het gebruik verschilt in functie van de leeftijd van het kind.

Voor een vergelijking over meerdere jaren focussen we op de periode tussen 2018 en 2025. Onderzoeken van vóór 2018 dienen met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden — zeker wanneer men de exacte procentuele evolutie wil berekenen — vanwege verschillen in de bevraging, een andere doelgroep en een afwijkende methode voor het berekenen van het opvanggebruik³⁵.

1 Gebruik van formele en informele opvang

In deze paragraaf wordt een onderscheid gemaakt tussen *regelmatig*, *beperkt* of *geen* gebruik van de formele en/of informele opvang. Deze vormen van gebruik worden als volgt gedefinieerd:

- Regelmatig:
  - Wekelijks gebruik van formele en/of informele opvang met een intensiteit van minstens één dag 5 uur of meer (weekenddagen inbegrepen), of
  - Minstens drie dagen minder dan 5 uur (weekenddagen inbegrepen);
- Beperkt:
  - Wekelijks gebruik van formele en/of informele opvang, maar zonder de intensiteit van regelmatig gebruikers, of
  - Niet wekelijks, maar maandelijks gebruik
- Geen:
  - Zelden (niet maandelijks, maar jaarlijks) gebruik, of
  - Nooit gebruik

1.1 Regelmatig, beperkt en geen gebruik van opvang

1.1.1 Opvang (formeel en/of informeel)

In 2025 wordt 87.8% van de niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maand en 3 jaar (formeel en/of informeel) opgevangen (zie Tabel 18). 83.1% van de gezinnen maakt regelmatig gebruik van de opvang,

---

³⁵ Voor een uitgebreide omschrijving van de aanpassingen die gedaan zijn voor de bevraging uit 2018 in vergelijking met voorgaande jaren, verwijzen we naar Teppers, Schepers & Van Regenmortel (2019).

4.7% maakt beperkt gebruik van opvang, en 12.2% maakt zelden of nooit gebruik van opvang. De cijfers liggen hiermee in lijn met de cijfers uit 2018.

1.1.2 Formele opvang

79.1% van de niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maand en 3 jaar wordt opgevangen in de formele opvang (dit kan in combinatie zijn met informele opvang). Voor 77.3% gaat dit om regelmatig gebruik, voor 1.8% is dit beperkt. 20.9% wordt niet opgevangen in de formele opvang. Wat betreft regelmatig gebruik van formele opvang zien we een stijging tussen 2018 (73.8%) en 2025 (77.3%).

1.1.3 Informele opvang

67.5% van de niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maand en 3 jaar wordt opgevangen in de informele opvang (dit kan in combinatie zijn met formele opvang). Voor 38.7% gaat dit om regelmatig gebruik, voor 28.8% is dit beperkt. 32.5% wordt niet opgevangen in de informele opvang. Deze cijfers zijn gelijkaardig aan 2018.

Tabel 18 Gebruik van opvang (formele en/of informele opvang) voor kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2009 tot en met 2025 (in gewogen kolom %)

	2009 (n=4 444)	2013 (n=3 469)	2018 % (BI 95%) (n=6 027)			2025 % (BI 95%) (n=3 572)		
	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel (n=6 027)	Formeel (n=6 026)	Informeel (n=6 025)	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
Regelmatig*	63.2	64.4	81.3 (80.2–82.5)	73.8 (72.7–75.1)	39.6 (38.3–40.8)	83.1 (81.8–84.3)	77.3 (75.9–78.7)	38.7 (37.1–40.3)
Beperkt**	5.8	5.3	5.7 (5.0–6.3)	2.8 (2.3–3.2)	29.1 (27.9–30.3)	4.7 (4.0–5.4)	1.8 (1.3–2.2)	28.8 (27.3–30.3)
Geen	31.0	30.3	13.0 (12.0–14.0)	23.4 (22.2–24.5)	31.3 (30.1–32.6)	12.2 (11.1–13.3)	20.9 (19.6–22.2)	32.5 (31.0–34.1)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* *Regelmatig gebruik in 2018 en 2025: wekelijks gebruik van opvang met als intensiteit minstens één dag 5 uur of meer (weekenddagen inbegrepen), of minstens drie dagen minder dan 5 uur (weekenddagen inbegrepen) voor niet-schoolgaande kinderen.*

** *Beperkt gebruik: wekelijks gebruik maar niet met de intensiteit van de regelmatige gebruikers, of af en toe/maandelijks gebruik*

Vóór 2018 werden vragen over het opvanggebruik gesteld aan gezinnen van alle kinderen tot 3 jaar, ongeacht of ze al naar school gingen of niet. Daardoor is het niet mogelijk om een zuivere vergelijking te maken met de cijfers uit 2018 en 2025, omdat voor deze jaren het opvanggebruik apart bevraagd is voor schoolgaande en niet-schoolgaande kinderen. In Tabel 19 worden kinderen ouder dan 2.5 jaar niet in rekening genomen. Hierdoor hebben we voor elk enquêtejaar (2009, 2013, 2018 en 2025) eenzelfde basis, namelijk niet-schoolgaande kinderen die niet ouder zijn dan 2.5 jaar. Deze uitzuivering leidt tot een hoger percentage gebruik in de jaren 2009 en 2013 (dit omdat schoolgaande kinderen in mindere mate worden opgevangen). Ondanks deze stijging ligt het percentage opvanggebruik nog duidelijk hoger in 2018 en 2025. Ook met het gelijktrekken van de basis blijft een zuivere vergelijking evenwel niet mogelijk tussen de vier edities van dit onderzoek.

Tabel 19 Gebruik van opvang (formele en/of informele opvang) voor niet-schoolgaande kinderen van **3 maanden tot 2,5 jaar** in het Vlaams Gewest in 2009 tot en met 2025 (in gewogen kolom %)

	2009	2013	2018 (BI 95%) (n=5 825)			2025 (BI 95%) (n=3 415)		
	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel (n=5 825)	Formeel (n=5 824)	Informeel (n=5 823)	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
Regelmatig*	67.6	68.7	81.7 (80.6–82.8)	74.3 (73.1–75.5)	39.8 (38.5–41.1)	83.4 (82.0–84.8)	77.8 (76.3–79.3)	38.7 (37.0–40.4)
Beperkt**	5.1	4.8	5.5 (4.9–6.2)	2.7 (2.2–3.1)	29.1 (27.9–30.3)	4.7 (3.9–5.5)	1.8 (1.3–2.3)	29.0 (27.3–30.6)
Geen	27.3	27.4	12.8 (11.8–13.8)	23.1 (21.8–24.2)	31.1 (29.9–32.5)	12.0 (10.7–13.2)	20.4 (18.9–21.9)	32.3 (30.6–34.0)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Regelmatig gebruik in 2018 en 2025: wekelijks gebruik van opvang met als intensiteit minstens één dag 5 uur of meer (weekenddagen inbegrepen), of minstens drie dagen minder dan 5 uur (weekenddagen inbegrepen) voor niet-schoolgaande kinderen.

** Beperkt gebruik: wekelijks gebruik maar niet met de intensiteit van de regelmatige gebruikers, of af en toe/maandelijks gebruik.

1.2 Vier profielen van opvanggebruik bij niet-schoolgaande kinderen

Net zoals in 2018 hebben we vier verschillende profielen van gebruik opgesteld voor niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar:

1. Gebruikers (regelmatig of beperkt) van enkel formele opvang;
2. Gebruikers (regelmatig of beperkt) van enkel informele opvang;
3. Gebruikers (regelmatig of beperkt) van formele en informele opvang ('combinatie'-gebruikers);
4. Niet-gebruikers van (formele en informele) opvang.

58.8% (zie Tabel 20) van de niet-schoolgaande kinderen wordt zowel formeel als informeel opgevangen. Als door deze 'combinatie'-groep gebruik wordt gemaakt van formele opvang, dan is dit quasi altijd op regelmatige basis (97.9%). Als gekeken wordt naar het gebruik van informele opvang voor deze 'combinatie'-groep, is dit in iets meer dan de helft van de gevallen (56.7%) op regelmatige basis. Deze cijfers zijn vrijwel hetzelfde als in 2018.

20.3% van de niet-schoolgaande kinderen wordt enkel formeel opgevangen, waarvan 97.4% op regelmatige basis. Deze cijfers liggen hoger dan in 2018 (respectievelijk 18.4% en 93.9%), wat betekent dat gezinnen vaker regelmatig gebruik maken van enkel formele opvang.

In totaal maakt dus 79.1% gebruik van formele opvang, al dan niet in combinatie met informele opvang. Ongeveer drie vierde van de gebruikers combineert dit met het gebruik van informele opvang (58.8%/79.1%). Of anders gezegd, slechts een kwart van de gebruikers beantwoordt de opvangnood voor hun niet-schoolgaand kind door enkel beroep te doen op formele opvang.

Slechts 8.7% beantwoordt de opvangnood van hun niet-schoolgaand kind door enkel gebruik te maken van informele opvang (waarvan 61.7% regelmatig) en 12.2% maakt geen gebruik van zowel formele als informele opvang. Beide cijfers zijn (licht) gedaald ten opzichte van 2018.

Tabel 20 Vier profielen van opvanggebruik voor niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	Formele opvang			Informele opvang			Totaal % (BI 95%)
Profiel gebruik*	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	
2018							(n=6 027)
Enkel formele opvang	93.9 (92.2-95.6)	6.1 (4.4-7.8)	0			100	18.4 (17.3-19.4)
Enkel informele opvang			100	65.7 (61.6-69.7)	34.3 (30.3-38.4)	0	10.4 (9.6-11.2)
Formele en informele opvang	97.2 (96.6-97.8)	2.8 (2.2-3.9)	0	56.2 (54.5-57.8)	43.8 (42.2-45.5)	0	58.2 (56.9-59.6)
Geen opvang			100			100	13.0 (12.0-14.0)
2025							(n=3 572)
Enkel formele opvang	97.4 (96.2-98.6)	2.6 (1.4-3.8)	0			100	20.3 (19.0-21.7)
Enkel informele opvang			100	61.7 (56.1-67.2)	38.3 (32.8-43.9)	0	8.7 (7.8-9.6)
Formele en informele opvang	97.9 (97.3-98.5)	2.1 (1.5-2.7)	0	56.7 (54.6-58.7)	43.3 (41.3-45.4)	0	58.8 (57.1-60.4)
Geen opvang			100			100	12.2 (11.1-13.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor het bepalen van de vier profielen van opvanggebruik werd gekeken naar zowel de regelmatige als beperkte gebruikers.

2 Intensiteit van het opvanggebruik

2.1 Voltijds versus deeltijds opvanggebruik

In Tabel 21 wordt meer informatie gegeven over de intensiteit waarmee gebruik gemaakt wordt van opvang, zowel voor alle kinderen als enkel voor de kinderen die regelmatig worden opgevangen. Hiertoe dienden de respondenten voor elke dag van de week in te vullen of ze op die dag 1) 5 uur of langer beroep deden op opvang, 2) minder dan 5 uur beroep deden op opvang, of 3) geen beroep deden op opvang. In het geval dat gezinnen 5 uur of meer per dag beroep deden op opvang werd dit gehercodeerd als een 'volle dag', en minder dan 5 uur opvang als een 'halve dag'. Indien er minstens op vijf van de zeven dagen sprake is van volle dagen opvang, wordt dit als 'voltijdse opvang' beschouwd.

Binnen de groep regelmatige gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) zien we dat in 2025 de meerderheid (71.3%) deeltijds gebruik maakt van opvang. 28.7% van de regelmatige gebruikers maakt voltijds gebruik van formele opvang. Indien er deeltijds gebruik wordt gemaakt van formele opvang, dan betreft dit voornamelijk volle dagen.

Slechts 5% van de regelmatige gebruikers van informele opvang (al dan niet in combinatie met formele opvang) maakt voltijds gebruik van informele opvang en 94.7% deeltijds (opnieuw voornamelijk enkel volle dagen).

In vergelijking met 2018 zien we een stijging in het aandeel kinderen dat voltijds wordt opgevangen in de formele opvang, zowel voor alle kinderen als voor de kinderen die regelmatig worden opgevangen. Voor de volledige groep kinderen gaat deze toename gepaard met een daling van het aandeel kinderen dat niet wordt opgevangen in de formele opvang. Wat betreft informele opvang is de verdeling voltijds/deeltijds vrijwel gelijk. Wel is een verschuiving zichtbaar binnen het deeltijds opvanggebruik, waarbij het in 2025 vaker om enkel volle dagen gaat en minder om deels volle en deels halve dagen.

Tabel 21 Intensiteit van de (formele en/of informele) opvang voor kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2009 tot en met 2025 (%)

	Alle kinderen tussen 3 maand en 3 jaar								Regelmatige gebruikers van opvang							
	2009 (n=4 444)	2013 (n=3 368)	2018			2025 (n=3 572)			2009 (n=2 808)	2013 (n=2 283)	2018			2025		
Intensiteit			Formeel + informeel (n=6 027)	Formeel (n=6 026)	Informeel (n=6 025)	Formeel + informeel	Formeel	Informeel			Formeel + informeel (n=5 103)	Formeel (n=4 648)	Informeel (n=2 558)	Formeel + informeel (n=3 064)	Formeel (n=2 858)	Informeel (n=1 481)
Regelmatig gebruik opvang*																
Voltijds	17.2	20.3		17.4	2.0		22.1	2.1	26.6	31.7		23.6	5.2		28.7	5.3
Deeltijds	47.5	43.7		56.4	37.6		55.2	36.6	73.4	68.3		76.4	94.8		71.3	94.7
– alleen volle dagen	28.1	27.1		42.6	24.9		45.6	28.1	43.5	42.3		57.7	62.8		59.0	72.7
– deel van dag gedurende 5 dagen	1.5	1.2		0.6	0.8		0.5	0.8	2.4	1.8		0.9	2.0		0.7	2.0
– deel van dag gedurende enkele dagen	2.6	3.8		1.3	1.6		0.8	1.3	4.1	5.9		1.7	4.1		1.0	3.5
– deels volle/deels halve dagen	15.2	11.7		9.9	8.0		8.2	6.4	23.5	18.2		13.4	20.2		10.6	16.5
Geen informatie intensiteit				2.0	2.3		0.0	0.0				2.7	5.7		0.0	0.0
⇒ Totaal regelmatig gebruik	64.7	63.9	81.3	73.8	39.6	83.1	77.3	38.7	100	100	100	100	100	100	100	100
Beperkt gebruik opvang	4.3	5.3	5.7	2.8	29.1	4.7	1.8	28.8								
Geen opvang	31.0	30.7	12.9	23.4	31.3	12.2	20.9	32.5								
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100								

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Regelmatig gebruik in 2018 en 2025: wekelijks gebruik van opvang met als intensiteit minstens één dag 5 uur of meer (weekenddagen inbegrepen), of minstens drie dagen minder dan 5 uur (weekenddagen inbegrepen) voor niet-schoolgaande kinderen. In 2018 en 2025 is er enkel gekeken naar niet-schoolgaande kinderen, terwijl in 2009 en 2013 wel schoolgaande kinderen zijn geïncludeerd.

In lijn met de verwachtingen blijkt uit Tabel 22 dat het voltijds gebruik van formele opvang hoger ligt voor de groep gebruikers van enkel formele opvang (48.3%) dan voor de ‘combinatie’-groep gebruikers (21.0%). Hetzelfde geldt voor informele opvang (19.9% gebruikers van enkel informele opvang versus 0.6% ‘combinatie’-groep gebruikers). In vergelijking met 2018 valt op dat het aandeel voltijds gebruikers onder de gebruikers van enkel formele opvang sterk is gestegen, en dat het aandeel beperkte gebruikers is gedaald. Bij de ‘combinatie’-gebruikers is de stijging in voltijdse opvang ook aanwezig, maar minder uitgesproken. Wat betreft informele opvang is ten opzichte van 2018 zowel het voltijds gebruik als beperkt gebruik onder gebruikers van enkel informele opvang gestegen, en deeltijds gebruik gedaald. We merken op dat de tabel met de nodige voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd, omdat er in 2018 nog een groep was die niet heeft aangegeven voltijds of deeltijds gebruik te maken van een bepaald type opvang. In 2025 is deze informatie wel voor iedere respondent aanwezig.

Tabel 22 Intensiteit van de (formele en/of informele) opvang voor de vier profielen van gebruik in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	Formele opvang					Informele opvang				
	Regelmatig			Beperkt	Geen	Regelmatig			Beperkt	Geen
	Vol-tijds	Deel-tijds	Geen info			Vol-tijds	Deel-tijds	Geen info		
2018										
Profiel gebruik* (n=6 027)										
Enkele formele opvang	40.8	49.6	3.5	6.1	0					100
Enkele informele opvang					100	15.8	45.6	4.3	34.3	0
Formele en informele opvang	17.0	77.8	2.4	2.8	0	0.7	52.4	3.1	43.8	0
Geen opvang					100					100
2025										
Profiel gebruik* (n=3 572)										
Enkele formele opvang	48.3	49.1	0.0	2.6	0					100
Enkele informele opvang					100	19.9	41.8	0.0	38.3	0
Formele en informele opvang	21.0	76.9	0.0	2.1	0	0.6	56.1	0.0	43.3	0
Geen opvang					100					100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor het bepalen van de vier profielen van opvanggebruik werd gekeken naar zowel de regelmatige als beperkte gebruikers.

Als formele opvang gecombineerd wordt met informele opvang, dan zien we in Tabel 23 dat de meest voorkomende combinatie (52.3%) bestaat uit deeltijds gebruik van formele opvang en deeltijds gebruik van informele opvang. Dit percentage is iets hoger dan in 2018, toen deze combinatie net niet de helft van alle mogelijke combinaties uitmaakte. De tweede meest voorkomende combinatie is het deeltijds gebruik van formele opvang en het beperkt gebruik van informele opvang (24.4% en lager dan in 2018). Op de derde plaats komt de combinatie voltijds gebruik van formele opvang en het beperkt gebruik van informele opvang (17.5% en hoger dan in 2018). Met andere woorden wordt er in de ‘combinatie’-groep ofwel deeltijds ofwel beperkt gebruik gemaakt van informele opvang, zelden voltijds. Voltijds gebruik van formele opvang is bij ongeveer een vijfde van de ‘combinatie’-groep gebruikers het geval.

Tabel 23 De intensiteit van het gebruik van formele en informele opvang voor regelmatige en beperkte gebruikers van zowel formele als informele opvang in 2018 en 2025 (cel %)

	Formele opvang				
Informele opvang	Regelmatig			Beperkt	Totaal
	Voltijds	Deeltijds	Geen info		
2018 (n=3 768)					
Regelmatig					
Voltijds	0.5	0.1	0	0.0	0.7
Deeltijds	2.6	49.1	0	0.8	52.4
Geen info	0.4	1.0	1.5	0.3	3.1
Beperkt	13.5	27.7	0.9	1.7	43.8
Totaal	17.0	77.8	2.4	2.8	100
2025 (n=2 229)					
Regelmatig					
Voltijds	0.2	0.2	0.0	0.2	0.6
Deeltijds	3.3	52.3	0.0	0.5	56.1
Geen info	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Beperkt	17.5	24.4	0.0	1.4	43.3
Totaal	21.0	76.9	0.0	2.1	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

2.2 Opvanggebruik per dag van de week en aantal dagen en uren per week

Wanneer het wekelijks opvanggebruik bekeken wordt per dag van de week (zie Tabel 24), blijkt eerst en vooral dat in vergelijking met 2018 de opvang in het weekend zeer beperkt blijft wat betreft formele en informele opvang (zie verder bij bespreking van opvang op atypische momenten). Wel wordt er in het weekend vaker gebruik gemaakt van informele opvang dan van formele opvang. Verder is het gebruik van formele opvang voor een volledige dag op alle weekdays gestegen ten opzichte van 2018, terwijl het gebruik van informele opvang voor een volledige dag op alle weekdays is gedaald. Voor de formele opvang blijft woensdag de minst drukke dag, al verblijft nu 62.4% van de niet-schoolgaande kinderen die wekelijks worden opgevangen die dag 5 uur of meer in de formele opvang (ten opzichte van 51.2% in 2018). Ook op vrijdag worden er iets minder kinderen in de formele opvang opgevangen ten opzichte van de andere dagen. Maandag, dinsdag en donderdag zijn de drukste opvangdagen, waarbij het verschil tussen maandag en de andere twee dagen in vergelijking met 2018 is vervaagd. Voor de informele opvang worden de kinderen juist het vaakst opgevangen op woensdag en vrijdag, net zoals in 2018.

Tabel 24 Gebruik van formele en informele opvang per dag van de week voor zij die wekelijks gebruik maken van opvang in 2018 en 2025 (in gewogen rij % per type opvang)

Dag van de week	Formeel			Informeel		
	5 uur of meer opvang	Minder dan 5 uur opvang	Geen opvang	5 uur of meer opvang	Minder dan 5 uur opvang	Geen opvang
2018	(n=4 612)			(n=2 839)		
Maandag	73.3	3.9	22.8	27.9	9.3	62.8
Dinsdag	76.6	4.3	19.0	27.0	10.3	62.7
Woensdag	51.2	10.9	37.9	29.3	14.8	55.9
Donderdag	75.6	4.7	19.7	27.3	10.2	62.5
Vrijdag	66.2	5.7	28.1	30.1	10.9	58.9
Zaterdag	1.3	0.5	98.2	7.9	8.4	83.7
Zondag	0.7	0.2	99.0	3.7	3.6	92.7
2025	(n=2 609)			(n=1 365)		
Maandag	79.4	2.5	18.1	20.2	5.2	74.6
Dinsdag	80.8	2.9	16.3	19.8	6.8	73.4
Woensdag	62.4	7.9	29.7	24.9	10.3	64.8
Donderdag	78.3	3.1	18.6	23.3	7.1	69.7
Vrijdag	70.2	4.7	25.1	27.3	6.2	66.5
Zaterdag	1.0	0.7	98.3	6.4	7.9	85.7
Zondag	0.6	0.3	99.1	2.7	5.1	92.2

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Tabel 25 geeft de verdelingen weer van het aantal dagen³⁶ gebruik van formele en informele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen). Wat betreft formele opvang wordt respectievelijk telkens een vierde van de niet-schoolgaande kinderen 3 dagen, 4 dagen of 5 dagen opgevangen. Gemiddeld wordt elk kind gedurende 3.8 dagen per week in de formele opvang opgevangen (ongeacht of het weekend is inbegrepen³⁷). Wat betreft informele opvang zijn 1 dag (39.7% met weekend - 40.2% zonder weekend) en 2 dagen (22.9% met weekend – 23.2% zonder weekend) de meest voorkomende aantal dagen en wordt elk kind gemiddeld gedurende 1.7 dagen in de week (ongeacht of het weekend is inbegrepen) informeel opgevangen. Ten opzichte van 2018 zijn de conclusies grotendeels hetzelfde, behalve dat de mediaan is gestegen van 3.6 in 2018 naar 4.0 in 2025. Dit komt overeen met de stijging van het aandeel kinderen dat voltijds wordt opgevangen in de formele opvang.

³⁶ Eén dag komt overeen met het gebruik van opvang van 5 uur of meer, een halve dag met het gebruik van opvang voor minder dan 5 uur.

³⁷ Het gebruik van formele opvang tijdens het weekend is zeer beperkt.

Tabel 25 Aantal dagen per week opvanggebruik (formele en/of informele opvang) voor zij die wekelijks gebruik maken van opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, 95% BI, gemiddelde en mediaan)

Aantal dagen	Formele opvang		Informele opvang	
	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)
2018	(n=4 574)		(n=2 765)	
0	0.2 (0.0-0.4)		3.6 (2.9-4.4)	
0.5	0.2 (0.1-0.4)	0.2 (0.1-0.4)	8.0 (7.0-9.1)	7.7 (6.7-8.7)
1	1.5 (1.2-1.9)	1.6 (1.3-2.0)	35.0 (33.2-36.9)	32.6 (30.8-34.4)
1.5	1.3 (1.0-1.7)	1.3 (1.0-1.7)	7.5 (6.5-8.5)	9.1 (8.0-10.2)
2	10.5 (9.6-11.4)	10.5 (9.6-11.4)	24.9 (23.2-26.5)	25.8 (24.1-27.5)
2.5	4.3 (3.7-4.9)	4.3 (3.7-4.9)	5.2 (4.3-6.1)	5.5 (4.6-6.4)
3	25.6 (24.3-26.9)	25.5 (24.2-26.8)	5.4 (4.6-6.3)	6.6 (5.7-7.6)
3.5	3.4 (2.8-3.9)	3.4 (2.9-3.9)	1.6 (1.1-2.1)	2.8 (2.1-3.4)
4	25.8 (24.5-27.1)	25.5 (24.2-26.8)	3.6 (2.9-4.3)	3.9 (3.2-4.6)
4.5	3.6 (2.8-3.9)	3.7 (3.1-4.2)	0.8 (0.5-1.2)	1.0 (0.6-1.4)
5	23.6 (22.3-24.9)	22.9 (21.6-24.2)	4.3 (3.5-5.1)	3.5 (2.8-4.2)
5.5		0.2 (0.1-0.4)		0.2 (0.1-0.4)
6		0.4 (0.2-0.6)		0.4 (0.1-0.6)
6.5		0.0		0.0
7		0.4 (0.2-0.6)		0.9 (0.5-1.3)
Totaal	100	100	100	100
Gemiddelde	3.6	3.6	1.7	1.9
Mediaan	3.6	3.6	1.2	1.5
2025	(n=2 850)		(n=1 705)	
0	0.4 (0.2-0.6)	0.4 (0.2-0.6)	2.2 (1.5-2.9)	2.2 (1.5-2.9)
0.5	0.1 (0.0-0.1)	0.1 (0.0-0.1)	7.6 (6.4-8.9)	7.5 (6.3-8.8)
1	0.5 (0.3-0.8)	0.5 (0.3-0.8)	40.2 (37.9-42.5)	39.7 (37.4-42.0)
1.5	0.7 (0.4-1.0)	0.7 (0.4-1.0)	8.5 (7.2-9.9)	8.4 (7.1-9.7)
2	6.4 (5.5-7.3)	6.4 (5.5-7.3)	23.2 (21.2-25.2)	22.9 (20.9-24.9)
2.5	2.4 (1.8-3.0)	2.4 (1.8-2.9)	4.3 (3.3-5.2)	4.2 (3.3-5.2)
3	26.0 (24.4-27.7)	25.8 (24.2-27.4)	6.1 (5.0-7.3)	6.0 (4.9-7.2)
3.5	2.5 (1.9-3.1)	2.5 (1.9-3.0)	1.3 (0.7-1.8)	1.3 (0.7-1.8)
4	28.6 (26.9-30.2)	28.3 (26.7-29.9)	2.8 (2.0-3.6)	2.8 (2.0-3.6)
4.5	4.6 (3.9-5.4)	4.6 (3.8-5.3)	0.3 (0.0-0.5)	0.3 (0.0-0.5)
5	27.7 (26.1-29.4)	27.5 (25.8-29.1)	3.4 (2.5-4.2)	3.3 (2.5-4.2)
5.5		0.3 (0.1-0.5)		0.1 (0.0-0.2)
6		0.3 (0.1-0.5)		0.6 (0.2-0.9)
6.5		0.0		0.0
7		0.4 (0.2-0.6)		0.7 (0.3-1.1)
Totaal	100	100	100	100
Gemiddelde	3.8	3.8	1.7	1.7
Mediaan	4.0	4.0	1.0	1.5

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Verder werd ook het aantal uren opvang in de week bevraagd aan de hand van een meerkeuzevraag, uitgesplitst naar formele en informele opvang. Uit Tabel 26 komt naar voren dat 60% van de regelmatige gebruikers minstens 30 uur per week gebruik maakt van de formele opvang, een stuk meer dan in 2018 (51.8%). Een zeer kleine minderheid (2.1%) maakt minstens 50 uur per week gebruik van de formele opvang. Wat betreft de informele opvang maakt 11.1% van de regelmatige gebruikers minstens 30 uur per week hiervan gebruik, een klein verschil met de 12.8% in 2018. Van de regelmatige gebruikers zien

we dat 56.7% minder dan 15 uur in de week gebruik maakt van informele opvang, wat stijgt tot 62.9% indien beperkte gebruikers mee worden opgenomen. Beide percentages zijn sterk gestegen ten opzichte van 2018 (respectievelijk 48.8% en 55.3%), wat betekent dat het aantal uren waarop gebruik wordt gemaakt van informele opvang is gedaald.

Tabel 26 Aantal uren opvanggebruik per week (formele en/of informele opvang) in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, 95% BI)

	Formele opvang		Informele opvang	
Aantal uren opvang per week	Regelmatig*	Regelmatig* + beperkt	Regelmatig*	Regelmatig* + beperkt
2018	(n=4 527)	(n=4 605)	(n=2 420)	(n=2 830)
Minder dan 15 uur	4.6 (3.9-5.2)	5.9 (5.2-6.6)	48.8 (46.7-50.8)	55.3 (53.4-57.2)
Minstens 15 uur maar minder dan 30 uur	43.7 (30.3-33.2)	43.1 (41.7-44.6)	38.4 (36.4-40.4)	33.4 (31.6-35.2)
Minstens 30 uur maar minder dan 40 uur	31.7 (30.3-33.2)	31.3 (29.9-32.7)	7.8 (6.6-8.9)	6.7 (5.8-7.7)
Minstens 40 uur maar minder dan 50 uur	17.6 (16.4-18.7)	17.3 (16.1-18.4)	3.3 (2.6-4.1)	2.9 (2.3-3.5)
Minstens 50 uur	2.5 (2.0-2.9)	2.4 (1.9-2.9)	1.7 (1.1-2.3)	1.7 (1.1-2.3)
Totaal	100	100	100	100
2025	(n=2 850)	(n=2 870)	(n=1 479)	(n=1 720)
Minder dan 15 uur	2.8 (2.2-3.4)	3.5 (2.8-4.2)	56.7 (54.1-59.2)	62.9 (60.6-65.2)
Minstens 15 uur maar minder dan 30 uur	37.2 (35.4-38.9)	36.9 (35.2-38.7)	32.3 (29.9-34.7)	27.7 (25.5-29.8)
Minstens 30 uur maar minder dan 40 uur	38.0 (36.2-39.7)	37.7 (35.9-39.4)	6.7 (5.4-7.9)	5.7 (4.6-6.8)
Minstens 40 uur maar minder dan 50 uur	19.9 (18.5-21.4)	19.8 (18.3-21.2)	3.0 (2.1-3.9)	2.5 (1.8-3.3)
Minstens 50 uur	2.1 (1.6-2.6)	2.1 (1.6-2.6)	1.4 (0.8-2.0)	1.3 (0.7-1.8)
Totaal	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* *Regelmatig gebruik in 2018 en 2025: wekelijks gebruik van opvang met als intensiteit minstens één dag 5 uur of meer (weekenddagen inbegrepen), of minstens drie dagen minder dan 5 uur (weekenddagen inbegrepen) voor niet-schoolgaande kinderen.*

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 27) is het gemiddeld aantal dagen formele opvang per week hoger voor de groep gebruikers van enkel formele opvang dan voor de ‘combinatie’-groep gebruikers (4.2 tot 4.3 dagen ten opzichte van 3.6 tot 3.7 dagen). In dezelfde lijn is het gemiddeld aantal dagen informele opvang per week hoger voor de groep gebruikers van enkel informele opvang dan voor de ‘combinatie’-groep gebruikers (2.8 tot 3.1 dagen ten opzichte van 1.5 dagen). In vergelijking met 2018 valt op dat de mediaan van het aantal uren in de formele opvang voor ‘combinatie’-groep gebruikers is gestegen van 15-30 uur naar 30-40 uur en dat ook de mediaan van het aantal dagen in de opvang met bijna een volledige dag is gestegen (van 3.1 naar 4.0 dagen). Dat wil zeggen dat gezinnen die gebruik maken van zowel formele als informele opvang méér formele opvang zijn gaan gebruiken.

Tabel 27 Aantal dagen en uren opvang in de week voor de vier profielen van opvanggebruik in 2018 en 2025 (gewogen gemiddelde en mediaan)

Profiel gebruik*	Formele opvang					Informele opvang				
	Aantal dagen				Aantal uren	Aantal dagen				Aantal uren
	Gemiddelde	Mediaan	Mediaan	Mediaan	Mediaan	Gemiddelde	Mediaan	Mediaan	Mediaan	Mediaan
	5 dagen	7 dagen	5 dagen	7 dagen		5 dagen	7 dagen	5 dagen	7 dagen	
2018										
Enkele formele opvang	4.1	4.1	4.0	4.0	30-40 uur					
Enkele informele opvang						3.1	3.3	2.9	3.1	15-30 uur
Formele en informele opvang	3.5	3.5	3.1	3.1	15-30 uur	1.5	1.6	1.0	1.2	<15 uur
2025										
Enkele formele opvang	4.2	4.3	4.5	4.5	30-40 uur					
Enkele informele opvang						2.8	3.1	2.5	3	15-30 uur
Formele en informele opvang	3.6	3.7	4.0	4.0	30-40 uur	1.5	1.5	1.0	1.0	<15 uur

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

*Voor het bepalen van de vier profielen van opvanggebruik werd gekeken naar zowel de regelmatige als beperkte gebruikers.

3 Het opvanggebruik naar leeftijd van het kind

Net als in 2013 en 2018 lijkt het regelmatige gebruik van formele opvang min of meer toe te nemen met de leeftijd van het kind (zie Tabel 28): de jongste kinderen (3m – 11m) worden het minst regelmatig opgevangen (tussen 60.9% en 75.6%) en de kinderen vanaf 1 jaar tot 2.5 jaar het meest (tussen 80.9% en 79.0%). De groep van 2.5 tot 3 jaar (30 m – 36 m), weliswaar niet-schoolgaande kinderen, wordt ook minder regelmatig opgevangen in de formele opvang (68.1%). Ten opzichte van 2018 valt op dat in alle leeftijdscategorieën het regelmatig gebruik van formele opvang is toegenomen, maar dat deze toename sterker is voor de jongere leeftijdscategorieën (tot 18 m). Dat wijst erop dat meer kinderen op jongere leeftijd naar de formele opvang gaan. Wat betreft informele opvang (regelmatig en beperkt) is er weinig verschil tussen de leeftijdscategorieën ($\chi^2=8.1$, $df=5$, $p=.150$). Waar in 2018 de jongste (3 m - 5 m) en oudste groep (30 m – 36 m) nog minder regelmatig werden opgevangen in de informele opvang in vergelijking met de andere leeftijdsgroepen, is dit verschil in 2025 verdwenen.

Om meer zicht te krijgen op deze leeftijdsverschillen hebben we ook gekeken naar de redenen voor het niet gebruiken van formele en informele opvang, aangezien de gezinnen met de jongste en oudste kinderen minder gebruik maken van opvang (zie Tabel 28 en Tabel 29). Uit deze verdiepende analyses komt naar voren dat gezinnen met de jongste kinderen (3 m – 5 m) vaker aangeven tijdelijk het werk te hebben onderbroken om voor het kindje/de kinderen te kunnen zorgen dan gezinnen met oudere kinderen. Gezinnen met jongere kinderen (3 m - 17 m) geven ook vaker aan dat het kindje te veel aandacht/verzorging nodig heeft die anderen niet kunnen bieden tegenover de oudere leeftijdscategorieën (zie bijlage 6).

Tabel 28 Het opvanggebruik (formele en/of informele opvang) naar leeftijdscategorie in 2018 en 2025 voor niet-schoolgaande kinderen (in gewogen rij %)

Leeftijdscategorie	n*	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
		Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
2018										
3m - 5m	303-304	64.5	13.4	22.2	57.2	5.2	37.6	34.7	30.6	34.7
6m - 11m	1 386	78.1	5.5	16.5	69.1	3.0	27.9	40.1	27.9	32.1
12m - 17m	1 351 - 1 352	82.8	5.6	11.6	76.9	2.8	20.4	39.0	29.1	31.9
18m - 23m	1 419- 1 420	85.1	4.5	10.4	78.3	2.3	19.3	39.8	30.1	30.1
24m - 29m	1 363- 1 364	84.7	4.9	10.4	76.8	2.0	21.1	41.3	28.8	29.9
30m - 36m	202	75.0	7.8	17.2	66.4	4.1	29.5	35.6	30.0	34.5
Totaal: 3m - 30m	5 961 - 5 964	81.7	5.5	12.8	74.3	2.6	23.1	39.8	29.1	31.1
Totaal: 3m - 36m	6 025 - 6 027	81.3	5.7	13.0	73.8	2.8	23.4	39.6	29.1	31.3
2025										
3m - 5m	208	69.3	12.0	18.7	60.9	3.6	35.5	38.4	31.3	30.3
6m - 11m	858	81.6	4.9	13.6	75.6	1.6	22.8	39.3	29.8	30.9
12m - 17m	757	85.2	4.2	10.5	80.9	1.7	17.4	39.3	30.4	30.3
18m - 23m	839	85.7	4.0	10.2	81.1	1.9	17.0	37.8	28.2	34.0
24m - 29m	753	85.6	3.2	11.2	79.0	1.3	19.7	38.5	26.7	34.7
30m - 36m	157	77.3	5.5	17.2	68.1	1.7	30.2	37.7	25.7	36.6
Totaal: 3m - 30m	3 533	83.5	4.5	12.1	77.8	1.7	20.5	38.8	28.8	32.4
Totaal: 3m - 36m	3 572	83.1	4.7	12.2	77.3	1.8	20.9	38.7	28.8	32.5

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Het verschil in 'n' bij sommige leeftijdscategorieën in 2018 kan verklaard worden doordat voor een beperkt aantal kinderen geen aanvullende informatie beschikbaar was over het opvanggebruik uitgesplitst naar formeel/informeel.

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 29) blijkt dat binnen de jongste groep (3 m – 5 m) er meer niet-gebruikers en ook meer gebruikers zijn van enkel informele opvang ten opzichte van de overige leeftijdscategorieën, maar minder gebruikers van enkel formele opvang en minder gebruikers van zowel formele als informele opvang. Deze tendensen komen overeen met die gevonden in 2018.

Tabel 29 Het regelmatig en beperkt opvanggebruik volgens de vier profielen van opvanggebruik naar leeftijdscategorie in 2018 (in gewogen rij %, BI 95%)

Leeftijdscategorie	n	Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang	Geen opvang	Totaal	Totaal % formele opvang
2018							
3m - 5m	304	12.2 (8.3-16.0)	15.3 (11.2-19.4)	50.0 (44.1-55.9)	22.5 (17.3-27.7)	100	62.2
6m - 11m	1 386	15.6 (13.5-17.7)	11.5 (9.7-13.2)	56.5 (53.7-59.3)	16.5 (14.2-18.7)	100	72.1
12m - 17m	1 352	20.3 (18.1-22.7)	8.8 (7.2-10.3)	59.3 (56.5-62.1)	11.6 (9.6-13.6)	100	79.6
18m - 23m	1 420	19.7 (17.4-21.9)	8.9 (7.4-10.5)	61.0 (58.3-63.7)	10.4 (8.6-12.3)	100	80.7
24m - 29m	1 364	19.6 (17.3-21.8)	10.8 (9.1-12.5)	59.2 (56.4-62.0)	10.4 (8.5-12.3)	100	78.5
30m - 36m	202	17.3 (11.8-22.8)	12.3 (7.2-17.4)	53.2 (46.0-60.4)	17.2 (11.5-22.9)	100	70.5
Totaal: 3m - 30m	5 964	18.3 (17.3-19.4)	10.3 (9.5-11.1)	58.6 (57.2-59.9)	12.8 (11.8-13.8)	100	76.9
Totaal: 3m - 36m	6 028	18.4 (17.3-19.4)	10.4 (9.6-11.2)	58.2 (56.9-59.6)	13.0 (12.0-14.0)	100	76.6
2025							
3m - 5m	208	11.6 (7.3-16.0)	16.8 (11.7-21.9)	52.9 (46.1-59.7)	18.7 (13.4-24.0)	100	64.5
6m - 11m	858	17.3 (14.8-19.9)	9.2 (7.3-11.2)	59.9 (56.6-63.2)	13.6 (11.3-15.8)	100	77.2
12m - 17m	757	19.8 (16.9-22.6)	6.8 (5.0-8.6)	62.9 (59.5-66.3)	10.5 (8.4-12.7)	100	82.7
18m - 23m	839	23.8 (20.9-26.6)	6.8 (5.1-8.5)	59.2 (55.9-62.6)	10.2 (8.2-12.3)	100	83.0
24m - 29m	753	23.5 (20.5-26.5)	8.5 (6.5-10.5)	56.8 (53.3-60.3)	11.2 (9.0-13.5)	100	80.3
30m - 36m	157	19.5 (13.2-25.7)	13.1 (7.8-18.3)	50.3 (42.5-58.2)	17.1 (11.2-23.1)	100	69.8
Totaal: 3m - 30m	3 533	20.4 (19.0-21.7)	8.5 (7.5-9.4)	59.1 (57.5-60.8)	12.0 (11.0-13.1)	100	79.5
Totaal: 3m - 36m	3 572	20.3 (19.0-21.7)	8.7 (7.8-9.6)	58.8 (57.1-60.4)	12.2 (11.1-13.3)	100	79.1

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor niet-schoolgaande kinderen. Voor het bepalen van de vier profielen van opvanggebruik werd gekeken naar zowel de regelmatige als beperkte gebruikers.

Bovenstaande tabellen laten ook toe om de gebruikscijfers uit deze enquête te vergelijken met de registratiegegevens van het agentschap Opgroeien (september 2024)³⁸, die betrekking hebben op de volledige populatie. In deze enquête wordt 79.1% van de kinderen tussen 0 en 3 jaar (regelmatig of beperkt) formeel opgevangen. Dit aandeel is fors hoger dan het aandeel van 51.4% uit de registratiegegevens van Opgroeien. Een belangrijke kanttekening is dat Opgroeien al registreert vanaf

³⁸ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/kinderopvang-babys-en-peuters/cijfers-op-maat#toc-gebruik-van-formele-opvang-in-september>.

een leeftijd van 2 maanden, en dat het gebruik onder deze groep zeer beperkt zal zijn. Bovendien zitten in de cijfers van Opgroeien ook kinderen inbegrepen vanaf 2.5 jaar die al naar school gaan, terwijl in onze cijfers enkel niet-schoolgaande kinderen zijn meegenomen. Ook in de andere leeftijdscategorieën is het verschil echter groot: waar in de bevraging bijvoorbeeld 77.2% van de kinderen tussen 0.5 en 1 jaar formeel wordt opgevangen, is dat in de populatie slechts 60.2%. Het is moeilijk om zicht te krijgen op alle mogelijke verklaringen voor dit verschil, maar sowieso spelen een andere berekeningsmethode, een andere bevragingmethode (objectieve meting door kinderopvanglocaties versus subjectieve bevraging bij gezinnen, waarbij mogelijk vooral gezinnen met een kindje in de opvang de vragenlijst hebben ingevuld), de omvang en samenstelling van de steekproef en een ander tijdstip van de bevraging (september 2024 vs. voorjaar 2025) een rol.

Uit verdere analyse van de intensiteit van het regelmatig gebruik van opvang waarbij gekeken werd naar het percentage voltijds gebruik van opvang (zie Tabel 30), blijkt dat er net zoals in 2018 enkel voor de formele opvang een beperkte samenhang is met de leeftijd, waarbij het voltijds opvanggebruik stijgt naarmate het kindje ouder wordt. Anders dan in 2018 is er nu een groot verschil zichtbaar tussen de jongste kinderen (tot 6 maanden) en de andere leeftijdscategorieën, waarbij de jongsten duidelijk minder vaak voltijds worden opgevangen in de formele opvang. Daarentegen ligt het voltijds opvanggebruik voor kinderen tussen de 30 en 36 maanden in 2025 eerder hoger dan de andere leeftijdscategorieën, in plaats van lager zoals in 2018 (al moet hier rekening gehouden worden met de grote betrouwbaarheidsintervallen). Vergelijken we 2018 met 2025, dan zien we enkel voor de jongste leeftijdscategorie en de categorie van 12 t/m 17 maanden géén stijging in het voltijds formele opvanggebruik.

Tabel 30 Percentage voltijdse (binnen de regelmatige gebruikers) opvang naar leeftijdscategorie in 2018 en 2025

Leeftijdscategorie	2018				2025			
	Formeel		Informeel		Formeel		Informeel	
	n	% (BI 95%)	n	% (BI 95%)	n	% (BI 95%)	n	% (BI 95%)
3m - 5m	183	21.7 (15.6-27.8)	114	4.1 (0.6-7.6)	124	15.9 (9.4-22.3)	70	8.4 (1.8-14.9)
6m - 11m	1 006	20.4 (17.8-23.0)	595	6.6 (4.4-8.7)	675	25.8 (22.5-29.1)	364	7.4 (4.7-10.1)
12m - 17m	1 082	24.0 (21.3-26.6)	566	3.4 (1.8-5.0)	632	28.4 (24.8-31.9)	324	3.2 (1.3-5.1)
18m - 23m	1 148	25.8 (23.1-28.5)	604	6.2 (4.2-8.2)	702	31.7 (28.2-35.1)	346	5.7 (3.2-8.1)
24m - 29m	1 087	24.7 (22.0-27.4)	601	4.8 (3.0-6.7)	613	30.7 (27.0-34.3)	313	3.5 (1.5-5.6)
30m - 36m*	142	20.1 (13.4-26.7)	78	3.7 (0.0-7.9)	112	34.0 (25.2-42.8)	64	6.1 (0.2-12.0)
Totaal:	4 648	23.6 (22.3-24.8)	2 558	5.2 (4.2-6.1)	2 858	28.7 (27.0-30.3)	1 481	5.3 (4.2-6.5)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor niet-schoolgaande kinderen.

4 Samenvatting

In dit hoofdstuk beschreven we het gebruik van opvang door niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 3 jaar³⁹, waarbij we telkens ook een opsplitsing maakten tussen formele en informele opvang.

87.8% van de gezinnen in de steekproef maakt in 2025 gebruik van formele en/of informele opvang. Voor 83.1% betekende dit een regelmatig gebruik (d.i. wekelijks minstens één dag 5 uur of meer of minstens drie dagen minder dan 5 uur) en voor 4.7% een beperkt gebruik (d.i. wekelijks, maar niet met de intensiteit van regelmatig gebruik, of af en toe/maandelijks). 12.2% maakt geen gebruik van opvang, noch van formele, noch van informele opvang. De cijfers liggen hiermee in lijn met 2018, al zien we een stijging in het regelmatig gebruik van formele opvang en een daling in het aandeel kinderen dat géén gebruik maakt van formele opvang.

In 2025 maakt 79.1% (waarvan 77.3% regelmatig en 1.8% beperkt) van de gezinnen met niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar gebruik van **formele opvang** (dit kan in combinatie zijn met informele opvang). De jongste kinderen (< 1 jaar, 64.5%-77.2%) en oudste kinderen (2.5 tot 3 jaar, 69.8%) worden in mindere mate (regelmatig en beperkt) opgevangen in de formele opvang, en vanaf één jaar tot 2.5 jaar is het gebruik van formele opvang het hoogst (met cijfers variërend tussen 80.3% en 83.0%).

Het gebruik van de **informele opvang** (dit kan in combinatie zijn met formele opvang) ligt duidelijk lager dan het gebruik van formele opvang: 67.5% (waarvan 38.7% regelmatig en 28.8% beperkt). Het beperkt gebruik van de informele opvang (mogelijks in combinatie met formele opvang) ligt beduidend hoger dan het beperkt gebruik van formele opvang (mogelijks in combinatie met informele opvang). Deze cijfers komen sterk overeen met de cijfers uit 2018.

Net zoals in het vorige onderzoek zijn er **vier profielen van opvanggebruik** gedefinieerd:

- Enkel formele (regelmatige en beperkte) opvanggebruikers;
- Enkel informele (regelmatige en beperkte) opvanggebruikers;
- Formele en informele (regelmatige en beperkte) opvanggebruikers ('combinatie'-gebruikers);
- Geen (formele en informele) opvanggebruikers.

58.8% gebruikt een combinatie van formele en informele opvang en vormt zodoende de grootste groep. 20.3% maakt enkel van formele opvang gebruik (waarvan 97.4% op regelmatige wijze, een percentage dat hoger ligt dan de 93.9% uit 2018). 8.7% beantwoordt de opvangnood door enkel gebruik te maken van informele opvang (waarvan 61.7% op regelmatige wijze, wat lager ligt dan de gevonden 65.7% in 2018) en 12.2% maakt geen gebruik van zowel formele als informele opvang.

Dit betekent dat een kwart van de gezinnen uitsluitend op formele opvang beroep doet om hun opvangnood van hun niet-schoolgaand kind jonger dan 3 jaar te beantwoorden. De gegevens laten ook zien dat ongeveer 3 op de 4 gebruikers van formele opvang dit combineert met het gebruik van informele opvang.

---

³⁹ Het gebruik van formele opvang tijdens de schooluren door schoolgaande kinderen is opgenomen in hoofdstuk 10. Zo wordt 11% van de niet-voltyds schoolgaande kinderen opgevangen in de formele opvang tijdens de schooluren.

Wanneer de **intensiteit** van het gebruik van de informele en formele opvang onder de loep wordt genomen (dit kan een combinatie zijn van beide opvangvormen), dan blijkt dat 55.2% van de regelmatige gebruikers deeltijds gebruik (d.i. minder dan 5 dagen 5 uur of meer opvang) maakt van formele opvang en 36.6% van informele opvang t.o.v. 22.1% voltijds gebruik (d.i. minstens 5 dagen 5 uur of meer opvang in de week) van formele opvang en 2.1% van informele opvang. In vergelijking met 2018 is vooral het voltijds gebruik van formele opvang gestegen, namelijk van 17.4% naar 22.1%. Er is dan weer een daling te zien in het aantal kinderen dat niet wordt opgevangen in de formele opvang (van 23.4% naar 20.9%).

Binnen de regelmatige gebruikers van opvang zijn er tussen de formele en informele opvang sterke verschillen op te merken wat betreft de verhouding deeltijdse en voltijdse opvang. 71% van de regelmatige gebruikers van formele opvang (dit kan in combinatie zijn met informele opvang) maakt deeltijds gebruik van deze opvangvorm, terwijl bijna iedere (94.7%) regelmatige gebruiker van informele opvang (dit kan in combinatie zijn met formele opvang) hier deeltijds gebruik van maakt. Indien kinderen deeltijds formeel en/of informeel worden opgevangen dan verblijven ze voornamelijk volle dagen (d.i. 5 uur of meer) in de opvang. Vooral wat betreft de informele opvang is dit percentage volle dagen sterk gestegen voor de regelmatige deeltijdse gebruikers, namelijk van 62.8% in 2018 naar 72.7% in 2025.

Wat betreft de opvangprofielen ligt het voltijds gebruik van formele opvang hoger voor degenen die enkel formele opvang gebruiken (40.8%) dan voor degenen die van zowel formele als informele opvang gebruik maken (17.0%). Hetzelfde geldt voor informele opvang (15.8% vs. 0.7%).

Als we naar de **dagen in de week** kijken waarop gebruik wordt gemaakt van opvang, worden kinderen veel minder vaak opgevangen op weekenddagen dan op weekdays. Voor de formele opvang zijn woensdag en vrijdag de minst drukke dagen, terwijl maandag, dinsdag en donderdag de drukste dagen zijn. Voor de informele opvang geldt net het omgekeerde: de drukste dagen zijn woensdag en vrijdag. In vergelijking met 2018 is het gebruik van volle dagen formele opvang (5 uur of meer) op iedere weekday gestegen, waarbij de stijging op woensdagen (van 51.2% naar 62.4% eruit springt). Andersom is het percentage kinderen dat informeel wordt opgevangen, zowel volle als halve dagen, sterk gedaald voor iedere weekday.

Wat betreft het **aantal uren in de week** dat kinderen formeel en informeel worden opgevangen (dit kan een combinatie zijn van beide opvangvormen), wordt 60% minstens 30 uur per week in de formele opvang opgevangen, meer dan de 51.8% in 2018. Voor de informele opvang bedraagt dit aandeel slechts 11.1%, een klein verschil met de 12.8% in 2018. Nog in vergelijking met 2018 valt op dat het aandeel kinderen dat minder dan 15 uur wordt opgevangen in de informele opvang sterk is gestegen (van 48.8% naar 56.7% voor regelmatige gebruikers en van 55.3% naar 62.9% voor regelmatige en beperkte gebruikers), wat wil zeggen dat het aantal opvanguren in de informele opvang is gedaald.

Uit de berekening van het **aantal dagen in de week** komt naar voren dat kinderen gemiddeld 3.8 dagen in de week (ongeacht of het weekend is meegerekend) worden opgevangen in de formele opvang (3.6 dagen in 2018) en 1.7 dagen in de informele opvang (eveneens 1.7 dagen in 2018 wanneer het weekend niet wordt meegerekend).

Ten slotte is het opvanggebruik bekeken voor de **verschillende leeftijdscategorieën** van de kinderen. Uit deze analyses is gebleken dat - net als in eerdere onderzoeken - het regelmatig gebruik van formele opvang min of meer toeneemt met de leeftijd van het kind totdat het kind de schoolgaande leeftijd bereikt, waarbij het opvanggebruik tussen 1.5 en 2.5 jaar ongeveer stabiel blijft. In vergelijking met 2018 is het regelmatig gebruik van formele opvang in alle leeftijdscategorieën toegenomen, maar sterker voor

de jongere leeftijdscategorieën tot 18 maanden. Kinderen tussen 3 en 6 maanden worden significant minder vaak voltijds opgevangen in de formele opvang dan oudere kinderen.

Hoofdstuk 5

Kenmerken van gebruikers van formele en informele opvang

In dit hoofdstuk wordt nagegaan of het opvanggebruik verschilt in functie van de werk- en gezinssituatie en de woonplaats van de ouders (d.i. provincie en verstedelijkingsgraad). Met andere woorden zijn we op zoek gegaan naar gezinskenmerken die samenhangen met het gebruik van formele en/of informele opvang voor hun kindje.

1 Het gebruik naar werksituatie van de ouders

1.1 Werksituatie van de moeder⁴⁰

Net zoals in de voorgaande jaren verschilt het gebruik van formele en informele opvang sterk naargelang de werksituatie van de moeder (zie Tabel 31). Gezinnen met een werkende moeder (voltijds of deeltijds) maken in verhouding meer regelmatig gebruik van (formele en/of informele) opvang. 96.6% van de gezinnen met een voltijds werkende moeder en 94.9% van de gezinnen met een deeltijds werkende moeder maakt regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang. Het opvanggebruik door gezinnen met een moeder in tijdelijke arbeidsonderbreking situeert zich tussen het opvanggebruik door gezinnen met werkende en niet-werkende moeders.

Het regelmatig gebruik van formele opvang (dit kan in combinatie zijn met informele opvang) bij gezinnen met voltijds werkende moeders is licht hoger dan bij gezinnen met deeltijds werkende moeders (91.3% versus 88.2%). Dit verschil is een stuk kleiner dan in 2018, vooral doordat het regelmatig gebruik van formele opvang is gestegen wanneer de moeder deeltijds werkt (van 82.4% naar 88.2%). Het aandeel niet-gebruik van formele opvang is sterk gedaald onder gezinnen met deeltijds werkende moeders (van 15.4% naar 10.2%), waardoor het verschil in niet-gebruik met gezinnen waarbij de moeder voltijds werkt sterk is verkleind.

Het regelmatig gebruik van informele opvang (dit kan in combinatie zijn met formele opvang) bij gezinnen met voltijds werkende moeders is hoger dan bij gezinnen met deeltijds werkende moeders (49.0% versus 43.9%), terwijl het aandeel beperkt gebruik van informele opvang hoger is bij gezinnen met deeltijds werkende moeders (33.7% versus 27.9%). Voor de informele opvang is er geen verschil in het aandeel niet-gebruik tussen gezinnen met voltijds en deeltijds werkende moeders.

Nog in vergelijking met 2018 zien we dat het opvanggebruik gedaald is wanneer moeders in tijdelijke arbeidsonderbreking zijn, zowel voor formele als informele opvang. Een laatste opvallend verschil is dat het regelmatig gebruik van formele opvang is gestegen wanneer moeders werkloos zijn (van 34.2% naar 40.9%).

---

⁴⁰ Bij de bevraging naar werksituatie is er een opsplitsing gemaakt tussen 'ik' en 'partner', en niet tussen 'moeder' en 'vader'. Voor 108 observaties was het onmogelijk te weten wat de werksituatie van de moeder en vader was, aangezien er werd aangegeven dat meerdere personen de vragenlijst hadden ingevuld. Deze observaties worden dan ook niet in beschouwing genomen voor dit onderdeel. Bovendien maakt de opsplitsing tussen 'vader' en 'moeder' abstractie van het feit dat er ook andere gezinssamenstellingen mogelijk zijn, bijvoorbeeld ouders van hetzelfde geslacht (zie ook hoofdstuk 3).

Tabel 31 Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van de moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

		Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
Werksituatie moeder		Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
2018	n									
Voltijds (of zelfstandige)	2 446	96.3	1.7	2.1	90.5	1.3	8.2	50.8	28.9	20.3
Deeltijds werkend	1 479	91.9	4.0	4.2	82.4	2.2	15.4	41.8	35.5	22.7
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	804	74.0	8.9	17.2	66.3	2.7	31.0	34.6	32.6	32.7
Werkloos	275	37.9	14.6	47.6	34.2	4.9	60.9	9.3	22.9	67.8
Huisvrouw/studente	438	32.3	12.0	55.6	25.2	4.7	70.0	10.7	14.9	74.4
Andere**	38	74.3	12.6	13.1	60.6	0.0	39.4	30.6	27.2	42.3
2025	n									
Voltijds werkend	1 615	96.6 (95.7-97.5)	0.7 (0.3-1.2)	2.7 (1.9-3.5)	91.3 (89.9-92.7)	0.7 (0.3-1.1)	8.0 (6.7-9.3)	49.0 (46.6-51.5)	27.9 (25.7-30.1)	23.1 (21.0-25.1)
Deeltijds werkend	992	94.4 (93.0-95.9)	3.3 (2.2-4.4)	2.2 (1.3-3.2)	88.2 (86.2-90.3)	1.5 (0.8-2.3)	10.2 (8.3-12.1)	43.9 (40.8-47.0)	33.7 (30.8-36.6)	22.4 (19.8-25.0)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	422	67.2 (62.7-71.7)	12.7 (9.5-15.9)	20.1 (16.2-23.9)	59.5 (54.8-64.2)	4.0 (2.1-5.9)	36.5 (31.9-41.1)	31.5 (27.0-35.9)	31.8 (27.3-36.2)	36.8 (32.2-41.4)
Werkloos	169	45.3 (37.8-52.9)	11.1 (6.3-15.8)	43.6 (36.1-51.1)	40.9 (33.5-48.4)	4.3 (1.2-7.4)	54.7 (47.2-62.3)	7.7 (3.7-11.8)	23.6 (17.2-30.1)	68.6 (61.6-75.7)
Huisvrouw/studente	259	30.1 (24.5-35.6)	12.5 (8.5-16.5)	57.4 (51.4-63.5)	26.4 (21.0-31.8)	3.7 (1.4-6.0)	70.0 (64.4-75.6)	4.9 (2.3-7.6)	15.6 (11.2-20.0)	79.5 (74.6-84.4)
Andere**	44	79.1 (67.0-91.3)	3.3 (-2.1-8.6)	17.6 (6.2-29.0)	68.8 (55.0-82.7)	0.0	31.2 (17.3-45.0)	34.3 (20.1-48.5)	26.7 (13.5-40.0)	38.9 (24.4-53.5)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

** Het kleine aantal (en diverse) observaties binnen deze categorie maakt de schattingen onbetrouwbaar.

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 32) zien we dat in verhouding de groep van niet-werkende moeders of moeders in werkonderbreking minder vaak in de 'combinatie'-groep (d.i. gebruik van zowel formele als informele opvang) zit maar wel vaker in de groep van niet-gebruikers. Het aandeel gezinnen met voltijds werkende moeders in de 'combinatie'-groep is hoger dan het aandeel gezinnen met deeltijds werkende moeders in de 'combinatie'-groep. Het aandeel gezinnen met voltijds en deeltijds werkende moeders die enkel van formele opvang gebruik maken, loopt vrijwel gelijk. Het al dan niet voltijds werken blijkt dus geen invloed te hebben op het gebruik van enkel formele opvang. De groep werkende (voornamelijk voltijds werkende) moeders maakt, in verhouding, minder gebruik van enkel informele opvang. Deze bevindingen zijn niet gewijzigd ten opzichte van 2018.

We hebben in 2025 ook een nieuwe analyse toegevoegd, namelijk de verdeling van de werksituatie van de moeder voor de verschillende profielen van opvanggebruik (zie Tabel 33). Daaruit blijkt dat werkende moeders vooral oververtegenwoordigd zijn binnen de groep van combinatie-gebruikers: een zeer ruime meerderheid van 86.4% werkt (53.6% voltijds en 32.8% deeltijds. Ongeveer 10% is in tijdelijke arbeidsonderbreking. Kijkend naar de respondenten die gebruik maken van enkel formele opvang werkt ook een grote meerderheid van 72% (44.4% voltijds en 27.6% deeltijds). Telkens ongeveer 10% heeft het werk tijdelijk onderbroken of is huisvrouw/student. Van de gezinnen die enkel gebruik maken van informele opvang, werkt 54% (27.8% voltijds en 26.2% deeltijds). Bijna een kwart is in tijdelijke arbeidsonderbreking. Ten slotte zijn bij de groep niet-gebruikers de huisvrouwen/studenten in de meerderheid (43.3%). Telkens ongeveer 20% heeft het werk tijdelijk onderbroken of is werkloos. Slechts 15% van de moeders die geen gebruik maken van kinderopvang werkt. Wanneer we kijken naar de werksituatie van moeders die formele opvang gebruiken – ongeacht of dit in combinatie met informele opvang is -, is ruim 80% voltijds (51.2%) of deeltijds (31.5%) aan het werk. Bijna tien procent is in tijdelijke arbeidsonderbreking.

Tabel 32 De vier profielen van opvanggebruik naar werksituatie van de moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Werksituatie moeder		Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang (combinatie)	Geen opvang	Totaal	Totaal % formele opvang (regelmatig + beperkt)
2018	n						
Voltijds (of zelfstandige)	2 446	18.3	6.1	73.5	2.1	100	81.8
Deeltijds werkend	1 479	18.6	11.3	66.0	4.2	100	84.6
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	804	15.6	13.8	53.4	17.2	100	69.0
Werkloos	275	20.3	13.3	18.9	47.6	100	39.2
Huisvrouw/studente	438	18.8	14.4	11.2	55.6	100	30.0
Andere**	38	29.1	26.3	31.4	13.1	100	60.5
2025	n						
Voltijds werkend	1 615	20.4 (18.4-22.4)	5.3 (4.2-6.4)	71.6 (69.4-73.8)	2.7 (1.9-3.5)	100	92.0 (90.7-93.3)
Deeltijds werkend	992	20.1 (17.6-22.6)	8.0 (6.3-9.7)	69.6 (66.8-72.5)	2.2 (1.3-3.2)	100	89.8 (87.9-91.7)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	422	16.7 (13.1-20.3)	16.5 (12.9-20.0)	46.8 (42.0-51.5)	20.1 (16.2-23.9)	100	63.5 (58.9-68.1)
Werkloos	169	25.1 (18.5-31.6)	11.1 (6.4-15.9)	20.2 (14.1-26.3)	43.6 (36.1-51.1)	100	45.3 (37.7-52.8)
Huisvrouw/studente	259	22.0 (17.0-27.1)	12.5 (8.5-16.5)	8.0 (4.7-11.3)	57.4 (51.4-63.5)	100	30.0 (24.4-35.6)
Andere**	44	21.3 (9.1-33.6)	13.5 (3.3-23.8)	47.5 (32.6-62.5)	17.6 (6.2-29.0)	100	68.8 (55.0-82.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

** Het kleine aantal (en diverse) observaties binnen deze categorie maakt de schattingen onbetrouwbaar.

Tabel 33 De werksituatie van de moeder naar de vier profielen van opvanggebruik in 2025 (in gewogen kolom %)

Werksituatie moeder		Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang (combinatie)	Geen opvang	Totaal % formele opvang (regelmatig + beperkt)
2025	n					
Voltijds werkend	1 615	44.4 (40.5-48.3)	27.8 (22.7-33.6)	53.6 (51.4-55.8)	9.7 (7.0-13.3)	51.2 (49.3-53.2)
Deeltijds werkend	992	27.6 (24.2-31.3)	26.2 (21.1-32.0)	32.8 (30.8-34.9)	5.1 (3.1-8.3)	31.5 (29.7-33.3)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	422	9.7 (7.6-12.3)	23.0 (18.1-28.8)	9.4 (8.2-10.7)	19.5 (15.7-24.0)	9.5 (8.4-10.6)
Werkloos	169	7.1 (5.3-9.4)	7.5 (4.8-11.6)	2.0 (1.4-2.8)	20.5 (16.5-25.2)	3.3 (2.6-4.1)
Huisvrouw/studente	259	9.9 (7.7-12.7)	13.5 (9.8-18.4)	1.2 (0.8-1.9)	43.3 (38.0-48.7)	3.5 (2.8-4.3)
Andere	44	1.3 (0.7-2.7)	2.0 (0.9-4.5)	1.0 (0.7-1.5)	1.8 (0.9-3.8)	1.1 (0.8-1.6)
Totaal	3501	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

Wanneer we inzoomen op de regelmatige gebruikers en de werksituatie van de moeder (zie Tabel 34), dan blijkt dat bij 82.9% van de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang de moeder werkt (51.3% voltijds en 31.6% deeltijds). Nog eens 9.6% heeft het werk tijdelijk onderbroken. Bij 6.4% werkt de moeder niet.

Wanneer we vervolgens het profiel van de niet-gebruikers van formele en informele opvang bekijken, ook in Tabel 34, dan blijkt 14.8% van de moeders in deze groep te werken (9.7% voltijds en 5.1% deeltijds) en nog eens 19.5% blijkt in arbeidsonderbreking te zijn. Verder is de overgrote meerderheid, namelijk 63.8%, niet-werkend. De samenstelling van de groep niet-gebruikers wijkt m.a.w. af van deze van de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang. Verder zijn er ook sterke verschillen in de werkstatus van de moeder tussen de niet-gebruikers van formele en informele opvang, ongeacht het gebruik van het andere type opvang. Onder de niet-gebruikers van formele opvang (ongeacht het gebruik van informele opvang) werkt 31.0% van de moeders, terwijl onder de niet-gebruikers van informele opvang (ongeacht het gebruik van formele opvang) 50.6% van de moeders werkt. De conclusies in deze alinea zijn dezelfde als die in 2018.

Tabel 34 De werksituatie van de moeder naargelang het regelmatig en niet-gebruik van (formele en informele) opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)

Werksituatie moeder	Regelmatige gebruiker			Niet-gebruiker		
	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en informeel	Formeel	Informeel
2018						
n	4 645	4 251	2 303	573	1 115	1 504
Voltijds (of zelfstandige)	49.9	51.3	54.6	6.7	14.9	27.3
Deeltijds werkend	29.6	29.0	28.0	8.3	17.4	19.0
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	12.9	12.7	12.6	18.5	19.0	14.8
Werkloos	2.9	2.8	1.4	22.1	16.1	13.2
Huisvrouw/studente	4.1	3.5	2.8	43.7	31.3	24.6
Andere	0.7	0.6	0.6	0.8	1.3	1.0
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	3010	2809	1461	352	635	1024
Voltijds werkend	51.3 (49.5-53.0)	52.0 (50.2-53.9)	55.6 (53.1-58.2)	9.7 (6.6-12.8)	17.2 (14.2-20.1)	31.4 (28.5-34.2)
Deeltijds werkend	31.6 (29.9-33.2)	31.7 (29.9-33.4)	31.4 (29.0-33.8)	5.1 (2.8-7.5)	13.8 (11.1-16.5)	19.2 (16.8-21.6)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	9.6 (8.5-10.6)	9.1 (8.0-10.1)	9.6 (8.1-11.1)	19.5 (15.4-23.7)	21.0 (17.8-24.1)	13.4 (11.3-15.5)
Werkloos	3.1 (2.5-3.7)	3.0 (2.4-3.7)	1.1 (0.6-1.7)	20.5 (16.3-24.7)	15.2 (12.4-18.0)	12.1 (10.1-14.1)
Huisvrouw/studente	3.3 (2.7-3.9)	3.1 (2.5-3.8)	1.2 (0.6-1.7)	43.3 (38.1-48.5)	31.1 (27.4-34.7)	22.4 (19.9-25.0)
Andere	1.2 (0.8-1.6)	1.1 (0.7-1.5)	1.1 (0.6-1.6)	1.8 (0.4-3.2)	1.9 (0.8-3.0)	1.5 (0.8-2.3)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

1.2 Werksituatie van de vader

Het regelmatig en niet-gebruik van kinderopvang verschilt eveneens sterk naargelang de werksituatie van de vader (zie Tabel 35). 85.1% van de gezinnen met voltijds werkende vaders en 87.8% van de gezinnen met deeltijds werkende vaders maakt regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang. Beide percentages liggen hoger dan in 2018 (respectievelijk 83.4% en 81.4%). Vooral opvallend is dat het opvanggebruik nu hoger ligt bij gezinnen met deeltijds werkende vaders dan voltijds werkende vaders. Net zoals bij de moeders is het opvanggebruik ten opzichte van 2018 gedaald wanneer vaders in tijdelijke arbeidsonderbreking zijn. Het opvanggebruik wanneer de vader werkloos is, is dan weer gestegen – vooral in de categorie enkel formele opvang (van 45.3% naar 58.0%).

Tabel 35 Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van de vader in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Werksituatie vader		Formeel en/of informeel			Enkel formeel			Enkel informeel		
		Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
2018	n									
Voltijds (of zelfstandige)	4 592	83.4	4.9	11.8	76.5	2.1	21.4	41.6	29.2	29.1
Deeltijds werkend	244	81.4	7.1	11.5	73.6	1.3	25.2	34.7	36.6	28.6
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	149	67.4	4.9	27.7	59.7	1.7	38.6	28.4	31.5	40.1
Werkloos	118	50.8	7.2	42.0	45.3	5.9	48.9	11.4	16.1	72.5
Huisman/student	56	56.1	6.9	36.9	50.9	0.0	49.1	19.7	25.3	55.0
Andere**	36	74.4	6.7	18.9	63.4	2.3	34.4	33.0	30.9	36.1
2025	n									
Voltijds werkend	2855	85.1 (83.8-86.5)	4.4 (3.6-5.1)	10.5 (9.3-11.6)	79.7 (78.2-81.2)	1.4 (1.0-1.9)	18.9 (17.5-20.3)	41.4 (39.6-43.2)	28.5 (26.9-30.2)	30.1 (28.4-31.8)
Deeltijds werkend	187	87.8 (83.1-92.5)	2.4 (0.2-4.6)	9.8 (5.5-14.0)	79.2 (73.4-85.1)	3.0 (0.5-5.4)	17.8 (12.3-23.3)	41.8 (34.7-48.9)	30.0 (23.4-36.6)	28.2 (21.7-34.7)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	106	55.5 (46.0-65.0)	8.5 (3.1-13.8)	36.0 (26.8-45.2)	46.9 (37.3-56.4)	2.8 (-0.4-5.9)	50.4 (40.8-59.9)	22.9 (14.9-31.0)	21.6 (13.7-29.4)	55.5 (46.0-65.0)
Werkloos	61	59.0 (46.6-71.5)	9.8 (2.3-17.4)	31.1 (19.4-42.8)	58.0 (45.5-70.5)	7.8 (1.0-14.6)	34.2 (22.2-46.2)	14.2 (5.4-23.1)	19.0 (9.1-28.9)	66.8 (54.9-78.7)
Huisman/student	35	49.2 (32.4-66.0)	4.8 (-2.4-12.0)	46.0 (29.2-62.7)	45.5 (28.7-62.2)	0.0	54.5 (37.8-71.3)	6.3 (-1.9-14.5)	18.4 (5.4-31.5)	75.2 (60.7-89.7)
Andere**	73	85.5 (77.3-93.6)	3.6 (-0.7-7.9)	10.9 (3.7-18.1)	73.2 (63.0-83.4)	0.0	26.8 (16.6-37.0)	32.8 (22.0-43.7)	31.2 (20.5-41.9)	35.9 (24.8-47.0)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

** Het kleine aantal (en diverse) observaties binnen deze categorie maakt de schattingen onbetrouwbaar.

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 36) zien we dat in verhouding de groep van niet-werkende vaders of de groep van vaders in werkonderbreking minder in de 'combinatie'-groep zitten en meer in de groep van niet-gebruikers. Opvallend verder is het hoger gebruik van enkel formele opvang door gezinnen met werkloze vaders (35.7%) dan door gezinnen met werkende vaders (ongeveer 19%). In vergelijking met 2018 valt ook op dat gezinnen met vaders in tijdelijke arbeidsonderbreking of die huisman/student zijn, relatief gezien fors minder 'combinatie'-gebruikers zijn, en vaker gebruik maken van enkel formele opvang, enkel informele opvang of geen opvang.

Tabel 36 De vier profielen van opvanggebruik naar werksituatie van de vader in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Werksituatie vader	n	Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang (combinatie)	Geen opvang	Totaal	Totaal % formele opvang (regelmatig + beperkt)
2018							
Voltijds (of zelfstandige)	4 592	17.4	9.7	61.2	11.8	100	78.6
Deeltijds werkend	244	17.2	13.7	57.7	11.5	100	74.9
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	149	12.3	10.8	49.1	27.7	100	61.4
Werkloos	118	30.5	6.8	20.7	42.0	100	51.2
Huisman/student	56	18.1	12.2	32.8	36.9	100	50.9
Andere**	36	17.3	15.5	48.4	18.9	100	65.7
2025							
Voltijds werkend	2 855	19.6 (18.2-21.1)	8.4 (7.4-9.5)	61.5 (59.7-63.2)	10.5 (9.3-11.6)	100	81.1 (79.7-82.5)
Deeltijds werkend	187	18.4 (12.9-24.0)	8.0 (4.1-11.9)	63.8 (56.9-70.7)	9.8 (5.5-14.0)	100	82.2 (76.7-87.7)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	106	19.5 (11.9-27.1)	14.3 (7.6-21.1)	30.1 (21.4-38.9)	36.0 (26.8-45.2)	100	49.6 (40.1-59.2)
Werkloos	61	35.7 (23.5-47.8)	3.1 (-1.3-7.5)	30.1 (18.5-41.7)	31.1 (19.4-42.8)	100	65.8 (53.8-77.8)
Huisman/student	35	29.2 (13.9-44.5)	8.5 (-0.9-17.9)	16.2 (3.8-28.6)	46.0 (29.2-62.7)	100	45.5 (28.7-62.2)
Andere**	73	25.0 (15.0-35.0)	15.9 (7.4-24.3)	48.2 (36.7-59.8)	10.9 (3.7-18.1)	100	73.2 (63.0-83.4)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

** Het kleine aantal (en diverse) observaties binnen deze categorie maakt de schattingen onbetrouwbaar.

Wanneer we inzoomen op het profiel van de regelmatige en niet-gebruikers van opvang (zie Tabel 37) dan blijkt dat ongeveer 93% van de vaders die regelmatig gebruik maakt van formele en/of informele opvang voltijds of deeltijds werkt (ten opzichte van 83% van de moeders). Van de niet-gebruikers van opvang werkt ongeveer 78% van de vaders (ten opzichte van 15% van de moeders). In vergelijking met de werksituatie van de moeder, wijkt de samenstelling van de werksituatie van de vader binnen de groep

niet-gebruikers in mindere mate af van deze binnen de groep regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang. Ten opzichte van 2018 kunnen we dezelfde conclusies trekken.

Tabel 37 De werksituatie van de vader naargelang het regelmatig en niet-gebruik van (formele en informele) opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %)

	Regelmatige gebruiker			Niet-gebruiker		
Werksituatie vader	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en informeel	Formeel	Informeel
2018						
n	4 407	4 039	2 211	548	1 055	1 404
Voltijds (of zelfstandige)	89.7	90.0	91.9	77.0	80.7	82.5
Deeltijds werkend	4.6	4.5	4.0	3.9	4.9	4.2
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	2.5	2.4	2.1	6.2	4.9	3.8
Werkloos	1.7	1.6	0.8	8.4	5.6	6.3
Huisman/student	0.9	0.9	0.6	3.5	2.7	2.2
Andere	0.7	0.6	0.6	1.1	1.1	0.9
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	2857	2665	1404	330	602	959
Voltijds werkend	87.6 (86.3-88.8)	88.0 (86.8-89.3)	89.5 (87.9-91.1)	73.8 (69.1-78.6)	77.8 (74.5-81.1)	79.9 (77.3-82.4)
Deeltijds werkend	5.7 (4.8-6.5)	5.5 (4.6-6.3)	5.7 (4.5-6.9)	4.3 (2.1-6.5)	4.6 (2.9-6.3)	4.7 (3.3-6.0)
Tijdelijke arbeidsonderbreking*	2.2 (1.7-2.8)	2.0 (1.5-2.6)	1.9 (1.2-2.7)	9.9 (6.7-13.2)	8.1 (5.9-10.3)	5.8 (4.3-7.2)
Werkloos	1.5 (1.1-2.0)	1.6 (1.1-2.1)	0.8 (0.3-1.2)	5.6 (3.1-8.0)	3.6 (2.1-5.1)	4.5 (3.2-5.8)
Huisman/student	0.7 (0.4-1.0)	0.7 (0.4-1.0)	0.2 (0.0-0.4)	4.3 (2.1-6.5)	3.0 (1.6-4.3)	2.6 (1.6-3.7)
Andere	2.4 (1.8-2.9)	2.2 (1.6-2.7)	1.9 (1.2-2.6)	2.1 (0.5-3.6)	3.0 (1.6-4.3)	2.6 (1.6-3.6)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

1.3 Combinatie van werksituatie van vader en moeder

Het opvanggebruik blijkt ook afhankelijk van de gecombineerde werksituatie van de vader en de moeder. Dit werd eveneens teruggevonden in voorgaande onderzoeken. Wanneer enkel de moeder niet-werkende is, of vader en moeder zijn beiden niet-werkend, dan ligt het regelmatig opvanggebruik van formele en/of informele opvang laag (37.4% en 52.8% respectievelijk, zie Tabel 38). De grootste groep regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang merken we op wanneer vader en moeder beide werken (al dan niet deeltijds) en wanneer een alleenstaande moeder of vader werkt. Onderstaande tabel laat ook zien dat de werksituatie van de moeder meer bepalend is voor het

opvanggebruik dan de werksituatie van de vader. Immers, als de vader niet werkt maar de moeder wel (voltijds of deeltijds), is er toch een hoog percentage (78.0%) aan regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang op te merken.

Ten opzichte van 2018 zijn er een aantal interessante vaststellingen te doen. Waar de algemene tendensen zoals hierboven beschreven niet zijn veranderd, valt wel op dat het regelmatig opvanggebruik bij twee niet-werkende ouders is verdubbeld (van 26.8% naar 52.8%). Dat is met name toe te schrijven aan een verdubbeling in het formele opvanggebruik. Daar staat tegenover dat het regelmatig gebruik van formele opvang bij alleenstaande niet-werkenden sterk is afgenomen (van 56.3% naar 39.8%), en het niet-gebruik van formele opvang is toegenomen (van 36.7% naar 51.9%).

We hebben in 2025 ook een nieuwe analyse toegevoegd, namelijk de verdeling van de werksituatie van beide ouders voor de verschillende profielen van opvanggebruik (zie Tabel 39). Daaruit blijkt dat werkende moeders en vaders vooral oververtegenwoordigd zijn binnen de groep van combinatie-gebruikers: bij 45.7% van de combinatie-gebruikers werkt zowel de vader als de moeder voltijds, en bij 26.6% werkt de vader voltijds en de moeder deeltijds. Kijkend naar de respondenten die geen gebruik maken van opvang, geldt voor 45.2% dat de vader voltijds werkt en de moeder niet aan het werk is (of op invaliditeit is). Dit percentage ligt hoger dan bij de andere profielen van opvanggebruik. Ook bij de gebruikers van enkel informele opvang ligt dit percentage relatief hoog met 21.2%. Bij ruim tien procent van de gezinnen die geen opvang gebruiken, werken beide ouders niet – meer dan bij de andere profielen van opvanggebruik.

Tabel 38 Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van beide ouders in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	n	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
Werksituatie ouders		Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
2018	5 499									
Vader voltijds, moeder...:										
Vader voltijds, moeder voltijds	2 149	96.7	1.6	1.7	91.2	1.3	7.5	52.2	28.4	19.4
Vader voltijds, moeder deeltijds	1 242	93.0	3.5	3.5	83.4	2.1	14.6	43.3	35.3	21.4
Vader voltijds, moeder niet-werkend/op invaliditeit	540	32.4	14.1	53.5	27.2	4.3	68.5	10.2	18.8	71.1
Vader voltijds, moeder in onderbreking	629	77.9	7.4	14.8	69.5	2.8	27.7	39.2	31.7	29.1
Vader voltijds, moeder andere	22	64.0	22.5	13.5	50.8	0.0	49.2	20.5	30.1	49.5
Vader deeltijds, moeder voltijds	91	96.9	1.1	2.1	90.5	1.1	8.5	48.1	32.1	19.8
Vader deeltijds, moeder deeltijds	104	87.9	5.0	7.1	78.5	2.1	19.4	32.9	41.5	25.6
Vader niet werkend/op invaliditeit, moeder werkend*	95	81.2	5.5	13.3	71.4	1.4	27.2	27.6	31.5	40.9
2 niet-werkenden	99	26.8	7.9	65.3	22.0	6.6	71.4	8.3	8.5	83.2
Alleenstaanden:										
Niet-werkende	107	63.9	12.3	23.8	56.3	6.9	36.7	10.5	27.1	62.4
Werkende	178	94.1	4.6	1.2	86.0	3.5	10.5	41.1	32.8	26.1
Overige combinaties	243	69.1	9.1	21.9	61.0	1.4	37.7	27.7	33.1	39.2
2025	3572									
Vader voltijds, moeder...:										
Vader voltijds, moeder voltijds	1383	97.8 (97.0-98.6)	0.6 (0.2-0.9)	1.6 (1.0-2.3)	92.8 (91.4-94.1)	0.5 (0.1-0.9)	6.7 (5.4-8.0)	50.9 (48.3-53.5)	27.2 (24.9-29.6)	6.7 (5.4-8.0)
Vader voltijds, moeder deeltijds	796	95.3 (93.9-96.8)	2.9 (1.7-4.0)	1.8 (0.9-2.7)	89.2 (87.0-91.4)	1.3 (0.5-2.1)	9.5 (7.4-11.5)	46.1 (42.6-49.6)	33.1 (29.8-36.4)	9.5 (7.4-11.5)
Vader voltijds, moeder niet-werkend/op invaliditeit	340	37.3 (32.2-42.5)	14.1 (10.4-17.8)	48.5 (43.2-53.9)	31.9 (26.9-36.8)	3.4 (1.4-5.3)	64.8 (59.7-69.8)	7.9 (5.0-10.7)	21.2 (16.9-25.6)	64.8 (59.7-69.8)
Vader voltijds, moeder in onderbreking	307	67.7 (62.5-73.0)	12.5 (8.8-16.2)	19.8 (15.3-24.3)	61.9 (56.4-67.3)	3.2 (1.2-5.2)	34.9 (29.6-40.3)	33.1 (27.8-38.4)	32.5 (27.3-37.8)	34.9 (29.6-40.3)
Vader voltijds, moeder andere	24	81.9 (66.2-97.6)	0.0	18.1 (2.4-33.8)	78.1 (61.1-95.0)	0.0	21.9 (5.0-38.9)	38.7 (18.8-58.6)	24.5 (6.9-42.0)	21.9 (5.0-38.9)
Vader deeltijds, moeder voltijds	53	87.1 (77.9-96.2)	0.0	12.9 (3.8-22.1)	81.7 (71.2-92.2)	0.0	18.3 (7.8-28.8)	46.4 (32.8-60.0)	23.0 (11.6-34.5)	18.3 (7.8-28.8)
Vader deeltijds, moeder deeltijds	104	96.7 (93.2-100.1)	3.3 (-0.1-6.8)	0.0	90.2 (84.4-95.9)	2.3 (-0.6-5.3)	7.5 (2.4-12.5)	45.4 (35.7-55.0)	37.9 (28.5-47.3)	7.5 (2.4-12.5)
Vader niet werkend/op invaliditeit, moeder werkend*	59	78.0 (67.3-88.6)	4.2 (-1.0-9.3)	17.9 (8.0-27.7)	74.5 (63.3-85.7)	3.2 (-1.3-7.7)	22.3 (11.6-33.0)	18.2 (8.3-28.2)	24.3 (13.2-35.3)	22.3 (11.6-33.0)
2 niet-werkenden	122	52.8 (43.9-61.7)	11.4 (5.7-17.1)	35.7 (27.2-44.3)	46.0 (37.1-54.8)	4.8 (1.0-8.6)	49.3 (40.4-58.2)	17.4 (10.6-24.2)	25.3 (17.5-33.0)	49.3 (40.4-58.2)
Alleenstaanden:										
Niet-werkende	41	42.3 (27.0-57.6)	14.3 (3.4-25.1)	43.4 (28.1-58.8)	39.8 (24.6-55.0)	8.3 (-0.2-16.9)	51.9 (36.4-67.4)	8.5 (-0.2-17.1)	24.8 (11.4-38.2)	51.9 (36.4-67.4)
Werkende	140	95.8 (92.4-99.1)	2.4 (-0.2-4.9)	1.9 (-0.4-4.1)	91.5 (86.8-96.1)	3.0 (0.2-5.8)	5.5 (1.7-9.3)	33.2 (25.4-41.1)	40.2 (32.1-48.4)	5.5 (1.7-9.3)
Overige combinaties	203	71.1 (64.8-77.3)	5.8 (2.6-9.1)	23.1 (17.3-28.9)	60.0 (53.2-66.8)	1.9 (0.0-3.7)	38.1 (31.4-44.8)	28.3 (22.0-34.5)	26.4 (20.3-32.4)	38.1 (31.4-44.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voltijds of deeltijds.

Tabel 39 Het gebruik van (formele en informele) opvang naar werksituatie van beide ouders in 2025 (in gewogen kolom %)

Werksituatie beide ouders		Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang (combinatie)	Geen opvang	Totaal % formele opvang (regelmatig + beperkt)
2025	n	687	295	2 229	361	2 916
Vader voltijds, moeder...:						
Vader voltijds, moeder voltijds	1 383	36.5 (32.9-40.4)	21.5 (16.9-26.9)	45.7 (43.5-47.9)	5.0 (3.1-7.7)	43.4 (41.5-45.3)
Vader voltijds, moeder deeltijds	796	20.5 (17.4-23.9)	19.3 (14.9-24.5)	26.6 (24.7-28.6)	3.2 (1.7-6.2)	25.0 (23.4-26.7)
Vader voltijds, moeder niet-werkend/op invaliditeit	340	12.5 (10.1-15.4)	21.1 (16.4-26.8)	2.5 (1.9-3.3)	45.2 (39.9-50.5)	5.1 (4.3-6.0)
Vader voltijds, moeder in onderbreking	307	6.0 (4.3-8.2)	14.5 (10.8-19.2)	7.2 (6.2-8.3)	13.5 (10.4-17.4)	6.9 (6.0-7.9)
Vader voltijds, moeder andere	24	0.6 (0.2-1.6)	0.3 (0.0-2.0)	0.6 (0.4-1.1)	0.9 (0.4-2.5)	0.6 (0.4-1.0)
Vader deeltijds, moeder voltijds	53	1.2 (0.6-2.3)	0.8 (0.3-2.6)	1.5 (1.1-2.0)	1.4 (0.6-3.4)	1.4 (1.0-1.9)
Vader deeltijds, moeder deeltijds	104	2.2 (1.3-3.5)	2.2 (1.1-4.5)	3.4 (2.7-4.2)	0.0	3.1 (2.5-3.7)
Vader niet werkend/op invaliditeit, moeder werkend*	59	3.4 (2.2-5.2)	0.9 (0.2-3.5)	1.1 (0.7-1.8)	2.6 (1.4-4.6)	1.7 (1.3-2.3)
2 niet-werkenden	122	4.1 (2.8-6.0)	6.1 (3.6-10.1)	1.9 (1.4-2.7)	11.4 (8.5-15.3)	2.5 (2.0-3.2)
Alleenstaanden:						
Niet-werkende	41	1.6 (0.8-2.9)	1.3 (0.5-3.5)	0.6 (0.3-1.2)	4.8 (3.0-7.6)	0.8 (0.5-1.3)
Werkende	140	4.9 (3.5-6.9)	1.7 (0.8-3.8)	4.8 (3.9-6.0)	0.6 (0.2-1.9)	4.9 (4.1-5.8)
Overige combinaties	203	6.5 (4.9-8.7)	10.3 (7.2-14.5)	4.0 (3.2-5.0)	11.3 (8.2-15.2)	4.7 (3.9-5.5)
Totaal	3 572	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voltijds of deeltijds.

2 Naar gezinsinkomen

Aangezien het gezinsinkomen sterk samenhangt met de werksituatie van beide ouders is het niet verwonderlijk dat er ook een sterke en significante samenhang is tussen het gezinsinkomen en het gebruik van opvang ($p < .001$ voor drie t-testen: formeel en/of informeel, formeel, en informeel), zoals blijkt uit Tabel 40. Hoe hoger het maandelijks netto-gezinsinkomen, hoe hoger het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang ten opzichte van beperkte gebruikers en niet-gebruikers. Dit werd ook vastgesteld in 2013 en 2018. Wel moet deze tabel met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd omwille van twee redenen. Ten eerste zijn er zeer weinig observaties in de laagste inkomenscategorieën, waardoor we geen betrouwbare conclusies over deze categorieën kunnen trekken (zie ook de grote betrouwbaarheidsintervallen). Ten tweede is de inkomensverdeling tussen 2018 en 2025 dusdanig anders (zie ook hoofdstuk 3), dat we eigenlijk geen uitspraken kunnen doen over evoluties in de relatie tussen inkomen en opvanggebruik.

Tabel 40 Percentage *regelmatig* gebruik formele en/of informele opvang (ten opzichte van beperkt en niet-gebruik) naar gezinsinkomen in 2018 en 2025 (%; BI 95%)

	2018				2025			
Netto-gezinsinkomen per maand	n	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	n	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
< €1 000	83	58.6 (47.4-69.9)	53.8 (42.5-65.1)	20.7 (11.2-30.2)	22	60.7 (39.8-81.6)	57.0 (35.9-78.2)	12.0 (-1.9-25.9)
€1 000-€1 999	692	55.2 (51.3-59.1)	48.3 (44.4-52.2)	18.9 (16.1-21.8)	170	55.2 (47.7-62.7)	50.9 (43.3-58.4)	14.8 (9.5-20.2)
€2 000-€2 999	948	70.0 (66.8-73.1)	59.7 (56.4-63.0)	31.1 (28.1-34.1)	437	58.9 (54.3-63.6)	50.5 (45.8-55.2)	21.1 (17.3-25.0)
€3 000-€3 999	1 688	91.9 (90.4-93.4)	85.2 (83.3-87.0)	46.3 (43.9-48.8)	444	77.2 (73.3-81.1)	69.7 (65.4-74.0)	32.8 (28.4-37.2)
€4 000-€4 999	1 074	96.1 (94.8-97.4)	91.1 (89.3-92.9)	53.4 (50.3-56.5)	797	90.3 (88.3-92.4)	84.0 (81.5-86.6)	44.8 (41.3-48.2)
> €4 999	425	95.1 (92.8-97.5)	91.2 (88.3-94.1)	44.4 (39.5-49.3)	1316	96.8 (95.8-97.7)	92.5 (91.1-93.9)	50.8 (48.1-53.5)
€5 000-€5 999					771	96.8 (95.6-98.1)	92.5 (90.6-94.3)	51.2 (47.7-54.7)
€6 000-€6 999					336	96.3 (94.3-98.3)	92.2 (89.3-95.0)	52.2 (46.8-57.6)
> €6 999					209	97.4 (95.2-99.6)	93.1 (89.7-96.6)	47.2 (40.4-54.0)
Geen antwoord	688	/	/	/	386	/	/	/
Totaal	5 598				3572			

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* De antwoordcategorie 'geen antwoord' op de vraag naar netto-gezinsinkomen is niet opgenomen in de tabel voor 2018.

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 41) zien we dat de 'combinatie'-groep sterk stijgt vanaf de categorie 'tussen 3 000 en 3 999 euro'. Dus hoe hoger het netto-gezinsinkomen, hoe hoger het gebruik van zowel formele als informele opvang. Het aandeel gebruikers van enkel formele opvang ligt relatief gezien lager vanaf de categorie 'tussen 2 000 en 2 999 euro'. Het aandeel niet-gebruikers ligt in verhouding heel laag vanaf de categorie 'tussen 3 000 en 3999 euro'. Het aandeel gezinnen met een netto-gezinsinkomen van tussen de 2 000 euro en 4 000 euro dat formele en informele opvang combi-

neert is sterk gedaald ten opzichte van 2018, terwijl het aandeel binnen deze inkomenscategorieën dat géén gebruik maakt van opvang gestegen is. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de sterk veranderde inkomensverdeling tussen beide onderzoeken, en niet met een verandering in opvanggebruik voor deze inkomenscategorie. Wat betreft de laagste inkomenscategorieën moeten de percentages voor 2025 opnieuw met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, gegeven de grote betrouwbaarheidsintervallen.

Tabel 41 De vier profielen van opvanggebruik naar gezinsinkomen in 2018 en 2025 (%; 95% BI)

Netto-gezinsinkomen per maand	n	Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang (combinatie)	Geen opvang	Totaal	Totaal % formele opvang (regelmatig + beperkt)
2018							
< €1 000	83	26.1	11.9	31.2	30.7	100	57.3
€1 000-€1 999	692	24.0	11.5	28.9	35.6	100	52.9
€2 000-€2 999	948	17.9	16.7	45.0	20.3	100	62.9
€3 000-€3 999	1 688	14.7	8.2	72.2	4.8	100	86.9
€4 000-€4 999	1 074	15.9	5.7	76.0	2.3	100	91.9
> €4 999	425	19.7	4.7	72.4	3.1	100	92.1
Geen antwoord	688						
2025							
< €1 000	22	31.1 (11.3-50.9)	9.5 (-3.0-22.1)	34.1 (13.8-54.4)	25.3 (6.7-43.9)	100	65.2
€1 000-€1 999	170	29.6 (22.8-36.5)	10.7 (6.1-15.4)	27.6 (20.8-34.3)	32.1 (25.0-39.1)	100	57.2
€2 000-€2 999	437	22.2 (18.3-26.1)	12.6 (9.5-15.7)	30.6 (26.3-35.0)	34.6 (30.1-39.0)	100	52.9
€3 000-€3 999	444	20.0 (16.2-23.7)	14.3 (11.1-17.6)	51.6 (46.9-56.3)	14.1 (10.9-17.4)	100	71.6
€4 000-€4 999	797	19.8 (17.1-22.6)	8.1 (6.2-10.0)	65.3 (62.0-68.6)	6.7 (5.0-8.5)	100	85.2
> €4 999	1316	17.7 (15.7-19.8)	5.0 (3.8-6.2)	75.6 (73.3-77.9)	1.7 (1.0-2.4)	100	93.4
€5 000-€5 999	771	15.9 (13.3-18.5)	5.0 (3.4-6.5)	77.4 (74.4-80.4)	1.7 (0.8-2.6)	100	93.3
€6 000-€6 999	336	20.3 (16.0-24.6)	4.8 (2.5-7.1)	73.0 (68.2-77.7)	1.9 (0.5-3.4)	100	93.3
> €6 999	209	20.4 (15.0-25.9)	5.3 (2.3-8.4)	73.1 (67.1-79.2)	1.1 (-0.3-2.5)	100	93.6
Geen antwoord	386	22.2 (18.0-26.3)	9.1 (6.2-11.9)	54.0 (49.0-59.0)	14.8 (11.2-18.3)	100	76.2
Totaal	3572	20.3 (19.0-21.7)	8.7 (7.8-9.6)	58.8 (57.1-60.4)	12.2 (11.1-13.3)	100	79.1

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* De antwoordcategorie 'geen antwoord' op de vraag naar netto-gezinsinkomen is niet opgenomen in de tabel voor 2018.

3 Naar gezinssituatie

Er wordt geen significant verschil gevonden tussen alleenstaanden (6.0% van de steekproef) en gehuwden of samenwonenden wat betreft regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang en formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) (zie Tabel 42). Voor het gebruik van informele opvang (al dan niet in combinatie met formele opvang) is dit wel het geval ($\chi^2=12.1$, $df=2$, $p=.002$). We zien dat een minder groot aandeel van de alleenstaanden regelmatig gebruik maakt van informele opvang dan gehuwden of samenwonenden (27.3% versus 39.4%). Dit verschil werd eveneens gevonden in 2018. Anders dan in de vorige editie zien we nu wel een verschil in beperkt gebruik van informele opvang: alleenstaanden maken in 2025 vaker beperkt gebruik van informele opvang dan gehuwden of samenwonenden, terwijl deze percentages in 2018 nog gelijk waren.

Tabel 42 Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar gezinssituatie in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Gezinssituatie	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
2018									
Gehuwd/ samenwonend (n=5 299)	81.4	5.1	13.5	74.5	2.2	23.3	39.6	29.3	31.1
Alleenstaand (n=319)	81.6	7.8	10.7	73.0	4.8	22.2	29.8	29.8	40.4
2025									
Gehuwd/ samenwonend (n=3 878)	83.1 (81.9-84.4)	4.7 (4.0-5.4)	12.2 (11.1-13.3)	77.2 (75.8-78.7)	1.6 (1.2-2.1)	21.1 (19.7-22.5)	39.4 (37.7-41.0)	28.4 (26.8-29.9)	32.3 (30.7-33.9)
Alleenstaand (n=236)	82.3 (77.0-87.7)	5.0 (1.9-8.1)	12.7 (8.0-17.4)	78.3 (72.5-84.1)	4.0 (1.3-6.8)	17.6 (12.3-23.0)	27.3 (21.1-33.6)	35.7 (29.0-42.5)	36.9 (30.1-43.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Bij alleenstaande ouders met een regelmatig gebruik van (formele en/of informele) opvang worden kinderen relatief gezien meer voltijds opgevangen dan bij gehuwde of samenwonende ouders (zie Tabel 43). Dit werd ook teruggevonden in 2013 en 2018. Het percentage gezinnen dat voltijds gebruik maakt van formele opvang is voor beide gezinssituaties gestegen ten opzichte van 2018.

Tabel 43 Intensiteit van de regelmatige gebruikers van (formele en/of informele) opvang (naar gezinssituatie in 2018 en 2025 (in gewogen rij %))

		Formeel				Informeel		
	n	Voltijds	Deeltijds	Ontbrekende informatie	n	Voltijds	Deeltijds	Ontbrekende informatie
2018								
Gehuwd/samenwonend	4 117	23.5	76.5	0.0	2 250	4.8	94.7	0.5
Alleenstaand	239	33.2	66.3	0.5	101	11.9	87.2	0.9
2025								
Gehuwd/samenwonend	2 704	28.1 (26.4-29.8)	71.9 (70.2-73.6)	0	1 422	5.0 (3.9-6.2)	95.0 (93.8-96.1)	0
Alleenstaand	154	37.3 (29.7-45.0)	62.7 (55.0-70.3)	0	59	11.9 (3.5-20.2)	88.1 (79.8-96.5)	0

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

4 Het gebruik door kansarme gezinnen en gezinnen met een moeder van niet-Belgische afkomst

4.1 Gebruik van opvang door kansarme gezinnen

Kinderen die leven in een gezin in kansarmoede maken in vergelijking met kinderen uit niet-kansarme gezinnen veel minder (regelmatig) gebruik van formele en/of informele opvang (zie Tabel 44 en Tabel 45). De cijfers liggen in lijn met 2018, waar het (regelmatige en beperkte) gebruik van formele en/of informele opvang hoger ligt voor zowel kansarme als niet-kansarme gezinnen dan in 2009 en 2013 (zie Tabel 45). Wel is ten opzichte van 2018 het gebruik van informele opvang voor gezinnen in kansarmoede gedaald (van 16.0% naar 8.3%), en het niet-gebruik van informele opvang gestegen (van 66.4% naar 76.6%).

Tabel 44 Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar kansarmoede in het gezin in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	n	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
Kansarm		Regel- matig	Beperkt	Geen	Regel- matig	Beperkt	Geen	Regel- matig	Beperkt	Geen
2018										
Nee	5 415 - 5 418	86.0	4.7	9.3	78.8	2.3	19.0	42.8	30.7	26.6
Ja	567 - 568	46.7	12.4	40.9	37.5	6.0	56.5	16.0	17.6	66.4
Totaal*	6 025 – 6 027	81.3	5.7	13.0	73.9	2.8	23.4	39.6	29.1	31.3
2025										
Nee	3 320	86.8 (85.7-88.0)	4.2 (3.5-4.9)	9.0 (8.0-10.0)	81.0 (79.7-82.3)	1.5 (1.1-1.9)	17.5 (16.2-18.8)	41.5 (39.8-43.2)	30.1 (28.5-31.6)	28.4 (26.9-30.0)
Ja	252	42.8 (36.7-48.9)	10.5 (6.7-14.3)	46.7 (40.6-52.9)	37.9 (31.9-43.9)	4.5 (1.9-7.1)	57.6 (51.5-63.7)	8.3 (4.9-11.7)	15.2 (10.7-19.6)	76.6 (71.3-81.8)
Totaal	3 572	83.1 (81.8-84.3)	4.7 (4.0-5.4)	12.2 (11.1-13.3)	77.3 (75.9-78.7)	1.8 (1.3-2.2)	20.9 (19.6-22.2)	38.7 (37.1-40.3)	28.8 (27.3-30.3)	32.5 (31.0-34.1)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Gegevens over gezinnen waarvan de kansarmoedestatus niet bekend is in 2018 (n=42) zijn niet opgenomen in de tabel, maar zijn wel gebruikt voor de berekening van de totaalpercentages.

Tabel 45 Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar kansarmoede in het gezin in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	2009 Formeel en/of informeel (n=4 407)			2013 Formeel en/of informeel (n=3 418)			2018 Formeel en/of informeel (n=6 027)			2025 Formeel en/of informeel (n=3 572)		
Kansarm*	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
Nee	65.7	5.6	28.7	68.3	5.1	26.6	86.0	4.7	9.3	86.8 (85.7-88.0)	4.2 (3.5-4.9)	9.0 (8.0-10.0)
Ja	21.0	8.7	70.4	22.8	7.9	69.3	46.7	12.4	40.9	42.8 (36.7-48.9)	10.5 (6.7-14.3)	46.7 (40.6-52.9)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* n=aantal kansarmen in 2009: 217; in 2013: 258; in 2018: 568 en in 2025: 252.

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 46) zien we dat er net zoals in 2018 door kansarme gezinnen minder vaak een combinatie van formele en informele opvang wordt gebruikt. Kansarme gezinnen maken wel meer gebruik van enkel formele opvang en enkel informele opvang dan niet-kansarme gezinnen, al is het verschil wat betreft enkel informele opvang niet significant.

Tabel 46 De vier profielen van opvanggebruik naar kansarmoede in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Kansarm	Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang (combinatie)	Geen opvang	Totaal	Totaal % formele opvang (regelmatig + beperkt)
2018						
Nee (n=5 418)	17.3	9.7	63.7	9.3	100	81.0
Ja (n=568)	25.3	15.5	18.1	41.1	100	43.4
Totaal* (n=6 028)	18.4	10.4	58.2	13.0	100	76.6
2025						
Nee (n=3 320)	19.4 (18.1-20.8)	8.5 (7.6-9.5)	63.1 (61.4-64.7)	9.0 (8.0-10.0)	100	82.5
Ja (n=252)	29.9 (24.2-35.5)	10.9 (7.0-14.8)	12.5 (8.4-16.6)	46.7 (40.6-52.9)	100	42.4
Totaal (n=3 572)	20.3 (19.0-21.7)	8.7 (7.8-9.6)	58.8 (57.1-60.4)	12.2 (11.1-13.3)	100	79.1

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Gegevens over gezinnen waarvan de kansarmoedestatus niet bekend is in 2018 (n=42) zijn niet opgenomen in de tabel, maar zijn wel gebruikt voor de berekening van de totaalpercentages.

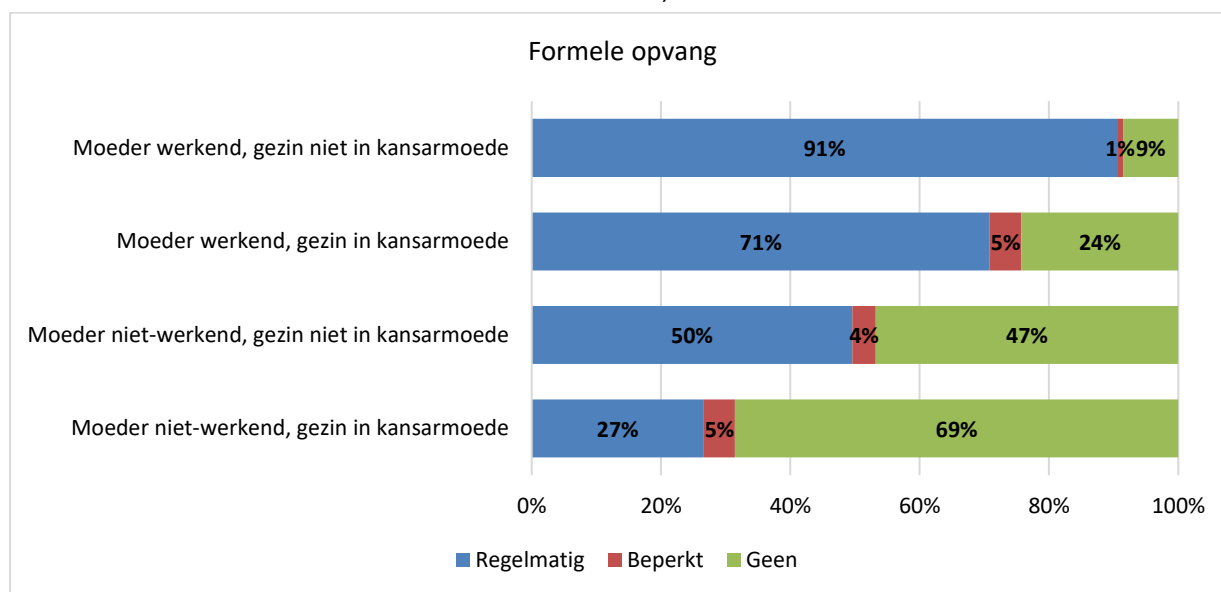
Verder hebben we ook gekeken naar de samenhang tussen kansarmoede, werkstatus van de moeder en opvanggebruik⁴¹. Uit onderstaande figuren (Figuur 2, Figuur 3 en Figuur 4) komt naar voren dat het al dan niet werken van de moeder een grotere samenhang vertoont met het formele opvanggebruik dan de kansarmoedestatus van het gezin: het verschil tussen gebruik en niet-gebruik is immers groter als de werkstatus verandert (kansarmoede constant gehouden) dan als de kansarmoedestatus verandert (werkstatus constant gehouden). Ook in 2018 was dit het geval. Wat betreft informele opvang is de samenhang met kansarmoedestatus juist groter: het verschil tussen gebruik en niet-gebruik is groter wanneer de kansarmoedestatus verandert (werkstatus constant gehouden) dan wanneer de werkstatus verandert (kansarmoedestatus constant gehouden).

Een volgende vraag die we hebben beantwoord, is of kansarmoede een gelijkaardige samenhang vertoont met opvanggebruik bij gezinnen met een werkende moeder als bij gezinnen met een niet-werkende moeder. Om dit na te gaan werd een lineaire regressieanalyse uitgevoerd, met als verklarende variabelen de kansarmoedestatus van het gezin (ja/nee), de werkstatus van de moeder (werkend/niet-werkend) en hun interactie. Als afhankelijke variabelen fungeerden het formele en het informele

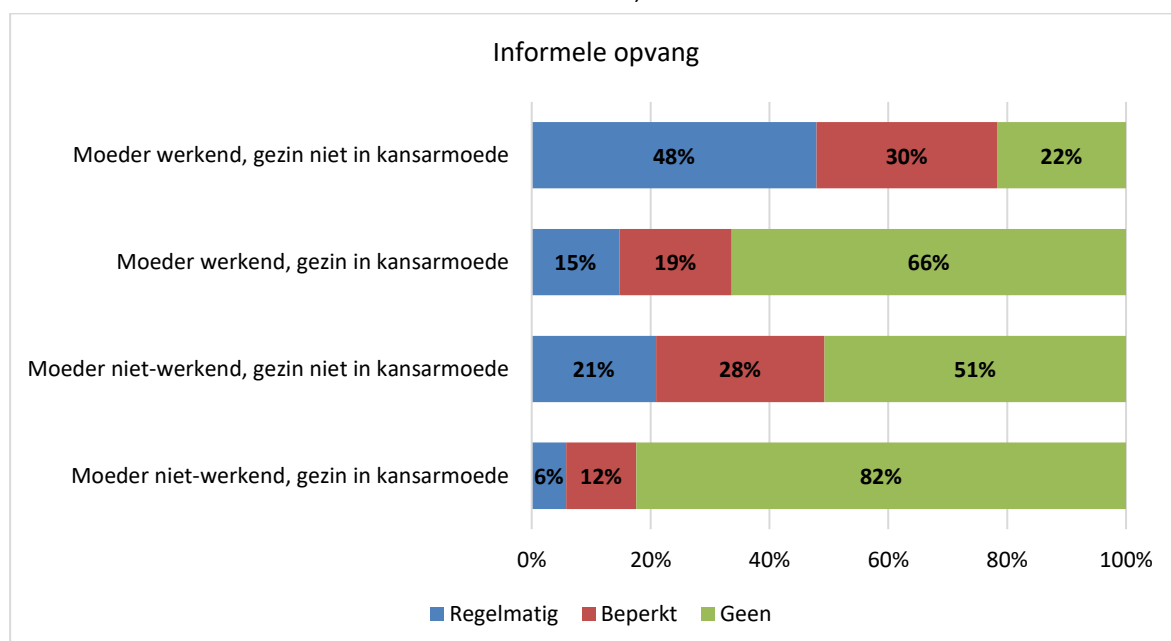
⁴¹ Het is belangrijk om hierbij te wijzen op het verschil tussen *samenhang* en *verklaring*, aangezien we in deze studie enkel samenhangen kunnen beschrijven zonder dat er causale uitspraken gemaakt worden.

opvanggebruik (ja, bestaande uit regelmatig of beperkt opvanggebruik, versus nee, geen opvanggebruik). Uit de analyse blijkt dat de interactieterm, die onderzoekt of het verband tussen kansarmoede en opvanggebruik verschilt naargelang de moeder al dan niet werkt, niet statistisch significant is wat betreft formele opvang. Dit betekent dat de relatie tussen kansarmoede en het gebruik van formele opvang niet wezenlijk verandert afhankelijk van de werkstatus van de moeder. Hetzelfde geldt voor informeel opvanggebruik.

Figuur 2 Het opvanggebruik van formele opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin in kansarmoede versus niet in kansarmoede, naar werkstatus van de moeder in 2025

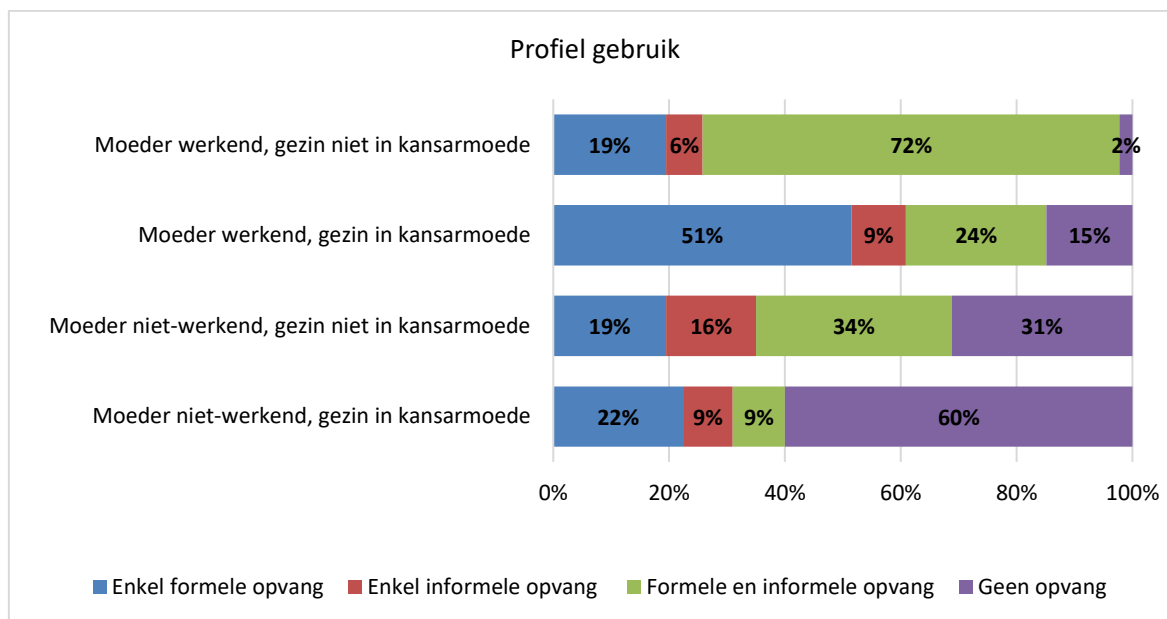
Figuur 3 Het opvanggebruik van informele opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin in kansarmoede versus niet in kansarmoede, naar werkstatus van de moeder in 2025

Uit Figuur 4 blijkt dat werkende moeders uit kansarme gezinnen veel vaker gebruik maken van enkel formele opvang dan werkende moeders uit niet-kansarme gezinnen, die vaker formele en informele

opvang combineren. Mogelijk kan dit deels verklaard worden door de gedeeltelijke overlap van moeders van niet-Belgische origine en gezinnen in kansarmoede in de steekproef. Van gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine is immers geweten dat zij minder vaak beroep (kunnen) doen op informele opvang (met name de grootouders). Daarnaast valt uit de figuur op dat het niet-gebruik van opvang veel hoger ligt onder niet-werkende moeders uit kansarme gezinnen dan onder niet-werkende moeders uit niet-kansarme gezinnen.

Figuur 4 De vier profielen van opvanggebruik (enkel formeel, enkel informeel, formeel én informeel of geen opvang) in rijpercentages voor kinderen uit een gezin in kansarmoede versus niet in kansarmoede, naar werkstatus van de moeder in 2025

4.2 Gebruik van opvang door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine

Gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine maken net zoals in 2018 in mindere mate gebruik van formele en/of informele opvang dan gezinnen met een moeder van Belgische origine (zie Tabel 47). Dit verschil is groter voor informele opvang dan voor formele opvang: 65.4% van de gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine maakt immers geen gebruik van informele opvang (ten opzichte van 17.3% van de gezinnen met een moeder van Belgische origine; zie bijlage 7 voor meer detail over het opvanggebruik per originecluster). Voor de formele opvang bedragen deze percentages respectievelijk 44.0% en 9.9%. Een mogelijke verklaring hiervoor is de grotere afwezigheid van familie (voornamelijk grootouders) in de buurt (zie hoofdstuk 3 en bijlage 4). Slechts 25% van de gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine zou immers dagelijks of wekelijks beroep kunnen doen op de grootouders voor opvang van hun kindje, ten opzichte van bijna twee derde van de gezinnen met een moeder van Belgische origine. Bovendien wordt door 74% van de gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine 'het te veraf wonen' als belangrijkste reden opgegeven waardoor ze slechts af en toe of nooit beroep kunnen doen op grootouders (ten opzichte van 42% van de gezinnen met een moeder van Belgische origine).

Tabel 47 Het gebruik van (formele en informele) opvang naar origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	n	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
Niet-Belgische origine moeder		Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
2018										
Nee	4 755 - 4 756	91.8	3.7	4.5	84.0	1.8	14.2	49.3	32.6	18.0
Ja	1 201 - 1 202	55.5	10.6	33.9	48.2	4.9	46.9	15.6	20.6	63.8
Totaal*	6 025 - 6 026	81.3	5.7	13.0	73.9	2.8	23.4	39.6	29.1	31.3
2025										
Nee	2 635	94.6 (93.8-95.5)	2.5 (1.9-3.1)	2.9 (2.2-3.5)	89.1 (87.9-90.3)	1.0 (0.6-1.4)	9.9 (8.8-11.0)	51.4 (49.4-53.3)	31.3 (29.6-33.1)	17.3 (15.9-18.8)
Ja	878	58.6 (55.4-61.9)	9.0 (7.1-10.9)	32.4 (29.3-35.5)	52.5 (49.2-55.8)	3.5 (2.2-4.7)	44.0 (40.7-47.3)	12.3 (10.1-14.5)	22.3 (19.5-25.0)	65.4 (62.3-68.6)
Totaal*	3 572	83.1 (81.8-84.3)	4.7 (4.0-5.4)	12.2 (11.1-13.3)	77.3 (75.9-78.7)	1.8 (1.3-2.2)	20.9 (19.6-22.2)	38.7 (37.1-40.3)	28.8 (27.3-30.3)	32.5 (31.0-34.1)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Gegevens van kinderen waarvan de origine van de moeder niet geregistreerd was (2018: n=69, 2025: n=59) zijn niet opgenomen in de rijen hierboven, maar zijn wel gebruikt voor de berekening van de totaalpercentages.

In vergelijking met 2018 zien we dat het regelmatig gebruik van formele opvang zowel voor gezinnen met een moeder van Belgische als niet-Belgische origine is gestegen, terwijl het regelmatig gebruik van informele opvang enkel is gestegen voor gezinnen met moeders die bij de geboorte de Belgische nationaliteit hadden. Bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine is het regelmatig gebruik van informele opvang gedaald van 15.6% naar 12.3%. Tabel 48 toont duidelijk hoe het regelmatig opvanggebruik is toegenomen over de jaren heen, zowel bij gezinnen met een moeder van Belgische als niet-Belgische origine (al moet rekening gehouden worden met een andere berekeningswijze van opvanggebruik vóór 2018).

Tabel 48 Het gebruik van (formele en informele) opvang naar origine moeder in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	2009 Formeel en/of informeel (n=4 444)			2013 Formeel en/of informeel (n=3 373)			2018 Formeel en/of informeel (n=6 027)			2025 Formeel en/of informeel (n=3 572)		
Niet-Belgische origine moeder*	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
Nee	70.8	5.5	23.7	73.0	4.9	22.1	91.8	3.7	4.5	94.6	2.5	2.9
Ja	32.6	6.1	61.3	34.3	6.5	59.1	55.5	10.6	33.9	58.6	9.0	32.4

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* n=aantal niet-Belgische origine in 2009: 714; in 2013: 614; in 2018: 1 202; en in 2025: 878.

Voor de vier profielen van opvanggebruik (zie Tabel 49) zien we, net zoals in 2018, dat er door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine veel minder vaak de combinatie formele en informele opvang wordt gebruikt (22.9% vs. 75.7% bij gezinnen met een moeder die bij de geboorte de Belgische nationaliteit had). Gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine maken wel vaker gebruik van enkel formele opvang en enkel informele opvang dan gezinnen met een moeder van Belgische origine. Voor gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine ligt het aandeel dat enkel gebruik maakt van formele opvang hoger dan het aandeel dat enkel gebruik maakt van informele opvang (33.1% t.o.v. 11.7%), en dit verschil is groter dan voor gezinnen met een moeder van Belgische origine (14.4% t.o.v. 7.0%). Een mogelijke verklaring hiervoor is de mindere beschikbaarheid van grootouders voor de groep van gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, waardoor zij minder gebruik kunnen maken van informele opvang. De bevindingen in deze alinea zijn niet gewijzigd ten opzichte van 2018.

Tabel 49 De vier profielen van opvanggebruik naar origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Niet-Belgische origine moeder*	n	Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formele en informele opvang	Geen opvang	Totaal	Totaal % formele opvang
2018							
Nee	4 756	13.5	9.6	72.3	4.5	100	85.8
Ja	1 203	29.9	13.0	23.1	33.9	100	53.0
Totaal*	6 028	18.4	10.4	58.2	13.0	100	76.6
2025							
Nee	2 635	14.4 (13.1-15.8)	7.0 (6.0-8.0)	75.7 (74.0-77.3)	2.9 (2.2-3.5)	100	90.1
Ja	878	33.1 (30.0-36.2)	11.7 (9.5-13.8)	22.9 (20.1-25.7)	32.4 (29.3-35.5)	100	56.0
Totaal*	3 572	20.3 (19.0-21.7)	8.7 (7.8-9.6)	58.8 (57.1-60.4)	12.2 (11.1-13.3)	100	79.1

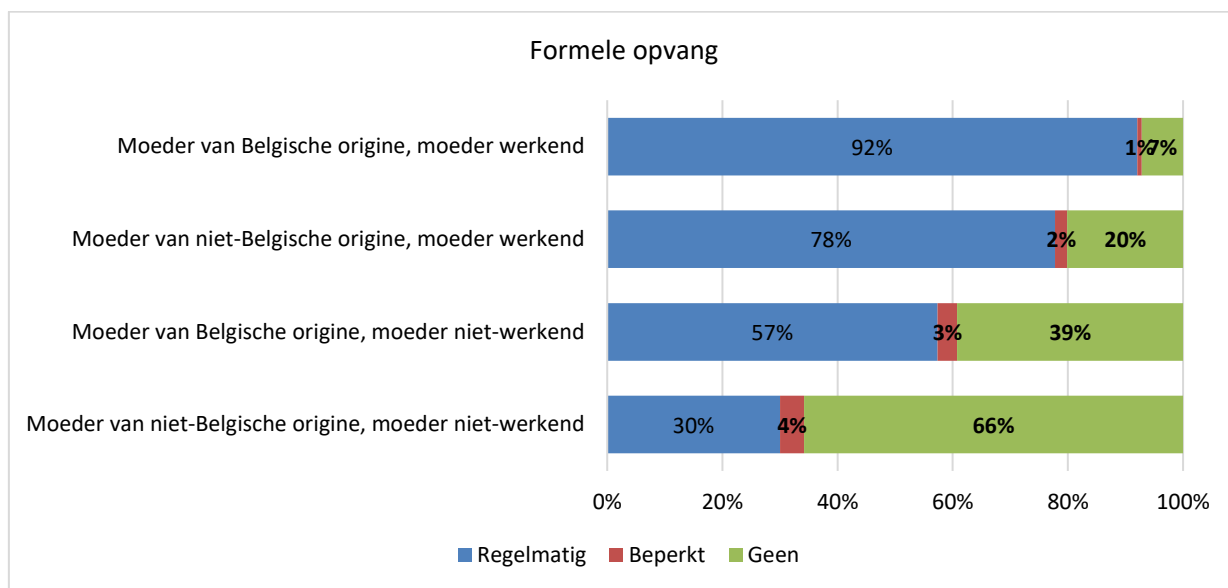
Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Gegevens van kinderen waarvan de origine van de moeder niet geregistreerd was (2018: n=69, 2025: n=59) zijn niet opgenomen in de rijen hierboven, maar zijn wel gebruikt voor de berekening van de totaalpercentages.

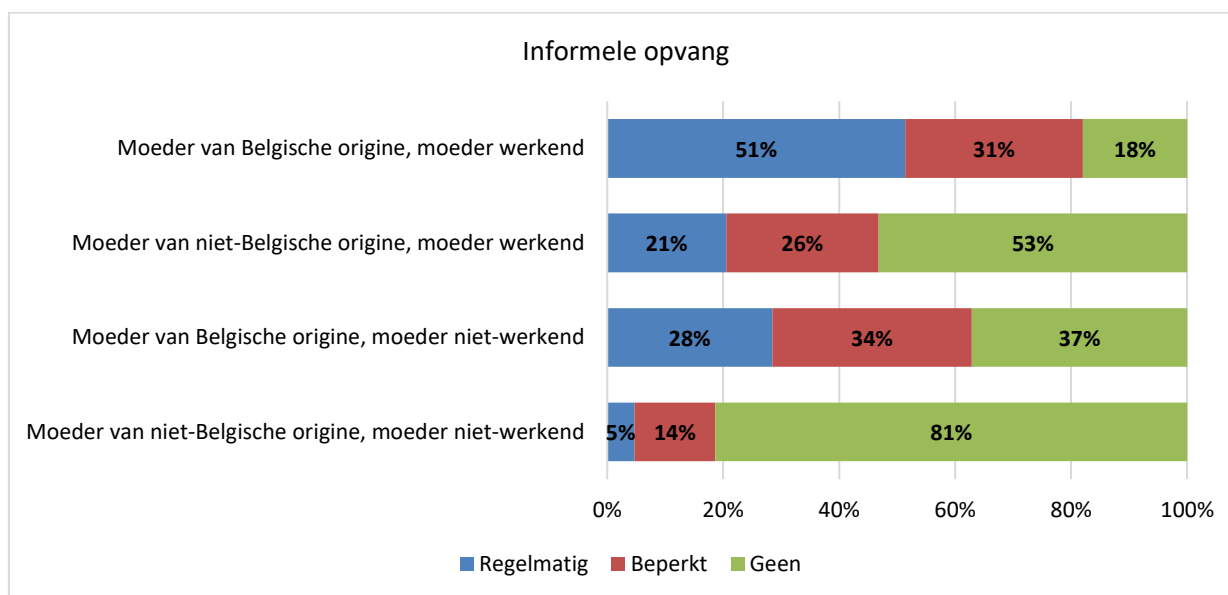
Daarnaast hebben we ook gekeken naar het verschil in samenhang van origine van de moeder bij de geboorte en werkstatus van de moeder met het opvanggebruik. Uit onderstaande figuren (Figuur 5, Figuur 6 en Figuur 7) komt naar voren dat het al dan niet werken van de moeder een grotere samenhang vertoont met het formele opvanggebruik dan origine van de moeder: het verschil tussen gebruik en niet-gebruik van formele opvang is immers groter als de werkstatus verandert (origine constant gehouden) dan als origine van de moeder verandert (werkstatus constant gehouden). Voor informele opvang lijkt origine van de moeder echter sterker samen te hangen met het opvanggebruik dan haar werkstatus: het verschil tussen gebruik en niet-gebruik van informele opvang is groter als de origine verandert en de werkstatus hetzelfde blijft, dan als werkstatus verandert en origine hetzelfde blijft.

Ook hier werd er nagegaan of de samenhang tussen origine van de moeder en het opvanggebruik verschillend is naargelang de werkstatus van de moeder. Hiervoor werden lineaire regressieanalyses uitgevoerd met niet-Belgische origine van de moeder (ja versus nee), werkstatus van de moeder (werkend versus niet-werkend) en hun interactie als verklarende variabelen en formeel en informeel opvanggebruik (ja, bestaande uit regelmatig of beperkt opvanggebruik, versus nee, geen opvanggebruik) als responsvariabelen. Hieruit bleek dat het verschil in opvanggebruik tussen moeders van Belgische en niet-Belgische origine kleiner is indien de moeder werkt (vs. een niet-werkende moeder). Dit geldt voor zowel formeel als informeel opvanggebruik (de interactieterm is significant positief in beide modellen).

Figuur 5 Het opvanggebruik van *formele* opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar werkstatus van de moeder

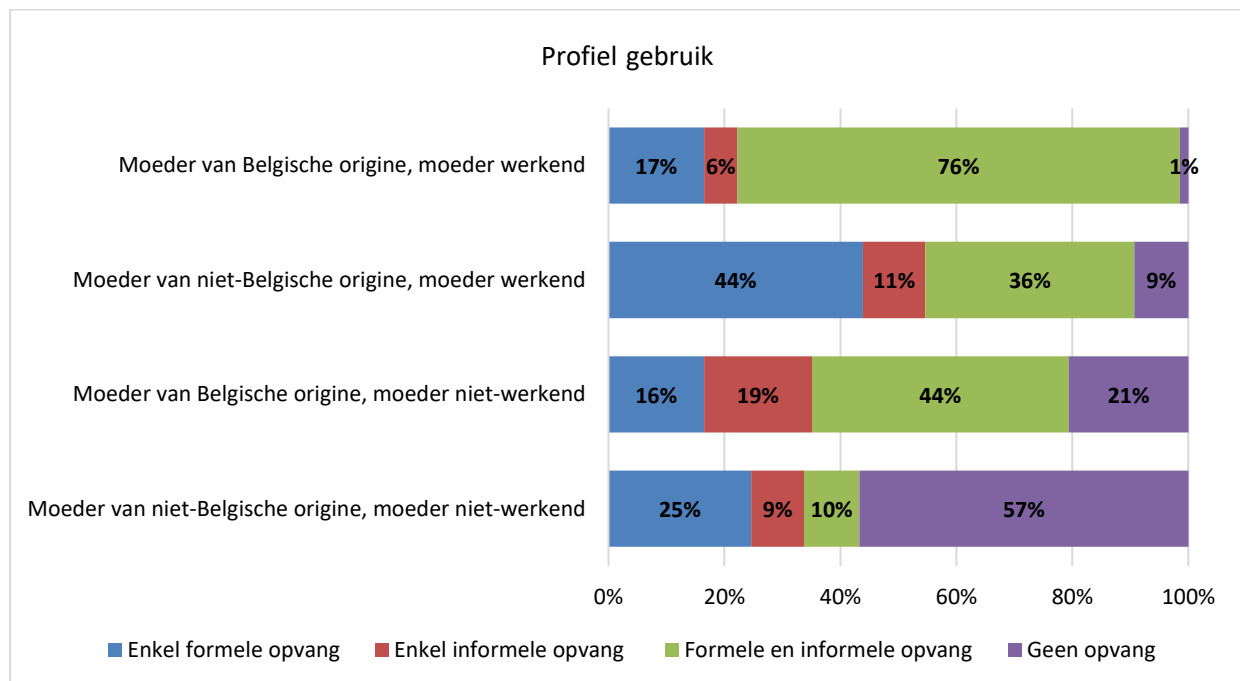

Figuur 6 Het opvanggebruik van *informele* opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar werkstatus van de moeder

Op basis van de vier profielen van opvanggebruik (zie Figuur 7) blijkt dat indien de moeder werkt en van niet-Belgische origine is er opvallend meer beroep wordt gedaan op enkel formele opvang dan in gezinnen met een moeder van Belgische origine. Deze laatste groep combineert in hogere mate het gebruik van formele en informele opvang. Daarnaast is het niet-gebruik van opvang hoger onder gezinnen met een niet-werkende moeder van niet-Belgische origine dan onder gezinnen met een niet-werkende moeder van Belgische origine.

Figuur 7 De vier profielen van opvanggebruik in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar werkstatus van de moeder

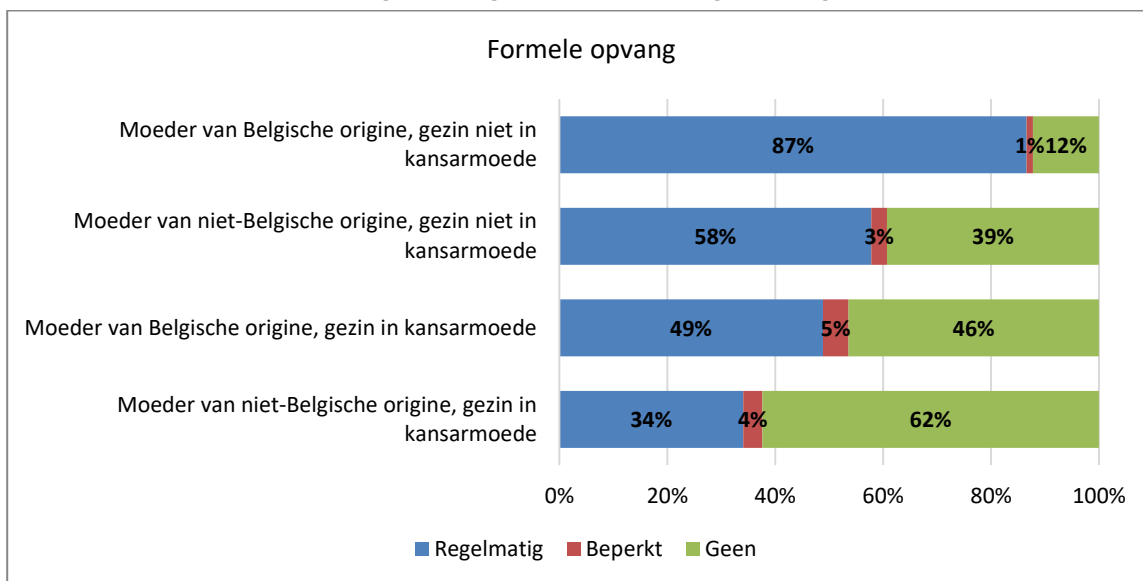

4.3 Gebruik van opvang door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, al dan niet in een situatie van kansarmoede

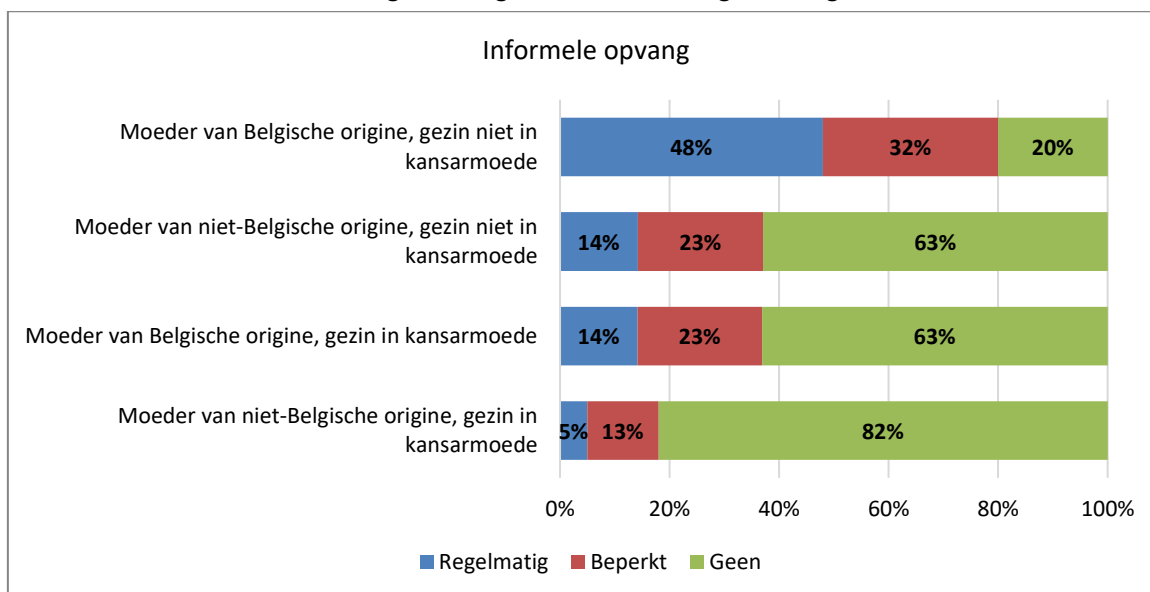
In Figuur 8, Figuur 9 en Figuur 10 wordt het verband tussen origine van de moeder, kansarmoedestatus en opvanggebruik (zowel formeel als informeel) weergegeven. Hiervoor werden eveneens lineaire regressieanalyses uitgevoerd met niet-Belgische origine van de moeder (ja versus nee), kansarmoedestatus (ja versus nee) en hun interactie als verklarende variabelen en formeel en opvanggebruik als te verklaren variabelen. Hieruit bleek dat het hebben van een moeder met een niet-Belgische origine of zich in een situatie van kansarmoede bevinden gepaard gaat met minder formeel opvanggebruik. De interactieterm in deze regressieanalyse is niet significant, wat betekent dat het negatieve effect van een moeder met niet-Belgische origine op formeel opvanggebruik niet groter of kleiner wordt wanneer het gezin zich in kansarmoede bevindt.

Voor informeel opvanggebruik observeren we wel een significante interactieterm: het hebben van een moeder met niet-Belgische origine gaat gepaard met minder informeel opvanggebruik, maar dit negatieve effect vermindert wanneer de familie in kansarmoede leeft.

Figuur 8 Het opvanggebruik van *formele* opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar kansarmoedestatus

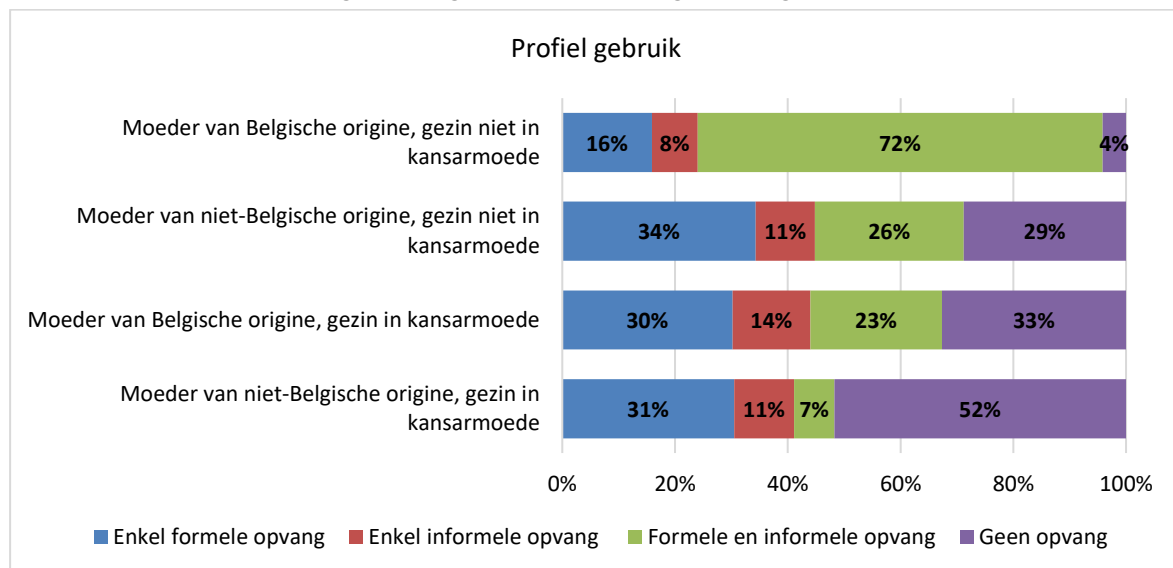

Figuur 9 Het opvanggebruik van *informele* opvang in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar kansarmoedestatus

Figuur 10 laat zien dat vooral gezinnen niet in kansarmoede met een moeder van Belgische origine gebruik maken van een combinatie van formele en informele opvang. Enkel formele opvang wordt in vergelijking (veel) vaker door de overige groepen gebruikt (te weten gezinnen niet in kansarmoede met een moeder van niet-Belgische origine en gezinnen in kansarmoede ongeacht de origine van de moeder). Het niet-gebruik is het hoogst onder gezinnen in kansarmoede met een moeder van niet-Belgische origine.

Figuur 10 De vier profielen van opvanggebruik in rijpercentages voor kinderen uit een gezin met een moeder van Belgische origine versus niet-Belgische origine, naar kansarmoedestatus

5 Het opvanggebruik naar woonplaats

5.1 Het opvanggebruik per provincie

Voor het opvanggebruik vinden we significante verschillen tussen de provincies voor alle opvangvormen (formeel/ en of informeel: $\chi^2=19.8$, $df=4$, $p<.001$, formeel: $\chi^2=14.0$, $df=4$, $p<.001$, informeel: $\chi^2=28.8$, $df=4$, $p<.001$) die gedeeltelijk overeenkomen met de resultaten uit voorgaande jaren (2009, 2013 en 2018): het regelmatig (formeel en/of informeel) opvanggebruik in Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen ligt nog altijd hoger dan in de andere provincies (en is in Vlaams-Brabant met vier procentpunten gestegen ten opzichte van 2018). Door een stijging van het opvanggebruik in Limburg en status quo in Oost-Vlaanderen zijn beide percentages nu ongeveer gelijk. Over de jaren heen heeft Limburg een grote sprong gemaakt. In Antwerpen wordt relatief het minst regelmatig gebruik gemaakt van opvang, al zijn ook hier de percentages gestegen ten opzichte van voorgaande jaren (zie Tabel 50). Wat betreft formele opvang (al dan in combinatie met informele opvang) zijn de tendensen gelijkaardig. In West-Vlaanderen ligt het regelmatig gebruik van formele opvang nog altijd het hoogst. Door stijgingen in het formele opvanggebruik in Antwerpen en Limburg bevinden de percentages zich nu rond hetzelfde niveau als in Oost-Vlaanderen. Wat betreft het gebruik van informele opvang, observeren we in lijn met 2018 weinig tot geen significante verschillen tussen de provincies. Een uitzondering hierbij is Limburg, waar in 2025 de helft van de respondenten regelmatig gebruikmaakt van informele opvang, tegenover 36% tot 41% in de andere provincies.

Tabel 50 Percentage *regelmatig* gebruik (formele en/of informele) opvang naar provincie in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%)

	2009 (n=4 426)	2013 (n=3 469)	2018			2025 (n=3 572)		
Provincie*	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel (n=6 027)	Formeel (n=6 026)	Informeel (n=6 025)	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
Antwerpen	60.6	55.0	76.5 (74.2-78.7)	67.6 (65.2-70.0)	38.9 (36.6-41.3)	79.1 (76.6-81.6)	75.0 (72.4-77.7)	36.7 (33.7-39.7)
Limburg	52.7	58.4	79.4 (76.1-82.7)	70.6 (67.0-74.1)	43.1 (39.4-46.9)	82.8 (79.3-86.3)	74.6 (70.6-78.6)	50.0 (45.4-54.6)
Oost-Vlaanderen	66.3	69.5	83.6 (81.4-85.9)	75.7 (73.2-78.2)	39.2 (36.5-41.9)	82.9 (80.4-85.5)	76.5 (73.7-79.4)	35.9 (32.7-39.2)
Vlaams-Brabant	68.0	72.1	83.1 (80.6-85.5)	76.6 (73.9-79.3)	39.3 (36.5-41.9)	87.3 (84.9-89.8)	79.2 (76.2-82.2)	35.5 (31.9-39.0)
West-Vlaanderen	66.6	71.3	87.3 (85.0-89.6)	83.4 (80.9-85.9)	38.9 (35.8-42.0)	86.1 (83.3-89.0)	82.7 (79.6-85.8)	40.9 (36.8-44.9)
Totaal Vlaams-Gewest	63.2	64.4	81.3 (80.2-82.5)	73.8 (72.7-75.1)	39.6 (38.3-40.8)	83.1 (81.8-84.3)	77.3 (75.9-78.7)	38.7 (37.1-40.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

De verschillen tussen de provincies in opvanggebruik stemmen in grote lijnen overeen met de verschillen tussen de provincies voor de werkzaamheidsgraad van de moeders. Namelijk in Antwerpen is het percentage (aantal moeders aan het werk) het laagst (69.9%), vervolgens in Oost-Vlaanderen en Limburg (respectievelijk 71.7% en 72.1%), terwijl de hoogste percentages worden gevonden in West-Vlaanderen (74.2%) en Vlaams-Brabant (78.1%) (zie ook Tabel 13). Bovendien zijn er in Vlaams-Brabant (53.1%) en West-Vlaanderen (49.0%) beduidend meer voltijds werkende moeders dan in de andere provincies (zie ook bijlage 5).

Vervolgens hebben we ook het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang per provincie gesplitst naar origine van de moeder. Uit Tabel 51 blijkt dat zowel bij de gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine (significant voor de categorieën formeel ($p=.0499$), informeel ($p=.002$) en formeel en/of informeel ($p<.001$)), als bij de gezinnen met een moeder van Belgische origine (significant voor de categorieën formeel ($p<.001$), informeel ($p<.001$) en formeel en/of informeel ($p=.004$)) er provinciale verschillen zijn. Vooral het lage percentage gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine dat in West-Vlaanderen gebruik maakt van formele opvang valt op (43.0%), terwijl dit percentage voor moeders van Belgische origine in dezelfde provincie juist het hoogst is (93.4%). In 2018 lag het gebruik van formele opvang in West-Vlaanderen ook voor gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine nog het hoogst in vergelijking met de andere provincies (55.4%). Wat betreft informele opvang bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine zien we specifiek voor West-Vlaanderen eveneens een sterke daling ten opzichte van 2018 (van 17.0% naar 4.7%), terwijl het informele opvanggebruik bij gezinnen met een moeder van Belgische origine is gestegen in deze provincie. De cijfers moeten wel met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd, gegeven de grote betrouwbaarheidsintervallen voor specifiek de groep gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine.

Tabel 51 Percentage *regelmatig* gebruik van (formele en/of informele) opvang naar provincie, opgesplitst naar origine van de moeder in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

Provincie	Moeder van Belgische origine			Moeder van niet-Belgische origine		
	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
2018	4 756			1 201 – 1 202		
Antwerpen	91.6	82.5	52.8	52.3	43.3	15.4
Limburg	89.3	78.8	54.1	47.7	43.3	13.6
Oost-Vlaanderen	91.8	83.0	47.1	60.2	53.4	14.9
Vlaams-Brabant	92.1	86.0	49.0	60.7	52.4	17.3
West-Vlaanderen	93.5	89.0	43.9	57.8	55.4	17.0
Totaal Vlaams-Gewest	91.8	84.0	49.3	55.5	48.2	15.6
2025	2 635			878		
Antwerpen	93.0 (91.1-94.9)	88.1 (85.7-90.5)	54.1 (50.4-57.8)	55.9 (50.2-61.6)	52.6 (46.9-58.4)	9.6 (6.2-13.0)
Limburg	91.7 (88.8-94.6)	83.6 (79.7-87.5)	60.7 (55.6-65.9)	62.9 (53.3-72.6)	53.0 (43.0-63.0)	19.9 (11.9-27.9)
Oost-Vlaanderen	95.5 (93.9-97.1)	90.7 (88.4-93.0)	46.6 (42.7-50.5)	57.3 (50.7-63.9)	49.4 (42.7-56.1)	13.3 (8.8-17.8)
Vlaams-Brabant	96.3 (94.6-98.0)	88.2 (85.3-91.0)	48.2 (43.8-52.6)	70.3 (63.7-76.9)	61.3 (54.3-68.3)	15.7 (10.5-20.9)
West-Vlaanderen	96.6 (95.0-98.2)	93.4 (91.1-95.6)	49.3 (44.7-53.8)	45.2 (34.4-56.1)	43.0 (32.2-53.8)	4.7 (0.1-9.3)
Totaal Vlaams Gewest	94.6 (93.8-95.5)	89.1 (87.9-90.3)	51.4 (49.4-53.3)	58.6 (55.4-61.9)	52.5 (49.2-55.8)	12.3 (10.1-14.5)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* De gegevens van kinderen waarvan de origine niet geregistreerd was (2018: n=69, 2025: n=59, zijn wel verrekend in de totaalpercentages.

5.2 Het opvanggebruik naar verstedelijkingsgraad

Net als in 2013 en 2018 verschilt het opvanggebruik naargelang de verstedelijkingsgraad ($\chi^2=102.69$, $df=8$, $p<.0000$)⁴², waarbij het regelmatig formeel en/of informeel opvanggebruik in verhouding lager ligt in met name de grootsteden en tot op zekere hoogte eveneens in de centrumsteden (zie Tabel 52). Het opvanggebruik ligt dan weer het hoogst in de grootstedelijke rand. Eén van de mogelijke verklaringen voor deze bevinding is het aandeel moeders van niet-Belgische origine, kansarme gezinnen en moeders die niet werken dat significant hoger is in de grootsteden (respectievelijk 42.6%, 22.0%, 43.2%) en tot op zekere hoogte in de centrumsteden (respectievelijk 27.1%, 10.4%, 29.6%) dan in de totale steekproef

⁴² De verstedelijkingsgraad is gebaseerd op de VRIND-classificatie, een ruimtelijke indeling op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met opsplitsing van het buitengebied op basis van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie waarbij het ruraal overgangsgebied en het ruraal gebied als platteland wordt geclassificeerd (VRIND2004-2005). Voor een overzicht van welke gemeente tot welke indeling behoort, zie bijlage 8.

(respectievelijk 22.6%, 8.8% en 16.2%) en waarvan reeds is aangetoond (zie hierboven) dat deze groepen minder regelmatig formele en/of informele opvang gebruiken. Uit lineaire regressieanalyses komt ook naar voren dat de verstedelijkingsgraad bovenop origine moeder, kansarmoedestatus en werkstatus van de moeder slechts een kleine bijkomende verklarende waarde heeft. Dit wijst erop dat het lager regelmatig formeel en/of informeel opvanggebruik in de groot- en centrumsteden grotendeels verklaard kan worden door de kansarmoedestatus, origine van de moeder en werkstatus van de moeder binnen deze gebieden.

Tabel 52 Het gebruik van (formele en/of informele) opvang naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen rij %)

	n	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
Verstedelijkingsgraad		Regel- matig	Beperkt	Geen	Regel- matig	Beperkt	Geen	Regel- matig	Beperkt	Geen
2018										
Centrumsteden	823	77.9	6.3	15.8	70.9	4.1	25.0	33.7	28.6	37.7
Grootsteden	808-809	66.2	9.7	24.1	59.1	4.4	36.6	24.5	26.4	49.1
Grootstedelijke rand	274	88.5	3.8	7.7	82.2	2.0	15.8	40.5	37.0	22.5
Kleinstedelijk provinciaal	620	80.4	7.4	12.2	73.4	3.8	22.8	43.2	29.2	27.6
Overgangsgebied	1 349	86.5	3.9	9.7	77.8	1.8	20.5	48.3	27.8	23.9
Platteland	907-908	87.9	4.0	8.1	81.1	1.8	17.1	46.4	30.6	23.0
Regionaal stedelijke rand	342	88.6	4.4	7.1	83.1	2.6	14.4	39.6	36.9	23.5
Stedelijk gebied rond Brussel	244-245	80.5	5.8	13.7	72.3	1.7	26.0	34.8	25.8	39.3
Structuurondersteunende steden	656- 658	84.2	4.4	11.4	75.6	1.8	22.6	41.4	28.3	30.3
Totaal	6 025- 6 027	81.3	5.7	13.0	73.9	2.8	23.4	39.6	29.1	31.3

(zie volgende pagina voor vervolg Tabel 52)

(vervolg Tabel 52)

	n	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
Verstedelijkings-graad		Regel- matig	Beperkt	Geen	Regel- matig	Beperkt	Geen	Regel- matig	Beperkt	Geen
2025										
Centrumsteden	526	82.0 (78.8-85.3)	2.7 (1.3-4.1)	15.3 (12.2-18.4)	78.8 (75.3-82.3)	1.7 (0.6-2.9)	19.4 (16.1-22.8)	34.0 (29.9-38.0)	28.7 (24.9-32.6)	37.3 (33.1-41.4)
Grootsteden	549	68.0 (64.1-71.9)	7.9 (5.6-10.2)	24.1 (20.5-27.7)	63.9 (59.8-67.9)	2.2 (1.0-3.4)	33.9 (30.0-37.9)	19.7 (16.3-23.0)	29.0 (25.2-32.8)	51.4 (47.2-55.5)
Grootstedelijke rand	206	92.7 (89.2-96.3)	2.3 (0.2-4.3)	5.0 (2.0-8.0)	90.1 (86.0-94.2)	2.0 (0.1-3.9)	7.9 (4.2-11.6)	37.4 (30.7-44.0)	33.2 (26.8-39.7)	29.4 (23.1-35.6)
Kleinstedelijk provinciaal	299	85.5 (81.5-89.5)	5.4 (2.9-8.0)	9.1 (5.8-12.3)	77.0 (72.2-81.8)	1.9 (0.3-3.4)	21.1 (16.5-25.8)	44.4 (38.8-50.1)	28.4 (23.3-33.5)	27.2 (22.1-32.2)
Overgangsgebied	775	88.3 (86.1-90.6)	3.6 (2.3-4.9)	8.1 (6.2-10.0)	79.7 (76.9-82.5)	2.0 (1.0-3.0)	18.3 (15.5-21.0)	51.0 (47.4-54.5)	27.5 (24.4-30.7)	21.5 (18.6-24.4)
Platteland	522	90.2 (87.7-92.8)	3.1 (1.6-4.6)	6.7 (4.5-8.8)	85.8 (82.8-88.8)	1.3 (0.3-2.2)	13.0 (10.1-15.9)	51.1 (46.8-55.4)	25.4 (21.7-29.1)	23.5 (19.9-27.2)
Regionaal stedelijke rand	197	83.8 (78.6-89.0)	4.0 (1.3-6.8)	12.2 (7.6-16.7)	79.1 (73.4-84.8)	0.9 (-0.4-2.2)	20.0 (14.4-25.6)	44.2 (37.2-51.1)	27.4 (21.1-33.6)	28.5 (22.1-34.8)
Stedelijk gebied rond Brussel	126	82.7 (76.1-89.3)	6.0 (1.8-10.1)	11.3 (5.8-16.9)	75.7 (68.2-83.2)	0.0	24.3 (16.8-31.8)	19.1 (12.2-26.0)	38.2 (29.7-46.7)	42.7 (34.0-51.4)
Structuurondersteunende steden	372	82.6 (78.7-86.4)	7.5 (4.8-10.2)	9.9 (6.9-13.0)	74.7 (70.2-79.1)	2.2 (0.7-3.7)	23.1 (18.8-27.4)	36.7 (31.7-41.6)	31.1 (26.4-35.8)	32.3 (27.5-37.0)
Totaal	3 572	83.1 (81.8-84.3)	4.7 (4.0-5.4)	12.2 (11.1-13.3)	77.3 (75.9-78.7)	1.8 (1.3-2.2)	20.9 (19.6-22.2)	38.7 (37.1-40.3)	28.8 (27.3-30.3)	32.5 (31.0-34.1)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

6 Het profiel van niet-gebruikers

Tot slot onderzoeken we in dit hoofdstuk het profiel van niet-gebruikers die én geen formele én geen informele opvang gebruiken⁴³. Onder de *niet-gebruikers* zijn er, in vergelijking met de volledige steekproef, meer kinderen onder de 1 jaar (36.4% versus 25.7%), meer niet-werkende moeders (84.4% versus 27.2%), meer niet-werkende vaders (20.5% versus 7.3%), meer gezinnen met een maandelijks netto-inkomen onder de 2 000 euro (15.9% versus 5.8%), meer gezinnen die leven in kansarmoede (32.7% versus 8.7%), meer moeders van niet-Belgische origine (84.4% versus 33.2%), meer inwoners uit de provincie Antwerpen (35.5% versus 30.6%) en meer inwoners uit grootsteden (34.2% versus 17.0%) en centrumsteden (19.2% versus 14.9%).

7 Samenvatting

Net zoals gerapporteerd in voorgaande onderzoeken (2009, 2013 en 2018), blijkt de **werksituatie** van de ouders sterk samen te hangen met het formele en informele opvanggebruik. Indien de moeder werkt (hetzij voltijds hetzij deeltijds) wordt er in sterke mate meer regelmatig gebruik gemaakt van formele en/of informele opvang dan indien de moeder niet werkt. Bovendien ligt het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang bij werkloze moeders (45.3%) en huisvrouwen/studenten (30.1%) gevoelig lager dan bij de werkende moeders (gaande van 94.4% (deeltijds) tot 96.6% (voltijds)). Wat betreft de werksituatie van de vaders ligt het opvanggebruik eveneens het hoogst bij de vaders die werken (hetzij voltijds hetzij deeltijds). Ten opzichte van 2018 ligt het opvanggebruik in 2025 hoger bij gezinnen met deeltijds werkende vaders (87.8%) dan bij voltijds werkende vaders (85.1%), waar dit voordien nog andersom was. De werksituatie van de moeder is echter wel meer bepalend voor het opvanggebruik van formele en/of informele opvang dan de werksituatie van de vader. Verder is het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang het laagst indien de vader voltijds werkt en de moeder niet-werkend is of op invaliditeit staat (37.3%), terwijl het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang het hoogst is indien beide ouders werken (gaande van 87.1% tot 97.8%) of indien een alleenstaande ouder (d.i. moeder of vader) werkt (95.8%). Waar in 2018 het regelmatig gebruik van opvang nog het laagst was in gezinnen met twee niet-werkende ouders (26.8%), is dit percentage in 2025 verdubbeld (52.8%).

In 2025 is ook gekeken naar de werksituatie van de moeder per categorie van opvanggebruik. Werkende moeders zijn in de meerderheid binnen de 'combinatie'-gebruikers (86.4%) en gebruikers van enkel formele opvang (72%). Als we deze cijfers combineren, blijkt dat ruim 80% van de moeders die formele opvang gebruiken (al dan niet in combinatie met informele opvang) werkzaam is. Bij de gebruikers van enkel informele opvang gaat het ongeveer om de helft (54%), en bijna een kwart heeft het werk tijdelijk onderbroken. Van de moeders die geen kinderopvang gebruiken, werkt slechts ongeveer 15%. Bijna de helft van deze groep is huisvrouw of student.

Aangezien het gezinsinkomen sterk samengaat met de werksituatie van beide ouders is het niet verwonderlijk dat er ook een sterke samenhang werd gevonden tussen het maandelijks **netto-gezinsinkomen** en het formele en/of informele opvanggebruik: hoe hoger het maandelijks netto-gezinsinkomen, hoe hoger het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang. Deze samenhang

---

⁴³ Deze informatie staat niet in een tabel en komt uit bijkomende analyses.

werd ook in voorgaande jaren gevonden. Bovendien zien we dat het gecombineerd gebruik van formele én informele opvang fors stijgt vanaf een netto-gezinsinkomen van 3 000 euro.

Qua **gezinssituatie** zijn er net zoals in 2018 geen verschillen in het regelmatig gebruik van formele opvang tussen alleenstaanden en gehuwden of samenwonenden, maar wel in het regelmatig gebruik van informele opvang. Alleenstaanden maken in verhouding minder regelmatig gebruik van informele opvang (27.3% versus 39.4% van de gehuwden of samenwonenden), al maken alleenstaanden nu vaker beperkt gebruik van informele opvang in vergelijking met gehuwden of samenwonenden (terwijl deze percentages in 2018 nog gelijk waren). Net zoals in voorgaande jaren blijkt dat binnen de groep regelmatige gebruikers kinderen van alleenstaanden meer voltijds worden opgevangen (formeel: 37.3%; informeel: 11.9%) dan kinderen van gehuwden of samenwonenden (formeel: 28.1%; informeel: 5.0%).

Ook in 2025 wordt opnieuw vastgesteld dat gezinnen in **kansarmoede** in mindere mate regelmatig gebruik maken van formele en/of informele opvang (42.8% versus 86.8%), formele (37.9% versus 81.0%) en informele opvang (8.3% versus 41.5%) dan niet-kansarme gezinnen. Wel zien we dat het percentage kansarme gezinnen dat regelmatig gebruik maakt van informele opvang is gedaald ten opzichte van 2018 (van 16.0% naar 8.3%), en het niet-gebruik van informele opvang is gestegen (van 66.4% naar 76.6%). De relatie tussen kansarmoede en het gebruik van zowel formele als informele opvang verandert niet wezenlijk naargelang de werkstatus van de moeder.

Ook gezinnen met een **moeder van niet-Belgische origine** maken minder regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang (58.6% versus 94.6% van de gezinnen met een moeder van Belgische origine) formele (52.5% versus 89.1%) en informele (12.3% versus 51.4%) opvang dan gezinnen met een moeder van Belgische origine. Bovendien is het verschil in niet-gebruik groter voor de informele opvang dan voor de formele opvang. Een mogelijke verklaring hiervoor is de grotere afwezigheid van de grootouders in de buurt bij moeders van niet-Belgische origine. In vergelijking met 2018 zien we dat het regelmatig gebruik van formele opvang voor zowel gezinnen met een moeder van Belgische als niet-Belgische origine is gestegen, terwijl het regelmatig gebruik van informele opvang enkel (licht) is gestegen voor moeders van Belgische origine en juist is gedaald bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine.

Opnieuw blijkt het niet werken van de moeder sterker samen te hangen met een lager opvanggebruik dan een niet-Belgische origine van de moeder, maar enkel wat betreft formele opvang. Voor informele opvang lijkt de relatie tussen opvanggebruik en origine van de moeder sterker te zijn (anders dan in 2018, toen origine en werkstatus van de moeder een even sterke samenhang vertoonden met informeel opvanggebruik). Daarnaast hebben bijkomende analyses aangetoond dat het verschil in opvanggebruik tussen moeders van Belgische en niet-Belgische origine kleiner is wanneer de moeder werkt, wat betekent dat de werkstatus van de moeder de relatie tussen opvanggebruik en origine van de moeder mede bepaalt. Wanneer werkstatus buiten beschouwing wordt gelaten en enkel wordt gekeken naar kansarmoedestatus en origine van de moeder, blijkt kansarmoede een milderend effect te hebben op de negatieve relatie tussen een niet-Belgische origine van de moeder en informeel opvanggebruik. Voor formele opvang is de samenhang gelijk.

Niet in alle **provincies** maken gezinnen in even grote mate regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang. Net als in voorgaande jaren wordt er in de provincies West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant het meest regelmatig gebruik gemaakt van formele en/of informele opvang, en het minst in de provincie Antwerpen. Deze provinciale verschillen liggen in de lijn van de provinciale verschillen in werkzaamheidsgraad van de moeders. Waar in voorgaande jaren het opvanggebruik in Limburg nog één

van de laagste was, heeft deze provincie inmiddels een inhaalslag gemaakt. Vooral opvallend is het gestegen percentage gezinnen dat gebruik maakt van informele opvang (van 43.1% naar 50%), terwijl het informele opvanggebruik in de andere provincies eerder gelijk is gebleven of gedaald.

Qua **verstedelijkingsgraad** is het regelmatig gebruik van formele en/of informele opvang het laagst in de groot- en centrumsteden, wat grotendeels verklaard kan worden door het grotere aandeel kansarme gezinnen, niet-werkende moeders en moeders van niet-Belgische origine in deze gebieden.

Tot slot zijn er onder de niet-gebruikers van opvang, telkens in vergelijking met de volledige steekproef, meer niet-werkende moeders en vaders, meer moeders van niet-Belgische origine, meer gezinnen die leven in kansarmoede, meer inwoners uit de grootsteden en meer kinderen onder de 1 jaar oud.

Hoofdstuk 6

Redenen voor het opvanggebruik

In dit hoofdstuk worden de redenen voor het opvanggebruik onderzocht. Uit voorgaande studies kwam vooral de arbeidsparticipatie naar voren als reden voor het gebruik van kinderopvang. Ook werd in dit rapport al gemeld dat de werksituatie van de ouders (en vooral van de moeder) sterk samenhangt met het opvanggebruik (zie Hoofdstuk 5), waarbij het opvanggebruik bij werkende ouders (vooral als de moeder werkt) veel hoger ligt dan bij niet-werkende ouders.

1 Redenen voor het opvanggebruik

Net zoals in voorgaande jaren is de meest voorkomende reden waarom men van (formeel en/of informeel) opvang gebruik maakt, dat men wil of moet blijven verder werken (94.4%), zie Tabel 53. In vergelijking met 2018 is het percentage dat aangeeft opvang te gebruiken omwille van werkgerelateerde redenen sterk gegroeid (komende van 86.0%), wat waarschijnlijk ten dele verklaard kan worden doordat er niet enkel meer gevraagd wordt naar “willen” verder blijven werken (zoals het geval was tot 2018), maar ook naar “moeten” blijven werken. De tweede meest gekozen reden is omdat de ouders het beter vinden voor de ontwikkeling van het kindje (58.6%, waarbij het percentage hoger ligt voor gebruikers van enkel formele opvang (63.1%) dan gebruikers van enkel informele opvang (44.4%)). Dit percentage is ook voor alle opvanggebruikers gestegen ten opzichte van 2018. Nieuw in 2025 is de antwoordmogelijkheid dat het opvanggebruik de respondent of de partner toelaat een inburgeringstraject te volgen. 4.4% van de deelnemers geeft aan dat dit voor hun een reden voor het gebruik van opvang is.

Zowel door gebruikers van formele én informele opvang (de ‘combinatiegroep’) als door gebruikers van enkel formele opvang worden de redenen ‘om verder te willen of moeten blijven werken’ en ‘omdat het beter is voor de ontwikkeling van het kindje’ significant meer aangehaald dan door gebruikers van enkel informele opvang (respectievelijk 97.9% en 91.4% versus 78.0% voor werkgerelateerde redenen en respectievelijk 59.1% en 63.1% versus 44.4% voor de ontwikkeling). Door gebruikers van enkel informele opvang wordt in hogere mate de reden ‘om af en toe eens tijd te hebben voor mezelf’ aangehaald dan door de gebruikers van formele én informele opvang en gebruikers van enkel formele opvang (31.5% versus respectievelijk 22.6% en 21.6%). Dit geldt ook voor de reden ‘om meer tijd te hebben voor gezinstaken’ (35.8% versus respectievelijk 24.0% en 22.9%), waarbij vooral het verschil tussen gebruikers van enkel informele opvang en enkel formele opvang sterk gegroeid is.

In vergelijking met de gebruikers van formele én informele opvang (de ‘combinatiegroep’) wordt er door gebruikers van enkel formele opvang minder aangegeven opvang te gebruiken om te willen of moeten verder werken (91.4% versus 97.9%), maar wordt er vaker aangegeven opvang te gebruiken om studies voort te zetten/een opleiding te volgen (23.0% versus 7.0%), om op zoek te gaan naar werk (18.7% versus 4.5%) of om een inburgeringstraject te volgen (11.7% versus 1.3%).

Voor de andere redenen die spontaan door de gezinnen werden meegegeven kunnen er in 2025 nog twee redenen worden onderscheiden die relatief vaak werden aangehaald: ‘Ik (of mijn partner) is ziek en heeft rust/ontspanning etc. nodig, en ‘Omwille van de band met de grootouders die versterkt wordt en de grootouders het zelf graag willen’. Niet verwonderlijk wordt deze laatste reden het meeste aangehaald door gebruikers van enkel informele opvang en niet door gebruikers van enkel formele opvang (1% versus 0%), al gaat het om beperkte absolute aantallen.

Tabel 53 Redenen voor het opvanggebruik in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige en beperkte* gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk)

	2013		2018				2025			
	Moeder	Vader	Ouders (of mee-ouder, etc.)				Ouders (of mee-ouder, etc.)			
	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel	Formeel en/of informeel	Enkel formeel	Enkel informeel	Combinatie: formeel en informeel	Formeel en/of informeel	Enkel formeel	Enkel informeel	Combinatie: formeel en informeel
n	1 530	1 529	5 407	1 027	612	3 768	3 207	686	294	2 227
Ik (en/of mijn partner) wil of moet* verder blijven werken	88.8	86.6	86.0 (84.9-87.0)	80.6 (77.9-83.2)	70.5 (66.6-74.4)	90.4 (89.4-91.4)	94.4 (93.6-95.2)	91.4 (89.3-93.5)	78.0 (73.3-82.8)	97.9 (97.3-98.5)
Ik (en/of mijn partner) wil meer tijd hebben voor gezinstaken (huishouden, andere zorgtaken, ...)	23.3	8.7	18.6 (17.5-19.7)	20.8 (18.2-23.5)	26.4 (22.8-30.1)	16.5 (15.3-17.8)	24.9 (23.4-26.4)	22.9 (19.8-26.1)	35.8 (30.3-41.3)	24.0 (22.3-25.8)
Ik (en/of mijn partner) wil af en toe eens tijd hebben voor mezelf (zichzelf)	20.7	15.3	18.8 (17.7-19.9)	16.0 (13.6-18.3)	27.9 (24.2-31.6)	18.1 (16.8-19.4)	23.3 (21.8-24.7)	21.6 (18.5-24.7)	31.5 (26.2-36.9)	22.6 (20.9-24.4)
Ik (en/of mijn partner) vindt dat het beter is voor de ontwikkeling van het kindje	55.7	48.8	54.0 (52.6-55.4)	57.5 (54.2-60.7)	32.8 (28.9-36.7)	56.6 (55.0-58.3)	58.6 (56.8-60.3)	63.1 (59.5-66.7)	44.4 (38.7-50.2)	59.1 (57.0-61.1)
Het laat mij (en/of mijn partner) toe mijn (zijn/haar) studies voort te zetten of een opleiding te volgen	6.7	3.0	11.7 (10.8-12.7)	21.2 (18.4-23.9)	18.7 (15.3-22.0)	7.5 (6.6-8.4)	11.9 (10.8-13.0)	23.0 (19.9-26.2)	19.0 (14.5-23.5)	7.0 (5.9-8.0)
Het laat mij (en/of mijn partner) toe werk te zoeken	3.9	1.8	8.2 (7.4-9.0)	15.1 (12.7-17.5)	15.2 (12.2-18.3)	4.8 (4.1-5.6)	8.9 (7.9-9.9)	18.7 (15.8-21.7)	15.7 (11.5-19.9)	4.5 (3.7-5.4)
Het laat mij (en/of mijn partner) toe een inburgeringstraject te volgen**							4.4 (3.7-5.1)	11.7 (9.3-14.1)	7.8 (4.8-10.9)	1.3 (0.9-1.8)
Andere redenen, waaronder spontaan aangehaald:	2.8	2.0	3.9 (3.4-4.5)	4.8 (3.5-6.2)	9.8 (7.3-12.4)	2.6 (2.1-3.1)	3.3 (2.7-3.9)	2.5 (1.3-3.6)	11.0 (7.4-14.6)	2.4 (1.8-3.0)
– Ik (of mijn partner) ziek is en rust/ontspanning etc. nodig heeft			0.4 (0.2-0.6)	0.8 (0.2-1.3)	0.6 (0.0-1.3)	0.3 (0.1-0.4)	0.7 (0.4-1.0)	0.9 (0.2-1.7)	2.6 (0.8-4.4)	0.4 (0.1-0.6)
– Omwille van de band met de grootouders die versterkt wordt en de grootouders het zelf graag willen			0.4 (0.2-0.5)	0.0	2.0 (0.8-3.2)	0.2 (0.0-0.3)	0.3 (0.1-0.6)	0.0	1.0 (-0.1-2.2)	0.4 (0.1-0.6)
– Ik (en/of mijn partner) móét gaan werken omwille van financiële redenen (niet gelijk aan 'willen')			1.0 (0.8-1.3)	1.4 (0.6-2.3)	0.9 (0.2-1.7)	0.9 (0.6-1.2)				

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Dit item werd in de bevraging van 2025 licht aangepast van 'Ik (en/of mijn partner) wil verder blijven werken' -t.e.m. 2018- naar 'Ik (en/of mijn partner) wil of moet verder blijven werken' in 2025).

** Dit item werd nieuw opgenomen in de bevraging van 2025.

2 Redenen voor niet-gebruik van formele en/of informele kinderopvang

In de enquête is ook nagegaan wat voor gezinnen die geen gebruik maken van kinderopvang (12.2% van alle bevraagde gezinnen) de redenen daarvoor zijn. Voor 47.6% van de niet-gebruikers is dit een bewuste keuze met het oog op het welzijn van het kindje (zie Tabel 54; % aanwezig in de top 3). Voor 35.5% is het ook de belangrijkste reden van het niet laten opvangen van hun kindje.

30.5% van de niet-gebruikers geven aan dat ze niet werken of thuis zijn omwille van werkloosheid en/of ziekte, en daarom geen opvang gebruiken (voor 14.8% is dit de belangrijkste reden). Dit percentage is fors gedaald ten opzichte van 2018, toen nog 50% van de gezinnen deze reden in hun top 3 hadden aangeduid. We zijn nagegaan of dit mogelijk te maken heeft met een andere samenstelling van de steekproef ten opzichte van 2018, maar dit is niet het geval. Het aandeel ouders dat geen opvang gebruikt en het werk tijdelijk onderbroken heeft of werkloos is, is immers niet wezenlijk gedaald (zie ook Tabel 34 en Tabel 37 in hoofdstuk 4). 12.7% heeft het werk onderbroken om het kindje op te vangen (voor 3.8% is dit de belangrijkste reden).

Een andere belangrijke reden om geen gebruik te maken van opvang is omdat er geen opvang werd gevonden in de buurt: 27.8% kon niet terecht bij de formele opvang (voor 18.9% de belangrijkste reden) en 21.4% bij de informele opvang (voor 2.1% de belangrijkste reden). Beide percentages zijn in vergelijking met 2018 (respectievelijk 11.3% en 12.7%) fors toegenomen. In Hoofdstuk 10 worden deze resultaten verder gebruikt in functie van het bepalen van de on vervulde behoefte aan formele opvang. Wat betreft het vinden van formele opvang in de buurt zijn we nagegaan of er een verschil is naar verstedelijkingsgraad in de steekproeven van 2018 en 2025 die mogelijk een verklarende rol kan spelen, maar dit is niet het geval. Voor beide items zijn we vervolgens ook gaan kijken of er verschillen zijn naar bepaalde achtergrondvariabelen. Hieruit is gebleken dat het niet hebben gevonden van formele opvang veel vaker een reden is voor alleenstaanden om geen gebruik te maken van opvang (50.4%) dan voor gehuwden of samenwonenden (26.3%). Voor informele opvang zien we ook een verschil, maar minder uitgesproken (29.5% vs. 20.9%). Wat betreft de provincies geven vooral gezinnen uit Oost- en West-Vlaanderen aan geen formele opvang in de buurt te hebben gevonden (respectievelijk 36.0% en 38.8%), terwijl dit percentage in Antwerpen het laagst ligt (15.7%). Voor informele opvang zijn de verschillen kleiner, al lijkt het niet-gebruik van opvang omwille van het niet terecht kunnen bij grootouders, familie of vrienden opnieuw het laagst te liggen in de provincie Antwerpen (15.4%). Deze bevindingen moeten wel met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden vanwege overlappende betrouwbaarheidsintervallen. Wat betreft andere achtergrondkenmerken zijn de verschillen beperkt (cijfers niet opgenomen in een tabel).

De kostprijs van formele opvang speelt minder een rol: nog geen 10% van de gezinnen (8.9%) geeft aan dat dit één van de drie belangrijkste redenen is om geen gebruik te maken van opvang. Nochtans blijkt uit bijkomende analyses (niet in een tabel opgenomen) dat het percentage respondenten dat deze reden heeft gekozen hoger ligt bij de lagere inkomenscategorieën, en dat het belang van deze reden daalt naarmate het inkomen stijgt.

Naast het niet vinden van opvang zijn er ook gezinnen die aangeven geen gebruik te maken van opvang omdat er geen *geschikte* opvang werd gevonden: ongeveer 11% geeft aan geen vertrouwen te hebben in de formele kinderopvang (voor 3.7% is dit de belangrijkste reden) en 2.5% heeft slechte ervaringen

met kinderopvang in het verleden (0.5% geeft dit als belangrijkste reden). Deze cijfers liggen in lijn met 2018.

Hierbij nog enkele illustraties van 'nog andere redenen' (24.2%; voor 10.4% de belangrijkste reden) die gezinnen zelf spontaan hebben opgegeven: 'Ik geef nog altijd borstvoeding, ze wil bij mij zijn'; 'We hebben er bewust voor gekozen omdat we eruit willen leren aangezien het ons eerste kindje is.'; 'Hij is te jong, als hij 1 jaar is willen we hem naar een opvang brengen'; 'Hij weent te veel en vertrouw niemand om achter te laten omdat het een huilbaby is'. De (andere) aangehaalde redenen overlappen vaak met de reeds opgegeven redenen en mogelijke antwoordkeuzes.

Tabel 54 De drie belangrijkste redenen voor het niet-gebruik (zelden of nooit) van formele en/of informele opvang in 2018 en 2025 (niet-gebruikers opvang, in gewogen kolom % en BI 95% tussen haakjes)

	2018				2025			
	Belangrijkste reden	Tweede belangrijkste reden	Derde belangrijkste reden	Aanwezig in de top 3	Belangrijkste reden	Tweede belangrijkste reden	Derde belangrijkste reden	Aanwezig in de top 3
n	559	389	235	559	360	343	254	360
Omdat het beter is voor het kindje								
1. Ik (en/of mijn partner) kiezen er bewust voor om zelf voor ons kindje te zorgen omdat we vinden dat dit beter is voor het kindje	37.7	14.4	9.7	51.6	35.5 (30.5-40.4)	11.8 (7.8-15.7)	7.1 (3.4-10.9)	47.6 (42.4-52.8)
2. Ons kindje heeft (te) veel aandacht/verzorging nodig die formele/en of informele opvang niet kan bieden*	4.1	9.1	6.4	12.9	4.5 (2.3-6.6)	17.7 (13.1-22.4)	3.0 (0.6-5.5)	18.9 (14.8-23.0)
Omdat we geen opvang vonden								
3. Wij vonden geen formele kinderopvang in de buurt	5.7	5.4	4.6	11.3	18.9 (14.8-23.0)	8.2 (4.9-11.6)	5.7 (2.3-9.0)	27.8 (23.1-32.4)
4. Het kindje kan niet terecht bij grootouders, familie of vrienden	1.7	7.4	14.4	12.7	2.1 (0.6-3.6)	18.0 (13.3-22.7)	12.2 (7.4-16.9)	21.4 (17.1-25.6)
Omdat we geen geschikte formele opvang vonden								
5. De opvang in de buurt is niet aangepast aan mijn/onze werkuren (bijvoorbeeld 's morgens vroeg/'s avonds laat, 's nachts, deeltijds, etc.)	1.6	1.1	1.7	3.1	0.9 (-0.1-1.8)	1.0 (-0.2-2.3)	2.4 (0.2-4.6)	2.8 (1.1-4.5)
6. Formele kinderopvang is te duur	3.2	7.6	8.4	11.9	2.1 (0.6-3.6)	3.3 (1.1-5.5)	8.7 (4.6-12.8)	8.9 (5.9-11.8)
7. We hebben geen vertrouwen in de formele kinderopvang	1.8	7.2	6.8	9.5	3.7 (1.8-5.7)	3.4 (1.2-5.6)	9.2 (5.0-13.5)	10.9 (7.6-14.1)
8. We hebben slechte ervaringen met kinderopvang in het verleden	1.3	0.9	3.3	3.2	0.5 (-0.2-1.2)	1.0 (-0.2-2.1)	2.6 (0.3-4.9)	2.5 (0.9-4.1)
9. Het personeel van de kinderopvangvoorziening(en) in de buurt is niet vertrouwd met onze opvoedingsgewoonten	0.7	1.4	1.9	2.4	0.3 (-0.3-0.8)	1.9 (0.2-3.6)	2.0 (0.0-4.0)	2.7 (1.0-4.4)
Andere redenen								
10. Omdat ik (en/of mijn partner) niet werk of ik (en/of mijn partner) thuis ben omwille van werkloosheid of ziekte	25.9	24.6	19.0	50.0	14.8 (11.1-18.4)	13.5 (9.3-17.7)	11.6 (6.9-16.2)	30.5 (25.7-35.2)
11. Omdat ik (en/of mijn partner) mijn werk heb onderbroken (tijdskrediet, ouderschapsverlof, ...) om voor het kindje/de kinderen te kunnen zorgen	6.2	6.0	5.1	12.5	3.8 (1.8-5.8)	3.4 (1.2-5.6)	12.8 (8.0-17.6)	12.7 (9.3-16.2)
12. Mijn partner en ik zorgen om de beurt voor het kindje want we kunnen onze werkuren voldoende afstemmen	3.1	4.8	4.4	8.3	2.6 (1.0-4.3)	3.9 (1.5-6.2)	4.5 (1.5-7.5)	7.7 (4.9-10.5)
13. Nog andere redenen	7.1	10.0	14.3	19.0	10.4 (7.3-13.6)	13.0 (8.9-17.1)	18.3 (12.7-23.9)	24.2 (19.7-28.6)
Totaal	100	100	100	>100	100	100	100	>100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Dit item werd in de bevraging van 2025 licht aangepast. Item in 2018: 'Ons kindje heeft (te) veel aandacht/verzorging nodig die niemand anders dan de ouders kunnen bieden'.

3 Samenvatting

In dit hoofdstuk onderzochten we de redenen voor het gebruik en niet-gebruik van formele en/of informele kinderopvang. Onveranderd tegenover voorgaande onderzoeken kiezen gezinnen hoofdzakelijk voor het gebruik van formele en/of informele opvang omdat ze verder willen of moeten blijven werken. 94.4% van de regelmatige en beperkte gebruikers van formele en/of informele opvang haalt deze reden aan. Dit aandeel is het hoogst, namelijk 97.9%, bij de combinatiegebruikers (gebruikers van zowel formele als informele opvang). Deze reden wordt ook meer aangehaald door gebruikers van enkel formele opvang dan door gebruikers van enkel informele opvang (91.4% versus 78.0%). Omdat in 2018 is aangegeven door sommigen dat zij *moesten* werken omwille van financiële redenen en aangaven geen keuze te hebben om thuis bij het kindje te blijven, is de formulering van dit item in 2025 aangepast naar 'willen of moeten verder blijven werken'. We zien dan ook een grote stijging in het percentage gezinnen dat om deze reden gebruik maakt van opvang, namelijk van 86.0% naar 94.4%.

Als tweede belangrijkste reden voor het gebruik van formele en/of informele opvang wordt aangehaald dat dit beter is voor de ontwikkeling van het kind (58.6% van de regelmatige en beperkte gebruikers van formele en/of informele opvang heeft deze reden aangeduid). Opnieuw geven de combinatiegebruikers en de gebruikers van enkel formele opvang deze reden vaker aan dan gebruikers van enkel informele opvang (respectievelijk 59.1% en 63.1% versus 44.4%).

Andersom geven gebruikers van informele opvang vaker als reden op dat ze opvang gebruiken om vaker eens tijd te hebben voor zichzelf (31.5% versus 22.6% voor 'combinatie'-gebruikers en 21.6% voor gebruikers van enkel formele opvang) en om meer tijd te hebben voor gezinstaken (35.8% versus respectievelijk 24.0% en 22.9%). Waar bij deze laatste reden het percentage gezinnen dat enkel gebruik maakt van formele opvang en deze reden heeft aangeduid ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van 2018, is het percentage informele gebruikers en 'combinatie'-gebruikers wel met telkens ongeveer 10 procentpunten gestegen.

De voornaamste opgegeven redenen voor het niet gebruiken van formele en informele opvang zijn om zelf voor het kindje te kunnen zorgen met het oog op het welzijn van het kindje (door 47.6% van de niet-gebruikers aangehaald binnen de top 3 belangrijkste redenen) en het (al dan niet tijdelijk) niet werken van één of beide ouders (door 43.2% van de niet-gebruikers aangehaald binnen de top 3 van belangrijkste redenen: voor 30.5% is dit omwille van werkloosheid of ziekte en voor 12.7% omdat ze het werk tijdelijk onderbroken hebben om voor het kind of de kinderen te zorgen). Deze redenen blijven onveranderd tegenover voorgaande onderzoeken, maar de reden van het niet werken (in het algemeen of omwille van werkloosheid of ziekte) heeft wel sterk aan belang ingeboet sinds 2018 (van 50% naar 30.5%).

Het aandeel gezinnen dat aangaf geen formele opvang in de buurt gevonden te hebben, is fors toegenomen sinds 2018 (van 11.3% naar 27.8%). In mindere mate geldt hetzelfde voor het vinden van informele opvang (van 12.7% naar 21.4%).

Andere opgegeven redenen gaan over het niet vinden van *geschikte* opvang (door 27.8% van de niet-gebruikers aangehaald binnen de top 3), doordat men bijvoorbeeld geen vertrouwen heeft in de formele opvang (10.9%) of omdat formele opvang te duur wordt bevonden (8.9%).

Hoofdstuk 7

De (meest) gebruikte opvangvormen

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de vorm van de opvang. Eerst worden de gebruikte opvangvormen overlopen bij de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang, waarbij wordt gefocust op de meest gebruikte opvangvorm. Daarna wordt een overzicht gegeven van de eventueel tweede of derde (meest gebruikte) opvangvorm. In tegenstelling tot in 2018 is de vierde meest gebruikte opvangvorm niet meer bevraagd. Tot slot komen de gebruikte opvangvormen bij beperkte gebruikers aan bod.

Bij de beschrijving wordt een onderscheid gemaakt tussen formele opvangvormen (zowel gezinsopvang als groepsopvang) met een inkomenstarief (IKT) versus formele opvangvormen die zelf de opvangprijs bepalen die gezinnen moeten betalen (vrije prijs). Voor de informele opvang wordt er een onderscheid gemaakt tussen opvang door grootouders, andere familie, burens etc., opvang aan huis en opvang door andere diensten of personen.

1 De gebruikte opvangvormen bij regelmatige gebruikers

Van de gezinnen die *regelmatig* gebruik maken van formele en/of informele opvang doet 52.3% beroep op één opvangvorm⁴⁴, 37.6% op twee opvangvormen, en 10.2% op drie opvangvormen (zie Tabel 55).

Tabel 55 Aantal gebruikte opvangvormen van regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95% tussen haakjes)

	2013 (n=2 376)	2018 (n=4 880)	2025 (n=2 862)
Eén opvangvorm	48.6	54.0	52.3 (50.4-54.1)
Twee opvangvormen	46.4	35.6	37.6 (35.8-39.3)
Drie opvangvormen*	5.0	8.0	10.2 (9.1-11.3)
Vier opvangvormen		2.3	
Totaal	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* In 2018 konden de respondenten vier opvangvormen aanduiden, terwijl dit in 2025 is teruggebracht naar maximaal drie. In 2025 (en 2013) vertegenwoordigt het gerapporteerde percentage aldus 3 of meer opvangvormen.

1.1 Belangrijkste (= meest gebruikte) opvangvorm

In Tabel 56 wordt een overzicht gegeven van de meest gebruikte opvangvorm, door regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang, vanaf de studie in 2009 tot in 2025. Ten opzichte van de voorgaande jaren zijn er een aantal verschillen op te merken voor de meest gebruikte opvangvorm. Eerst en vooral is het aandeel van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm licht gestegen, wat betekent dat het aandeel van formele opvang licht gedaald is. Binnen de formele opvang zien we

---

⁴⁴ Er werden in deze studie acht opvangvormen onderscheiden, zie Tabel 56.

(opnieuw) een daling in het gebruik van de gezinsopvang, namelijk de onthaalouders, als belangrijkste opvangvorm en een (sterke) stijging in het gebruik van groepsopvang, namelijk de kinderdagverblijven, met IKT als belangrijkste opvangvorm. Het aandeel van groepsopvang met vrije prijs is gedaald tot onder het niveau van 2013. Deze bevindingen sluiten ook aan bij de globale aangroei van het relatieve aantal plaatsen binnen de groepsopvang met IKT en de relatieve daling van het aantal plaatsen binnen de groepsopvang met vrije prijs en de gezinsopvang (zowel met IKT als vrije prijs), zie verder uitgewerkt in hoofdstuk 1.

Binnen de informele opvang is opvang door de grootouders als belangrijkste opvangvorm met ongeveer drie procentpunten gestegen sinds 2018, terwijl het aandeel van de andere vormen van informele opvang eerder gelijk is gebleven. We merken op dat terwijl minder ouders dan in 2018 hebben aangegeven dat ze een beroep kunnen doen op de grootouders voor de opvang van hun kindje (zie hoofdstuk 3), het aandeel van de grootouders als meest gebruikte opvangvorm binnen de groep regelmatige opvanggebruikers wel is toegenomen.

Net zoals in 2013 en 2018 is de formele groepsopvang de meest gebruikte opvangvorm: voor 60.7% van de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang in 2025 is dit de meest gebruikte opvangvorm. Van deze gebruikers van groepsopvang maakt bijna 83% (d.i. 50.3%/60.7%) gebruik van groepsopvang met IKT, een percentage dat flink hoger ligt dan de 70.3% in 2018. Anders dan in 2013 en 2018 staat informele opvang door de grootouders nu op de tweede plaats met 21.6%, gevolgd door gezinsopvang (14.7%, dit opvangtype stond voorheen nog op de tweede plaats). Ruim 9 op de 10 (90.5%) regelmatige gebruikers van gezinsopvang maakt gebruik van gezinsopvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm. Dit komt overeen met de beperkte beschikbaarheid van plaatsen in de gezinsopvang met een vrije prijs (zie ook hoofdstuk 1).

Waar Opgroeien geen zicht heeft op de informele opvang, is wel bekend dat in 2024 70.4% van de kinderen die formeel worden opgevangen naar een groepsopvang gaan en 29.6% naar een gezinsopvang⁴⁵. Als we kijken naar de cijfers uit de steekproef, dan blijkt dat 80% van de deelnemende gezinnen het meest gebruik maakt van groepsopvang (60.7%/75.5%). Het gebruik van groepsopvang ligt daarmee hoger in de steekproef dan in de populatie, al moet wel rekening worden gehouden met het feit dat het hier enkel gaat om de meest gebruikte opvangvorm en in de cijfers van Opgroeien om het gebruik van formele opvang in het algemeen.

Tabel 56 *Meest gebruikte opvangvormen* in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2009*	2013*	2018	2025
n	2 712	2 248	4 880	2 862
Formele opvang	75.3	81.8	78.8	75.5 (73.9-77.0)
Gezinsopvang IKT	36.9	27.2	21.3 (20.1-22.5)	13.3 (12.0-14.5)
Gezinsopvang vrije prijs		5.5	3.6 (3.0-4.1)	1.4 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	38.4	34.2	37.9 (36.5-39.3)	50.3 (48.5-52.2)

⁴⁵ <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/kinderopvang-babys-en-peuters#toc-naar-welk-type-opvang-gaan-kinderen>

Groepsopvang vrije prijs		14.9	16.0 (15.0-17.1)	10.4 (9.3-11.6)
Informele opvang	24.7	18.4	21.2	24.5 (23.0-26.1)
Grootouders	23.0	16.9	18.3 (17.2-19.4)	21.6 (20.1-23.2)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	1.1	0.8	1.8 (1.4-2.2)	1.9 (1.4-2.4)
Opvang aan huis	0.5	0.2	0.8 (0.5-1.1)	0.9 (0.5-1.2)
Bij andere personen of diensten	0.1	0.5	0.3 (0.2-0.5)	0.1 (0.0-0.3)
Totaal	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

*De percentages in 2009 en 2013 verschillen met deze uit het rapport van 2013 aangezien er nog een andere categorie was opgenomen in 2009 en 2013, namelijk 'buitenschoolse opvang' die voor de vergelijkbaarheid hier verwijderd is uit het totaal.

1.2 Gebruik van opvang met een inkomenstarief (IKT) of met een prijs bepaald door de opvang (meest gebruikte opvangvorm)

In 2025 maakt 63.6% van de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang het meeste gebruik van formele opvang (gezins- of groepsopvang) waarbij de prijs is gerelateerd aan het inkomen (IKT)⁴⁶ (zie Tabel 57). 11.9% maakt het meeste gebruik van formele opvang met een vrije prijs en 24.5% maakt het meeste gebruik van informele opvang. Deze percentages met betrekking tot de meest gebruikte opvangvorm tonen een stijging in het belang van formele opvang met inkomenstarief ten opzichte van 2018, en een daling in formele opvang met een vrije prijs. Het gegeven dat de regelmatige gebruikers meer beroep doen op formele opvang met IKT dan op formele opvang met een prijs die bepaald wordt door de opvang (vrije prijs) hangt ook samen met de toename van het IKT-aanbod over de jaren heen (zie hoofdstuk 1).

Tabel 57 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	2013* (n=2 248)	2018 (n=4 880)	2025 (n=2 862)
Formeel - IKT	61.4	59.2 (57.8-60.6)	63.6 (61.8-65.4)
Formeel - vrije prijs	20.4	19.6 (18.4-20.7)	11.9 (10.7-13.1)
Informeel	18.4	21.2 (20.1-22.4)	24.5 (23.0-26.1)
Totaal	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

*De percentages in 2013 verschillen met deze uit het rapport van 2013 aangezien er nog een andere categorie was opgenomen in 2013, namelijk 'buitenschoolse opvang' die voor de vergelijkbaarheid hier verwijderd is uit het totaal.

⁴⁶ Dit aandeel stijgt tot 84.2% indien enkel wordt gekeken naar de groep van regelmatige gebruikers met formele gezins- of groepsopvang als belangrijkste opvangvorm.

1.3   Geografische verschillen

1.3.1   Naar provincie

Net zoals in 2018 worden er provinciale verschillen gevonden. Zo is het aandeel gezinnen dat in 2025 beroep doet op informele opvang (voornamelijk de grootouders) als meest gebruikte opvangvorm het hoogst in Limburg. Ook in Antwerpen wordt er meer van informele opvang gebruik gemaakt (zie Tabel 58 en Tabel 59). In Limburg wordt er minder gebruik gemaakt van groepsopvang (zowel met IKT als met een vrije prijs) als meest gebruikte opvangvorm, maar wel meer van gezinsopvang met IKT. In West-Vlaanderen wordt er in vergelijking met de andere provincies meer beroep gedaan op gezinsopvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm. Al deze conclusies werden ook getrokken in 2018. Daarnaast valt op dat het aandeel formele opvang als meest gebruikte opvang is gedaald in alle provincies (en het aandeel informele opvang dus is gestegen), behalve in de provincie Antwerpen. Deze bevindingen sluiten tot op zekere hoogte aan bij de beschikbaarheid van plaatsen binnen het formele opvanglandschap over de provincies (zie Hoofdstuk 1).

Tabel 58 *Meest gebruikte opvangvormen* volgens provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2018						
n	1 364	595	1 108	948	865	4 880
Formele opvang	75.1	74.3	80.4	82.6	81.9	78.8
Gezinsopvang IKT	18.5 (16.4-20.6)	33.7 (29.7-37.6)	21.7 (19.2-24.3)	16.0 (13.6-18.4)	22.5 (19.6-25.4)	21.3 (20.1-22.5)
Gezinsopvang vrije prijs	2.0 (1.3-2.8)	2.7 (1.4-4.0)	3.9 (2.7-5.2)	3.3 (2.0-4.6)	6.5 (4.8-8.2)	3.6 (3.0-4.1)
Groepsopvang IKT	37.1 (34.4-39.8)	30.3 (26.3-34.3)	37.9 (34.9-40.9)	42.3 (39.0-45.5)	39.9 (36.5-43.2)	37.9 (36.5-39.3)
Groepsopvang vrije prijs	17.5 (15.4-19.6)	7.6 (5.4-9.9)	16.9 (14.6-19.1)	21.0 (18.3-23.7)	13.0 (10.6-15.3)	16.0 (15.0-17.1)
Informele opvang	24.8	25.8	19.5	17.5	18.2	21.2
Grootouders	20.9 (18.7-23.1)	23.5 (19.9-27.1)	17.2 (14.9-19.5)	14.9 (12.6-17.2)	15.2 (12.8-17.5)	18.3 (17.2-19.4)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	2.2 (1.4-3.1)	1.6 (0.5-2.7)	1.2 (0.6-1.9)	1.7 (0.7-2.7)	2.0 (0.9-3.1)	1.8 (1.4-2.2)
Opvang aan huis	1.3 (0.6-1.9)	0.2 (0.0-0.4)	0.7 (0.3-0.2)	0.8 (0.2-1.4)	0.7 (0.1-1.3)	0.8 (0.5-1.1)
Bij andere personen of diensten	0.4 (0.0-0.8)	0.5 (0.0-1.0)	0.4 (0.0-0.8)	0.1 (0.0-0.3)	0.3 (0.0-0.7)	0.3 (0.2-0.5)
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	778	366	680	561	477	2862
Formele opvang	75.0 (72.0-78.1)	70.6 (65.9-75.2)	77.3 (74.2-80.5)	76.6 (73.1-80.2)	76.2 (72.3-80.0)	75.5 (73.9-77.0)
Gezinsopvang IKT	11.0 (8.8-13.2)	26.2 (21.7-30.8)	13.1 (10.6-15.7)	9.8 (7.4-12.3)	11.1 (8.3-14.0)	13.3 (12.0-14.5)
Gezinsopvang vrije prijs	1.2 (0.5-2.0)	0.2 (-0.3-0.8)	1.1 (0.3-1.8)	0.5 (-0.1-1.0)	4.1 (2.4-5.9)	1.4 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	51.3 (47.8-54.9)	36.8 (31.9-41.8)	51.3 (47.6-55.1)	56.4 (52.3-60.5)	51.1 (46.7-55.6)	50.3 (48.5-52.2)
Groepsopvang vrije prijs	11.5 (9.2-13.7)	7.3 (4.6-9.9)	11.8 (9.4-14.2)	10.0 (7.5-12.5)	9.7 (7.1-12.4)	10.4 (9.3-11.6)
Informele opvang	25.0 (21.9-28.0)	29.4 (24.8-34.1)	22.7 (19.5-25.8)	23.4 (19.8-26.9)	23.8 (20.0-27.7)	24.5 (23.0-26.1)
Grootouders	22.0 (19.1-24.9)	26.9 (22.3-31.4)	19.6 (16.6-22.6)	21.3 (17.9-24.7)	20.2 (16.6-23.8)	21.6 (20.1-23.2)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	2.5 (1.4-3.6)	0.5 (-0.2-1.2)	2.4 (1.2-3.5)	0.9 (0.1-1.6)	2.2 (0.9-3.5)	1.9 (1.4-2.4)
Opvang aan huis	0.4 (0.0-0.9)	1.6 (0.3-2.9)	0.6 (0.0-1.2)	1.2 (0.3-2.1)	1.2 (0.2-2.1)	0.9 (0.5-1.2)
Bij andere personen of diensten	0.0	0.5 (-0.2-1.2)	0.1 (-0.1-0.4)	0.0	0.2 (-0.2-0.6)	0.1 (0.0-0.3)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Verder zien we dat er in vergelijking met 2018 nu weinig verschillen meer zijn tussen de provincies in het aandeel formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm. Ook het aandeel informele opvang is dichter bij elkaar gekomen, waarbij Limburg er wel nog uitspringt met 29.4%.

Tabel 59 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang).

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2018						
n	1 364	595	1 108	948	865	4 880
Formeel - IKT	55.6 (52.9-58.3)	64.0 (59.9-68.0)	59.7 (56.7-62.6)	58.3 (55.0-61.5)	62.4 (59.0-65.7)	59.2 (57.8-60.6)
Formeel - vrije prijs	19.6 (17.4-21.7)	10.3 (7.8-12.9)	20.8 (18.4-23.3)	24.3 (21.4-27.1)	19.5 (16.8-22.3)	19.6 (18.4-20.7)
Informeel	24.8 (22.5-27.2)	25.7 (22.0-29.5)	19.5 (17.1-21.9)	17.5 (15.0-19.9)	18.1 (15.5-20.8)	21.2 (20.1-22.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	778	366	680	561	477	2 862
Formeel - IKT	62.3 (58.9-65.7)	63.0 (58.1-68.0)	64.5 (60.9-68.1)	66.2 (62.3-70.1)	62.3 (57.9-66.6)	63.6 (61.8-65.4)
Formeel - vrije prijs	12.7 (10.4-15.1)	7.5 (4.8-10.2)	12.8 (10.3-15.4)	10.5 (7.9-13.0)	13.9 (10.8-17.0)	11.9 (10.7-13.1)
Informeel	25.0 (21.9-28.0)	29.4 (24.8-34.1)	22.7 (19.5-25.8)	23.4 (19.8-26.9)	23.8 (20.0-27.7)	24.5 (23.0-26.1)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Als er wordt ingezoomd op regelmatige gebruikers van formele opvang en de meeste gebruikte formele opvangvorm (ongeacht IKT of vrije prijs), zien we dat het gebruik van groepsopvang ten opzichte van gezinsopvang in alle provincies is verhoogd in vergelijking met 2018 (zie Tabel 60). Dit is conform de groei in het aandeel plaatsen in de groepsopvang (zie hoofdstuk 1).

Tabel 60 *Meest gebruikte formele opvangvorm* volgens provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige gebruikers formele opvang*)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2018						
n	1 013	434	879	773	701	3 800
Gezinsopvang	27.3 (24.5-30.2)	48.9 (43.9-53.9)	31.6 (28.4-34.8)	23.4 (20.3-26.5)	35.4 (31.7-39.1)	31.5 (29.9-33.0)
Groepsopvang	72.7 (69.8-75.5)	51.1 (46.1-56.1)	68.4 (65.2-71.6)	76.6 (73.5-79.7)	64.6 (60.9-68.3)	68.5 (67.0-70.1)
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	586	260	534	429	366	2 175
Gezinsopvang	16.3 (13.3-19.3)	37.7 (31.8-43.6)	18.4 (15.1-21.7)	13.5 (10.3-16.7)	20.1 (15.9-24.2)	19.5 (17.8-21.2)
Groepsopvang	83.7 (80.7-86.7)	62.3 (56.4-68.2)	81.6 (78.3-84.9)	86.5 (83.3-89.7)	79.9 (75.8-84.1)	80.5 (78.8-82.2)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.3.2 Naar verstedelijkingsgraad⁴⁷

Binnen de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang wordt er in de groot- en centrumsteden evenals het stedelijk gebied rond Brussel meer beroep gedaan op groepsopvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm (respectievelijk 65.8%, 58.0% en 59.7% ten opzichte van totaal 50.3%). Vooral in het stedelijk gebied rond Brussel en de grootsteden wordt er dan weer minder gebruik gemaakt van de grootouders als meest gebruikte opvangvorm (respectievelijk 13.7% en 16.8% ten opzichte van totaal 21.6%). Hetzelfde geldt voor de structuurondersteunende steden (18.8%) (zie Tabel 61). Het gebruik van groepsopvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm is het hoogst in de grootstedelijke rand en het platteland (respectievelijk 19.1% en 15.4% ten opzichte van totaal 10.4%). Deze resultaten komen ook terug in Tabel 62. Meer bepaald zien we dat het gebruik van formele opvang (ongeacht groeps- of gezinsopvang) met IKT het hoogst is in de groot- en centrumsteden (respectievelijk 70.9% en 68.4% ten opzichte van totaal 63.6%), terwijl het gebruik van formele opvang (ongeacht groeps- of gezinsopvang) met een vrije prijs het hoogst is in de grootstedelijke rand en het platteland (respectievelijk 19.1% en 18.0% ten opzichte van totaal 11.9%). Ten opzichte van 2018 zien we dat het gebruik van gezinsopvang met IKT als belangrijkste opvangvorm in vrijwel alle gebieden is afgenomen, behalve in kleinstedelijk provinciaal gebied. Andersom geldt hetzelfde voor groepsopvang met IKT: waar deze opvangvorm in alle gebieden belangrijker is geworden, is dit in kleinstedelijk provinciaal gebied ongeveer hetzelfde gebleven. Ook wat betreft het platteland zijn er verschillen opgetreden: waar er in de meeste gebieden sprake is van een daling van groepsopvang met vrije prijs als meest gebruikte

⁴⁷ De verstedelijkingsgraad is gebaseerd op de VRIND-classificatie, een ruimtelijke indeling op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met opsplitsing van het buitengebied op basis van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie waarbij het ruraal overgangsgedebied en het ruraal gebied als platteland wordt geclassificeerd (VRIND2004-2005). Voor een overzicht van welke gemeente tot welke indeling behoort, zie bijlage 8.

opvangvorm, is dit aandeel op het platteland niet veranderd. Ook het aandeel gezinnen dat op het platteland woont en aangeeft dat de grootouders de meest gebruikte opvangvorm zijn, is hetzelfde gebleven – terwijl dit aandeel in de meeste andere gebieden is toegenomen. Als laatste valt op dat het aandeel formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm sterker is gestegen in het stedelijk gebied rond Brussel dan in andere gebieden, en andersom het aandeel formele opvang met een vrije prijs sterker is gedaald.

Tabel 61 Meest gebruikte opvangvormen naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

	Centrumsteden	Grootsteden	Grootstedelijke rand	Kleinstedelijk provinciaal	Overgangsgebied	Platteland	Regionaal stedelijk	Stedelijk gebied rond Brussel	Structuurondersteunende steden	Totaal
2018										
n	643	555	237	498	1 142	770	297	193	545	4 880
Formele opvang										
Gezinsopvang IKT	15.9 (12.9-18.9)	9.1 (6.6-11.5)	23.2 (17.8-28.7)	26.5 (22.5-30.5)	24.1 (21.6-26.7)	26.9 (23.7-30.1)	26.6 (21.5-31.7)	5.4 (2.4-8.5)	26.2 (22.1-30.3)	21.3 (20.1-22.5)
Gezinsopvang vrije prijs	3.2 (1.8-4.5)	2.6 (1.1-4.1)	3.6 (1.3-5.9)	3.0 (1.6-4.5)	3.2 (2.0-4.4)	5.2 (3.7-6.8)	7.0 (1.5-4.1)	2.0 (0.0-4.1)	2.9 (1.3-4.5)	3.6 (3.0-4.1)
Groepsopvang IKT	49.6 (45.6-53.6)	55.4 (51.1-59.7)	31.9 (25.8-38.0)	39.2 (34.8-43.7)	29.8 (27.0-32.6)	29.4 (26.1-32.7)	29.1 (2.7-23.9)	44.3 (36.9-51.7)	35.0 (30.8-39.2)	37.9 (36.5-39.3)
Groepsopvang vrije prijs	12.7 (10.1-15.2)	13.8 (11.0-16.7)	22.3 (16.8-27.9)	10.6 (7.9-13.3)	18.6 (16.3-20.9)	15.6 (12.9-18.3)	16.9 (12.4-21.4)	27.1 (20.3-33.9)	15.6 (12.4-18.9)	16.0 (15.0-17.1)
Informele opvang										
Grootouders	15.7 (12.9-18.6)	13.1 (10.2-15.9)	16.5 (11.8-21.1)	18.7 (15.3-22.1)	22.4 (19.9-24.9)	20.4 (17.5-23.3)	17.3 (12.9-21.7)	16.2 (10.8-21.6)	18.1 (14.7-21.4)	18.3 (17.2-19.4)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	1.7 (0.7-2.7)	3.8 (2.1-5.5)	1.2 (0.0-2.5)	1.1 (0.1-2.1)	1.2 (0.5-1.9)	1.8 (0.6-2.9)	1.6 (0.2-3.0)	3.0 (0.0-6.3)	1.4 (0.4-2.4)	1.8 (1.4-2.2)
Opvang aan huis	0.6 (0.0-1.3)	1.3 (0.3-2.4)	1.3 (0.0-2.8)	0.2 (0.0-0.7)	0.7 (0.2-1.2)	0.7 (0.1-1.4)	1.1 (0.0-2.5)	1.5 (0.0-3.2)	0.7 (0.0-1.5)	0.8 (0.5-1.1)
Bij andere personen of diensten	0.6 (0.0-1.3)	0.9 (0.1-1.8)	0.0 (0.0-0.0)	0.5 (0.0-1.2)	0.1 (0.0-0.2)	0.0 (0.0-0.0)	0.3 (0.0-1.0)	0.5 (0.0-1.4)	0.2 (0.0-0.5)	0.3 (0.2-0.5)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2025										
n	408	357	185	249	657	453	167	90	296	2862
Formele opvang	77.3 (73.2-81.4)	79.7 (75.5-83.9)	74.1 (67.8-80.5)	70.5 (64.8-76.1)	71.3 (67.8-74.8)	77.7 (73.9-81.5)	73.7 (67.0-80.4)	81.9 (73.9-89.9)	76.7 (71.9-81.6)	75.5 (73.9-77.0)
Gezinsopvang IKT	10.4 (7.4-13.3)	5.0 (2.7-7.3)	9.6 (5.4-13.9)	24.5 (19.1-29.9)	14.9 (12.2-17.6)	16.5 (13.1-19.9)	13.1 (8.0-18.3)	8.3 (2.6-14.1)	14.6 (10.6-18.7)	13.3 (12.0-14.5)
Gezinsopvang vrije prijs	1.1 (0.1-2.1)	1.8 (0.4-3.2)	0.0	1.1 (-0.2-2.5)	1.0 (0.2-1.7)	2.6 (1.1-4.0)	3.6 (0.7-6.4)	0.0 (0.0-0.0)	1.0 (-0.2-2.1)	1.4 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	58.0 (53.2-62.8)	65.8 (60.9-70.8)	45.4 (38.2-52.6)	37.9 (31.9-44.0)	46.8 (43.0-50.7)	43.2 (38.6-47.8)	46.9 (39.3-54.5)	59.7 (49.5-69.9)	48.9 (43.2-54.6)	50.3 (48.5-52.2)
Groepsopvang vrije prijs	7.8 (5.2-10.4)	7.0 (4.4-9.7)	19.1 (13.4-24.7)	6.9 (3.7-10.0)	8.6 (6.4-10.7)	15.4 (12.1-18.8)	10.1 (5.5-14.7)	13.8 (6.7-21.0)	12.2 (8.5-16.0)	10.4 (9.3-11.6)
Informele opvang	22.7 (18.6-26.8)	20.3 (16.1-24.5)	25.9 (19.5-32.2)	29.5 (23.9-35.2)	28.7 (25.2-32.2)	22.3 (18.5-26.1)	26.3 (19.6-33.0)	18.1 (10.1-26.1)	23.3 (18.4-28.1)	24.5 (23.0-26.1)
Grootouders	20.0 (16.1-23.9)	16.8 (12.9-20.7)	24.3 (18.1-30.5)	28.0 (22.4-33.6)	25.6 (22.2-28.9)	20.2 (16.5-23.9)	23.3 (16.9-29.8)	13.7 (6.6-20.8)	18.8 (14.3-23.3)	21.6 (20.1-23.2)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	1.9 (0.6-3.2)	2.7 (1.0-4.4)	1.5 (-0.2-3.3)	1.2 (-0.2-2.5)	1.7 (0.7-2.7)	1.5 (0.4-2.6)	1.8 (-0.2-3.8)	0.0	3.1 (1.1-5.1)	1.9 (1.4-2.4)
Opvang aan huis	0.8 (-0.1-1.6)	0.6 (-0.2-1.3)	0.0	0.4 (-0.4-1.1)	1.3 (0.4-2.1)	0.6 (-0.1-1.4)	0.0	4.4 (0.1-8.7)	1.4 (0.0-2.7)	0.9 (0.5-1.2)
Bij andere personen of diensten	0.0	0.2 (-0.3-0.7)	0.0	0.0	0.1 (-0.1-0.4)	0.0	1.2 (-0.5-2.8)	0.0	0.0	0.1 (0.0-0.3)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Tabel 62 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang).

	Centrumsteden	Groot-steden	Grootstedelijke rand	Kleinstedelijk provinciaal	Overgangs-gebied	Platteland	Regionaal stedelijk	Stedelijk gebied rond Brussel	Structuur-ondersteunende steden	Totaal
2018										
n	643	555	237	498	1 142	770	297	193	545	4 880
Formeel - IKT	65.5 (61.8-69.2)	64.4 (60.3-68.6)	55.1 (48.7-61.6)	65.8 (61.5-70.0)	54.0 (51.0-57.0)	56.3 (52.6-59.9)	55.7 (49.9-61.5)	49.7 (42.3-57.2)	61.1 (56.8-65.5)	59.2 (57.8-60.6)
Formeel - vrije prijs	15.8 (13.0-18.6)	16.4 (13.3-19.6)	25.9 (20.1-31.7)	13.6 (10.6-16.6)	21.7 (19.3-24.2)	20.9 (17.9-23.9)	23.9 (18.9-29.0)	29.1 (22.2-36.0)	18.5 (15.0-22.0)	19.6 (18.4-20.7)
Informeel	18.7 (15.6-21.7)	19.1 (15.8-22.5)	18.9 (14.0-23.9)	20.6 (17.1-24.2)	24.3 (21.7-26.9)	22.9 (19.8-26.0)	20.4 (15.7-25.0)	21.1 (15.0-27.3)	20.3 (16.8-23.9)	21.2 (20.1-22.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2025										
n	408	357	185	249	657	453	167	90	296	2862
Formeel - IKT	68.4 (63.8-72.9)	70.9 (66.1-75.6)	55.1 (47.9-62.3)	62.4 (56.4-68.5)	61.8 (58.0-65.5)	59.7 (55.2-64.2)	60.0 (52.6-67.5)	68.0 (58.3-77.7)	63.6 (58.1-69.1)	63.6 (61.8-65.4)
Formeel - vrije prijs	8.9 (6.2-11.7)	8.9 (5.9-11.8)	19.1 (13.4-24.7)	8.0 (4.6-11.4)	9.6 (7.3-11.8)	18.0 (14.5-21.5)	13.6 (8.4-18.9)	13.8 (6.7-21.0)	13.2 (9.3-17.0)	11.9 (10.7-13.1)
Informeel	22.7 (18.6-26.8)	20.3 (16.1-24.5)	25.9 (19.5-32.2)	29.5 (23.9-35.2)	28.7 (25.2-32.2)	22.3 (18.5-26.1)	26.3 (19.6-33.0)	18.1 (10.1-26.1)	23.3 (18.4-28.1)	24.5 (23.0-26.1)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Tabel 63 Meest gebruikte formele opvangvorm naar verstedelijkingsgraad in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele opvang)

	Centrumsteden	Groot-steden	Grootstedelijke rand	Kleinstedelijk provinciaal	Overgangs-gebied	Platteland	Regionaal stedelijk	Stedelijk gebied rond Brussel	Structuur-ondersteunende steden	Totaal
2018										
n	517	444	189	389	857	594	234	152	424	3 800
Gezinsopvang	23.3 (19.5-27.1)	14.5 (11.0-17.9)	33.3 (26.5-40.1)	37.2 (32.3-42.2)	35.7 (32.3-39.0)	41.8 (37.8-45.8)	41.9 (35.4-48.3)	9.6 (5.0-14.2)	36.3 (31.3-41.3)	31.5 (29.9-33.0)
Groepsopvang	76.7 (72.9-80.5)	85.5 (82.1-89.0)	66.7 (59.9-73.5)	62.8 (57.8-67.7)	64.3 (61.0-67.7)	58.2 (54.2-62.2)	58.1 (51.7-64.6)	90.4 (85.8-95.0)	63.7 (58.7-68.7)	68.5 (67.0-70.1)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2025										
n	320	283	141	177	476	352	125	74	227	2 175
Gezinsopvang	14.9 (11.0-18.8)	8.6 (5.3-11.8)	13.0 (7.4-18.6)	36.4 (29.3-43.5)	22.4 (18.7-26.2)	24.5 (20.0-29.0)	22.7 (15.3-30.0)	10.2 (3.2-17.1)	20.4 (15.1-25.7)	19.5 (17.8-21.2)
Groepsopvang	85.1 (81.2-89.0)	91.4 (88.2-94.7)	87.0 (81.4-92.6)	63.6 (56.5-70.7)	77.6 (73.8-81.3)	75.5 (71.0-80.0)	77.3 (70.0-84.7)	89.8 (82.9-96.8)	79.6 (74.3-84.9)	80.5 (78.8-82.2)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Als er wordt ingezoomd op regelmatige gebruikers van formele opvang en de belangrijkste opvangvorm daarbinnen (ongeacht IKT of vrije prijs), zien we dat er in kleinstedelijk provinciaal gebied het meest gebruik wordt gemaakt van gezinsopvang (36.4% ten opzichte van totaal 19.5%). In 2018 was gezinsopvang nog de meest gebruikte opvang in regionaal stedelijk gebied en op het platteland. In stedelijk gebied rond Brussel en de groot- en centrumsteden wordt er het meest beroep gedaan op groepsopvang (respectievelijk 89.8%, 91.4% en 85.1% ten opzichte van totaal 80.5%), net zoals in 2018 (zie Tabel 63). Daar komt in 2025 ook het gebruik van groepsopvang in de grootstedelijke rand nog bij (87.0%).

2 De meest gebruikte opvangvorm door regelmatige gebruikers naar inkomen, opleidingsniveau en gezinssituatie

2.1 Meest gebruikte opvangvorm naargelang het inkomen

In dit onderdeel wordt de volgende hypothese getoetst: lagere gezinsinkomens zullen vooral gebruik maken van opvang waarbij er rekening wordt gehouden met het gezinsinkomen om de prijs te berekenen (IKT) of waarbij er een lagere (of geen) kostprijs aan verbonden is (informele opvang) voor zover men die keuze heeft. Voor hogere inkomens zou het minder uitmaken, zodat men zich evenzeer zal wenden tot de formele opvang die geen rekening houdt met het inkomen bij de berekening van de prijs.

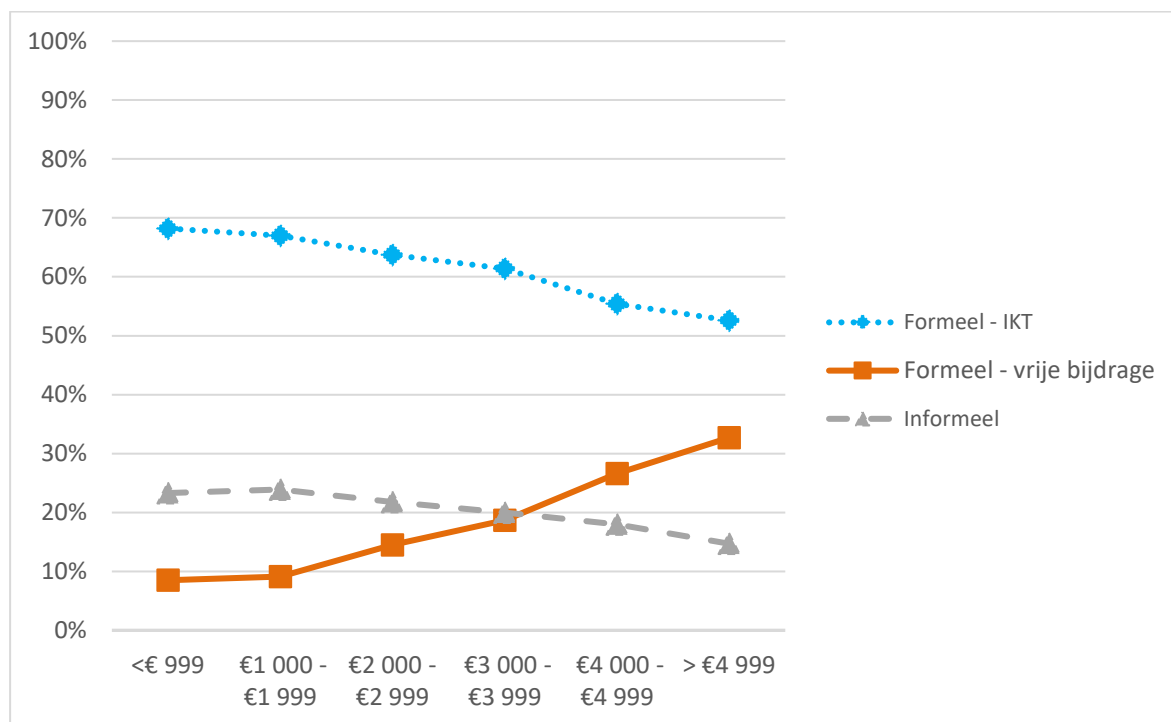
Uit Figuur 11 (en Tabel 64) kan afgeleid worden dat deze hypothese in 2025 nog maar ten dele opgaat⁴⁸. Voor informele opvang zien we dat het belang van informele opvang enigszins afneemt naarmate het netto-gezinsinkomen stijgt. Dit was ook het geval in 2018. Formele opvang met een vrije prijs wordt vaker gebruikt onder de hogere inkomens, maar het verschil is eerder beperkt ten opzichte van 2018. Het aandeel gezinnen dat gebruik maakt van formele opvang met IKT blijft eerder gelijk, terwijl er in 2018 nog een daling zichtbaar was naarmate het netto-gezinsinkomen hoger werd. Dit heeft mogelijk te maken met de groei in het aantal kinderopvangplaatsen dat werkt met inkomensstarief (zie ook hoofdstuk 1).

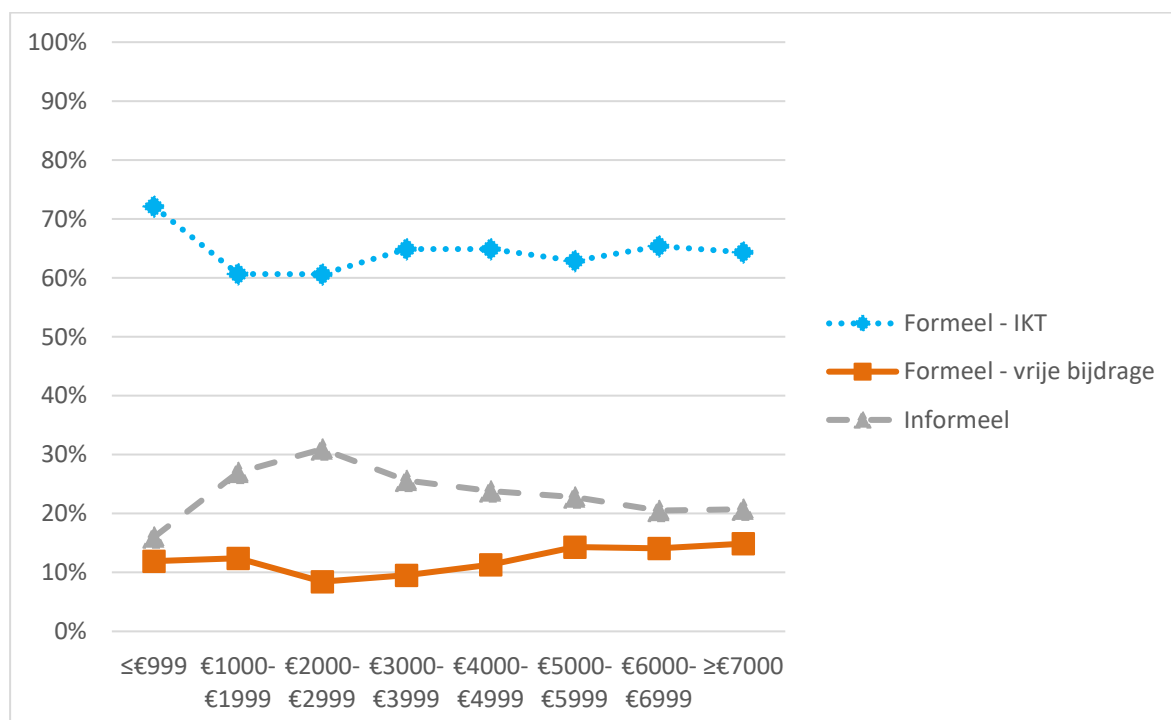
⁴⁸ Omwille van zeer beperkte aantallen observaties in de laagste twee inkomenscategorieën en bijbehorende grote betrouwbaarheidsintervallen, houden we hier geen rekening mee in de bespreking.

Figuur 11 De meest gebruikte opvangvorm naargelang het maandelijks netto-inkomen van het gezin in 2018 en 2025 (in gewogen %, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

2018

2025

Tabel 64 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar maandelijks netto-gezinsinkomen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	<€999	€1 000- €1 999	€2 000- €2 999	€3 000- €3 999	€4 000- €4 999	>€4 999*	€5000- €5999	€6 000- €6 999	>€6 999	Totaal**
2018										
n	52	416	696	1 571	1 035	408				4 880
Formeel - IKT	68.2 (55.6-80.9)	67.0 (62.4-71.7)	63.7 (60.0-67.3)	61.4 (58.9-63.9)	55.4 (52.3-58.6)	52.6 (47.5-57.7)				59.2 (57.8-60.6)
Formeel - vrije prijs	8.5 (1.2-15.8)	9.1 (6.3-11.9)	14.5 (11.8-17.2)	18.7 (16.6-20.7)	26.6 (23.8-29.4)	32.7 (27.9-37.5)				19.6 (18.4-20.7)
Informeel	23.3 (12.1-34.5)	23.9 (19.7-28.1)	21.8 (18.7-25.0)	20.0 (18.0-22.0)	18.0 (15.6-20.4)	14.7 (11.2-18.2)				21.2 (20.1-22.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100				100
2025										
n	10	94	256	319	687	1 222	718	309	195	2 588
Formeel - IKT	72.1 (42.8-101.4)	60.6 (50.7-70.6)	60.6 (54.6-66.6)	64.9 (59.6-70.1)	64.9 (61.3-68.4)	63.7 (61.0-66.4)	62.9 (59.4-66.4)	65.4 (60.1-70.7)	64.4 (57.6-71.1)	63.7 (61.9-65.6)
Formeel - vrije prijs	11.9 (-9.3-33.1)	12.4 (5.7-19.1)	8.4 (5.0-11.9)	9.5 (6.3-12.7)	11.3 (8.9-13.7)	14.4 (12.4-16.3)	14.3 (11.8-16.9)	14.1 (10.2-18.0)	14.9 (9.9-19.9)	12.2 (11.0-13.5)
Informeel	16.0 (-8.0-39.9)	27.0 (17.9-36.0)	30.9 (25.3-36.6)	25.6 (20.8-30.4)	23.8 (20.6-27.0)	21.9 (19.6-24.2)	22.8 (19.7-25.8)	20.5 (16.0-25.0)	20.7 (15.0-26.5)	24.0 (22.4-25.7)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

* Deze kolom bevat voor 2025 de cijfers van de volgende drie kolommen samen, omwille van de vergelijkbaarheid met 2018. In dat jaar zijn de inkomenscategorieën immers niet verder uitgesplitst boven €4 999.

** In 2018 zijn de gegevens met betrekking tot het niet willen geven van een antwoord op vraag naar inkomen (n=563) niet toegevoegd aan de tabel, maar zijn wel gebruikt voor de berekening van de totaalpercentages. Voor de cijfers van 2025 zijn de ontbrekende gegevens ook in het totaal weggelaten.

2.2 Meest gebruikte opvangvorm naargelang het opleidingsniveau

Rekening houdende met de lage absolute aantallen in de steekproef van moeders en vaders met geen diploma, een diploma lager onderwijs en lager secundair onderwijs afgerond (en daarmee gepaard gaande zeer grote betrouwbaarheidsintervallen) zien we net als in 2018 weinig verschillen volgens opleidingsniveau wat betreft formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm (zie Tabel 65 en Tabel 66). Waar in 2018 ouders met een diploma van de hogeschool of universiteit nog vaker formele opvang met een vrije prijs gebruikten als meest gebruikte opvangvorm ten opzichte van de andere opleidingsniveaus, is dat in 2025 alleen het geval voor de moeder. Wat betreft de vaders zien we dat het aandeel dat het meest gebruik maakt van formele opvang met een vrije prijs even hoog is bij degenen met een diploma hoger secundair onderwijs als bij degenen met een diploma van de hogeschool of universiteit. In tegenstelling tot 2018, toen het aandeel informele opvang als meest gebruikte opvang significant lager lag bij vaders en moeders met een diploma van de hogeschool of universiteit ten opzichte van de andere opleidingsniveaus, is er in 2025 geen significant verband meer waar te nemen.

Tabel 65 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar opleidingsniveau van de *moeder* in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	Geen diploma of lager onderwijs	Lager secundair onderwijs	Hoger secundair onderwijs	Hogeschool of universiteit	Ander*	Totaal
2018						
n	55	203	1 165	3 190	32	4 880
Formeel - IKT	59.0 (45.5-72.4)	67.2 (60.4-73.9)	60.1 (57.9-63.7)	58.8 (57.1-60.6)	58.6 (39.2-77.9)	59.2 (57.8-60.6)
Formeel - vrije prijs	15.7 (5.9-25.5)	9.8 (5.2-14.4)	13.8 (11.7-15.8)	22.9 (21.3-24.4)	5.5 (0.0-13.2)	19.6 (18.4-20.7)
Informeel	25.3 (13.3-37.3)	23.0 (17.2-28.8)	25.5 (22.9-28.0)	18.3 (16.9-19.7)	35.9 (16.9-55.0)	21.2 (20.1-22.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	25	56	554	2 077	34	2 746
Formeel	77.6 (60.9-94.3)	66.9 (54.5-79.4)	72.0 (68.2-75.7)	76.4 (74.6-78.2)	71.8 (56.4-87.1)	75.2 (73.6-76.8)
Formeel - IKT	72.9 (55.1-90.7)	59.1 (46.1-72.1)	62.9 (58.8-66.9)	63.7 (61.7-65.8)	58.3 (41.5-75.2)	63.5 (61.7-65.3)
Formeel - vrije prijs	4.7 (-3.8-13.2)	7.9 (0.7-15.0)	9.1 (6.7-11.5)	12.7 (11.3-14.1)	13.4 (1.8-25.0)	11.8 (10.6-13.0)
Informeel	22.4 (5.7-39.1)	33.1 (20.6-45.5)	28.0 (24.3-31.8)	23.6 (21.8-25.4)	28.2 (12.9-43.6)	24.8 (23.2-26.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

* Het kleine aantal (en diverse) observaties binnen deze categorie maakt de schattingen onbetrouwbaar.

Tabel 66 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar opleidingsniveau van de vader in 2018 en 2025 (in gewogen kolom en kolom % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	Geen diploma of lager onderwijs	Lager secundair onderwijs	Hoger secundair onderwijs	Hogeschool of universiteit	Ander*	Totaal
2018						
n	89	256	1 680	2 323	59	4 880
Formeel - IKT	64.0 (53.7-74.4)	60.0 (53.8-66.1)	58.8 (56.3-61.2)	59.0 (57.0-61.1)	65.9 (52.7-79.2)	59.2 (57.8-60.6)
Formeel - vrije prijs	15.8 (8.3-23.2)	11.6 (7.7-15.6)	16.7 (14.9-18.6)	24.3 (22.5-26.1)	15.7 (6.0-25.4)	19.6 (18.4-20.7)
Informeel	20.2 (11.4-29.0)	28.4 (22.8-34.0)	24.5 (22.4-26.6)	16.7 (15.1-18.2)	18.4 (7.3-29.5)	21.2 (20.1-22.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025						
n	61	106	851	1 602	49	2 669
Formeel	83.1 (73.6-92.6)	70.8 (62.1-79.5)	74.3 (71.4-77.2)	76.8 (74.7-78.9)	77.1 (65.2-89.0)	75.9 (74.3-77.6)
Formeel - IKT	74.1 (63.0-85.2)	67.0 (58.1-76.0)	62.1 (58.8-65.4)	64.4 (62.0-66.7)	62.8 (49.1-76.5)	64.0 (62.1-65.8)
Formeel - vrije prijs	9.0 (1.7-16.2)	3.7 (0.1-7.4)	12.2 (10.0-14.4)	12.5 (10.8-14.1)	14.3 (4.4-24.2)	12.0 (10.7-13.2)
Informeel	16.9 (7.4-26.4)	29.2 (20.5-37.9)	25.7 (22.8-28.6)	23.2 (21.1-25.3)	22.9 (11.0-34.8)	24.1 (22.4-25.7)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

* Het kleine aantal (en diverse) observaties binnen deze categorie maakt de schattingen onbetrouwbaar.

2.3 Meest gebruikte opvangvorm naargelang de gezinssituatie

Waar in 2013⁴⁹ en 2018 alleenstaande regelmatige gebruikers van kinderopvang nog vaker dan gehuwden of samenwonenden gebruik maakten van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm, en minder vaak van formele opvang met een vrije prijs, zijn deze verschillen in 2025 verdwenen (zie Tabel 67). Wat betreft informele opvang als meest gebruikte opvangvorm zijn er (net zoals in voorgaande jaren) geen significante verschillen naar gezinssituatie.

⁴⁹ Omwille van een verschillende bevraging en berekening van het opvanggebruik is er echter geen zuivere vergelijking mogelijk met 2013.

Tabel 67 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar gezinssituatie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	2013*		2018 (BI 95%)		2025 (BI 95%)	
	Gehuwd/ Samenwonend	Alleenstaand	Gehuwd/ Samenwonend	Alleenstaand	Gehuwd/ Samenwonend	Alleenstaand
n	2 120	102	4 490	266	2712	150
Formeel					75.7 (74.1-77.3)	71.2 (63.9-78.4)
Formeel - IKT	60.9	73.3	59.3 (57.8-60.8)	67.5 (61.6-73.4)	63.7 (61.9-65.5)	62.3 (54.5-70.1)
Formeel - vrije prijs	21.0	10.2	20.2 (19.0-21.4)	10.9 (7.1-14.7)	12.0 (10.8-13.3)	8.9 (4.3-13.4)
Informeel	18.1	16.5	20.5 (19.2-21.7)	21.6 (16.4-26.9)	24.3 (22.7-25.9)	28.8 (21.6-36.1)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

* De percentages in 2013 verschillen met deze uit het rapport van 2013 aangezien er nog een andere categorie was opgenomen in 2013, namelijk 'buitenschoolse opvang' die voor de vergelijkbaarheid hier verwijderd is uit het totaal.

3 De meest gebruikte opvangvorm door regelmatige gebruikers naar kansarmoede en origine van de moeder

In deze sectie worden de meest gebruikte opvangvormen besproken voor kansarme gezinnen en gezinnen waarbij de moeder van niet-Belgische origine is. Opnieuw betreft het hier alleen regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang.

3.1 Meest gebruikte opvangvorm naargelang kansarmoede

Net zoals in 2018 maakt een kansarm gezin meer gebruik van groepsopvang waar de opvangprijs volgens het inkomen bepaald wordt (IKT) (63.7% versus 49.7%) dan een niet-kansarm gezin (zie Tabel 68). Kansarme gezinnen maken ook nog steeds in mindere mate gebruik van gezinsopvang dan niet-kansarme gezinnen (8.0% versus 15.0%). Ten opzichte van 2018 zijn er een aantal verschillen waar te nemen. Zo ligt nu het aandeel niet-kansarme gezinnen waarvoor gezinsopvang met IKT de meest gebruikte opvangvorm is significant hoger dan bij kansarme gezinnen (13.5% versus 7.1%), terwijl er in 2018 geen significant verschil vast te stellen was. Andersom was in 2018 het aandeel niet-kansarme gezinnen dat het meest gebruik maakte van groepsopvang met vrije prijs significant hoger dan bij kansarme gezinnen, en is er in 2025 geen verschil tussen beide groepen meer waar te nemen. Wat betreft informele opvang maken niet-kansarme gezinnen in 2025 veel vaker gebruik van de grootouders als meest gebruikte opvangvorm dan kansarme gezinnen (22.2% versus 8.5%), waar in 2018 geen verschil was op te merken naar kansarmoedestatus. Dit heeft met name te maken met een scherpe daling in het aandeel kansarme gezinnen waarbij de grootouders de belangrijkste opvangvorm zijn.

Tabel 68 Meest gebruikte opvangvormen naar kansarmoedestatus van het gezin in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2018		2025	
	Kansarm gezin	Niet-kansarm gezin	Kansarm gezin	Niet-kansarm gezin
n	263	4 587	102	2760
Formele opvang				
Gezinsopvang IKT	19.5 (14.6-24.4)	21.5 (20.3-22.7)	7.1 (2.1-12.2)	13.5 (12.3-14.8)
Gezinsopvang vrije prijs	0.3 (0.0-0.9)	3.8 (3.2-4.4)	0.9 (-0.9-2.7)	1.5 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	50.5 (44.2-56.8)	36.9 (35.5-38.4)	63.7 (54.4-73.1)	49.7 (47.9-51.6)
Groepsopvang vrije prijs	4.3 (1.8-6.9)	16.9 (15.8-18.0)	9.3 (3.6-14.9)	10.5 (9.3-11.6)
Informele opvang				
Grootouders	19.2 (14.5-24.0)	18.2 (17.1-19.4)	8.5 (3.1-13.9)	22.2 (20.7-23.8)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	3.9 (1.4-6.3)	1.6 (1.2-2.0)	8.3 (2.9-13.7)	1.6 (1.1-2.0)
Opvang aan huis	0.7 (0.0-1.7)	0.8 (0.5-1.1)	2.2 (-0.7-5.0)	0.8 (0.5-1.2)
Bij andere personen of diensten	1.6 (0.0-3.2)	0.2 (0.1-0.4)	0.0	0.1 (0.0-0.3)
Totaal	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief. *Gezinnen waarbij informatie over kansarmoede ontbreekt (n=30) staan niet in deze tabel, maar zijn wel gebruikt voor de berekening van de totaalpercentages.

Aansluitend bij bovenstaande resultaten, komt in Tabel 69 naar voren dat kansarme gezinnen meer gebruik maken van formele opvang met IKT en ongeveer evenveel gebruik maken van formele opvang met vrije prijs als meest gebruikte opvang dan niet-kansarme gezinnen. Wat betreft informele opvang als meest gebruikte opvang ligt het gebruik onder niet-kansarme gezinnen hoger, wat in 2018 nog andersom was.

Tabel 69 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar kansarmoedestatus in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	2013		2018		2025	
	Kansarm	Niet-kansarm	Kansarm	Niet-kansarm	Kansarm	Niet-kansarm
n	56	2 142	263	4 587	295	3 819
Formeel					81.1 (73.4-88.7)	75.2 (73.6-76.8)
Formeel - IKT	86.2	60.9	70.0 (64.4-75.7)	58.4 (56.9-59.9)	70.9 (62.0-79.7)	63.3 (61.5-65.1)
Formeel - vrije prijs	5.0	20.8	4.6 (2.0-7.3)	20.7 (19.5-21.9)	10.2 (4.3-16.1)	11.9 (10.7-13.2)
Informeel	8.7	18.3	25.4 (20.0-30.7)	20.9 (19.7-22.1)	18.9 (11.3-26.6)	24.8 (23.2-26.4)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

3.2 Meest gebruikte opvangvorm naargelang origine van de moeder

Van de groep regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang is de gezinsopvang minder vaak de meest gebruikte formele opvangvorm bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine (10.9% versus 16.0%) en de groepsopvang vaker (68.2% versus 59.8%) dan kinderen met een moeder van Belgische origine (zie Tabel 70). Dit was eveneens in 2018 het geval. Binnen de groepsopvang zien we (opnieuw) dat gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine in hogere mate gebruik maken van groepsopvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm dan gezinnen met een moeder van Belgische origine (59.5% versus 48.5%), terwijl dit voor groepsopvang met een vrije prijs lager is (8.7% versus 11.3%). Wat betreft gezinsopvang is er geen verschil tussen opvangplaatsen die een inkomenstarief of een vrije prijs hanteren: in beide gevallen is het minder vaak de meest gebruikte opvangvorm bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine.

Tabel 70 Meest gebruikte opvangvormen naar origine moeder in 2018 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2018		2025	
	Niet-Belgische moeder	Belgische moeder	Niet-Belgische moeder	Belgische moeder
n	631	4 202	499	2 363
Formele opvang				
Gezinsopvang IKT	17.6 (14.5-20.6)	22.3 (21.0 -23.5)	10.7 (8.1-14.1)	14.3 (12.9-15.7)
Gezinsopvang vrije prijs	1.9 (0.8-3.0)	3.8 (3.2-4.3)	0.2 (0.02-1.3))	1.7 (1.2-2.2)
Groepsopvang IKT	52.7 (48.7-56.6)	34.6 (33.1-36.1)	59.5 (54.9-64.0)	48.5 (46.5-50.5)
Groepsopvang vrije prijs	10.9 (8.5-13.3)	17.0 (15.8-18.1)	8.7 (6.4-11.7)	11.3 (10.1-12.6)
Informele opvang				
Grootouders	11.0 (8.5-13.5)	20.2 (18.9-21.4)	16.0 (12.8-19.7)	21.9 (20.3-23.6)
Andere familieleden, buren, etc.	3.5 (2.1-5.0)	1.3 (1.0-1.7)	3.6 (2.2-5.7)	1.4 (0.9-1.8)
Opvang aan huis	1.8 (0.8-2.8)	0.7 (0.4-0.9)	1.3 (0.6-2.9)	0.7 (0.4-1.0)
Bij andere personen of diensten	0.7 (0.0-1.4)	0.3 (0.1-0.4)	0.0	0.2 (0.0-0.3)
Totaal	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Wat betreft de informele opvang als meest gebruikte opvangvorm zien we dat net zoals in 2018 de grootouders minder vaak wordt aangeduid als meest gebruikte opvangvorm door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, in vergelijking met gezinnen waar de moeder wel van Belgische origine is (16.0% vs. 21.9%). Wel zien we dat in 2025 voor meer gezinnen de grootouders de meest gebruikte opvangvorm zijn in vergelijking met 2018, zowel voor gezinnen met een moeder van Belgische origine als gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine. De toename is sterker bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine. Ten slotte wordt er door gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine, net zoals in 2018, in meerdere mate beroep gedaan op andere familieleden, buren etc. (3.6% versus 1.4%).

Tabel 71 laat aansluitend zien dat kinderen met een moeder van niet-Belgische origine net zoals in 2018 in mindere mate worden opgevangen in de formele opvang met een vrije prijs dan kinderen met een moeder van Belgische origine (8.9% versus 13.0%), maar dat er ten opzichte van 2018 geen verschil meer is in het aandeel van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvang (70.3% versus 62.8%).

Tabel 71 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang naar origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang, meest gebruikte opvang)

	2018		2025	
	Niet-Belgische origine moeder	Belgische origine moeder	Niet-Belgische origine moeder	Belgische origine moeder
n	631	4 880	499	2 363
Formeel			79.1 (75.1-82.7)	75.8 (74.1-77.6)
Formeel - IKT	70.2 (66.6-73.8)	56.9 (55.4-58.4)	70.3 (65.8-74.4)	62.8 (60.8-64.7)
Formeel - vrije prijs	12.8 (10.2-15.4)	20.7 (19.5-22.0)	8.9 (6.6-11.9)	13.0 (11.7-14.4)
Informeel	17.0 (14.0-19.9)	22.4 (21.1-23.6)	20.8 (17.3-24.9)	24.2 (22.4-25.9)
Totaal	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

4 Synthese – Kenmerken van regelmatige gebruikers per meest gebruikte opvangvorm

4.1 Kenmerken van de regelmatige gebruikers van formele opvang met een inkomensgerelateerde prijs (IKT)⁵⁰ als meest gebruikte opvangvorm

Samengevat (d.i. gebaseerd op de verschillende tabellen in dit hoofdstuk en waarbij de percentages worden afgezet tegenover enerzijds het gebruik van formele opvang met een vrije prijs en anderzijds het gebruik van informele opvang als de meest gebruikte opvangvorm) kan het profiel van regelmatige gebruikers van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm als volgt worden uitgetekend:

- Globaal genomen maakt **63.6%** van de gezinnen gebruik van formele opvang (zowel gezins- als groepsopvang) met IKT (afgezet tegenover gebruik van formele opvang met een vrije prijs en informele opvang; zie Tabel 57) als meest gebruikte opvangvorm. Dit aandeel is het hoogst in de groot- en centrumsteden (respectievelijk 70.9% en 68.4%, zie Tabel 62). Over de provincies heen is het percentage gebruikers van formele opvang met IKT redelijk gelijk verdeeld (zie Tabel 59).
- Betreffende maandelijks netto-gezinsinkomen zien we dat het aandeel regelmatige gebruikers van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm eerder gelijk verdeeld is over de verschillende inkomenscategorieën, zie Tabel 64.
- Betreffende opleidingsniveau van de moeder en vader, zien we dat het aandeel regelmatige gebruikers van formele opvang met IKT niet significant verschilt naargelang het opleidingsniveau (zie Tabel 65 en Tabel 66).
- Formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm komt even vaak voor bij alleenstaanden als bij gehuwden of samenwonenden (62.3% versus 63.7%) en bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine als bij gezinnen met een moeder van Belgische origine (66.0% versus 62.8%), maar vaker bij kansarme gezinnen dan bij niet-kansarme gezinnen (70.9% versus 63.3%).

⁵⁰ Dit wil zeggen ofwel groepsopvang ofwel gezinsopvang die gebruik maakt van een IKT-systeem.

4.2 Kenmerken van de regelmatige gebruikers van formele opvang met een prijs die vrij bepaald wordt door de opvang (vrije prijs)⁵¹ als meest gebruikte opvangvorm

Samengevat (d.i. gebaseerd op de verschillende tabellen in dit hoofdstuk en waarbij de percentages worden afgezet tegenover enerzijds het gebruik van formele opvang met IKT en anderzijds het gebruik van informele opvang als de meest gebruikte opvangvorm) kan het profiel van regelmatige gebruikers van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm als volgt worden uitgetekend:

- Globaal genomen maakt **11.9%** van de gezinnen gebruik van formele opvang (zowel gezins- als groepsopvang) met een vrije prijs (afgezet tegenover gebruik formele opvang met IKT en informele opvang; zie Tabel 57) als meest gebruikte opvangvorm. Dit aandeel is het laagst in Limburg (7.5%), terwijl het aandeel in de andere provincies op redelijk hetzelfde niveau ligt (zie Tabel 59). Het aantal gezinnen dat gebruik maakt van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm is ook het hoogst in de grootstedelijke rand (19.1%) en het platteland (18.0%), zie Tabel 62.
- Betreffende maandelijks netto-gezinsinkomen zien we dat het aandeel regelmatige gebruikers van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm het hoogst is bij gezinnen met de hoogste inkomens (> €4 000 per maand), namelijk 14.4%, zie Tabel 64.
- De hoogste opleidingsniveaus (d.i. hogeschool of universiteit) bij de moeders hebben het grootste aandeel regelmatige gebruikers van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm (12.7%). Voor de vaders geldt deze bevinding niet (zie Tabel 65 en Tabel 66).
- Formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm komt even vaak voor bij gehuwden of samenwonenden als bij alleenstaanden (12.0% versus 8.9%; zie Tabel 67) en eveneens even vaak bij niet-kansarme gezinnen als bij kansarme gezinnen (11.9% versus 10.2%; zie Tabel 69), maar vaker bij gezinnen met een moeder van Belgische origine dan bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine (13.0% versus 8.5%; zie Tabel 71).

4.3 Kenmerken van de regelmatige gebruikers van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm⁵²

Samengevat (d.i. gebaseerd op de verschillende tabellen in dit hoofdstuk en waarbij de percentages worden afgezet tegenover enerzijds het gebruik van formele opvang met een vrije prijs en anderzijds het gebruik van formele opvang met IKT als de meest gebruikte opvangvorm) kan het profiel van regelmatige gebruikers van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm als volgt worden uitgetekend:

- Globaal genomen doet **24.5%** van de gezinnen beroep op informele opvang als meest gebruikte opvangvorm. Dit aandeel is het hoogst in Limburg (29.4%), zie Tabel 59. Betreffende verstedelijkingsgraad zijn de verschillen niet significant, zie Tabel 62.

⁵¹ Dit wil zeggen ofwel groepsopvang ofwel gezinsopvang waar de prijs die ouders moeten betalen bepaald wordt door de opvang en niet gerelateerd is aan het inkomen.

⁵² Dit wil zeggen informele opvang (bv. grootouders, andere familieleden, burens, kennissen etc., opvang aan huis en andere personen of diensten) die wordt opgegeven als de belangrijkste (meest gebruikte) opvangvorm.

- Betreffende maandelijks netto-gezinsinkomen zien we dat het aandeel regelmatige gebruikers van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm het hoogst is bij gezinnen met lagere inkomens (namelijk 30.9% voor €2 000 - €2 999 per maand), zie Tabel 64.
- Opleidingsniveau hangt niet (meer) samen met verschillen in regelmatig gebruik van informele opvang, zie Tabel 65 en Tabel 66.
- Wat betreft gezinssituatie en origine van de moeder worden er geen significante verschillen gevonden als het gaat om informele opvang als meest gebruikte opvangvorm. Wel wordt door niet-kansarme gezinnen relatief vaker gebruik gemaakt van informele opvang dan door kansarme gezinnen, wat in 2018 nog andersom was (zie Tabel 67, Tabel 69 en Tabel 71).

5 Tweede en derde belangrijkste opvangvorm bij regelmatige gebruikers

Zoals eerder aangehaald, maakt 37.6% van de gezinnen gebruik van een tweede opvangvorm en 10.2% van een derde opvangvorm (zie Tabel 55). Als tweede opvangvorm komen de grootouders prominent in beeld, namelijk in 79.5% (95% BI: 77.3-81.5) van de gevallen. Naast de grootouders worden vooral andere familieleden, buren, kennissen etc. (10.5%, 95% BI: 9.0-12.1) ingeschakeld als tweede opvangvorm. Als derde opvangvorm verdwijnen de grootouders meer naar de achtergrond (15.1%, 95% BI: 11.2-19.0) en worden er meer andere familieleden, vrienden etc. ingeschakeld (66.4%, 95% BI: 61.2-71.5). In die zin is de complementaire opvang (de tweede of derde meest gebruikte opvangvorm) voornamelijk een informele aangelegenheid.

Alles samengenomen (d.w.z. hetzij als (eerste) belangrijkste, hetzij eerder aanvullend als tweede of derde opvangvorm) vervullen de grootouders voor 57.3% (95% BI: 55.4%-59.2%) van de regelmatige gebruikers een opvangfunctie. Dit percentage is gelijkaardig aan dat van 2018, toen dit percentage 56.6% bedroeg (95% BI: 55.1-58.1).

6 Beperkte gebruikers van opvang

Voor de gezinnen die slechts beperkt gebruik maken van formele en/of informele opvang⁵³ (4.7% van de gezinnen met niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar) worden de grootouders het meest gekozen als opvangvorm (zie Tabel 72), wat ook naar voren kwam in voorgaande edities⁵⁴. 52.5% van de beperkte gebruikers doet een beroep op de grootouders. Op de tweede plaats komen andere familieleden, buren, kennissen etc. (16.8%) en op de derde plaats groepsopvang met IKT (10.2%).

---

⁵³ Dat wil zeggen 'wekelijks' (maar op geen enkele dag 5 uur of meer én maximaal 2 keer per week, weekenddagen inbegrepen), of 'af en toe' (maandelijks).

⁵⁴ Hoewel de gegevens van 2018 en 2025 niet zuiver te vergelijken zijn met de gegevens uit 2009 en 2013 door een verschillende bevraging en berekening van het opvanggebruik.

Tabel 72 Meest gebruikte opvangvormen bij beperkte gebruikers van formele en/of informele opvang in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)

	2009 (n=230)	2013 (n=173)	2018 (n=293)	2025 (n=115)
Formele opvang				
Gezinsopvang IKT	25.9	21.4	7.8 (4.7-10.9)	2.3 (-0.5-5.1)
Gezinsopvang vrije prijs		3.5	2.5 (0.6-4.4)	0.0
Groepsopvang IKT	26.7	22.0	14.7 (10.5-19.0)	10.2 (4.6-15.9)
Groepsopvang vrije prijs		8.9	3.4 (1.2-5.6)	3.4 (0.1-6.8)
Informele opvang				
Grootouders	41.3	38.8	49.1 (43.0-55.2)	52.5 (43.2-61.7)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	2.1	3.1	12.4 (8.4-16.5)	16.8 (9.9-23.7)
Opvang aan huis	0.0	0.3	5.1 (2.5-7.8)	6.8 (2.1-11.5)
Bij andere personen of diensten	3.3	2.2	4.9 (2.1-7.6)	7.9 (2.9-13.0)
Totaal	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

Ter vergelijking: het aandeel regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang dat beroep doet op grootouders als belangrijkste opvangvorm bedraagt 21.6%. Dit verschil met de beperkte gebruikers is groot en was ook in voorgaande jaren aanwezig. Voor een beperkt gebruik van formele en/of informele opvang lijkt men m.a.w. in veel grotere mate beroep te doen op de grootouders. Het aandeel van de informele opvang bij de beperkte gebruikers lijkt ten opzichte van 2013 en 2018 (opnieuw) te zijn gestegen, hoewel we voorzichtig moeten zijn met het vergelijken over de jaren heen (omwille van bijvoorbeeld een andere definitie en bevraging van regelmatig en beperkt gebruik).

In vergelijking met de regelmatige gebruikers neemt de informele opvang een grotere plaats in als meest gebruikte opvang bij de beperkte gebruikers, namelijk 84.0% ten opzichte van 24.5% (zie Tabel 73). Dit wil ook zeggen dat door de beperkte gebruikers minder gebruik wordt gemaakt van formele opvang als meest gebruikte opvangvorm dan door de regelmatige gebruikers. Indien er wel gebruik wordt gemaakt van formele opvang als meest gebruikte opvangvorm door de beperkte gebruikers dan zien we, zoals bij de regelmatige gebruikers, dat er een veel hoger gebruik is van formele opvang met IKT dan van formele opvang met een vrije prijs (12.6% versus 3.4%). Ten opzichte van 2018 valt op dat het aandeel van informele opvang als meest gebruikte opvangvorm sterk is gestegen bij beperkte gebruikers, veel sterker dan bij regelmatige gebruikers.

Tabel 73 Gebruik van formele opvang met IKT of vrije prijs en informele opvang door beperkte versus regelmatige gebruikers van (formele en/of informele) opvang in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, meest gebruikte opvang)

	2013		2018		2025	
	Regelmatig	Beperkt	Regelmatig	Beperkt	Regelmatig	Beperkt
	2 248	173	4 880	293	2 862	115
Formeel					75.5 (73.9-77.0)	16.0 (9.2-22.8)
Formeel - IKT	61.6	44.3	59.2 (57.8-60.6)	22.6 (17.6-27.6)	63.6 (61.8-65.4)	12.6 (6.4-18.7)
Formeel - vrije prijs	20.4	12.6	19.6 (18.4-20.7)	5.9 (3.1-8.8)	11.9 (10.7-13.1)	3.4 (0.1-6.8)
Informeel	18.1	43.0	21.2 (20.1-22.4)	71.5 (66.1-76.9)	24.5 (23.0-26.1)	84.0 (77.2-90.8)
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. IKT staat voor inkomenstarief.

7 Samenvatting

Dit hoofdstuk ging over de meest gebruikte opvangvorm door *regelmatige* gebruikers van formele en/of informele opvang. Daarnaast kwamen ook de tweede of derde meest gebruikte opvangvorm aan bod. Op het einde van het hoofdstuk werd eveneens kort ingegaan op de meest gebruikte opvangvormen door *beperkte* gebruikers.

In 2025 geeft meer dan de helft van de gezinnen (60.7%; in 2018: 53.9%; in 2013: 49.1%) die regelmatig gebruik maken van formele en/of informele opvang aan dat ze het meest beroep doen op groepsopvang (de kinderdagverblijven). Ongeveer 83% van deze groep gaf aan dat hun groepsopvang met een inkomensgerelateerde prijs (IKT) werkt, tegenover 70% in 2018. Vervolgens vormen de grootouders de meest gebruikte opvangvorm, namelijk voor 21.6% van de gezinnen die regelmatig gebruik maken van formele en/of informele opvang. De gezinsopvang komt op de derde plaats met 14.7% (in 2018 nog 24.9%), waarvan de grote meerderheid gebruik maakt van gezinsopvang met IKT. In totaal is voor drie kwart van de gezinnen een vorm van formele opvang de meest gebruikte opvangvorm, en voor een kwart is dit een vorm van informele opvang (tegenover respectievelijk 78.8% en 21.2% in 2018).

Ten opzichte van eerdere jaren zien we opnieuw een daling van het gebruik van de gezinsopvang (zowel met IKT als met vrije prijs) en een stijging van de groepsopvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm. Ook het gebruik van groepsopvang met een vrije prijs is in vergelijking met 2018 gedaald. Deze bevindingen sluiten aan bij de globale aangroei van het aantal plaatsen binnen de groepsopvang met IKT en de daling van het aantal plaatsen binnen de gezinsopvang (zowel met IKT als vrije prijs) en groepsopvang met vrije prijs, zie Hoofdstuk 1. Als we de cijfers voor gezinsopvang en groepsopvang samennemen, zien we dat het gebruik van formele opvang met IKT als meest gebruikte opvangvorm net als in 2013 en 2018 veel hoger is dan het gebruik van formele opvang met een vrije prijs (63.6% versus 11.9%). De cijfers m.b.t. het kinderopvanglandschap in 2025 laten ook zien dat het formele IKT-aanbod veel hoger is dan het formele aanbod met een vrije prijs (85.6% versus 14.4%). De resultaten komende

uit deze survey laten zien dat voor 84% van de kinderen die naar de formele opvang gaan, de opvang een inkomensgerelateerd tarief hanteert. Dit percentage is met bijna 10 procentpunten gestegen ten opzichte van 2018.

Aangaande informele opvang als meest gebruikte opvangvorm, is het opvanggebruik door de grootouders ten opzichte van voorgaande jaren significant gestegen (21.6% in 2025, 18.3% in 2018 en 16.9% in 2013). Waar er in 2018 nog een lichte stijging was in opvang door andere familieleden, burens, kennissen etc. en opvang aan huis als meest gebruikte opvangvorm, is het aandeel van deze twee vormen nu niet significant verschillend. De stijging in het totale gebruik van informele opvang als meest gebruikte opvang ten opzichte van 2018 (24.5% versus 21.2%) is dus volledig toe te schrijven aan het grotere belang van de grootouders.

Ook de geografische verschillen werden in kaart gebracht. Zo wordt er – net zoals in 2018 - in Limburg en in Antwerpen het meeste beroep gedaan op informele opvang als belangrijkste opvangvorm in vergelijking met de andere provincies, en voornamelijk op de grootouders. Het valt op dat het aandeel van formele opvang in alle provincies (enigszins) gedaald is ten opzichte van 2018, behalve in Antwerpen. Waar de meeste provincies in 2025 weinig van elkaar meer verschillen ten opzichte van het aandeel formele opvang met IKT, formele opvang met een vrije prijs en informele opvang als meest gebruikte opvang, zien we dat enkel in Limburg het aandeel formele opvang met een vrije prijs duidelijk lager ligt en het gebruik van informele opvang hoger.

Betreffende verstedelijkingsgraad vinden we dat het gebruik van formele opvang met IKT als belangrijkste opvangvorm (voornamelijk groepsopvang) het hoogst is in de groot- en centrumsteden en het stedelijk gebied rond Brussel, terwijl het gebruik van formele opvang met vrije prijs als belangrijkste opvangvorm (voornamelijk groepsopvang) het hoogst is in de grootstedelijke rand en op het platteland. Het gebruik van informele opvang als belangrijkste opvangvorm is, net zoals in 2018, het hoogst in het overgangsgebied. Informele opvang vormt het minst vaak de meest gebruikte opvangvorm in het stedelijk gebied rond Brussel, de grootsteden en de structuurondersteunende steden.

Het gebruik van formele opvang (ongeacht groeps- of gezinsopvang) met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm stijgt licht naarmate het maandelijks netto-gezinsinkomen stijgt, terwijl het gebruik van informele opvang daalt. Het gebruik van formele (ongeacht groeps- of gezinsopvang met IKT) blijft eerder gelijk over de inkomenscategorieën heen. Ook als we kijken naar de hoogste inkomenscategorieën, vanaf €5 000, ligt het gebruik van formele opvang met IKT evenwel veel hoger dan formele opvang met een vrije prijs (63.7% versus 14.4%; een sterke stijging in vergelijking met 2018, toen deze percentages nog respectievelijk 52.6% en 32.7% bedroegen). Het aantal opvanglocaties met een IKT-systeem ligt dan ook hoger dan het aantal opvanglocaties met een vrije prijs. Met andere woorden is het IKT-aanbod groter.

Wanneer er wordt gekeken naar het opleidingsniveau van de ouders, zien we dat er tussen de verschillende opleidingsniveaus weinig verschil meer zit in het meest gebruikte opvangtype. Dit geldt zowel voor de vader als de moeder. Enkel voor formele opvang met een vrije prijs is gebleken dat deze opvangvorm vaker de belangrijkste opvang vormt voor moeders met een diploma van de hogeschool of universiteit ten opzichte van de andere opleidingsniveaus.

Verder zien we dat alleenstaanden niet meer vaker gebruik maken van formele opvang (ongeacht groeps- of gezinsopvang) met IKT als belangrijkste opvangvorm dan gehuwden of samenwonenden, terwijl dit wel het geval was in 2013 en 2018.

Kansarme gezinnen maken net als in 2018 duidelijk meer gebruik van groepsopvang met IKT als belangrijkste opvangvorm dan niet-kansarme gezinnen. Waar in 2018 nog geen verschil was in het gebruik van de grootouders als belangrijkste opvangvorm, is dit verschil nu wel duidelijk aanwezig (8.5% bij kansarme gezinnen tegenover 22.2% bij niet-kansarme gezinnen).

Gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine maken meer gebruik van formele opvang met IKT en minder gebruik van formele opvang met een vrije prijs als belangrijkste opvangvorm dan gezinnen met een moeder van Belgische origine. Wat betreft informele opvang zien we dat gezinnen met een moeder van Belgische origine nog altijd vaker een beroep doen op de grootouders als meest gebruikte opvangvorm dan gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine (21.9% vs. 16.0%), maar dat het verschil wel is verkleind ten opzichte van 2018 (20.2% vs. 11.0%). Dat komt voornamelijk door een toename in het percentage gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine waar de grootouders de meest gebruikte opvangvorm zijn.

Iets meer dan de helft van de gezinnen die regelmatig gebruik maken van formele en/of informele opvang, maakt gebruik van slechts één opvangvorm voor hun kindje (52.3%). 37.6% doet beroep op een tweede opvangvorm en 10.2% op een derde. Voor de primaire opvang wordt door ongeveer drie kwart van de regelmatige gebruikers beroep gedaan op formele opvang (zie hierboven). Net als in voorgaande jaren zijn de grootouders de belangrijkste opvangvorm binnen de secundaire opvang (79.5%). Als derde en vierde opvangvorm bij de regelmatige gebruikers worden vooral andere familieleden, vrienden, etc. ingeschakeld (66.4%). Alles samengenomen (d.w.z. hetzij als belangrijkste, hetzij eerder aanvullend als tweede, derde of vierde opvanginstantie) vervullen grootouders voor 57.3% van de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang een opvangfunctie. Over het algemeen kan gesteld worden dat aanvullende opvang vooral binnen de informele opvang plaatsvindt.

De meest gebruikte of belangrijkste opvangvorm werd ook nagegaan voor de kleine groep van *beperkte* gebruikers van formele en/of informele opvang (4.7% van de gezinnen met niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar). In deze groep zijn de grootouders nog altijd de meest gebruikte vorm van opvang (49.1%). Op de tweede plaats komen andere familieleden, burens, kennissen etc. (16.8%) en op de derde plaats groepsopvang met IKT (10.2%). In vergelijking met de regelmatige gebruikers neemt de informele opvang een ruimere plaats in bij de gezinnen die slechts beperkt gebruik maken van opvang (84.0% versus 24.5%). Het aandeel informele opvang is ten opzichte van 2018 sterker gestegen voor beperkte gebruikers (van 71.5% naar 84.0%) dan voor regelmatige gebruikers (van 21.2% naar 24.5%).

Hoofdstuk 8

De keuze van de opvangvorm

In dit hoofdstuk gaan we na waarom gezinnen voor bepaalde opvangvormen kiezen, zowel wat betreft de feitelijke keuze als de principiële voorkeur (indien de voorkeur voor een bepaald type opvang anders is dan de feitelijke opvang). In de bevraging werd er eerst gepolst naar de redenen voor de effectieve opvangkeuze van de meest gebruikte opvangvorm.

1 Redenen voor de keuze

1.1 Redenen voor de feitelijke keuze

Eerst en vooral merken we op dat er ten opzichte van 2018 een aantal items zijn toegevoegd of lichtjes aangepast aan de vraag over de redenen om te kiezen voor een bepaalde opvang, waardoor er geen perfecte vergelijking mogelijk is. Bovendien is er in 2025 een aparte versie van de vraag opgesteld - namelijk ingekort en met (licht) andere formuleringen - voor de deelnemers aan de telefonische en face-to-face interviews, waar de vraag in 2018 nog voor iedereen hetzelfde was. In Tabel 74 zijn voor 2025 de resultaten van de websurvey weergegeven. Deelnemers konden meerdere redenen aanduiden, en het blijkt dat gezinnen zeer verschillende redenen hebben om voor de meest gebruikte opvangvorm te kiezen. De belangrijkste redenen zijn het kunnen spelen of omgaan met andere kinderen (67.1%), de stimulatie van de ontwikkeling van het kindje (56.3%) en het goed bereikbaar zijn van de opvang (49.5%). Diezelfde redenen werden ook als belangrijkste redenen opgegeven in 2018. Daarnaast blijkt ook steeds één op de drie respondenten volgende redenen aan te halen voor de keuze van hun kinderopvang in 2025: de infrastructuur, de inrichting van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken zijn er goed (32.3%), er is het meeste vertrouwen in deze opvang (31.4%), de kinderopvang houdt rekening met de eigenheid (persoonlijkheid) van het kindje (30.8%), en het vernemen van goede zaken door vrienden en kennissen (30.0%). De eerste van deze redenen is nieuw toegevoegd in 2025 en het hoge percentage laat zien dat dit een item is dat zeker behouden moet worden in de toekomst. Ten opzichte van 2018 valt op dat de meeste redenen significant minder vaak zijn aangeduid in 2025, behalve dat het kind nergens anders terecht kon. Deze reden wordt door 29.9% van de gezinnen aangehaald in 2025, terwijl dit in 2018 'slechts' door 19.5% van de gezinnen werd aangehaald. Dit wijst opnieuw op de toegenomen krapte in de opvangsector (zie ook de redenen voor niet-gebruik van formele opvang in hoofdstuk 6) en wordt bevestigd door de 'andere' redenen die de ouders zelf konden opgeven, waarin ze vermelden vaak geen keuze ervaren te hebben.

Veel van de 'andere' redenen die spontaan werden aangehaald, konden worden teruggebracht tot één van de antwoordmogelijkheden, maar toch bleven sommige redenen zich onderscheiden van de rest. Zo wordt er aangehaald door diegenen waarbij de grootouders de meest gebruikte opvangvorm zijn, dat ze hiervoor kiezen om de band tussen kleinkind en grootouder te versterken en omdat de grootouders dit zelf graag hebben. Aansluitend bij de reden 'er het meeste vertrouwen in hebben' werd ook nog spontaan opgegeven/gespecificeerd dat men bij het bezoek van de opvang een goed gevoel of een goede eerste indruk had.

Tabel 74 Redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige en beperkte* gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk, versie websurvey voor 2025)

	2018	2025
n	5 173	1 721
Mijn kind er kan spelen/omgaan met andere kinderen	72.0 (70.7-73.3)	67.1 (64.9-69.3)
De ontwikkeling van de kinderen er goed wordt gestimuleerd	67.3 (66.0-68.7)	56.3 (54.0-58.7)
Ik deze opvang goed kende (bv. door opvang van broertje(s)/zusje(s))	38.0 (36.6-39.4)	26.6 (24.5-28.7)
Ik veel goeds heb gehoord over deze opvang (via vrienden, kennissen, ...)	37.5 (36.2-38.9)	30.0 (27.8-32.1)
Deze opvang het gemakkelijkst bereikbaar voor mij is	59.4 (58.0-60.8)	49.5 (47.1-51.8)
Mijn kind nergens anders terecht kon	19.5 (18.4-20.7)	29.9 (27.7-32.1)
Ik geen andere opvang vond (in 2018: wou)	22.8 (21.7-24.0)	19.3 (17.4-21.1)
De soepelheid i.v.m. de openingsuren	40.9 (39.5-42.3)	25.8 (23.7-27.9)
Men rekening houdt met de eigenheid van het kindje (persoonlijkheid, specifieke zorgen, ...)	46.3 (44.9-47.8)	
Men rekening houdt met de eigenheid (persoonlijkheid) van het kindje		30.8 (28.6-32.9)
Men rekening houdt met de eigenheid (specifieke zorgen) van het kindje		16.1 (14.3-17.8)
Omdat deze opvang bekend staat als inclusieve opvang, als opvang voor kinderen met specifieke zorgbehoeften		2.4 (1.7-3.1)
Ik er het meest vertrouwen in heb	55.1 (53.6-56.5)	31.4 (29.2-33.6)
Mijn kindje er ook terecht kan in vakantieperiodes	45.0 (43.5-46.4)	26.4 (24.4-28.5)
Mijn kindje er ook kan blijven tijdens schooldagen wanneer het naar school zou gaan	21.0 (19.9-22.2)	4.9 (3.9-5.9)
Broertje(s)/zusje(s) er ook zijn of terecht kunnen	26.3 (25.0-27.5)	9.8 (8.4-11.2)
Ik dit de beste opvang vind voor mijn kind	50.6 (49.1-52.0)	28.5 (26.4-30.7)
De kostprijs meevalt in vergelijking met andere opvang	28.5 (27.2-29.8)	12.3 (10.8-13.9)
De infrastructuur, de inrichting van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken er goed zijn		32.3 (30.1-34.5)
Andere	12.0 (11.1-12.9)	13.4 (11.8-15.0)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. De items voor deze vraag verschillen licht tussen 2018 en 2025. Wanneer een item uitsluitend in één van beide jaren is bevraagd, heeft de cel waarvoor geen waarde beschikbaar is een grijze achtergrond gekregen. De volgorde van rapportering is eveneens de volgorde waarin de antwoorditems aan de respondenten zijn voorgelegd.

Tabel 75 toont opnieuw de redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang, maar nu gegroepeerd naar deze meest gebruikte opvangvorm. Hieruit blijkt dat de reden dat het kind er kan spelen/omgaan met andere kinderen minder vaak is aangeduid door gezinnen waarvoor de informele opvang de meest gebruikte opvangvorm is, in vergelijking met gezinnen die het meest gebruik maken van gezinsopvang en groepsopvang. In vergelijking met de gezinsopvang zijn de volgende redenen vaker gekozen door gezinnen waarvoor de groepsopvang de meest gebruikte opvangvorm is: [omdat] 'De ontwikkeling van de kinderen er goed wordt gestimuleerd', 'Ik veel goeds heb gehoord over deze opvang

(via vrienden, kennissen, ...)', 'Deze opvang het gemakkelijkst bereikbaar voor mij is', 'De soepelheid i.v.m. de openingsuren' en 'De infrastructuur, de inrichting van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken er goed zijn'. Opvallend is dat ouders die het meest gebruik maken van groepsopvang evenwel het minst vaak hebben gekozen voor deze opvangvorm omdat ze er het meeste vertrouwen in hebben of omdat ze dit de beste opvang vinden voor hun kind. Als we kijken naar de ouders die aangeven dat hun keuze is ingegeven omdat hun kind nergens anders terecht kon, zien we vrijwel geen verschillen tussen de drie opvangvormen.

Tabel 75 Redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang in 2025 uitgesplitst naar meest gebruikte opvangvorm (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige en beperkte* gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk, versie websurvey)

	Gezinsopvang	Groepsopvang	Informele opvang
n	432	1764	781
Mijn kind er kan spelen/omgaan met andere kinderen	70.9 (63.2–77.7)	76.1 (72.6–79.3)	57.7 (53.8–61.6)
De ontwikkeling van de kinderen er goed wordt gestimuleerd	53.7 (45.7–61.4)	61.9 (58.2–65.5)	51.6 (47.7–55.5)
Ik deze opvang goed kende (bv. door opvang van broertje(s)/zusje(s))	27.8 (21.3–35.3)	26.8 (23.8–30.1)	26.1 (23.0–29.4)
Ik veel goeds heb gehoord over deze opvang (via vrienden, kennissen, ...)	20.8 (14.8–28.3)	32.8 (29.4–36.5)	29.2 (25.8–32.8)
Deze opvang het gemakkelijkst bereikbaar voor mij is	39.8 (32.2–48.0)	53.2 (49.4–57.0)	48.0 (44.1–51.9)
Mijn kind nergens anders terecht kon	33.4 (26.3–41.3)	31.9 (28.4–35.6)	27.2 (23.8–31.0)
Ik geen andere opvang vond	16.8 (11.6–23.7)	20.5 (17.6–23.7)	18.6 (15.8–21.7)
De soepelheid i.v.m. de openingsuren	14.5 (10.1–20.6)	28.5 (25.2–32.0)	25.7 (22.6–29.2)
Men rekening houdt met de eigenheid (persoonlijkheid) van het kindje	38.2 (30.7–46.2)	27.7 (24.5–31.1)	32.0 (28.6–35.7)
Men rekening houdt met de eigenheid (specifieke zorgen) van het kindje	13.6 (9.3–19.3)	13.8 (11.5–16.4)	18.8 (15.9–22.1)
Omdat deze opvang bekend staat als inclusieve opvang, als opvang voor kinderen met specifieke zorgbehoeften	1.5 (0.5–4.7)	2.7 (1.8–4.1)	2.3 (1.3–4.0)
Ik er het meest vertrouwen in heb	34.8 (27.7–42.6)	24.9 (21.9–28.2)	36.8 (33.1–40.5)
Mijn kindje er ook terecht kan in vakantieperiodes	25.5 (19.6–32.5)	26.7 (23.5–30.1)	26.4 (23.2–29.9)
Mijn kindje er ook kan blijven tijdens schooldagen wanneer het naar school zou gaan	5.9 (3.3–10.4)	3.6 (2.4–5.5)	5.9 (4.3–7.9)
Broertje(s)/zusje(s) er ook zijn of terecht kunnen	11.1 (7.3–16.6)	8.1 (6.5–10.2)	11.0 (8.9–13.6)
Ik dit de beste opvang vind voor mijn kind	33.3 (26.4–41.1)	22.1 (19.2–25.3)	33.5 (30.0–37.2)
De kostprijs meevalt in vergelijking met andere opvang	12.5 (8.0–18.9)	10.5 (8.4–13.1)	14.1 (11.5–17.0)
De infrastructuur, de inrichting van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken er goed zijn	23.8 (18.1–30.7)	35.6 (32.1–39.2)	31.0 (27.5–34.7)
Andere	11.4 (7.6–16.9)	11.4 (9.2–14.1)	15.7 (13.0–18.9)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. De volgorde van rapportering is eveneens de volgorde waarin de antwoorditems aan de respondenten zijn voorgelegd.

In 2025 werd deze vraag in verkorte versie gesteld in de telefonische en face-to-face interviews, waarbij de antwoordopties licht verschilden van de websurvey (zie Tabel 76). Volgens deze telefonische en face-to-face interviews zijn de belangrijkste redenen voor de feitelijke keuze van de kinderopvang eveneens van opvoedkundige aard (63.9%) en de goede bereikbaarheid (76.4%). Daarnaast zien we ook de kwaliteit van verzorging en goede infrastructuur (70.8%), het vertrouwen en goede ervaringen met eerdere kinderen (66.3%), de soepelheid van de opvanguren en opvangdagen (55.6%) en het hebben van voldoende inspraak en betrokkenheid (50.5%) als veel aangehaalde redenen. Andere spontaan aangehaalde redenen die niet binnen één van de antwoordmogelijkheden vallen, zijn dat familie of kennissen zelf in de opvang werken en dat de overstap naar deze opvang is gemaakt na negatieve ervaringen elders. Ook hier kwam opnieuw vaak naar voren dat ouders het gevoel hadden geen keuze te hebben.

Tabel 76 Redenen voor de keuze van de meest gebruikte opvang in 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige en beperkte* gebruikers formele en/of informele opvang, meerdere antwoorden mogelijk, versie telefonische en face-to-face interviews)

n	1 488
Om opvoedkundige redenen (bv. de ontwikkeling van de kinderen wordt er gestimuleerd, de aanwezigheid van andere kinderen, ...)	63.9 (61.5-66.4)
Omdat de kwaliteit van de verzorging en infrastructuur er goed is (onder meer doordat er voldoende personeel is, ...)	70.8 (68.4-73.1)
Omwille van de kostprijs	27.3 (25.0-29.5)
Omwille van de soepelheid i.v.m. de opvanguren en opvangdagen	55.6 (53.1-58.2)
Omwille van de goede bereikbaarheid	76.4 (74.2-78.6)
Er is meer inspraak en actieve betrokkenheid	50.5 (47.9-53.0)
Ik heb er vertrouwen in, ik had goede ervaringen met andere kinderen, ...	66.3 (63.9-68.7)
Omdat ik geen andere opvang vond	38.1 (35.6-40.5)
Andere	26.6 (24.3-28.8)

Noot. Data gewogen ten opzichte van de basispopulatie. De volgorde van rapportering is eveneens de volgorde waarin de antwoorditems aan de respondenten zijn voorgelegd.

1.2 Voorkeur voor opvangvorm

1.2.1 Voorkeur voor opvangvorm

Uit de bevraging komt naar voor dat 14.5% van de (beperkte en regelmatige) gebruikers niet op hun plaats van voorkeur zitten (zie Tabel 77). Dit aandeel is ongeveer gelijk ongeacht het type van meest gebruikte opvangvorm, behalve voor de gebruikers van groepsopvang met een vrije prijs waar dit aandeel stijgt tot ongeveer 20.2%. Van de gebruikers die niet in de meest gebruikte opvang van hun keuze zitten, heeft een groter aandeel een voorkeur voor groepsopvang (64.8% (=9.4%/14.5%)) dan voor gezinsopvang (24.8% (=3.5%/14.5%)) of informele opvang (9.7% (=1.4%/14.5%)). Ook binnen de gebruikers van groepsopvang die aangeven niet op hun plaats van voorkeur te zitten, zien we dat de zij voornamelijk gebruik willen maken van een andere groepsopvang. Dit geldt met name voor de

gebruikers van groepsopvang met vrije prijs. In vergelijking met 2018 zijn de conclusies dezelfde, al zien we dat er het percentage opvanggebruikers dat *niet* in de opvangvorm van eerste keuze zit licht is gestegen (van 11.2% naar 14.5%), net zoals het percentage dat een voorkeur heeft voor groepsopvang (van 57.1% naar 65.4%).

Tabel 77 Voorkeur naargelang de meest gebruikte opvangvorm in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige en beperkte* gebruikers formele en/of informele opvang, slechts één antwoord mogelijk)

	Gezinsopvang		Groepsopvang		Informele opvang	Totaal*
	IKT	Vrij	IKT	Vrij	Groot-ouders	
2018 n	1 064	175	1 822	795	1 068	5 027
Vraag: Is de meest gebruikte opvang de opvangvorm van jouw eerste keuze?						
Ja	89.6	89.1	90.2	85.3	89.2	88.8
Indien nee: welke opvangvorm was je eerste keuze?	10.4	10.9	9.8	14.7	10.8	11.2
Voorkeur: groepsopvang (57.1% van diegenen die <u>niet</u> in hun voorkeur zitten)						
A. Ik wou een kinderdagverblijf of crèche (groepsopvang)	5.8	5.5	0.5	0.5	5.0	3.0
B. Ik wou een ander kinderdagverblijf of crèche (groepsopvang)	0.8	0.0	4.8	8.1	0.9	3.4
Voorkeur: gezinsopvang (25.9% van diegenen die <u>niet</u> in hun voorkeur zitten)						
C. Ik wou een onthaalouder (gezinsopvang)	0.3	0.0	1.8	2.8	2.1	1.7
D. Ik wou een andere onthaalouder (gezinsopvang)	2.4	4.4	0.5	0.7	1.0	1.2
Voorkeur: informele opvang (17.0% van diegenen die <u>niet</u> in hun voorkeur zitten)						
E. Ik wou informele opvang	1.1	1.0	2.2	2.7	1.9	1.9
2025 n	391	41	1 447	313	668	3 198
Vraag: Is de meest gebruikte opvang de opvangvorm van jouw eerste keuze?						
Ja	83.4	86.4	86.1	79.8	88.0	85.5 (84.3-86.7)
Indien nee: welke opvangvorm was je eerste keuze?	16.6	13.6	13.9	20.2	12.0	14.5 (13.3-15.7)
Voorkeur: groepsopvang (64.8% van diegenen die <u>niet</u> in hun voorkeur zitten)						
A. Ik wou een kinderdagverblijf of crèche (groepsopvang)	10.7	9.3	2.3	3.3	6.0	4.9 (4.2-5.7)
B. Ik wou een ander kinderdagverblijf of crèche (groepsopvang)	1.0	0.0	5.7	11.3	2.0	4.5 (3.8-5.3)
Voorkeur: gezinsopvang (24.8% van diegenen die <u>niet</u> in hun voorkeur zitten)						
C. Ik wou een onthaalouder (gezinsopvang)	1.4	2.1	3.7	4.1	2.9	3.1 (2.5-3.7)
D. Ik wou een andere onthaalouder (gezinsopvang)	2.6	2.1	0.2	0.4	0.1	0.5 (0.2-0.7)
Voorkeur: informele opvang (9.7% van diegenen die <u>niet</u> in hun voorkeur zitten)						
E. Ik wou informele opvang	0.9	0.0	2.1	0.9	0.9	1.4 (1.0-1.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor het berekenen van de percentages voor de kolom 'totaal' zijn ook de andere vormen van informele opvang opgenomen.

In Tabel 78 komt de gewenste opvangvorm duidelijker naar voren voor de gebruikers die aangeven niet op hun plaats van voorkeur te zitten (enkel bevraagd in de websurvey). Van de gebruikers die niet in hun opvangvorm van voorkeur zijn terechtgekomen, wilt er 48.4% beroep doen op groepsopvang met IKT, 25.9% op gezinsopvang met IKT, 9.0% op groepsopvang met een vrije prijs en 6.5% op informele opvang door de grootouders (zie linkerkolom). Hieruit blijkt duidelijk dat ouders met een voorkeur voor formele opvang een opvangvorm met inkomenstarief verkiezen. Dit wordt nog duidelijker als we enkel kijken naar de personen waarvan hun kind al naar respectievelijk de groepsopvang of gezinsopvang gaat, maar een andere opvang binnen deze opvangvorm wensen (zie rechterkolom): 84.3% van de gebruikers van groepsopvang met een voorkeur voor een andere groepsopvang heeft een voorkeur voor groepsopvang met IKT, en 89.7% van de gebruikers van gezinsopvang met een voorkeur voor een andere gezinsopvang heeft een voorkeur voor gezinsopvang met IKT⁵⁵. Bij ouders waarvan het kind informeel wordt opgevangen, maar een andere informele opvangvorm wensen, gaat de voorkeur vooral uit naar de grootouders (47.3%) en de ouders van het kind zelf (44.0%).

---

⁵⁵ Voor alle duidelijkheid gaat het hier om deelnemers die hebben aangegeven een andere *opvang* te wensen, niet een andere *opvangvorm*. Dit betekent dat binnen de 84.3% en 89.7% deelnemers zitten waarvan hun kind reeds naar een groepsopvang of gezinsopvang met IKT gaat, maar een andere opvang wensen binnen hetzelfde type (dus met IKT).

Tabel 78 De gewenste opvangvorm indien meest gebruikte opvangvorm niet voorkeursopvangvorm is in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige en beperkte* gebruikers, enkel bevraagd in de websurvey)

Gewenste opvangvorm	Totaal % waarvoor feitelijke opvang niet voorkeursopvangvorm is		% dat andere vorm wenst binnen groeps-, gezins- of informele opvang*	
	2018 (n=251)	2025 (n=206)	2018	2025
Vraag: Welk soort groepsopvang is dan de opvang van jouw eerste keuze?				
IKT	53.3	48.4 (41.5-55.2)	85.0	84.3 (77.7-90.9)
Vrij	9.4	9.0 (5.1-12.9)	15.0	15.7 (9.1-22.3)
			100 (n=155)	100 (n=119)
Vraag: Welk soort gezinsopvang is dan de opvang van jouw eerste keuze?				
IKT	19.3	25.9 (19.9-31.9)	84.7	89.7 (81.7-97.7)
Vrij	3.5	3.0 (0.6-5.3)	15.3	10.3 (2.3-18.3)
			100 (n=62)	100 (n=59)
Vraag: Welk soort informele opvang is dan de opvang van jouw eerste keuze?				
Grootouders	9.3	6.5 (3.1-9.9)	64.6	47.3 (27.5-67.0)
Andere familie, buren, etc.	1.6	0.0	11.3	0.0
Opvang aan huis	1.3	1.2 (-0.3-2.7)	9.3	8.7 (-2.4-19.9)
Andere** (= ouders van kind zelf)	2.1	6.1 (2.8-9.3)	14.7	44.0 (24.4-63.6)
	100	100	100 (n=34)	100 (n=28)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Binnen type opvangvorm is er telkens één vraag gesteld.

** Als enige voorbeeld 'andere' binnen de informele opvang gaat het om de ouders van het kind zelf.

1.2.2 Redenen voor de principiële voorkeur

Een aparte vraag peilde naar de redenen voor deze principiële voorkeur indien men niet in de opvangvorm van voorkeur is terechtgekomen (enkel bevraagd in de websurvey, zie Tabel 79). Ten opzichte van 2018 zijn sommige antwoordopties licht aangepast en is er één antwoordmogelijkheid toegevoegd. In 2025 wordt de kwaliteit van de verzorging het vaakst als eerste reden opgegeven (16.9%) en komt deze ook het vaakst voor in de top 3 van belangrijkste redenen (47.9%). Iets minder vaak zijn opvoedkundige redenen vermeld (14.6% als eerste reden en 40.7% in top 3).

Tabel 79 Redenen voor de principiële voorkeur indien meest gebruikte opvangvorm niet voorkeursopvangvorm is, de drie belangrijkste redenen en % aanwezigheid in de top 3 in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige en beperkte* gebruikers, enkel bevraagd in websurvey)

	2018				2025			
	1 ^e reden	2 ^e reden	3 ^e reden	% aanwezig in top 3	1 ^e reden	2 ^e reden	3 ^e reden	% aanwezig in top 3
n	237	210	165	237	196	170	153	196
Om opvoedkundige redenen (bv. de ontwikkeling van de kinderen wordt er gestimuleerd, de aanwezigheid van andere kinderen, ...)	34.2	20.2	12.2	60.4	14.6	16.8	15.0	40.7 (33.1-48.8)
Omdat de kwaliteit van de verzorging er goed is (2018: <i>omwille van de kwaliteit van de verzorging</i>)	14.3	22.5	15.6	44.9	16.9	20.0	17.7	47.9 (40.2-55.7)
Omwille van de kostprijs	12.6	6.6	8.2	24.1	10.6	5.6	6.9	20.4 (15.3-26.7)
Omwille van de soepelheid i.v.m. de opvanguren en opvangdagen (2018: <i>niet gevraagd naar opvangdagen</i>)	9.7	18.9	12.2	34.7	9.5	11.0	11.1	27.1 (20.7-34.6)
Omwille van de goede bereikbaarheid	9.0	16.4	21.5	38.2	9.0	16.6	9.4	30.0 (23.1-37.7)
Er is meer inspraak en actieve betrokkenheid	3.5	5.0	14.0	17.5	7.9	7.3	9.3	21.0 (15.6-27.7)
Ik heb er vertrouwen in, ik had goede ervaringen met andere kinderen, ... (2018: <i>ik heb er meer vertrouwen in...</i>)	7.1	6.6	13.6	22.2	11.8	9.7	9.7	27.7 (21.3-35.2)
Omdat de infrastructuur, de indeling van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken er goed zijn					6.2	9.3	15.5	25.2 (19.2-32.2)
Andere*	9.7	3.9	2.6	14.9	13.5	3.8	5.4	20.9 (15.5-27.7)
Totaal	100	100	100	>100	100	100	100	>100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voorbeelden van andere redenen: omwille van de band met de grootouders die dan versterkt wordt, omwille van de kleinschaligheid/huiselijke sfeer, omwille van minder blootstelling aan ziektes voor het kind, etc.

In 2018 is ook nagegaan of er wat betreft de redenen voor de principiële voorkeur verschillen zijn naargelang de opvangvorm waarnaar de principiële voorkeur uitgaat. In 2025 is er echter sprake van dermate kleine aantallen per voorkeursopvang, dat we hierover geen betrouwbare uitspraken kunnen doen. Er is daarom besloten om de resultaten van deze analyse niet te rapporteren.

2 Samenvatting

In dit hoofdstuk werden de redenen voor de meest gebruikte opvangvorm onderzocht. Ook werd nagegaan wat de opvangvorm van voorkeur is bij degenen waarvan de feitelijke en principiële keuze niet overeenkomt, en wat de redenen zijn voor deze voorkeur. Wat betreft de redenen van beperkte en regelmatige gebruikers om voor de meest gebruikte opvangvorm te kiezen, werden net als in 2018 de volgende redenen het vaakst opgegeven door de deelnemers aan de websurvey: het kunnen spelen of omgaan met andere kinderen (67.1%, vaker wanneer de meest gebruikte opvangvorm formele opvang is in vergelijking met informele opvang), de stimulatie van de ontwikkeling van het kindje (56.3%, vaker voor groepsopvang dan voor gezinsopvang) en het praktisch goed bereikbaar zijn van de opvang (49.5%, vaker bij groepsopvang dan gezinsopvang). In de telefonische en face-to-face interviews is de bereikbaarheid nog een belangrijkere reden (76.4%), evenals de kwaliteit van de verzorging en infrastructuur (70.8%), het vertrouwen en goede ervaringen (66.3%), de soepelheid i.v.m. opvanguren en opvangdagen (55.6%) en de inspraak en actieve betrokkenheid (50.5%). Wat echter ten opzichte van 2018 opvallend is, is de stijging van het aandeel gezinnen dat aangeeft nergens anders terecht te kunnen (29.9% in de websurvey versus 19.5% in 2018, 38.1% in de telefonische en face-to-face interviews). Dit wijst erop dat een deel van de ouders hun keuze niet als 'keuze' ervaart, omdat er bijvoorbeeld geen andere plekken beschikbaar waren. Het percentage dat deze reden heeft opgegeven, is redelijk gelijk voor de opvangvormen gezinsopvang, groepsopvang en informele opvang.

Bij het bevragen van de principiële voorkeur valt op dat net zoals in 2018 de grote meerderheid van de beperkte en regelmatige gebruikers (ongeveer 85%) in de opvang van hun voorkeur zitten, maar bij ongeveer 15% tot 20% (afhankelijk van de meest gebruikte opvangvorm) is dit niet het geval. De grootste discrepantie (20%) is te vinden bij gebruikers van groepsopvang met een vrije prijs. We merken bovendien op dat het aandeel gebruikers die niet de opvang van hun voorkeur hebben licht is gestegen ten opzichte van 2018 (nl. van 11.2% in 2018 naar 14.6% in 2025).

Voor de gebruikers die niet op hun plaats van voorkeur zitten (m.a.w. waarbij er een discrepantie is tussen de feitelijke opvangvorm en de principiële voorkeur) zien we dat iets minder dan de helft (48.4%) beroep wil doen op groepsopvang met IKT. Op de tweede plaats komt gezinsopvang met IKT (25.9%) en op een derde en vierde plaats groepsopvang met een vrije prijs (9.0%) en de grootouders (6.5%).

Wanneer er gepeild wordt naar de algemene redenen voor de principiële voorkeur bij de gebruikers die niet in hun voorkeursopvang zitten, dan halen de gebruikers vooral de kwaliteit van de verzorging (47.9%) en opvoedkundige redenen (40.7%) aan binnen de top drie van belangrijkste redenen.

Hoofdstuk 9

Het gebruik van opvang op atypische momenten

Met opvang op atypische momenten wordt vroege opvang bedoeld (voor 7 uur), late opvang (na 18 uur), langdurige opvang (meer dan 11 uur per dag), nachtopvang en opvang tijdens het weekend (zaterdag en zondag).

Net als in voorgaande jaren waren er in 2025 regelmatig opmerkingen van de ouders op de laatste vraag in de survey, namelijk 'Heb je nog andere opmerkingen over jouw ervaring met de kinderopvang in Vlaanderen?', die te maken hebben met het niet vinden van opvang in functie van hun noden aan opvang op atypische momenten. Zo werd er regelmatig aangehaald dat de opvanglocaties te weinig flexibel zijn en niet altijd zijn aangepast aan de werkuren van de ouders. Ook de mogelijkheid van het combineren van werk in ploegen met de kinderopvang is een regelmatig geuite bezorgdheid.

1 Kenmerken van gebruik opvang op atypische momenten

12.9% van de gebruikers van formele en/of informele opvang maakt gebruik van formele opvang op atypische momenten. Dit is iets minder in vergelijking met 2018, waar dit percentage 16.4% bedroeg. Eenzelfde trend is waarneembaar voor informele opvang, waar dit percentage gelijk is aan 43.0% in 2025 en 48.3% in 2018 (zie Tabel 80). In totaal doet 31.8% beroep op formele en/of informele opvang op atypische momenten in 2025, tegenover 35.3% in 2018.

Tabel 80 Het gebruik van opvang op atypische momenten voor regelmatige en beperkte⁵⁶ gebruikers van formele en/of informele opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)

	Regelmatige gebruikers			Totaal (regelmatige + beperkte gebruikers)		
	Formele opvang	Informele opvang	Formeel en/of informeel	Formele opvang	Informele opvang	Formeel en/of informeel
2018						
n	4 424	2 716	4 856	4 468	2 789	4 958
Voor 7 uur 's morgens	5.8 (5.1-6.5)	14.4 (13.0-15.8)	11.8 (10.9-12.7)	5.8 (5.1-6.6)	14.3 (12.9-15.6)	11.8 (10.8-12.7)
Na 18 uur 's avonds	9.3 (8.5-10.2)	34.5 (32.7-36.3)	24.3 (23.0-25.5)	9.2 (8.4-10.1)	34.1 (32.3-35.9)	24.1 (22.8-25.3)
's Nachts	0.4 (0.2-0.6)	15.3 (13.9-16.7)	8.5 (7.7-9.3)	0.4 (0.2-0.6)	15.1 (13.7-16.4)	8.4 (7.7-9.2)
Langer dan 11 uur per dag	2.4 (1.9-2.8)	13.7 (12.4-15.1)	9.1 (8.3-9.9)	2.3 (1.9-2.8)	13.5 (12.2-14.8)	9.0 (8.2-9.8)
Weekendopvang	1.9 (1.5-2.4)	18.9 (17.3-20.4)	11.5 (10.6-12.4)	1.9 (1.5-2.3)	18.6 (17.0-20.1)	11.4 (10.4-12.3)
Globaal opvang op atypische momenten	16.4 (15.3-17.6)	48.9 (46.9-50.8)	35.5 (34.1-36.9)	16.4 (15.2-17.5)	48.3 (46.4-50.2)	35.3 (33.9-36.7)
2025						
n	2 618	1 595	2 885	2 632	1 631	2 993
Voor 7 uur 's morgens	5.7 (4.8-6.6)	11.7 (10.1-13.3)	11.0 (9.8-12.1)	5.8 (4.9-6.6)	11.4 (9.9-13.0)	10.8 (9.7-11.9)
Na 18 uur 's avonds	5.1 (4.3-6.0)	28.7 (26.5-30.9)	19.1 (17.7-20.5)	5.1 (4.2-5.9)	28.4 (26.2-30.6)	19.0 (17.6-20.4)
's Nachts	0.2 (0.0-0.3)	12.0 (10.4-13.6)	6.6 (5.7-7.5)	0.2 (0.0-0.3)	11.9 (10.3-13.4)	6.6 (5.7-7.5)
Langer dan 11 uur per dag	1.8 (1.3-2.3)	12.9 (11.2-14.5)	8.4 (7.4-9.4)	1.8 (1.3-2.3)	12.7 (11.1-14.3)	8.3 (7.3-9.3)
Weekendopvang	1.9 (1.4-2.5)	20.8 (18.8-22.8)	12.2 (11.0-13.4)	1.9 (1.4-2.4)	20.9 (18.9-22.8)	12.3 (11.1-13.5)
Globaal opvang op atypische momenten	12.9 (11.6-14.2)	43.0 (40.6-45.5)	31.8 (30.1-33.5)	12.9 (11.6-14.2)	43.0 (40.6-45.4)	31.8 (30.1-33.5)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor analyses uit dit hoofdstuk enkel 'wekelijkse' opvang en maximaal twee dagen minder dan 5 uur opvang.

Kijkend naar opvang op atypische momenten komen opvang voor 7 uur en na 18 uur het meeste voor binnen de formele opvang (zie Tabel 81). Binnen de informele opvang komen opvang na 18 uur en opvang tijdens het weekend het meeste voor. Voor opvang na 18 uur, tijdens de nacht, het weekend en langer dan 11 uur zien we sterke verschillen tussen enerzijds formele en anderzijds informele opvang met een hoger gebruik op deze atypische momenten in de informele opvang. Uit deze cijfers blijkt dat informele opvang meer flexibel is en op atypische momenten (aanvullend aan formele opvang) kan worden ingezet.

⁵⁶ Omdat het aantal observaties bij de beperkte gebruikers erg laag ligt (formele opvang: n=14; informele opvang: n=36, formele en/of informele opvang: n=48) en de betrouwbaarheidsintervallen als gevolg daarvan erg groot zijn, is ervoor gekozen deze resultaten niet apart te rapporteren.

Wanneer we kijken naar het gebruik van opvang op atypische momenten voor de profielen van opvanggebruik dan zien we dezelfde resultaten terugkomen: vooral opvang na 18 uur 's avonds en voor 7 uur 's morgens wanneer enkel op formele opvang wordt beroep gedaan en vooral opvang na 18 uur 's avonds, in het weekend en voor 7 uur 's morgens bij gebruikers van enkel informele opvang (zie Tabel 81).

Tabel 81 Het gebruik van (formele en/of informele) opvang op atypische momenten voor de profielen van opvanggebruik in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)

	Enkel formele opvang	Enkel informele opvang	Formeel én informeel (combinatie)	
			Formele opvang	Informele opvang
2018				
n	939	439	3 529	2 009
Voor 7 uur 's morgens	4.6 (3.2-6.0)	19.5 (15.6-23.4)	6.2 (5.4-7.1)	13.2 (11.8-14.6)
Na 18 uur 's avonds	8.7 (6.8-10.6)	34.7 (30.0-39.4)	9.4 (8.4-10.4)	34.0 (32.0-35.9)
's Nachts	0.3 (0.0-0.6)	12.5 (9.2-15.8)	0.4 (0.2-0.6)	15.6 (14.1-17.1)
Langer dan 11 uur per dag	2.5 (1.5-3.5)	14.4 (10.9-18.0)	2.3 (1.7-2.8)	13.4 (12.0-14.7)
Weekendopvang	2.0 (1.0-2.9)	21.2 (17.2-25.3)	1.9 (1.4-2.4)	18.0 (16.4-19.6)
Globaal opvang op atypische momenten	15.4 (13.0-17.9)	50.6 (45.7-55.4)	16.6 (15.4-17.9)	47.8 (45.7-49.9)
2025				
n	634	220	1 998	1 411
Voor 7 uur 's morgens	8.5 (6.4-10.7)	14.1 (9.5-18.7)	4.8 (3.8-5.7)	11.0 (9.3-12.6)
Na 18 uur 's avonds	5.3 (3.5-7.0)	30.4 (24.2-36.5)	5.0 (4.1-6.0)	28.1 (25.7-30.4)
's Nachts	0.2 (-0.2-0.5)	10.4 (6.3-14.4)	0.2 (0.0-0.4)	12.1 (10.4-13.8)
Langer dan 11 uur per dag	2.5 (1.3-3.7)	15.6 (10.7-20.4)	1.5 (1.0-2.0)	12.2 (10.5-13.9)
Weekendopvang	1.2 (0.4-2.1)	25.8 (19.9-31.6)	2.2 (1.5-2.8)	20.0 (17.9-22.1)
Globaal opvang op atypische momenten	15.8 (13.0-18.7)	52.1 (45.5-58.8)	11.9 (10.4-13.3)	41.4 (38.8-43.9)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

In Tabel 82 wordt er weergegeven op welke opvangvorm men het meest beroep doet voor zij die ook op atypische momenten gebruik maken van opvang (kolom %) en ook per meest gebruikte opvangvorm het aandeel gezinnen dat gebruik maakt van opvang op atypische momenten (rij %). Uit de kolompercentages komt naar voren dat door de gebruikers van informele opvang op atypische momenten er meer beroep wordt gedaan op de grootouders dan door de totale groep regelmatige gebruikers op atypische momenten (34.1% ten opzichte van totaal 21.6%). Uit de rijpercentages komt naar voren dat binnen de groepsopvang met een vrije prijs (gegeven dat formele opvang de meest gebruikte opvang is) het gebruik op atypische momenten het hoogst is.

Tabel 82 Het gebruik van opvang op atypische momenten per meest gebruikte opvangvorm voor *regelmatige* gebruikers van formele en/of informele opvang in 2018 en 2025 (in gewogen rij en kolom % en BI 95%)

	Atypisch formele opvang		Atypisch informele opvang		Atypisch formele en/of informele opvang		Totaal
Meest gebruikte opvangvorm	Rij %	Kolom %	Rij %	Kolom %	Rij %	Kolom %	Kolom %
2018							
4 880 observaties in totaal waarvan n observaties gebruik maken van opvang op atypische momenten	697		1 309		1 716		4 880
Formele opvang							
Gezinsopvang IKT	13.1 (10.9-15.2)	18.6 (15.6-21.6)	44.4 (40.1-48.6)	18.5 (16.3-20.6)	32.1 (25.2-34.1)	18.7 (16.8-20.6)	21.3 (20.1-22.5)
Gezinsopvang vrije prijs	23.9 (16.5-31.3)	5.7 (3.7-7.7)	42.4 (32.0-52.8)	2.8 (1.9-3.7)	35.9 (28.1-43.8)	3.6 (2.6-4.6)	3.6 (3.0-4.1)
Groepsopvang IKT	15.5 (13.8-17.3)	39.5 (35.7-43.3)	47.1 (43.5-50.8)	27.8 (25.3-30.3)	29.8 (27.6-72.4)	31.8 (29.5-34.1)	37.9 (36.5-39.3)
Groepsopvang vrije prijs	18.1 (15.4-20.9)	19.7 (16.6-22.7)	43.7 (38.6-48.7)	13.4 (11.5-15.3)	33.4 (30.0-36.8)	15.1 (13.4-16.9)	16.0 (15.0-17.1)
Informele opvang							
Grootouders	17.6 (14.3-20.9)	13.3 (10.7-15.9)	55.0 (51.4-58.6)	32.9 (30.3-35.5)	51.6 (48.2-55.0)	26.5 (24.3-28.6)	18.3 (17.2-19.4)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	27.8 (14.6-41.0)	2.1 (1.0-3.1)	61.4 (46.0-76.8)	2.3 (1.4-3.2)	45.3 (33.5-57.1)	2.3 (1.6-3.1)	1.8 (1.4-2.2)
Opvang aan huis	31.9 (8.0-66.7)	1.0 (0.2-1.8)	67.3 (48.6-86.1)	1.7 (1.0-2.5)	64.0 (46.6-81.4)	1.4 (0.8-2.1)	0.8 (0.5-1.1)
Bij andere personen of diensten	12.5 (0.0-42.1)	0.1 (0.0-0.4)	65.6 (27.5-100)	0.6 (0.1-1.0)	52.7 (23.2-82.2)	0.5 (0.1-0.9)	0.3 (0.2-0.5)
Totaal		100		100		100	100
2025							
2 862 observaties in totaal waarvan n observaties gebruik maken van opvang op atypische momenten	313		672		888		2 862
Formele opvang							
Gezinsopvang IKT	6.3 (3.8-8.7)	7.3 (4.4-10.1)	21.9 (17.8-26.0)	12.7 (10.1-15.2)	26.5 (22.1-30.9)	11.4 (9.3-13.5)	13.3 (12.0-14.5)
Gezinsopvang vrije prijs	4.6 (-1.9-11.0)	0.6 (-0.3-1.4)	27.2 (13.4-41.0)	1.7 (0.7-2.7)	27.2 (13.4-41.0)	1.3 (0.5-2.0)	1.4 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	11.9 (10.2-13.6)	52.4 (46.8-57.9)	16.9 (15.0-18.9)	37.2 (33.5-40.8)	26.0 (23.8-28.3)	42.4 (39.2-45.7)	50.3 (48.5-52.2)
Groepsopvang vrije prijs	14.1 (10.2-18.0)	12.9 (9.2-16.6)	23.0 (18.3-27.7)	10.5 (8.2-12.8)	34.1 (28.8-39.3)	11.5 (9.4-13.6)	10.4 (9.3-11.6)
Informele opvang							
Grootouders	11.2 (8.7-13.7)	21.3 (16.7-25.8)	36.1 (32.3-39.9)	34.1 (30.5-37.7)	41.5 (37.6-45.4)	29.1 (26.1-32.1)	21.6 (20.1-23.2)

Andere familieleden, buren, kennissen etc.	24.5 (12.4-36.7)	4.0 (1.8-6.2)	31.7 (18.6-44.9)	2.6 (1.4-3.8)	49.2 (35.0-63.3)	3.0 (1.9-4.1)	1.9 (1.4-2.4)
Opvang aan huis	20.6 (3.7-37.6)	1.6 (0.2-3.0)	34.5 (14.7-54.4)	1.3 (0.5-2.2)	48.0 (27.1-68.8)	1.4 (0.6-2.1)	0.9 (0.5-1.2)
Bij andere personen of diensten	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1 (0.0-0.3)
Totaal		100		100		100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.1 Opvang voor 7 uur 's morgens

Voor de meeste kinderen start de opvang na 7 uur 's morgens maar 5.6% wordt minstens éénmaal per week voor 7 uur opgevangen in de formele opvang. 11.4% van de kinderen wordt minstens éénmaal per week voor 7 uur 's morgens opgevangen in de informele opvang (zie Tabel 83). Samengenomen wordt 10.7% van de kinderen minstens éénmaal per week voor 7 uur 's morgens opgevangen in de formele en/of informele opvang. Dit is erg gelijkaardig met het aandeel in 2018.

In de formele opvang gebeurt de opvang voor 7 uur 's morgens voor 2.1% van de kinderen iedere dag (in een 5-dagenweek) en dit aandeel bedraagt 1.0% in de informele opvang. Samengenomen wordt 2.8% van de kinderen iedere dag (in een 5-dagenweek) opgevangen voor 7 uur 's morgens in de formele en/of informele opvang.

Tabel 83 Aantal dagen per week met opvang voor 7 uur 's morgens in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

Aantal dagen opvang voor 7 uur per week	2009 Formeel en/of informeel	2013 Formeel en/of informeel	2018			2025		
			Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 807	2 384	4 424	2 716	4 856	2 847	1 674	3 045
0	92.8	93.6	94.2	85.6	88.2	94.4	88.6	89.3
1	2.2	1.3	0.9	7.5	4.2	0.6	6.9	3.9
2	1.6	2.0	1.3	3.3	2.2	0.5	1.8	1.2
3	0.9	0.8	1.2	1.1	1.5	1.2	1.3	1.4
4	1.2	0.8	1.1	0.9	1.4	1.1	0.4	1.4
5	1.1	1.4	1.0	1.1	1.8	1.9	0.8	2.3
Meer dan 5	0.3	0.2	0.3	0.6	0.7	0.2	0.2	0.5
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
% regelmatige gebruikers dat voor 7 uur opvang gebruikt	7.3	6.4	5.8	14.4	11.8	5.7	11.7	11.0

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.2 Opvang na 18 uur

5.0% van de regelmatige gebruikers van formele en/of informele opvang maakt minstens éénmaal per week gebruik van formele opvang na 18 uur en 28.1% van informele opvang na 18 uur (zie Tabel 84). Voor de formele en/of informele opvang samen wordt 18.6% van de kinderen minstens éénmaal per week na 18 uur opgevangen. Dit aandeel is licht gedaald ten opzichte van 2018, maar nog steeds beduidend hoger dan 2013 en 2009 (hoewel een zuivere vergelijking niet mogelijk is).

In de formele opvang gebeurt de opvang na 18 uur 's avonds voor .8% van de kinderen iedere dag (in een 5-dagenweek) en dit aandeel bedraagt 1.5% in de informele opvang. Samengenomen wordt 1.8% van de kinderen iedere dag (in een 5-dagenweek) opgevangen na 18 uur 's avonds in de formele en/of informele opvang.

Tabel 84 Aantal dagen per week met opvang na 18 uur in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

Aantal dagen opvang na 18 uur per week	2009 Formeel en/of informeel	2013 Formeel en/of informeel	2018			2025		
			Formeel	Informeel	Formeel en/of Informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of Informeel
n	2 808	2 384	4 424	2 716	4 856	2 840	1 681	3 042
0	86.3	88.0	90.7	65.5	75.7	95.0	71.9	81.4
1	4.9	5.0	3.0	19.8	10.6	1.7	17.1	9.4
2	3.6	2.7	2.3	8.5	5.9	1.4	7.0	5.1
3	1.6	1.8	1.7	2.7	2.9	0.4	1.9	1.3
4	1.6	0.9	1.0	1.3	1.7	0.7	0.7	1.1
5	2.0	1.6	1.2	1.2	2.1	0.7	0.8	1.2
Meer dan 5	0.0	0.2	0.2	1.0	1.1	0.1	0.7	0.6
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
% regelmatige gebruikers dat na 18 uur opvang gebruikt	13.7	12.0	9.3	34.5	24.3	5.7	28.7	19.1

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Voor de regelmatige gebruikers die formele opvang na 18 uur gebruiken zien we dat ze meer dan de totale groep van regelmatige gebruikers beroep doen op groepsopvang (IKT en vrije prijs samengenomen) als meest gebruikte opvangvorm (74.8% ten opzichte van totaal 60.7%; zie Tabel 85). Voor de regelmatige gebruikers die informele opvang na 18 uur gebruiken zien we dat ze meer dan de totale groep van regelmatige gebruikers beroep doen op de grootouders als meest gebruikte opvangvorm (32.2% ten opzichte van 21.6%). Deze verschillen werden ook waargenomen in 2018.

Tabel 85 Het gebruik van opvang na 18 uur volgens de meest gebruikte opvangvorm in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

	2018				2025			
Meest gebruikte opvangvorm	Atypisch opvang na 18 uur:				Atypisch opvang na 18 uur:			
	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Totaal	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Totaal
n	416	940	1 204	4 880	127	454	548	2 862
Formele opvang								
Gezinsopvang IKT	12.6 (9.3-15.9)	17.4 (14.9-19.9)	15.8 (13.7-18.0)	21.3 (20.1-22.5)	3.4 (0.2-6.6)	13.7 (10.6-16.9)	11.9 (9.2-14.6)	13.3 (12.0-14.5)
Gezinsopvang vrije prijs	7.0 (3.9-10.1)	3.1 (2.0-4.2)	4.0 (2.7-5.3)	3.6 (3.0-4.1)	0.0	1.7 (0.5-2.9)	1.4 (0.4-2.4)	1.4 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	44.7 (39.7-49.7)	28.3 (25.3-31.2)	33.2 (30.4-35.9)	37.9 (36.5-39.3)	59.1 (50.5-67.7)	36.3 (31.9-40.7)	40.7 (36.6-44.9)	50.3 (48.5-52.2)
Groepsopvang vrije prijs	22.5 (18.4-26.6)	13.8 (11.6-16.1)	16.0 (13.9-18.2)	16.0 (15.0-17.1)	15.7 (9.3-22.0)	11.4 (8.5-14.3)	12.0 (9.2-14.7)	10.4 (9.3-11.6)
Informele opvang								
Grootouders	10.3 (7.4-13.1)	32.0 (29.0-35.1)	26.2 (23.7-28.8)	18.3 (17.2-19.4)	18.2 (11.4-24.9)	32.2 (27.9-36.5)	29.7 (25.9-33.5)	21.6 (20.1-23.2)
Andere familieleden, burens, kennissen etc.	2.1 (0.7-3.4)	2.7 (1.5-3.8)	2.6 (1.6-3.5)	1.8 (1.4-2.2)	3.0 (0.0-5.9)	3.4 (1.8-5.1)	3.2 (1.7-4.7)	1.9 (1.4-2.4)
Opvang aan huis	0.6 (0.0-1.4)	1.9 (1.0-2.8)	1.5 (0.8-2.3)	0.8 (0.5-1.1)	0.7 (-0.8-2.1)	1.3 (0.2-2.3)	1.2 (0.3-2.1)	0.9 (0.5-1.2)
Bij andere personen of diensten	0.2 (0.0-0.7)	0.7 (0.1-1.3)	0.6 (0.2-1.1)	0.3 (0.2-0.5)	0.0	0.0	0.0	0.1 (0.0-0.3)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.3 Opvang 's nachts

Minder dan 1% van kinderen wordt minstens éénmaal per week tijdens de nacht formeel opgevangen (namelijk 0.2%; zie Tabel 86). Een veel groter percentage, ongeveer 12% van kinderen, wordt minstens éénmaal per week tijdens de nacht informeel opgevangen. Voor de formele en/of informele opvang samen wordt 6.5% van de kinderen minstens éénmaal per week 's nachts opgevangen. Dit aandeel is in lijn met 2018, maar nog steeds hoger ten opzichte van 2013 en 2009 (hoewel een zuivere vergelijking niet mogelijk is).

Tabel 86 Aantal dagen per week met opvang 's nachts in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

Aantal dagen opvang 's nachts per week	2009 Formeel en/of informeel	2013 Formeel en/of informeel	2018			2025		
			Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 808	2 384	4 424	2 716	4 856	2 838	1 675	3 039
0	96.1	95.7	99.6	84.7	91.5	99.8	88.2	93.5
1	3.9	4.3	0.2	12.0	6.5	0.1	9.8	5.3
2			0.2	2.2	1.4	0.0	1.3	0.7
3 of meer			0.0	1.1	0.7	0.1	0.7	0.5
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
% regelmatige gebruikers dat 's nachts opvang gebruiken	3.9	4.3	0.4	15.3	8.5	0.2	12.0	6.6

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Grootouders zijn de meest gebruikte informele opvangvorm indien men 's nachts op informele opvang beroep doet (zie Tabel 87). Over de meest gebruikte formele opvangvorm kunnen geen uitspraken gedaan worden, omwille van het lage aantal respondenten dat 's nachts gebruik maakt van formele opvang.

Tabel 87 Het gebruik van opvang 's nachts volgens de meest gebruikte opvangvorm in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

Meest gebruikte opvangvorm	2018			2025		
	Atypisch opvang 's nachts			Atypisch opvang 's nachts		
	Formeel*	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel*	Informeel	Formeel en/of informeel
n	15	421	430	5	193	197
Formele opvang						
Gezinsopvang IKT	40.1 (13.3-68.6)	19.4 (15.4-23.3)	19.6 (15.7-23.5)	0.0	11.7 (7.1-16.2)	11.4 (7.0-15.9)
Gezinsopvang vrije prijs	5.9 (0.0-18.8)	4.0 (2.2-5.9)	4.2 (2.3-6.0)	0.0	1.5 (-0.2-3.2)	1.4 (-0.2-3.1)
Groepsopvang IKT	22.3 (0.0-47.5)	25.8 (21.5-30.1)	25.8 (21.7-30.1)	41.3 (-6.9-89.6)	34.0 (27.3-40.7)	33.9 (27.3-40.5)
Groepsopvang vrije prijs	0.0	12.7 (9.5-15.9)	12.4 (9.3-15.6)	0.0	12.0 (7.4-16.6)	11.8 (7.3-16.3)
Informeel opvang						
Grootouders	19.7 (0.0-42.5)	35.2 (30.6-39.9)	34.7 (30.1-39.3)	39.0 (-8.9-86.8)	35.9 (29.1-42.7)	36.2 (29.4-42.9)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	0.0	1.5 (0.3-2.7)	1.5 (0.3-2.7)	19.7 (-19.3-58.7)	3.0 (0.6-5.4)	3.4 (0.9-5.9)
Opvang aan huis	5.9 (0.0-18.7)	1.0 (0.0-2.0)	1.2 (0.1-2.3)	0.0	1.9 (0.0-3.9)	1.9 (0.0-3.8)
Bij andere personen of diensten	6.0 (0.0-19.1)	0.4 (0.0-1.1)	0.6 (0.0-1.4)	0.0	0.0	0.0
Totaal	100	100	100	100	100	100

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* De kolommen voor formele opvang bevatten dermate weinig observaties, dat er geen betrouwbare conclusies aan kunnen worden verbonden.

1.4 Opvang langer dan 11 uur per dag

1.8% van de kinderen wordt minstens éénmaal per week langer dan 11 uur per dag in de formele opvang opgevangen, wat stijgt tot ongeveer 13% in de informele opvang (zie Tabel 88). Voor de formele en/of informele opvang samen wordt 8.2% van de kinderen minstens éénmaal per week langer dan 11 uur per dag opgevangen. Dit aandeel is in lijn met 2018, maar nog steeds hoger in vergelijking met 2013 en 2009 (hoewel een zuivere vergelijking niet mogelijk is). Opvang langer dan 11 uur vindt meestal plaats gedurende 1 dag in de week.

Tabel 88 Aantal dagen per week met opvang langer dan 11 uur in 2009, 2013, 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

Aantal dagen opvang langer dan 11 uur per week	2009 Formeel en/of informeel	2013 Formeel en/of informeel	2018			2025		
			Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 808	2 384	4 424	2 716	4 856	2 838	1 672	3 038
0	95.4	94.9	97.6	86.3	90.9	98.2	87.3	91.8
1	4.6	3.0	0.8	10.0	5.6	0.7	9.4	5.5
2		0.9	0.7	2.1	1.7	0.4	1.9	1.2
3 of meer		1.2	0.9	1.6	1.8	0.7	1.3	1.6
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
% regelmatige gebruikers dat langer dan 11 uur per dag opvang gebruiken	4.6	5.1	2.4	13.7	9.1	1.8	12.9	8.4

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.5 Opvang tijdens het weekend

1.9% van kinderen wordt in het weekend (zaterdag en/of zondag) in de formele opvang opgevangen, wat stijgt tot 20.8% in informele opvang (zie Tabel 80). Voor de formele en/of informele opvang samen wordt 12.2% van de kinderen in het weekend opgevangen. Dit aandeel is in lijn met 2018, maar nog steeds hoger dan het aandeel in 2009 (5%) en 2013 (4.5%) (hoewel een zuivere vergelijking niet mogelijk is).

2 Opvang op atypische momenten naargelang de leeftijd van het kind

Net als in 2018 vinden we opnieuw geen significante verschillen voor het percentage van opvang op atypische momenten tussen de leeftijdscategorieën (zie Tabel 89). De resultaten voor de jongste en oudste leeftijdscategorie moeten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd wegens het lage aantal observaties in deze categorieën en daarmee gepaard gaande grote betrouwbaarheidsintervallen.

Tabel 89 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de leeftijd in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Leeftijds-categorie	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 384	4 424	2 716	4 856	2 618	1 595	2 885
3 m - 5 m	18.7	20.4 (13.4-27.4)	48.5 (38.9-58.2)	37.5 (30.2-44.8)	10.5 (4.9-16.2)	38.9 (28.3-49.5)	29.1 (21.4-36.7)
6 m - 11 m		15.6 (13.2-17.9)	50.4 (46.4-54.4)	37.0 (34.1-40.0)	14.4 (11.7-17.2)	45.8 (41.0-50.7)	35.6 (32.0-39.2)
12 m - 17 m	19.8	16.8 (14.4-19.2)	47.4 (43.3-51.4)	35.8 (32.8-38.7)	11.2 (8.6-13.8)	44.5 (39.3-49.7)	31.7 (28.0-35.3)
18 m - 23 m	18.0	15.6 (13.3-17.8)	51.0 (46.0-55.0)	34.4 (31.6-37.2)	13.5 (10.9-16.2)	41.7 (36.7-46.8)	30.7 (27.3-34.2)
24 m - 29 m	17.2	16.4 (14.0-18.8)	46.0 (42.0-49.9)	33.9 (31.1-36.7)	13.4 (10.6-16.2)	39.9 (34.6-45.2)	29.2 (25.7-32.8)
30 m - 36 m	29.4	20.0 (13.2-26.9)	52.6 (42.0-63.3)	39.8 (31.9-47.8)	10.6 (4.6-16.6)	48.3 (35.9-60.6)	33.6 (25.0-42.1)
Totaal	20.2	16.4 (15.3-17.6)	48.9 (46.9-50.8)	35.5 (34.1-36.9)	12.9 (11.6-14.2)	43.0 (40.6-45.5)	31.8 (30.1-33.5)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

3 Opvang op atypische momenten naargelang de provincie

Net zoals in 2013 en 2018 ligt zowel het gebruik van formele als informele opvang op atypische momenten (verreweg) het hoogst in West-Vlaanderen (zie Tabel 90). De andere provincies scoren lager en verschillen onderling weinig.

Tabel 90 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de provincie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Provincie	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 384	4 424	2 716	4 856	2 618	1 595	2 885
Antwerpen	16.5	14.6 (12.5-16.6)	45.6 (42.0-49.2)	33.4 (30.8-36.0)	10.7 (8.4-12.9)	40.1 (35.5-44.7)	28.2 (25.1-31.4)
Limburg	21.5	16.2 (12.9-19.6)	47.4 (42.2-52.7)	38.9 (34.7-43.1)	11.5 (8.0-15.0)	38.0 (31.9-44.1)	32.6 (27.7-37.4)
Oost-Vlaanderen	20.5	14.9 (12.6-17.1)	49.1 (44.9-53.2)	33.7 (30.8-36.5)	11.0 (8.5-13.4)	46.5 (41.2-51.7)	30.8 (27.3-34.3)
Vlaams-Brabant	17.1	12.3 (9.9-14.6)	47.6 (43.1-52.0)	32.6 (29.5-35.7)	11.8 (9.0-14.5)	38.2 (32.7-43.8)	27.4 (23.8-31.0)
West-Vlaanderen	26.4	25.6 (22.5-28.7)	57.3 (52.7-62.0)	42.5 (39.1-45.9)	21.7 (17.8-25.5)	52.9 (46.8-58.9)	43.3 (38.9-47.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

4 Opvang op atypische momenten naargelang de gezins- en werksituatie

4.1 De gezinssituatie

Het gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten ligt hoger bij alleenstaanden dan bij gehuwden of samenwonenden (39.2% ten opzichte van 31.3%; $\chi^2=3.43$, $df=1$, $p=.064$; zie Tabel 91). Ook in 2018 observeerden we hier een significant verschil. Hoewel het gebruik van informele opvang op atypische momenten niet verschilt tussen alleenstaanden en gehuwden of samenwonenden, is er wel een verschil in het gebruik van formele opvang op atypische momenten waarbij alleenstaanden veel grotere gebruikers zijn dan gehuwden of samenwonenden (25.0% ten opzichte van 12.2%). Dit was in 2018 nog andersom. Ten opzichte van 2018 valt ook op dat het aandeel alleenstaanden dat gebruik maakt van informele opvang op atypische momenten zeer sterk gedaald is (van 72.0% naar 50.0%).

Tabel 91 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de gezinssituatie in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen rij % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Gezinssituatie*	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 268	4 424	2 716	4 856	2 618	1 595	2 885
Gehuwd/samenwonend ($n_{2018}=4\,405$, $n_{2025}=2\,730$)	19.8	15.7 (14.6-16.9)	47.5 (45.5-49.5)	34.7 (33.2-36.1)	12.2 (10.9-13.5)	42.7 (40.2-45.2)	31.3 (29.5-33.0)
Alleenstaand ($n_{2018}=263$, $n_{2025}=155$)	25.1	18.9 (13.3-24.4)	72.0 (63.9-80.1)	43.1 (36.8-49.4)	25.0 (17.8-32.1)	50.0 (38.3-61.6)	39.2 (31.5-46.9)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

4.2 Werksituatie

In dit onderdeel wordt de werksituatie van de moeder en de vader opgedeeld naar de werkuren en het werkregime. Betreffende werkregime van de moeder zien we vooral meer gebruik van opvang op atypische momenten bij voltijds werkende moeders; en deze verschillen zijn significant (formeel: $\chi^2=20.88$, $df=5$, $p=.035$ informeel: $\chi^2=38.99$, $df=5$, $p<.001$; formeel en/of informeel: $\chi^2=34.20$, $df=5$, $p<.001$; zie Tabel 92). Voor het werkregime van de vader vinden we weinig of geen significante verschillen voor formele en informele opvang apart, maar wel voor formele en/of informele opvang: hier zien we dat gezinnen met voltijds en deeltijds werkende vaders significant meer gebruik maken van opvang op atypische momenten (formeel: $\chi^2=0.60$, $df=5$, $p=.988$, informeel: $\chi^2=6.36$, $df=5$, $p=.273$, formeel en/of informeel: $\chi^2=12.47$, $df=5$, $p=.029$; zie Tabel 93).

Tabel 92 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang het werkregime van de moeder in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Werksituatie moeder**	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 368	4 154	2 574	4 559	2 573	1 577	2 836
Voltijds werkend (n ₂₀₁₈ = 2 327, n ₂₀₂₅ = 1 467)	22.8	17.4 (15.7-19.0)	51.5 (48.8-54.2)	39.1 (37.1-41.2)	14.1 (12.3-16.0)	45.8 (42.4-49.1)	35.6 (33.1-38.0)
Deeltijds werkend (n ₂₀₁₈ = 1 349, n ₂₀₂₅ = 901)	18.9	13.9 (11.9-16.0)	43.5 (40.0-47.2)	31.6 (29.1-34.1)	11.7 (9.5-13.9)	35.7 (31.5-39.9)	28.0 (25.0-30.9)
Tijdelijke arbeidsonderbreking* (n ₂₀₁₈ = 597, n ₂₀₂₅ = 280)	18.6	12.1 (9.3-14.9)	44.8 (39.2-50.3)	30.2 (26.4-34.0)	9.1 (5.5-12.7)	43.8 (35.9-51.6)	28.4 (23.1-33.6)
Werkloos (n ₂₀₁₈ = 108, n ₂₀₂₅ = 74)	13.2	16.6 (9.1-24.0)	63.7 (45.0-82.5)	28.0 (19.3-36.7)	16.9 (7.9-26.0)	80.1 (59.8-100.3)	29.4 (19.0-39.9)
Huisvrouw/studente (n ₂₀₁₈ = 153, n ₂₀₂₅ = 79)	9.1	16.8 (9.9-23.6)	57.7 (44.3-71.1)	31.3 (23.7-38.9)	7.7 (1.3-14.1)	65.3 (41.2-89.4)	19.0 (10.3-27.7)
Andere (n ₂₀₁₈ = 25, n ₂₀₂₅ = 35)	14.6	32.7 (10.6-54.8)	67.9 (37.9-97.9)	42.3 (22.6-62.1)	14.2 (1.5-26.9)	53.7 (29.3-78.2)	33.5 (17.6-49.4)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

** De kleine aantallen zorgen voor weinig onderlinge significante verschillen omwille van de grote onzekerheid in de schattingen wat zich ook weerspiegelt in de grote betrouwbaarheidsintervallen bij sommige werksituaties.

Tabel 93 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang het werkregime van de vader in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Werksituatie vader**	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 328	3 947	2 458	4 324	2 439	1 509	2 689
Voltijds werkend (n ₂₀₁₈ = 3 895, n ₂₀₂₅ = 2 356)	19.6	15.6 (14.4-16.9)	47.2 (45.1-49.4)	34.9 (33.4-36.5)	12.2 (10.8-13.6)	43.2 (40.5-45.8)	32.2 (30.3-34.1)
Deeltijds werkend (n ₂₀₁₈ = 202, n ₂₀₂₅ = 159)	14.3	11.0 (6.3-15.7)	41.4 (31.9-50.9)	28.4 (22.1-34.8)	10.4 (5.3-15.5)	46.8 (36.2-57.3)	32.8 (25.5-40.2)
Tijdelijke arbeidsonderbreking* (n ₂₀₁₈ = 104, n ₂₀₂₅ = 62)	25.7	11.7 (5.1-18.3)	54.9 (40.7-69.1)	30.5 (21.3-39.8)	10.6 (2.3-18.9)	32.8 (14.7-50.8)	20.3 (10.2-30.4)
Werkloos (n ₂₀₁₈ = 64, n ₂₀₂₅ = 34)	24.4	16.6 (6.9-26.3)	58.7 (34.0-83.4)	28.5 (17.3-39.6)	14.0 (2.0-26.0)	18.7 (-5.5-43.0)	16.0 (3.5-28.5)
Huisman/student (n ₂₀₁₈ = 34, n ₂₀₂₅ = 16)	42.6	16.1 (3.0-29.3)	70.5 (48.4-92.7)	36.9 (20.4-53.3)	14.9 (-3.8-33.5)	0.0 (0.0-0.0)	13.6 (-3.8-30.9)
Andere (n ₂₀₁₈ = 25, n ₂₀₂₅ = 62)	37.3	39.7 (16.8-62.7)	77.2 (49.4-100)	51.8 (31.7-71.9)	10.8 (2.3-19.4)	39.4 (19.4-59.4)	22.8 (12.3-33.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Ouderschapsverlof, ziekteverlof of invaliditeit, loopbaanonderbreking, onbezoldigd verlof.

** De kleine aantallen zorgen voor weinig onderlinge significante verschillen omwille van de grote onzekerheid in de schattingen wat zich ook weerspiegelt in de grote betrouwbaarheidsintervallen bij sommige werksituaties.

Wanneer we kijken naar de combinatie van het werkregime van beide ouders, lijkt dit wel meer invloed te hebben op het gebruik van opvang op atypische momenten (formeel: $\chi^2=20.88$, $df=11$, $p=.035$; informeel: $\chi^2=38.99$, $df=11$, $p<.001$; formeel en/of informeel: $\chi^2=34.20$, $df=11$, $p<.001$; zie Tabel 94). Gezinnen waarin beide ouders voltijds werken maken meer gebruik van formele en/of informele opvang

op atypische momenten (35.9%) dan gezinnen met een voltijds werkende vader en een deeltijds werkende moeder (27.9%) of een voltijds werkende vader en een moeder in tijdelijke arbeids-onderbreking (27.7%) en gezinnen waarbij beide ouders deeltijds werken (27.9%). Deze bevindingen kwamen ook in 2018 (en 2013) naar voren.

Tabel 94 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang het werkregime van de ouders in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Werksituatie ouders*	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n		4 169	2 580	4 575	2 618	1 595	2 885
Vader voltijds, moeder....:							
Vader voltijds, moeder voltijds (n ₂₀₁₈ = 2 054, n ₂₀₂₅ = 1 267)	22.4	17.3 (15.5-19.0)	50.3 (47.5-53.2)	38.8 (36.6-40.9)	13.6 (11.6-15.5)	46.2 (42.7-49.8)	35.9 (33.3-38.6)
Vader voltijds, moeder deeltijds (n ₂₀₁₈ = 1 142, n ₂₀₂₅ = 733)	19.0	14.0 (11.8-16.2)	41.4 (37.6-45.3)	31.0 (28.3-33.8)	10.7 (8.4-13.1)	35.0 (30.5-39.5)	27.9 (24.6-31.1)
Vader voltijds, moeder niet-werkend/op invaliditeit (n ₂₀₁₈ = 188, n ₂₀₂₅ = 133)	10.2	14.6 (8.9-20.3)	62.6 (50.4-74.7)	31.0 (24.1-37.9)	10.3 (4.6-16.0)	78.8 (65.0-92.5)	27.0 (19.5-34.6)
Vader voltijds, moeder in onderbreking (n ₂₀₁₈ = 488, n ₂₀₂₅ = 200)	16.8	12.2 (9.0-15.3)	42.2 (36.3-48.1)	29.8 (25.7-33.9)	9.9 (5.5-14.3)	39.9 (30.9-48.9)	27.7 (21.5-33.9)
Vader voltijds, moeder andere (n ₂₀₁₈ = 14, n ₂₀₂₅ = 19)	12.7	44.0 (13.8-74.2)	63.1 (21.0-100)	49.4 (22.4-76.4)	5.5 (-5.3-16.3)	50.6 (17.9-83.3)	30.3 (9.1-51.6)
Vader deeltijds, moeder voltijds (n ₂₀₁₈ = 87, n ₂₀₂₅ = 45)	28.3	10.4 (3.9-16.9)	43.1 (29.5-56.7)	30.7 (21.0-40.5)	17.3 (5.4-29.2)	42.4 (23.8-61.1)	39.2 (24.8-53.7)
Vader deeltijds, moeder deeltijds (n ₂₀₁₈ = 94, n ₂₀₂₅ = 82)		13.0 (5.2-20.8)	37.5 (23.1-51.8)	26.5 (17.4-35.6)	8.8 (2.7-15.0)	40.8 (26.9-54.7)	27.9 (18.7-37.1)
Vader niet werkend/op invaliditeit, moeder werkend (n ₂₀₁₈ = 73, n ₂₀₂₅ = 42)	32.4	16.4 (7.3-25.5)	71.4 (53.1-89.7)	34.3 (23.1-45.5)	12.1 (1.9-22.3)	8.3 (-8.8-25.4)	13.5 (3.0-23.9)
2 niet werkenden (n ₂₀₁₈ = 27, n ₂₀₂₅ = 62)	6.6	11.7 (0.0-24.7)	39.4 (4.1-74.7)	21.5 (5.6-37.5)	18.7 (8.4-29.0)	40.2 (18.7-61.7)	29.1 (17.7-40.5)
Alleenstaanden:							
Niet-werkende (n ₂₀₁₈ = 68, n ₂₀₂₅ = 16)	4.2	21.7 (11.2-32.2)	67.8 (41.5-94.1)	28.9 (18.0-39.7)	26.1 (3.1-49.1)	40.7 (-27.4-108.9)	30.7 (7.3-54.0)
Werkende (n ₂₀₁₈ = 168, n ₂₀₂₅ = 127)	35.3	18.7 (11.5-26.0)	71.6 (62.4-80.9)	48.5 (40.5-56.5)	25.5 (17.5-33.4)	53.8 (41.2-66.3)	41.9 (33.3-50.5)
Overige combinaties (n ₂₀₁₈ = 172, n ₂₀₂₅ = 148)	19.4	15.7 (9.7-21.8)	61.2 (50.5-71.8)	37.3 (29.8-44.8)	10.8 (5.4-16.2)	39.8 (27.8-51.8)	24.3 (17.3-31.2)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. Grijs cellen betekenen dat de betrouwbaarheidsintervallen dermate groot zijn dat er geen conclusies verbonden kunnen worden aan de cijfers.

* De kleine aantallen zorgen voor weinig onderlinge significante verschillen omwille van de grote onzekerheid in de schattingen wat zich ook weerspiegelt in de grote betrouwbaarheidsintervallen bij sommige werksituaties.

De werkuren van de moeder (formeel: $\chi^2=20.78$, $df=7$, $p=.002$; informeel: $\chi^2=84.27$, $df=7$, $p<.001$; formeel en/of informeel: $\chi^2=71.31$, $df=7$, $p<.001$; zie Tabel 95) en de vader (formeel: $\chi^2=18.45$, $df=7$, $p=.010$; informeel: $\chi^2=50.83$, $df=7$, $p<.001$; formeel en/of informeel: $\chi^2=42.47$, $df=7$, $p<.001$; zie Tabel 96) hangen ook samen met het gebruik van opvang tijdens atypische momenten. Net zoals in 2013 en 2018 en volgens de verwachting is het gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten door de gezinnen waar de vader of de moeder enkel werkuren overdag in de week heeft, lager dan bij andere werkuren. Net als in 2018 komt het hoogste gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten voor wanneer moeder of vader in een ploegenstelsel werkt, iedere week wisselende uren heeft of werkuren overdag heeft maar met onverwachte overuren. Wat betreft de vaders komt hier ook nachtwerk bij.

Tabel 95 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de werkuren van de moeder in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, regelmatige gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Werkuren moeder indien werkend*	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 192	3 211	2 035	3 490	2 078	1 325	2 283
Enkel werkuren overdag in de week (n ₂₀₁₈ = 2 192, n ₂₀₂₅ = 1 409)	14.5	11.7 (10.3-13.2)	38.8 (36.0-41.5)	28.8 (26.8-30.7)	11.4 (9.7-13.1)	32.9 (29.7-36.2)	26.9 (24.6-29.3)
Enkel werkuren overdag in de week maar met onverwachte overuren (n ₂₀₁₈ = 599, n ₂₀₂₅ = 387)	25.9	22.4 (18.9-26.0)	59.6 (54.4-64.8)	46.2 (42.1-50.4)	13.3 (9.8-16.8)	52.5 (46.0-59.0)	38.3 (33.5-43.2)
Ploegenstelsel: vroeg en laat (n ₂₀₁₈ = 147, n ₂₀₂₅ = 78)	31.9	33.6 (24.3-42.9)	59.1 (48.7-69.5)	50.4 (41.9-58.9)	23.7 (13.6-33.8)	72.0 (59.0-85.0)	53.6 (42.5-64.7)
Ploegenstelsel: vroeg, laat en 's nachts (n ₂₀₁₈ = 77, n ₂₀₂₅ = 43)	48.6	26.4 (16.6-37.3)	72.5 (59.1-85.8)	52.0 (40.8-63.3)	20.4 (7.6-33.2)	78.0 (62.0-93.9)	54.7 (39.7-69.8)
Enkel nachtwerk (n ₂₀₁₈ = 12, n ₂₀₂₅ = 12)	52.6	32.1 (0.7-63.6)	63.9 (22.0-100)	40.5 (12.2-68.7)	0.0	63.5 (21.3-105.8)	28.8 (2.0-55.6)
Enkel weekendwerk (n ₂₀₁₈ = 4, n ₂₀₂₅ = 2)	0.0	0.0	100	24.8 (0.0-66.9)	0.0	49.3 (-48.7-147.4)	49.3 (-48.7-147.4)
Iedere week wisselende uren (n ₂₀₁₈ = 270, n ₂₀₂₅ = 153)	36.3	22.1 (16.9-27.2)	71.6 (64.3-78.8)	49.8 (43.6-55.9)	17.5 (11.1-24.0)	56.0 (45.8-66.2)	41.8 (34.0-49.7)
Andere werkuren (n ₂₀₁₈ = 189, n ₂₀₂₅ = 199)	35.5	22.7 (16.2-29.2)	75.2 (67.8-82.7)	56.7 (49.5-64.0)	18.0 (12.4-23.6)	58.1 (49.1-67.1)	45.5 (38.5-52.4)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* De kleine aantallen zorgen voor weinig onderlinge significante verschillen omwille van de grote onzekerheid in de schattingen wat zich ook weerspiegelt in de grote betrouwbaarheidsintervallen bij sommige werksituaties.

Tabel 96 Het gebruik van opvang op atypische momenten naargelang de werkuren van de vader in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen % en BI 95%, *regelmatige* gebruikers formele en/of informele opvang)

	2013	2018			2025		
Werkuren vader indien werkend*	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel
n	2 041	3 661	2 298	3 995	2 264	1 432	2 494
Enkel werkuren overdag in de week (n ₂₀₁₈ = 1 935, n ₂₀₂₅ = 1 267)	15.3	13.3 (11.6-14.9)	38.7 (35.7-41.6)	29.6 (27.5-31.6)	10.3 (8.5-12.0)	34.6 (31.1-38.0)	26.8 (24.3-29.2)
Enkel werkuren overdag in de week maar met onverwachte overuren (n ₂₀₁₈ = 1 035, n ₂₀₂₅ = 559)	26.3	18.7 (16.1-21.2)	52.5 (48.5-56.6)	39.6 (36.5-42.7)	12.6 (9.8-15.5)	49.5 (44.0-54.9)	35.5 (31.6-39.5)
Ploegenstelsel: vroeg en laat (n ₂₀₁₈ = 202, n ₂₀₂₅ = 109)	29.6	13.6 (8.1-19.0)	57.7 (47.9-67.4)	34.7 (27.2-40.9)	17.2 (9.3-25.1)	57.8 (45.3-70.3)	39.9 (30.7-49.2)
Ploegenstelsel: vroeg, laat en 's nachts (n ₂₀₁₈ = 164, n ₂₀₂₅ = 93)	16.1	16.6 (9.8-23.4)	50.8 (40.6-61.0)	38.0 (30.3-45.7)	4.6 (0.1-9.1)	48.7 (35.3-62.0)	29.6 (20.3-39.0)
Enkel nachtwerk (n ₂₀₁₈ = 48, n ₂₀₂₅ = 29)	51.7	13.1 (3.2-22.9)	38.0 (15.6-60.3)	22.2 (10.4-34.0)	25.2 (7.8-42.6)	83.5 (60.5-106.5)	47.4 (28.9-65.9)
Enkel weekendwerk (n ₂₀₁₈ = 9, n ₂₀₂₅ = 5)	39.0	20.6 (0.0-55.2)	39.0 (0.0-96.1)	28.5 (0.0-60.8)	28.3 (-34.2-90.8)	30.0 (-33.6-93.6)	34.2 (-12.3-80.7)
Iedere week wisselende uren (n ₂₀₁₈ = 332, n ₂₀₂₅ = 213)	17.4	13.5 (9.5-17.4)	52.8 (45.8-59.8)	38.4 (33.0-43.7)	13.9 (8.9-18.8)	49.8 (40.8-58.8)	37.7 (31.2-44.3)
Andere werkuren (n ₂₀₁₈ = 270, n ₂₀₂₅ = 219)	26.1	18.2 (13.4-23.1)	62.5 (54.9-70.0)	42.4 (36.3-48.4)	17.6 (12.2-22.9)	59.2 (50.8-67.6)	44.7 (38.1-51.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* De kleine aantallen zorgen voor weinig onderlinge significante verschillen omwille van de grote onzekerheid in de schattingen wat zich ook weerspiegelt in de grote betrouwbaarheidsintervallen bij sommige werksituaties.

5 Samenvatting

Met opvang op atypische momenten wordt vroege opvang bedoeld (voor 7 uur), late opvang (na 18 uur), langdurige opvang (meer dan 11 uur per dag), nachtopvang en opvang tijdens het weekend (zaterdag en zondag). De bevindingen uit dit hoofdstuk geven ons een beter zicht op het huidig gebruik van opvang op atypische momenten in 2025 en in vergelijking tot voorgaande jaren (2018, 2013 en 2009).

Ongeveer **32%** van de gezinnen die regelmatig formele en/of informele opvang gebruiken, maken gebruik van één of meerdere opvangvormen op atypische momenten (tijdens één of meerdere dagen in de week). Voor de formele opvang bedraagt dit percentage 12.9%, en voor informele opvang 43.0%. Zowel voor de formele als informele opvang is opvang na 18 uur de meest voorkomende vorm van opvang op een atypisch moment (respectievelijk 5.1% en 28.7% van de regelmatige gebruikers). In lijn met 2018 vinden we ook in 2025 dat opvang langer dan 11 uur per dag, opvang 's nachts en tijdens het weekend zelden voorkomt in de formele opvang, maar toch een belangrijk deel uitmaakt van de informele opvang. Dit duidt erop dat de informele opvang meer flexibel is, en mogelijks naast de formele opvang wordt ingezet.

Kijkend naar de meest gebruikte opvangvorm zien we dat het aandeel formele opvang op atypische momenten door regelmatige gebruikers het hoogst is als de meest gebruikte opvangvorm 'groepsopvang met een vrije prijs' betreft. De groep regelmatige gebruikers dat formele opvang gebruikt na 18 uur doet het meest beroep op de groepsopvang (zowel met IKT als met een vrije prijs). De groep regelmatige gebruikers die gebruik maakt van informele opvang op atypische momenten doet het meest beroep op de grootouders.

Kijkend naar de provincies, wordt er net zoals in voorgaande jaren (2013 en 2018) gevonden dat het formele en/of informele opvanggebruik op atypische momenten hoger is in West-Vlaanderen (43.3%). Wat betreft de leeftijd van het kind zijn er geen significante verschillen tussen de leeftijdscategorieën. Overeenkomstig met 2018 wordt er ook een significant verschil gevonden tussen samenwonenden/gehuwden en alleenstaanden, waarbij alleenstaanden grotere gebruikers zijn van formele en/of informele opvang op atypische momenten (39.2% versus 31.3%) en dit voornamelijk binnen de formele opvang (25.0% versus 12.2%). Dit is anders dan in 2018, toen het verschil zich binnen de informele opvang situeerde.

Tot slot is er gekeken naar het werkregime van beide ouders. Het gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten is hoger indien beide ouders voltijds werken (35.9%) dan indien de vader voltijds werkt en de moeder deeltijds (27.9%), de vader voltijds en de moeder in tijdelijke arbeidsonderbreking is (27.7%) of indien beide ouders deeltijds werken (27.9%). Ook het hoog gebruik van formele en/of informele opvang tijdens atypische momenten bij gezinnen met een werkende alleenstaande ouder valt op (41.9%). Deze bevindingen kwamen ook in 2013 en 2018 naar voren.

Ook de werkuren van de moeder en vader hangen samen met het gebruik van opvang op atypische momenten. Zo maken gezinnen waar de moeder of de vader enkel werkuren overdag het minst gebruik van formele en/of informele opvang op atypische momenten (moeder: 26.9%; vader: 26.8%). Het opvanggebruik op atypische momenten is het hoogst bij gezinnen waarbij de moeder of vader werkuren overdag heeft maar met onverwachte overuren (moeder: 38.3%; vader: 35.5%), in een ploegenstelsel werkt (moeder: 53.6% (vroeg en laat) - 54.7% (vroeg, laat en 's nachts); vader: 39.9% (vroeg en laat) - 29.6% (vroeg, laat en 's nachts)) of iedere week wisselende uren heeft (moeder: 41.8%; vader: 37.7%).

Globaal observeren we gelijkaardige cijfers in 2025 en 2018, zonder opmerkelijke stijgingen of dalingen in het gebruik van formele en informele opvang op atypische momenten.

Hoofdstuk 10

Onvervulde behoefte aan formele opvang

Om de niet-vervulde behoefte aan formele kinderopvang te kunnen inschatten, werd zowel voor schoolgaande als voor niet-schoolgaande kinderen de vraag gesteld of er (méér) gebruik van formele opvang zou willen worden gemaakt. Respondenten konden aanduiden op welke dagen ze hoeveel uur nood hebben aan extra opvang, en ook of het opvang op atypische momenten betreft. Dit laatste is voor het eerst bevraagd in 2025.

Binnen de groep van **niet-schoolgaande kinderen** werden drie specifieke subgroepen onderscheiden:

- De huidige gebruikers van formele opvang (dit kan in combinatie zijn met informele opvang);
Deze groep gebruikers konden ook redenen aankruisen waarom er niet méér gebruik kan worden gemaakt van formele opvang. De volgende drie redenen werden het meest aangehaald: 'er is te weinig plaats in de opvang', 'de opvang is te duur' en 'de openingsuren van de opvang passen niet'. Voor de meest zuivere berekening van de totale onvervulde behoefte aan formele opvang, aan het einde van de eerste paragraaf, wordt er enkel gekeken naar het aandeel gebruikers van formele opvang dat aangaf dat er te weinig plaats was en daardoor minder beroep kon doen op formele opvang dan gewenst;
- De huidige gebruikers van enkel informele opvang;
- En de huidige niet-gebruikers van opvang (d.i. geen gebruik van formele én informele opvang).

De omvang van de niet-vervulde behoefte aan formele kinderopvang werd ook nagegaan bij de groep **schoolgaande kinderen**, meer bepaald bij twee specifieke subgroepen die aangaven (meer) gebruik te willen maken van formele opvang *tijdens de schooluren*. Deze twee groepen zijn:

- Gezinnen die noodgedwongen hun kind voltijds naar school sturen omdat er geen gebruik kan worden gemaakt van formele opvang tijdens de schooluren;
- Gezinnen met niet-voltijds schoolgaande kinderen, die toch nog van formele opvang zouden willen gebruik maken tijdens de schooluren.

Eerst wordt in dit hoofdstuk per groep binnen niet-schoolgaande en schoolgaande kinderen het aandeel en de omvang van de niet-vervulde behoefte besproken. Daarna wordt er een overzicht gegeven van het aandeel en de omvang van de totale onvervulde behoefte aan formele kinderopvang voor alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest en wordt ook dit laatste hoofdstuk afgesloten met een samenvatting.

1 Onvervulde behoefte bij niet-schoolgaande kinderen

1.1 Onvervulde behoefte bij gebruikers van formele opvang

1.1.1 Aandeel met een extra nood aan formele opvang

Van de huidige gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) geeft 14.6% aan nog méér gebruik te willen maken van formele opvang (zie Tabel 97). Dit percentage is hoger bij gebruikers van enkel formele opvang (16.4%) dan bij gebruikers die formele opvang combineren met informele opvang (14.0%), al is dit verschil in tegenstelling tot in 2018 niet significant ($\chi^2=2.08$, $df=1$, $p=.149$). Het percentage is wel significant hoger ($\chi^2=45.23$, $df=1$, $p<.001$) bij beperkte gebruikers (52.1%⁵⁷) dan bij regelmatige gebruikers (13.8%). Ten opzichte van 2018 ligt de nood aan bijkomende formele opvang iets hoger in 2025.

Tabel 97 Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang naar profiel van gebruik en intensiteit van gebruik in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)

Vraag: ‘Zou je op dit moment méér gebruik willen maken van formele opvang?’	Profiel*				Intensiteit				Totaal	
	Enkele formele opvang		Formele en informele opvang		Beperkte gebruikers formele opvang		Regelmatige gebruikers formele opvang			
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2018										
Ja	131	14.6 (12.2-17.1)	358	10.5 (9.4-11.6)	20	17.5 (10.4-24.6)	469	11.3 (10.3-12.3)	489	11.5 (10.5-12.5)
Nee	830	85.4 (82.9-87.8)	3 168	89.5 (90.6-77.0)	100	82.5 (75.4-89.6)	3 898	88.7 (87.7-89.7)	3 998	88.5 (87.5-89.5)
2025										
Ja	107	16.4 (13.6-19.1)	301	14.0 (12.6-15.4)	27	52.1 (38.6-65.6)	381	13.8 (12.5-15.0)	408	14.6 (13.3-15.9)
Nee	580	83.6 (80.9-86.4)	1 924	86.0 (84.6-87.4)	29	47.9 (34.4-61.4)	2 475	86.2 (85.0-87.5)	2 504	85.4 (84.1-86.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Voor het bepalen van de profielen van opvanggebruik werd gekeken naar zowel de regelmatige als beperkte gebruikers.

In Tabel 98 wordt de vergelijking gemaakt tussen gezinsopvang en groepsopvang indien deze de meest gebruikte formele opvangvorm is. Hieruit blijkt dat het aandeel gebruikers met een extra nood aan formele opvang licht significant verschilt tussen deze opvangvormen ($\chi^2=3.96$, $df=1$, $p=.050$), waarbij er meer nood is bij gebruikers van gezinsopvang. Het aandeel gebruikers met een extra nood aan formele opvang is niet significant verschillend tussen gebruikers van formele opvang met IKT en gebruikers van formele opvang met een vrije prijs als meest gebruikte opvangvorm ($\chi^2=0.55$, $df=2$, $p=.457$).

⁵⁷ Er is veel onzekerheid rond de schatting van percentages wegens het kleine aantal beperkte gebruikers van formele opvang met een onvervulde behoefte.

Tabel 98 Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar meest gebruikte formele opvangvorm en met IKT of vrije prijs in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, regelmatige en beperkte gebruikers)

Vraag: 'Zou je op dit moment méér gebruik willen maken van formele opvang?'	Gezinsopvang		Groepsopvang		IKT		Vrije prijs		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2018										
Ja	135	11.2 (9.4-13.1)	304	11.3 (10.1-12.6)	304	11.3 (10.1-12.6)	100	10.5 (8.5-12.5)	489	11.5 (10.5-12.5)
Nee	1 089	88.8 (86.9-90.6)	2 558	89.1 (87.4-89.9)	2 558	89.1 (87.4-89.9)	867	89.5 (87.5-91.5)	3 998	88.5 (87.5-89.5)
2025										
Ja	71	16.6 (13.1-20.1)	217	12.8 (11.2-14.4)	236	13.3 (11.7-14.9)	52	14.9 (11.1-18.6)	408	14.6 (13.3-15.9)
Nee	361	83.4 (79.9-86.9)	1545	87.2 (85.6-88.8)	1604	86.7 (85.1-88.3)	302	85.1 (81.4-88.9)	2 504	85.4 (84.1-86.7)

Voor het bepalen van het socio-economisch profiel van de formele gebruikers met een extra nood aan formele opvang, zijn we gaan kijken naar de één-op-één relatie tussen de onvervulde behoefte en de volgende drie variabelen⁵⁸: de werksituatie van de moeder ($\chi^2=21.41$, $df=1$, $p<.001$), de kansarmoedestatus van het gezin ($\chi^2=24.26$, $df=2$, $p<.001$) en de origine van de moeder ($\chi^2=37.69$, $df=2$, $p<.001$). Voor elk van deze drie variabelen vinden we een significante samenhang (zie Tabel 99); meer bepaald ligt de extra nood aan formele opvang hoger bij gezinnen met een niet-werkende moeder, bij gezinnen in kansarmoede en bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine (respectievelijk 21.9%, 31.9% en 22.3% ten opzichte van totaal 14.6%). In vergelijking met 2018 valt vooral op dat het percentage gezinnen in kansarmoede met een extra nood aan formele opvang sterk gestegen is (van 22.4% in 2018 tot 31.9% in 2025).

Kortom, de extra nood aan formele opvang is sterker aanwezig bij gezinnen met een niet-werkende moeder, met een moeder van niet-Belgische origine en bij kansarme gezinnen. Dit wordt bevestigd in bijkomende analyses waarbij gebruikers van formele opvang met en zonder een extra nood aan formele opvang worden vergeleken: binnen de gebruikers van formele opvang met een extra nood aan formele opvang zien we dat er meer niet-werkende moeders (25.2% vs. 15.1%), moeders van niet-Belgische origine (41.4% versus 24.7%) en kansarmen (9.8% versus 3.6%) zijn dan binnen de gebruikers van formele opvang zonder een onvervulde behoefte (niet in tabel).

⁵⁸ Voor werksituatie van de moeder: werkend en niet werkend; voor kansarmoedestatus: ja en nee; voor origine van de moeder: Belgisch en niet-Belgisch.

Tabel 99 Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, regelmatige en beperkte gebruikers)

Vraag: 'Zou je op dit moment méér gebruik willen maken van formele opvang?'	Werksituatie moeder		Kansarmoede gezin		Origine moeder		Totaal*
	Werkend	Niet-werkend	Nee	Ja	Belg	Niet-Belg	
2018							
n	3 515	293	4 225	231	3 851	591	4 487
Ja	10.4 (9.3-11.4)	24.7 (19.4-29.9)	10.7 (9.7-11.7)	22.4 (16.9-28.0)	9.5 (8.6-10.4)	19.8 (16.5-23.1)	11.5 (10.5-12.5)
Nee	89.6 (88.6-90.7)	75.3 (70.1-80.6)	89.3 (88.3-90.3)	77.6 (72.0-83.1)	90.5 (89.6-91.4)	80.2 (76.9-83.5)	88.5 (87.5-89.5)
2025							
n	2 395	467	2 802	110	2 372	540	2 912
Ja	13.0 (11.7-14.4)	21.9 (18.1-25.6)	13.8 (12.5-15.1)	31.9 (23.0-40.7)	11.8 (10.5-13.1)	22.3 (18.7-25.8)	14.6 (13.3-15.9)
Nee	87.0 (85.6-88.3)	78.1 (74.4-81.9)	86.2 (84.9-87.5)	68.1 (59.3-77.0)	88.2 (86.9-89.5)	77.7 (74.2-81.3)	85.4 (84.1-86.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. * Sommige gebruikers van formele opvang staan niet in deze tabel zoals gebruikers waarbij de moeder tijdelijk het werk heeft onderbroken of een andere werksituatie heeft, waarvan de kansarmoede status van het gezin en de afkomst van de moeder niet gekend is, ze zijn wel opgenomen in het kolomtotaal.

Als we kijken naar de provinciale verschillen in extra nood aan formele opvang (zie Tabel 100), zien we weinig verschillen tussen de provincies. Enkel in Antwerpen en West-Vlaanderen wordt er door (iets) minder gebruikers van formele opvang (al dan in combinatie van informele opvang) een extra nood aan formele opvang ervaren dan in de andere provincies, waarbij enkel het verschil tussen Antwerpen enerzijds en Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant anderzijds significant is. Deze conclusie wijkt af van 2018, toen de laagste nood aan bijkomende formele opvang nog in de provincie Limburg was. Een belangrijke kanttekening bij deze bevindingen is dat er natuurlijk ook *binnen* provincies de nodige variatie in bijkomende nood kan bestaan.

Tabel 100 Extra nood aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, regelmatige en beperkte gebruikers)

Vraag: 'Zou je op dit moment méér gebruik willen maken van formele opvang?'	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2018						
n	1 233	540	1 022	865	827	4 487
Ja	12.6 (10.6-14.7)	8.6 (6.1-11.1)	11.8 (9.7-13.9)	10.5 (8.4-12.6)	12.3 (9.9-14.6)	11.5 (10.5-12.5)
Nee	87.4 (85.3-89.4)	91.4 (88.9-93.9)	88.2 (86.1-90.3)	89.5 (87.4-91.6)	87.7 (85.4-90.1)	88.5 (87.5-89.5)
2025						
n	803	356	693	578	482	2 912
Ja	12.2 (10.0-14.5)	16.6 (12.7-20.4)	16.5 (13.7-19.3)	16.1 (13.1-19.1)	13.2 (10.1-16.2)	14.6 (13.3-15.9)
Nee	87.8 (85.5-90.0)	83.4 (79.6-87.3)	83.5 (80.7-86.3)	83.9 (80.9-86.9)	86.8 (83.8-89.9)	85.4 (84.1-86.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.1.2 Omvang van de extra nood aan formele opvang

Naar gemiddeld aantal dagen, komen we tot een extra nood van gemiddeld 1.9 dagen per week indien het weekend buiten beschouwing wordt gelaten (mediaan 1.0 dag) en van gemiddeld 2.0 dagen indien het weekend wordt meegenomen (mediaan 1.5 dagen) (zie Tabel 101). Niet alleen is de extra nood aan formele opvang sterker aanwezig bij gebruikers van enkel formele opvang in vergelijking met gebruikers die formele en informele opvang combineren (zie hierboven), maar is er ook binnen deze groep gebruikers voor een hoger aantal dagen extra nood aan formele opvang: namelijk gemiddeld 2.3 dagen versus 1.7 dagen (5-dagenweek). Deze bevindingen zijn vrijwel gelijkaardig aan die van 2018.

Tabel 101 Aantal dagen extra nood aan formele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen) bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)

Aantal dagen	Enkel formele gebruikers		Formele en informele gebruikers		Totaal (regelmatige + beperkte gebruikers)	
	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)
2018	124		352		476	
n						
0	11.5		10.9		11.1	
0.5	6.5	6.4	8.5	9.4	7.9	8.5
1	19.6	25.8	31.6	35.2	28.1	32.4
1.5	2.2	1.9	9.5	9.3	7.4	7.1
2	8.8	10.9	14.8	17.2	13.0	15.3
2.5	16.0	11.6	7.8	6.9	10.2	8.3
3	6.1	7.0	3.0	4.6	3.9	5.3
3.5	1.7	6.6	0.3	2.2	0.7	3.5
4	4.7	5.9	3.7	3.2	4.0	4.0
4.5	3.1	3.1	1.9	2.4	2.2	2.7
5	19.7	17.9	7.9	8.5	11.4	11.3
5.5		0.0		0.6		0.5
6		2.0		0.4		0.9
6.5		0.0		0.0		0.0
7		0.7		0.0		0.2
	100	100	100	100	100	100
Mediaan	2.0	2.2	1.0	1.3	1.2	1.6
Gemiddelde	2.4 (2.1-2.7)	2.7 (2.4-3.0)	1.7 (1.6-1.9)	2.0 (1.8-2.1)	1.9 (1.8-2.1)	2.2 (2.1-2.4)
2025	100		289		389	
n						
0	8.1		6.4		6.9	
0.5	5.1	6.0	7.8	8.1	7.1	7.5
1	26.4	30.7	43.8	45.4	38.9	41.2
1.5	1.7	1.7	2.4	4.7	2.2	3.9
2	12.0	11.7	15.4	16.7	14.4	15.3
2.5	13.3	13.0	6.8	5.7	8.6	7.8
3	0.0	8.7	6.1	7.3	6.1	7.7
3.5	6.2	0.0	1.0	1.7	0.7	1.2
4	8.1	9.3	4.0	4.0	5.2	5.5
4.5	3.5	3.5	0.8	0.8	1.6	1.6
5	15.5	11.5	5.5	4.6	8.3	6.5
5.5		1.0		0.3		0.5
6		0.0		0.5		0.4
6.5		0.0		0.0		0.0
7		3.0		0.0		0.8
	100	100	100	100	100	100
Mediaan	2.0	2.0	1.0	1.0	1.0	1.5
Gemiddelde	2.3 (2.0-2.7)	2.5 (2.2-2.9)	1.7 (1.5-1.8)	1.8 (1.7-1.9)	1.9 (1.7-2.0)	2.0 (1.9-2.2)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Niet alleen is de extra nood aan formele opvang sterker aanwezig bij gezinnen met een niet-werkende moeder, kansarme gezinnen en met een moeder van niet-Belgische origine, maar ook ligt de omvang van die extra nood in gemiddeld aantal dagen hoger (zie Tabel 102).

Tabel 102 Gemiddeld aantal dagen extra nood aan formele opvang per 5- of 7-dagenweek bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen gemiddelde)

Gemiddelde	Werksituatie moeder		Kansarmoede gezin		Origine moeder		Totaal*
	Werkend	Niet-werkend	Nee	Ja	Belg	Niet-Belg	
2018							
n	346	67	418	52	360	111	476
Per week (5 dagen)	1.8 (1.6-1.9)	2.8 (2.4-3.2)	1.7 (1.6-1.9)	3.2 (2.7-3.7)	1.6 (1.5-1.7)	2.6 (2.3-2.9)	1.9 (1.8-2.1)
Per week (7 dagen)	2.1 (1.9-2.2)	3.1 (2.7-3.5)	2.0 (1.9-2.2)	3.5 (3.0-3.9)	1.8 (1.7-2.0)	2.9 (2.6-3.2)	2.2 (2.1-2.4)
2025							
n	292	91	357	32	265	124	389
Per week (5 dagen)	1.7 (1.6-1.9)	2.3 (1.9-2.6)	1.8 (1.6-1.9)	2.7 (2.1-3.3)	1.5 (1.4-1.6)	2.4 (2.1-2.7)	1.9 (1.7-2.0)
Per week (7 dagen)	1.9 (1.7-2.0)	2.4 (2.0-2.7)	1.9 (1.8-2.1)	2.9 (2.3-3.5)	1.6 (1.5-1.7)	2.6 (2.3-2.9)	2.0 (1.9-2.2)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Sommige gebruikers van formele opvang staan niet in deze tabel, zoals gebruikers waarbij de moeder tijdelijk het werk heeft onderbroken of een andere werksituatie heeft, of waarvan de kansarmoedestatus van het gezin of de afkomst van de moeder niet gekend is. Ze zijn wel opgenomen in het kolomtotaal.

Tabel 103 toont aan dat er vooral een nood aan extra uren formele opvang is tijdens weekdays en minder in het weekend. Net zoals in 2018 zijn er geen significante verschillen in de behoefte aan bijkomende formele opvang tussen de weekdays. Uiteindelijk heeft 83.6% van de respondenten met een extra behoefte aan formele opvang enkel nood aan extra opvang tijdens de week, 7.0% enkel in het weekend, en 9.3% zowel in het weekend als in de week (cijfers niet in tabel opgenomen).

Tabel 103 Aantal uren extra nood aan formele opvang per dag bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom %)

	Enkel formele gebruikers			Formele en informele gebruikers			Totaal (regelmatige + beperkte gebruikers)		
	Geen extra opvang	Minder dan 5 uur extra	5 uur of meer extra	Geen extra opvang	Minder dan 5 uur extra	5 uur of meer extra	Geen extra opvang	Minder dan 5 uur extra	5 uur of meer extra
2018	124			352			476		
Maandag	41.5	22.1	36.5	58.8	20.2	21.0	53.7	20.8	25.6
Dinsdag	43.9	23.2	32.9	58.6	18.8	22.5	54.3	20.1	25.6
Woensdag	38.5	28.1	33.4	49.3	24.4	26.4	46.1	25.5	28.4
Donderdag	40.5	21.1	38.4	55.6	19.4	25.0	51.1	19.9	29.0
Vrijdag	37.6	22.7	39.8	53.4	21.3	25.3	48.7	21.7	29.6
Zaterdag	73.3	13.1	13.6	75.3	11.5	13.2	74.7	12.0	13.3
Zondag	84.4	7.3	8.3	89.1	5.4	5.6	87.7	5.9	6.4
2025	100			289			389		
Maandag	35.3 (25.8-44.8)	23.1 (14.7-31.5)	41.6 (31.8-51.5)	57.3 (51.6-63.0)	18.3 (13.8-22.8)	24.4 (19.4-29.4)	51.0 (46.0-56.0)	19.7 (15.7-23.6)	29.3 (24.8-33.8)
Dinsdag	42.0 (32.2-51.8)	20.0 (12.0-28.0)	38.0 (28.3-47.7)	64.2 (58.6-69.7)	14.9 (10.7-19.0)	21.0 (16.2-25.7)	57.9 (52.9-62.8)	16.3 (12.6-20.0)	25.8 (21.5-30.2)
Woensdag	44.5 (34.6-54.4)	23.8 (15.3-32.2)	31.7 (22.4-41.0)	54.0 (48.3-59.8)	18.1 (13.6-22.5)	27.9 (22.7-33.1)	51.3 (46.3-56.3)	19.7 (15.7-23.6)	29.0 (24.5-33.5)
Donderdag	48.5 (38.5-58.4)	16.4 (9.0-23.8)	35.1 (25.6-44.6)	58.5 (52.8-64.3)	15.3 (11.1-19.5)	26.1 (21.0-31.2)	55.7 (50.7-60.6)	15.6 (12.0-19.3)	28.7 (24.2-33.2)
Vrijdag	45.9 (36.0-55.9)	18.7 (10.9-26.4)	35.4 (25.9-44.9)	56.8 (51.0-62.5)	16.4 (12.1-20.7)	26.8 (21.7-32.0)	53.7 (48.7-58.7)	17.0 (13.3-20.8)	29.3 (24.7-33.8)
Zaterdag	82.5 (74.9-90.0)	8.3 (2.8-13.9)	9.2 (3.4-15.0)	85.1 (81.0-89.3)	10.7 (7.1-14.2)	4.2 (1.9-6.5)	84.4 (80.8-88.0)	10.0 (7.0-13.0)	5.6 (3.3-7.9)
Zondag	89.4 (83.3-95.6)	4.3 (0.2-8.3)	6.3 (1.5-11.2)	95.2 (92.8-97.7)	4.2 (1.9-6.5)	0.6 (-0.3-1.5)	93.6 (91.1-96.0)	4.2 (2.2-6.2)	2.2 (0.8-3.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

In Tabel 104 en Tabel 105 is de nood aan bijkomende formele opvang op atypische momenten opgenomen. In Tabel 97 zagen we dat van alle gebruikers van formele opvang 14.6% aanduidde meer gebruik te willen maken van formele opvang. Van deze groep heeft 31.3% nood aan bijkomende formele opvang op atypische momenten. Dit percentage ligt hoger onder de gebruikers van enkel formele opvang (35.9%) dan onder de ‘combinatie’-gebruikers (29.7%), al overlappen de betrouwbaarheidsintervallen sterk. In Tabel 105 wordt vervolgens weergegeven op welke (atypische) momenten een bijkomende nood aan formele opvang wordt ervaren. We splitsten dit uit naar week versus weekend. Van de gebruikers van formele opvang met een nood aan meer opvang wil 75.8% dit in de week, maar niet op atypische momenten. 15.6% heeft een behoefte in de week na 18 uur 's avonds, en 8.3% voor 7 uur 's ochtends. In het weekend heeft men het vaakst nood aan meer opvang op niet-atypische momenten (13.0%). Daarnaast geeft 2.2% aan een nood aan bijkomende formele opvang te hebben na 18 uur.

Tabel 104 Extra nood aan formele opvang op atypische momenten bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) die aanduiden nood te hebben aan extra formele opvang, in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom %)

	Enkel formele gebruikers	Formele en informele gebruikers	Totaal (regelmatige + beperkte gebruikers)
2025 n	99	282	382
Nee	64.9 (54.6-74.0)	70.3 (64.3-75.6)	68.7 (63.6-73.4)
Ja	35.1 (26.0-45.4)	29.7 (24.4-35.7)	31.3 (26.6-36.4)

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Het weekend wordt ook beschouwd als een atypisch moment, ongeacht of het eveneens om atypische uren gaat.

Tabel 105 Extra nood aan formele opvang per atypisch moment bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, *regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen rij %)

	Niet op een atypisch moment	Voor 7 uur 's ochtends	Na 18 uur 's avonds	's Nachts	Langer dan 11u
n=382					
Week	75.8 (71.1–80.0))	8.3 (5.9–11.6))	15.6 (12.2–19.8)	3.2 (1.8–5.7)	2.1 (1.0–4.3)
Weekend	13.0 (9.9–17.0)	0.5 (0.1–2.0)	2.2 (1.1–4.3)	0.9 (0.3–2.9)	2.1 (1.0–4.4)

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.1.3 Redenen voor extra nood aan formele opvang

De gebruikers van formele opvang met een onvervulde behoefte aan formele opvang konden ook aangeven waarom het voor hen niet mogelijk is om méér gebruik te maken van formele opvang (meerdere redenen konden worden opgegeven; zie Tabel 106 voor een overzicht). Op basis van deze redenen kunnen we respectievelijk de volgende drie meest voorkomende redenen onderscheiden:

- Er is te weinig plaats in de opvang (47.6% geeft deze reden aan; 28.3 in combinatie met één of meerdere andere redenen – 19.4% geeft enkel deze reden op);
- De openingsuren van de opvang passen niet (35.7% geeft deze reden aan; 16.5% in combinatie met één of meerdere andere redenen - 19.2% geeft enkel deze reden op);

- De opvang is te duur (29.7% geeft deze reden aan; 17.7% in combinatie met één of meerdere andere redenen - 12.1% geeft enkel deze reden op);

Tabel 106 Redenen waarom op dit moment een onvervulde behoefte aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, *regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom %)

	% t.o.v. totaal	
	2018 (n=489)	2025 (n=375)
1. De opvang is te duur	31.5	29.7 (25.1-34.4)
2. Er is te weinig plaats in de opvang	27.1	47.6 (42.6-52.7)
3. De openingsuren van de opvang passen niet	41.2	35.7 (30.8-40.6)
4. De opvang is niet makkelijk te bereiken	3.8	4.3 (2.2-6.4)
5. Het kindje kan niet méér aan	4.3	5.1 (2.9-7.4)
6. Op vraag van de opvang is niet méér opvang mogelijk*		22.0 (17.8-26.2)
7. Andere redenen**	12.5	12.7 (9.3-16.1)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Dit item is nieuw toegevoegd in 2025.

** Voorbeelden van andere redenen in 2025: personeelstekort en verminderde dienstverlening (sluitingsdagen door een tekort aan personeel, vroege sluitingsuren van opvang (bv. om 17u), capaciteitsproblemen (wachtlijsten, opvang pas beschikbaar na enkele maanden), beperkte flexibiliteit (geen opvang op woensdag, weekends of feestdagen, of regels zoals met 38° koorts=24u geen opvang), kosten van extra opvang, etc.

Ten opzichte van 2018 valt het gestegen percentage op van ouders die aangeven dat er te weinig plaats is in de opvang. De overige redenen zijn in aandeel min of meer hetzelfde gebleven, op een lichte daling na van het aandeel ouders waarvoor de openingsuren van de opvang niet passen. Opmerkelijk is ook dat bijna een kwart heeft aangegeven dat hun kindje niet méér opgevangen kan worden op vraag van de opvang zelf.

Wanneer de meest gebruikte formele opvangvorm bij de gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in rekening wordt genomen, zien we volgende verschillen in de drie meest aangehaalde redenen voor het niet kunnen gebruiken van méér formele opvang (zie Tabel 107):

- Gebruikers van de groepsopvang (ongeacht IKT of vrije prijs) halen vaker de redenen aan dat er te weinig plaats is in de opvang en dat de opvang te duur is om méér gebruik te kunnen maken dan gebruikers van de gezinsopvang (als meest gebruikte opvang);
- Gebruikers van de gezinsopvang (ongeacht IKT of vrije prijs) halen vaker als enige reden de reden aan dat de opvanguren niet passen om méér gebruik te kunnen maken dan gebruikers van de groepsopvang (als meest gebruikte opvang);
- Gebruikers van formele opvang met een vrije prijs (ongeacht gezins- of groepsopvang) halen in 2025 niet vaker de reden aan dat de opvang te duur is om méér gebruik te kunnen maken dan gebruikers van formele opvang met IKT, terwijl dit in 2018 wel het geval was.

Tabel 107 Redenen waarom op dit moment een onvervulde behoefte aan formele opvang naar meest gebruikte formele opvangvorm en met IKT of vrije prijs in 2018 en 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, *regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen rij % en BI 95%)

Meest gebruikte formele opvangvorm*	n	Reden: te duur		Reden: te weinig plaats		Reden: opvanguren onaanangepast	
		Enkel deze reden		Enkel deze reden		Enkel deze reden	
		Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
2018							
Gezinsopvang	135	22.7 (15.2-30.2)	14.7 (8.4-21.0)	22.3 (15.0-29.6)	8.8 (3.9-13.7)	50.4 (41.7-59.1)	43.7 (35.1-52.3)
Groepsopvang	269	33.9 (27.8-40.0)	20.6 (15.2-26.0)	28.0 (22.5-33.5)	17.7 (13.1-22.3)	38.9 (32.7-45.1)	30.6 (24.7-36.6)
IKT	304	25.4 (20.1-30.8)	15.8 (11.2-20.5)	26.6 (21.5-31.8)	15.8 (11.6-19.9)	44.3 (38.4-50.2)	36.6 (30.8-42.3)
Vrije prijs	100	46.5 (36.2-56.7)	28.1 (18.8-37.5)	24.7 (16.1-33.3)	12.1 (5.7-18.4)	37.0 (27.2-46.7)	28.9 (19.7-38.0)
2025							
Gezinsopvang	66	4.3 (1.3-12.9)	11.0 (5.2-21.9)	10.3 (4.6-21.6)	12.3 (6.3-22.4)	19.1 (11.1-20.7)	46.2 (34.1-58.9)
Groepsopvang	206	20.6 (15.5-27.0)	15.0 (10.3-21.2)	33.4 (27.1-40.4)	18.5 (13.6-24.5)	17.7 (12.9-23.8)	12.6 (8.4-18.3)
IKT	222	18.7 (13.9-24.7)	10.8 (7.3-16.0)	28.0 (22.3-34.6)	16.3 (12.0-21.9)	19.1 (14.3-25.0)	20.2 (15.1-26.4)
Vrije prijs	50	16.8 (8.6-30.2)	20.0 (9.4-37.4)	27.8 (16.9-42.2)	20.0 (10.7-34.5)	13.2 (6.2-26.0)	21.8 (12.4-35.6)

* Gezinnen met informele opvang als meest gebruikte opvangvorm zijn niet in deze tabel opgenomen (2018: n=85, 2025: n=81). Daarnaast zijn er in 2025 22 deelnemers die hun meest gebruikte opvangvorm niet hebben aangeduid, maar wel hebben aangeduid een onvervulde behoefte te hebben aan formele opvang en ook de reden hiervoor hebben aangeduid. Deze personen zijn eveneens niet in de tabel opgenomen.

In het vorige rapport is de opdeling ook gemaakt naar werkregime van de moeder. Wegens de kleine aantallen observaties per werkregime en de daarmee gepaard gaande grote betrouwbaarheidsintervallen is ervoor gekozen om in dit rapport deze cijfers niet te rapporteren.

1.1.4 Extra nood aan formele opvang omwille van te weinig plaats in de opvang

Voor het zuiver bepalen van de onvervulde behoefte aan formele opvang bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang), zal er enkel worden gekeken naar de gebruikers die aangaven niet méér gebruik te kunnen maken van formele opvang doordat er te weinig plaats was in de formele opvang (al dan niet in combinatie met andere redenen).

In totaal geeft 6.9% (= 47.6% * 14.6%) van de huidige gebruikers van formele opvang met niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest aan nog meer gebruik te willen maken van formele opvang, maar dat dit niet mogelijk is omwille van een tekort aan plaatsen. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor de totale groep gebruikers van formele opvang gemiddeld 1.8 dagen per 5-dagenweek (zie Tabel 108). Ten opzichte van 2018 is het percentage gebruikers van formele opvang met een bijkomende nood omwille van plaatstekort gestegen (van 3.1% naar 6.9%), maar is het aantal dagen met een extra behoefte gedaald (van 2.2 naar 1.8 dagen per 5-dagenweek).

Tabel 108 Aantal dagen extra nood aan formele opvang per week **omwille van plaatstekort** (al dan niet weekend inbegrepen) bij gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)

	2018 (n=136)		2025 (n=175)	
Aantal dagen	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)
0	2.3		4.5	
0.5	6.1	5.1	6.8	6.9
1	35.1	34.3	44.2	45.5
1.5	6.8	8.0	1.6	3.4
2	17.0	15.6	16.3	16.1
2.5	5.7	4.6	6.9	6.0
3	2.6	4.9	6.1	7.6
3.5	1.8	3.1	1.0	1.8
4	4.1	2.3	3.4	3.4
4.5	3.7	3.7	1.3	1.3
5	14.9	14.4	7.9	6.4
5.5		0.6		0.6
6		3.3		0.9
6.5		0.0		0.0
7		0.0		0.0
	100	100	100	100
Gemiddelde	2.2	2.4	1.8 (1.6-2.0)	1.9 (1.7-2.1)
Mediaan	1.5	1.6	1.0	1.0

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.2 Onvervulde behoefte bij gebruikers van enkel informele opvang

1.2.1 Aandeel met een nood aan formele opvang

37.3% van de gebruikers van enkel informele opvang geeft aan gebruik te willen maken van formele opvang (zie Tabel 109) en heeft dus een onvervulde behoefte aan formele opvang. Dit percentage is sterk gestegen ten opzichte van 2018, toen het percentage 29.3% bedroeg.

Tabel 109 Nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom % en 95% BI)

Vraag: 'Zou je gebruik willen maken van formele kinderopvang'?	Enkel informele opvang			
	2018 (n=547)		2025 (n=293)	
	n	% (95% BI)	n	% (95% BI)
Ja	155	29.3 (25.3-33.3)	107	37.3 (31.7-42.8)
Nee	392	70.7 (66.7-74.7)	186	62.7 (57.2-68.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Voor het bepalen van het socio-economisch profiel van de gebruikers van enkele informele opvang met een nood aan formele opvang, zijn we gaan kijken naar de één-op-één relatie tussen de onvervulde

behoefte en de volgende drie variabelen⁵⁹: de werksituatie van de moeder ($\chi^2=0.62$, $df=1$, $p=.432$), de kansarmoedestatus van het gezin ($\chi^2=0.19$, $df=2$, $p=.665$) en de origine van de moeder ($\chi^2=0.81$, $df=2$, $p=.368$). Hieruit blijkt dat er voor geen enkele variabele een significante samenhang is (zie Tabel 110).

Tabel 110 Nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, *regelmatige en beperkte* gebruikers)

Vraag: 'Zou je gebruik willen maken van formele opvang?'	Werksituatie moeder		Kansarmoede gezin		Origine moeder		Totaal*
	Werkend	Niet-werkend	Nee	Ja	Belg	Niet-Belg	
2018							
n	309	116	462	82	416	130	547
Ja	29.3 (24.0-34.6)	29.4 (20.7-38.0)	28.3 (24.0-32.6)	32.7 (22.2-43.2)	25.3 (21.1-29.5)	38.2 (29.7-46.7)	29.3 (25.3-33.3)
Nee	70.7 (65.4-76.0)	70.6 (62.0-79.3)	71.7 (67.4-76.0)	67.3 (56.8-77.8)	74.7 (70.5-78.9)	61.8 (53.3-70.3)	70.7 (66.7-74.7)
2025							
n	156	125	266	27	184	109	293
Ja	35.5 (27.9-43.1)	40.5 (31.8-49.2)	37.7 (31.9-43.6)	33.5 (14.4-52.5)	34.6 (27.7-41.5)	40.1 (30.8-49.5)	37.3 (31.7-42.8)
Nee	64.5 (56.9-72.1)	59.5 (50.8-68.2)	62.3 (56.4-68.1)	66.5 (47.5-85.6)	65.4 (58.5-72.3)	59.9 (50.5-69.2)	62.7 (57.2-68.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Sommige gebruikers van enkel informele opvang staan niet in deze tabel, zoals gebruikers waarbij de moeder tijdelijk het werk heeft onderbroken of een andere werksituatie heeft, en waarvan de kansarmoedestatus van het gezin en de afkomst van de moeder niet gekend is. Ze zijn wel opgenomen in het kolomtotaal.

Als we kijken naar de provinciale verschillen wat betreft nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang (zie Tabel 111), vallen vooral de grote betrouwbaarheidsintervallen op. Er zijn dan ook geen significante verschillen tussen de provincies waar te nemen.

Tabel 111 Nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI, *regelmatige en beperkte* gebruikers)

Vraag: 'Zou je gebruik willen maken van formele opvang?'	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2018						
n	196	88	115	96	52	547
Ja	29.7 (23.0-36.5)	26.3 (16.7-35.8)	27.8 (19.4-36.2)	38.6 (28.3-48.8)	18.9 (8.1-29.8)	29.3 (25.3-33.3)
Nee	70.3 (63.5-77.0)	73.7 (64.2-83.3)	72.2 (63.8-80.6)	61.4 (51.2-71.7)	81.1 (70.2-91.9)	70.7 (66.7-74.7)
2025						
n	83	50	69	66	25	293
Ja	38.6 (28.0-49.1)	22.5 (10.7-34.2)	37.9 (26.3-49.5)	40.2 (28.3-52.2)	51.6 (31.6-71.7)	37.3 (31.7-42.8)
Nee	61.4 (50.9-72.0)	77.5 (65.8-89.3)	62.1 (50.5-73.7)	59.8 (47.8-71.7)	48.4 (28.3-68.4)	62.7 (57.2-68.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

⁵⁹ Voor werksituatie van de moeder: werkend en niet werkend; voor kansarmoedestatus: ja en nee; voor origine van de moeder: Belgisch en niet-Belgisch.

1.2.2 Omvang van de nood aan formele opvang

In dit onderdeel wordt de omvang van de nood aan formele opvang bij de gebruikers van enkel informele opvang in kaart gebracht. Waar dit in 2018 enkel bevraagd is in de websurvey, is dit in 2025 ook in kaart gebracht voor de face-to-face en telefonische interviews.

Gebruikers van enkel informele opvang met een nood aan formele opvang hebben gemiddeld gezien nood aan 3.4 dagen formele opvang indien weekend buiten beschouwing gelaten (mediaan 3 dagen), en 3.5 dagen indien het weekend wordt meegenomen (mediaan 3 dagen) (zie Tabel 112). Dit is een stijging ten opzichte van 2018 (respectievelijk gemiddeld 2.5 en 2.7 dagen), wat wil zeggen dat de omvang van de behoefte aan formele opvang onder gebruikers van enkel informele opvang is gestegen. Het hoge percentage dat heeft aangegeven voltiids (d.w.z. 5 dagen in de week) formele opvang te wensen, valt ook op.

Tabel 112 Aantal dagen van nood aan formele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen) in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers van enkel informele opvang, in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)

Aantal dagen	Enkel informele opvang			
	2018 (n=63)*		2025 (n=107)	
	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)
0	1.9		0.0	
0.5	1.7	1.7	1.5	0.7
1	23.8	21.1	6.0	5.2
1.5	3.9	3.9	3.6	1.9
2	16.0	16.1	14.7	16.7
2.5	14.9	13.3	11.8	12.4
3	10.2	11.7	17.0	16.8
3.5	3.9	8.8	1.5	2.5
4	11.6	11.6	7.8	7.8
4.5	1.3	1.3	5.4	4.7
5	10.7	8.7	30.5	28.1
5.5		1.9		0.0
6		0.0		2.1
6.5		0.0		0.0
7		0.0		1.1
Totaal	100	100	100	100
Mediaan	2.1	2.3	3	3
Gemiddelde	2.5 (2.1-2.9)	2.7 (2.2-3.1)	3.4 (3.1-3.6)	3.5 (3.2-3.7)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Aantal dagen enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Net zoals bij de gebruikers van formele opvang is er bij de gebruikers van enkel informele opvang vooral een nood aan formele opvang tijdens de weekdays en minder in het weekend (zie Tabel 113). Op woensdag en vrijdag is de behoefte aan een volledige dag (= 5 uur of meer) opvang lager dan op andere weekdays, terwijl de behoefte aan opvang voor minder dan 5 uur weinig van de andere dagen verschilt. Dit gegeven sluit aan bij de bevinding dat het gebruik van informele opvang op die dagen het hoogst is en er mogelijks dus op die dagen minder gebruik van formele opvang nodig is (zie hoofdstuk 4). Over het algemeen heeft 91.0% van de gebruikers van enkel informele opvang met een nood aan formele opvang deze nood in de week, en 9.0% zowel in de week als in het weekend. Onder deze gebruikers is er geen nood aan formele opvang enkel in het weekend.

Tabel 113 Aantal uren nood aan formele opvang per dag in 2018 en 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers van enkel informele opvang, in gewogen rij %, enkel bevraagd in de websurvey)

	Enkel informele opvang					
	2018 (n=63)			2025 (n=107)		
	Geen opvang	Minder dan 5 uur	5 uur of meer	Geen opvang	Minder dan 5 uur	5 uur of meer
Maandag	36.9	17.8	45.3	17.1	21.3	61.6
Dinsdag	37.5	21.8	40.7	22.2	18.1	59.7
Woensdag	49.0	20.7	30.4	23.6	23.7	52.7
Donderdag	34.1	22.5	43.3	22.3	20.4	57.2
Vrijdag	39.2	24.3	36.5	26.6	20.8	52.6
Zaterdag	87.2	9.4	3.4	91.0	4.2	4.8
Zondag	90.4	4.3	5.3	97.5	0.6	1.9

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Aantal uren enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Tabel 114 en Tabel 115 geven meer informatie over de nood aan formele opvang op atypische momenten bij gebruikers van enkel informele opvang. Hieruit blijkt dat 26.3% een nood heeft aan formele opvang op atypische momenten. Deze nood situeert zich vooral vóór 7 uur 's ochtends (13.1% van alle gebruikers van informele opvang met een nood aan formele opvang) en na 18 uur 's avonds (12.0%).

Tabel 114 Extra nood aan formele opvang op atypische momenten bij gebruikers van enkel informele opvang die aanduiden nood te hebben aan extra formele opvang, in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen kolom %)

	Informele opvang
n	107
Nee	73.7 (64.0-81.6)
Ja	26.3 (18.4-36.0)

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Tabel 115 Extra nood aan formele opvang per atypisch moment bij gebruikers van enkel informele opvang in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, *regelmatige en beperkte* gebruikers, in gewogen rij %)

		Niet op een atypisch moment	Voor 7 uur 's ochtends	Na 18 uur 's avonds	's Nachts	Langer dan 11u	Totaal
	n	93	14	13	2	2	
Week en weekend	107	86.3 (77.8-91.9)	13.1 (7.7-21.4)	12.0 (6.9-20.0)	1.9 (0.4-7.9)	2.1 (0.5-8.6)	100

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. Omwille van het lage aantal observaties dat zowel in de week als in het weekend nood heeft aan formele opvang, is deze categorie samengenomen met de personen die enkel in de week nood hebben aan formele opvang.

1.3 Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang

Naast de onvervulde behoefte aan formele opvang bij gebruikers van formele en van enkel informele opvang is deze ook onderzocht bij niet-gebruikers van opvang (d.i. geen formele én informele opvang).

1.3.1 Aandeel met een nood aan formele opvang

Ongeveer een kwart van de niet-gebruikers geeft aan gebruik te willen maken van formele opvang (zie Tabel 116). Dit percentage komt overeen met 2018.

Tabel 116 Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)

Vraag: 'Zou je op dit moment gebruik willen maken van formele kinderopvang'?	Niet-gebruikers van opvang			
	2018 (n=594)		2025 (n=359)	
	n	% (95% BI)	n	% (95% BI)
Ja	144	24.5 (20.9-28.2)	97	26.8 (22.2-31.5)
Nee	450	75.5 (71.8-79.1)	262	73.2 (68.5-77.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Voor het bepalen van het socio-economisch profiel van de niet-gebruikers met een nood aan formele opvang, zijn we opnieuw gaan kijken naar de één-op-één relatie tussen de onvervulde behoefte en de volgende drie variabelen⁶⁰: de werksituatie van de moeder ($\chi^2=4.08$, $df=1$, $p=.043$), de kansarmoedestatus van het gezin ($\chi^2=0.02$, $df=2$, $p=.889$) en de origine van de moeder ($\chi^2=0.02$, $df=2$, $p=.882$). Enkel voor de variabele werksituatie van de moeder vinden we een significante samenhang (zie Tabel 117); meer bepaald ligt de nood aan formele opvang hoger bij gezinnen die geen gebruik maken van opvang met een werkende moeder (39.1%) dan bij gezinnen met een niet-werkende moeder (25.2%). In 2018 was de nood nog hoger bij gezinnen met een niet-werkende moeder. Deze ontwikkeling is volledig toe te schrijven aan het gestegen percentage bij gezinnen met een werkende moeder die nood hebben aan formele opvang, aangezien het aandeel gezinnen met een niet-werkende moeder dat een nood aan formele opvang ervaart niet is veranderd.

⁶⁰ Voor werksituatie van de moeder: werkend en niet werkend; voor kansarmoedestatus: ja en nee; voor origine van de moeder: Belgisch en niet-Belgisch.

Tabel 117 Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang naar werksituatie moeder, kansarmoede in het gezin en origine moeder in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)

Vraag: 'Zou je op dit moment gebruik willen maken van formele opvang?'	Werksituatie moeder		Kansarmoede gezin		Origine moeder		Totaal*
	Werkend	Niet-werkend	Nee	Ja	Belg	Niet-Belg	
2018 n	95	366	386	202	203	380	594
Ja	17.0 (8.6-25.4)	25.8 (21.2-30.4)	23.4 (18.9-28.0)	26.4 (20.2-32.5)	19.5 (14.1-24.9)	25.5 (21.1-30.0)	24.5 (20.9-28.2)
Nee	83.0 (74.6-91.4)	74.2 (69.6-78.8)	76.6 (72.0-81.1)	73.6 (67.5-79.8)	80.5 (75.1-85.9)	74.5 (70.0-78.9)	75.5 (71.8-79.1)
2025 n	53	297	246	113	76	283	359
Ja	39.1 (25.5-52.7)	25.2 (20.2-30.2)	27.1 (21.5-32.7)	26.4 (18.1-34.6)	26.1 (16.0-36.2)	27.0 (21.8-32.2)	26.8 (22.2-31.5)
Nee	60.9 (47.3-74.5)	74.8 (69.8-79.8)	72.9 (67.3-78.5)	73.6 (65.4-81.9)	73.9 (63.8-84.0)	73.0 (67.8-78.2)	73.2 (68.5-77.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Sommige niet-gebruikers staan niet in deze tabel, zoals niet-gebruikers waarbij de moeder tijdelijk het werk heeft onderbroken of een andere werksituatie heeft, en waarvan de kansarmoedestatus van het gezin en de afkomst van de moeder niet gekend is. Ze zijn wel opgenomen in het kolomtotaal.

Als we kijken naar de provinciale verschillen in nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang (zie Tabel 118), zien we dat deze nood het laagst is in Antwerpen (18.5% ten opzichte van totaal 26.8%). De cijfers moeten evenwel met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd vanwege de grote betrouwbaarheidsintervallen. Bovendien maken de cijfers abstractie van eventuele verschillen in nood binnen provincies.

Tabel 118 Nood aan formele opvang bij niet-gebruikers van opvang naar provincie in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en 95% BI)

Vraag: 'Zou je op dit moment gebruik willen maken van formele opvang?'	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
2018 n	224	77	120	107	66	594
Ja	25.0 (19.1-30.8)	14.1 (6.4-21.9)	23.1 (14.7-31.4)	31.9 (22.5-41.3)	26.9 (16.0-37.9)	24.5 (20.9-28.2)
Nee	75.0 (69.2-80.9)	85.9 (78.1-93.6)	76.9 (68.6-85.3)	68.1 (58.7-77.5)	73.1 (62.1-84.0)	75.5 (71.8-79.1)
2025 n	122	45	89	53	50	359
Ja	18.5 (11.6-25.4)	30.7 (17.0-44.4)	33.5 (23.6-43.4)	30.7 (18.1-43.2)	29.6 (16.7-42.4)	26.8 (22.2-31.5)
Nee	81.5 (74.6-88.4)	69.3 (55.6-83.0)	66.5 (56.6-76.4)	69.3 (56.8-81.9)	70.4 (57.6-83.3)	73.2 (68.5-77.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

1.3.2 Omvang van de nood aan formele opvang

Net als voor de gebruikers van enkel informele opvang is de omvang van de nood aan formele opvang bij de niet-gebruikers van opvang in 2025 ook in kaart gebracht voor de face-to-face en telefonische interviews, terwijl dit in 2018 enkel het geval was voor de websurvey.

Niet-gebruikers met een nood aan formele opvang hebben gemiddeld gezien nood aan 3.3 dagen formele opvang indien het weekend buiten beschouwing wordt gelaten (mediaan 3 dagen) en 3.4 dagen indien het weekend wordt meegerekend (mediaan 3 dagen) (zie Tabel 119). Deze cijfers komen overeen met die van 2018.

Tabel 119 Aantal dagen van nood aan formele opvang per week (al dan niet weekend inbegrepen) voor niet-gebruikers in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)

	Niet-gebruikers opvang			
	2018* (n=60)		2025 (n=96)	
Aantal dagen	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)	Per week (5 dagen)	Per week (7 dagen)
0	3.6		0.0	
0.5	1.9	1.8	3.5	2.4
1	10.4	8.2	4.7	4.7
1.5	7.5	11.5	5.8	6.9
2	2.9	4.8	7.0	7.0
2.5	20.4	18.1	20.4	20.4
3	7.8	7.8	9.3	9.3
3.5	0.0	2.3	4.0	4.0
4	17.0	15.9	12.0	12.0
4.5	0.0	0.0	9.4	9.4
5	28.6	27.1	23.9	21.7
5.5		0.0		0.0
6		0.0		1.1
6.5		0.0		0.0
7		2.5		1.2
Totaal	100	100	100	100
Mediaan	2.7	2.9	3	3
Gemiddelde	3.1 (2.7-3.6)	3.3 (2.9-3.7)	3.3 (3.0-3.6)	3.4 (3.1-3.6)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Aantal dagen enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Opnieuw is er vooral een nood aan formele opvang tijdens weekdays en slechts zeer beperkt in het weekend (zie Tabel 120). Vooral op woensdag is er bij niet-gebruikers van opvang een minder grote nood aan een volledige dag formele opvang (= 5 uur of meer) dan op de andere weekdays. In percentages heeft 96.7% van de niet-gebruikers met een nood aan formele opvang deze nood enkel op weekdays, terwijl 3.3% een behoefte aan formele opvang heeft op zowel week- als weekenddagen (cijfers niet in tabel opgenomen).

Tabel 120 Aantal uren van nood aan formele opvang per dag in 2018 en 2025 voor niet-gebruikers (in gewogen rij %)

	Niet-gebruikers van opvang					
	2018* (n=60)			2025 (n=96)		
	Geen opvang	Minder dan 5 uur	5 uur of meer	Geen opvang	Minder dan 5 uur	5 uur of meer
Maandag	19.4	30.8	49.8	8.4	38.1	53.5
Dinsdag	19.7	30.2	50.1	9.3	35.2	55.5
Woensdag	31.1	34.2	34.7	28.8	38.4	32.8
Donderdag	17.9	28.7	53.4	14.5	32.6	52.8
Vrijdag	18.9	34.7	46.4	19.8	30.5	49.7
Zaterdag	86.5	8.1	5.4	96.7	1.1	2.2
Zondag	91.5	4.1	4.3	97.8	1.1	1.2

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Aantal uren enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Van de niet-gebruikers met een nood aan formele opvang, heeft 15% nood aan formele opvang op atypische momenten (zie Tabel 121 en Tabel 122). De nood situeert zich vooral vóór 7 uur 's ochtends (11.7%) en na 18 uur 's avonds (4.9%).

Tabel 121 Nood aan formele opvang op atypische momenten bij niet-gebruikers van kinderopvang die aanduiden nood te hebben aan formele opvang, in 2025 (regelmatige en beperkte gebruikers, in gewogen kolom %)

	Niet-gebruikers
n	95
Nee	85.0 (75.9-91.0)
Ja	15.0 (8.9-24.1)

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Tabel 122 Extra nood aan formele opvang per atypisch moment bij niet-gebruikers in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, regelmatige en beperkte gebruikers, in gewogen rij %)

		Niet op een atypisch moment	Voor 7 uur 's ochtends	Na 18 uur 's avonds	's Nachts	Langer dan 11u	Totaal
	n	85	11	5	1	0	
Week en weekend	95	89.4 (81.1-94.3)	11.7 (6.5-20.3)	4.9 (2.0-11.7)	0.8 (0.1-5.6)	0.0	100

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie. Omwille van het lage aantal observaties dat zowel in de week als in het weekend nood heeft aan formele opvang, is deze categorie samengenomen met de personen die enkel in de week nood hebben aan formele opvang.

1.4 Inschatting totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij niet-schoolgaande kinderen

Voor de inschatting van de totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij niet-schoolgaande kinderen zijn we gaan kijken naar het aandeel met een onvervulde behoefte binnen de volgende drie verschillende groepen: de huidige gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang), huidige gebruikers van enkel informele opvang en de huidige niet-gebruikers.

Voor de groep gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang) zien we dat 6.9% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang vanwege een tekort aan plaats in de formele opvang. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 1.8 dagen per week (5-dagenweek).

Voor de groep gebruikers van enkel informele opvang zien we dat 37.3% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 3.4 dagen per week (5-dagenweek).

Voor de groep niet-gebruikers zien we dat 26.8% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 3.3 dagen per week (5-dagenweek).

Om de totale onvervulde behoefte aan formele opvang voor niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in te schatten, hebben we bovenstaande percentages gewogen met het aandeel van de drie groepen binnen de steekproef in 2025 (zie Tabel 123). Zo komen we voor de totale steekproef uit op een aandeel van 12.0% ($= 79.1\% \cdot 6.9\% + 8.7\% \cdot 37.3\% + 12.2\% \cdot 26.8\%$) met een onvervulde behoefte aan formele opvang. Om dit percentage te extrapoleren naar populatieniveau, hebben we het percentage niet-schoolgaande kinderen in de steekproef (85.3%, zie hoofdstuk 3) genomen van het basispopulatiebestand (176 698 kinderen, zie hoofdstuk 2). We komen dan uit op in totaal 150 724 niet-schoolgaande kinderen tussen de 3 maanden en 3 jaar oud. Per gebruikersprofiel hebben we vervolgens het gewogen percentage van de onvervulde behoefte berekend op dit aantal kinderen om tot het aantal kinderen met een onvervulde behoefte aan formele opvang op populatieniveau te komen. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 18 045 niet-schoolgaande kinderen die gemiddeld 2.6 dagen in de week nood hebben aan formele opvang. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 47 700. Gegeven dat het aantal niet-schoolgaande kinderen tussen de 3 maanden en 3 jaar lager ligt ten opzichte van 2018 én dat het gemiddeld aantal dagen waarop er behoefte is aan (extra) formele opvang vrijwel gelijk is gebleven, betekent dit dat er in 2025 relatief méér kinderen zijn waarvoor een niet-vervulde nood is aan formele opvang.

Tabel 123 Totale onvervulde behoefte aan formele opvang (% en omvang) voor niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest naar profiel van gebruikers in 2018 en 2025 (gewogen %)

Profiel gebruik*	% in de steekproef	Onvervulde behoefte aan formele opvang			
		%	Aantal kinderen op populatieniveau***	Gemiddeld aantal opvangdagen op weekbasis	Totaal aantal nodige opvangdagen***
2018					
Gebruikers formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang)**	76.6	3.1	3 718	2.2	8 178
Gebruikers enkel informele opvang	10.4	29.3	4 771	2.5	11 926
Niet-gebruikers	13.0	24.5	4 986	3.1	15 456
Totaal	100	8.6	13 473	2.6	35 559****
2025					
Gebruikers formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang)**	79.1	6.9	8 227	1.8	14 808
Gebruikers enkel informele opvang	8.7	37.3	4 892	3.4	16 630
Niet-gebruikers	12.2	26.8	4 929	3.3	16 263
Totaal	100	12.0	18 045	2.6	47 700****

* Voor het bepalen van de profielen van opvanggebruik werd gekeken naar zowel de regelmatige als beperkte gebruikers.

** Extra nood aan formele opvang omwille van 'er is te weinig plaats in de opvang'.

*** Afgerond naar boven. Het totaal is berekend met cijfers na de komma en weegt daarom licht af van de som van de gebruikersprofielen zoals vermeld in de tabel.

**** Totaal aantal nodige opvangdagen=aantal kinderen x gemiddeld aantal dagen (resultaten in tabel gebaseerd op bewerkingen met meer cijfers na de komma). Het gemiddeld aantal dagen is gewogen naar gebruikersprofiel en het aandeel dat daarbinnen een onvervulde behoefte aan formele opvang heeft.

Uit hoofdstuk 8 kwam reeds naar voren dat bijna de helft van de gebruikers die niet bij hun opvangvorm van voorkeur zijn terecht gekomen, beroep zouden willen doen op groepsopvang met IKT (met op de tweede plaats gezinsopvang met IKT, dat door een kwart wordt verkozen). De vastgestelde groei in plaatsen binnen de groepsopvang met IKT sinds 2014 is een piste dat verder moet worden uitgebouwd.

Ook het verder inzetten op meer trap 3-plaatsen (plussubsidies voor kinderopvang die kwetsbare gezinnen ondersteunt en waar kinderen van deze gezinnen voorrang krijgen) is aangewezen aangezien kansarme gezinnen, gezinnen met een niet-werkende moeder en gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine niet alleen minder gebruik maken van formele opvang, maar eveneens een hogere bijkomende nood ervaren aan formele opvang als ze al gebruik maken van formele opvang. Daarnaast geeft ongeveer 30% van de gebruikers van formele opvang met een bijkomende nood aan dat extra opvang te duur is. De bijkomende nodige opvangplaatsen dienen dus vooral toegankelijk en betaalbaar te zijn voor deze kwetsbare groepen. Deze aanbevelingen zijn dezelfde als in 2018, maar de cijfers wijzen erop dat ze nog steeds relevant zijn.

2 Onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren bij schoolgaande kinderen

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren bij kinderen die naar school gaan, dus tussen de 2.5 en 3 jaar oud zijn. Uit de enquête blijkt dat 77.4% (64.4% voltijds en 13.0% niet-voltijds) van de kinderen tussen 2.5 en 3 jaar naar school gaat. Ten opzichte van de totale groep kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar gaat 14.7% naar school (zie hoofdstuk 2). Waar in 2018 de meeste vragen over de onvervulde behoefte enkel gesteld zijn in de websurvey, zijn deze vragen in 2025 ook in de telefonische en face-to-face interviews opgenomen.

2.1 Onvervulde behoefte bij voltijds schoolgaande kinderen

Voor 83.8% van de ouders van voltijds schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar is het voltijds schoolgebruik een bewuste keuze (zie Tabel 124). Dit is iets lager dan in 2018, al is dit verschil niet significant. Met andere woorden geeft 16% geeft aan dat hun kindje noodgedwongen voltijds naar school gaat omdat er geen gebruik kan worden gemaakt van opvang, waarvan er de helft een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang tijdens de schooluren (zie Tabel 125).

Tabel 124 Reden voltijds schoolbezoek voor kinderen van 2.5 tot 3 jaar in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)

Vraag: 'Gaat dit kindje noodgedwongen voltijds naar de kleuterschool omdat het geen gebruik kan maken van opvang?'	Voltijds schoolgaande kinderen	
	2018 (n=408)	2025 (n=452)
Ja	12.0 (8.8-15.3)	16.2 (12.8-19.6)
Nee, het was een bewuste keuze	88.0 (84.7-91.2)	83.8 (80.4-87.2)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

Tabel 125 Onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren voor noodgedwongen voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)

Vraag: 'Zou je gebruik willen maken van formele opvang tijdens de schooluren indien mogelijk?'	Noodgedwongen voltijds schoolgaande kinderen	
	2018* (n=35)	2025 (n=69)
Ja	43.6 (24.8-62.4)	50.5 (38.0-62.9)
Nee	56.4 (37.6-75.2)	49.5 (37.1-62.0)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

De voltijds schoolgaande kinderen met een onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren, ongeveer 8% ($=50.5\% \times 16.2\%$) van de totale groep voltijds schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar, zouden gemiddeld 19 uur per week formele opvang kunnen gebruiken (gemiddeld rond de 4 uur per dag, met een uitzondering van woensdag met een gemiddelde van rond de 3.3 uur; zie Tabel 126)⁶¹. Uitgedrukt in dagen (waarbij indien 5 uur of meer formele opvang nodig is op een dag dit gehercodeerd werd als een 'volle dag' en minder dan 5 uur als een 'halve dag') is de gemiddelde omvang

⁶¹ Ouders konden zelf invullen hoeveel uur opvang ze per dag nodig hadden. Hierdoor is het mogelijk dat ouders '10 uur' nood aan opvang hebben ingevuld, terwijl dit breder gaat dan de schooluren.

van deze onvervulde behoefte 2.7 dagen (zie Tabel 127). In vergelijking met 2018 ligt de onvervulde behoefte aan formele opvang bij voltijds schoolgaande kinderen hoger in 2025, zowel wat betreft aantal uren per dag als aantal dagen in de week. Er moet echter wel rekening gehouden worden met de zeer kleine absolute aantallen waar het om gaat ten opzichte van de totale steekproef, waardoor bijvoorbeeld personen met een grote nood aan formele opvang al snel het gemiddelde omhoog kunnen trekken.

Tabel 126 Aantal uren per dag nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (gewogen gemiddelde en mediaan)

Uren per dag	Voltijds schoolgaande kinderen							
	2018* (n=17)				2025 (n=32)			
	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Mediaan	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Mediaan
Maandag	0	6	2.5	2.3	0	10	4.2	4
Dinsdag	0	6	2.6	2.6	0	10	3.8	4
Woensdag	0	9	2.9	0	0	10	3.3	4
Donderdag	0	6	2.9	3.0	0	10	3.9	4
Vrijdag	0	5	1.5	0	0	10	3.8	4
Totale week	6	20	12.4	9.8	4	50	19.0	16

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Aantal uren per dag enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Tabel 127 Aantal dagen van nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor voltijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)

Aantal dagen	Voltijds schoolgaande kinderen	
	2018* (n=17)	2025 (n=32)
0.5		12.1
1	30.2	4.6
1.5	5.7	8.9
2	31.6	9.5
2.5	15.9	33.7
3	16.7	12.1
3.5		0.0
4		9.0
4.5		6.8
5		15.4
Totaal	100	100
Gemiddelde	1.9 (1.5-2.3)	2.7 (2.1-3.3)
Mediaan	1.7	2.5

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Aantal dagen enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

2.2 Onvervulde behoefte bij niet-volijds schoolgaande kinderen

Ongeveer 11% van de niet-volijds schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar maakt gebruik van formele opvang tijdens de schooluren (zie Tabel 128). Dit is minder dan in 2018, toen dit percentage nog 22.9% bedroeg. Dit verschil is statistisch significant.

Tabel 128 Gebruik van formele opvang tijdens de schooluren voor niet-volijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)

Gebruik van formele opvang tijdens schooluren	Niet-volijds schoolgaande kinderen	
	2018* (n=81)	2025 (n=90)
Ja	22.9 (12.9-32.9)	10.9 (5.6-20.1)
Nee	77.1 (67.1-87.1)	89.1 (79.9-94.4)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Voor de volledigheid hebben we ook opgenomen welke redenen het vaakst aangehaald worden waarom er beroep wordt gedaan op formele opvang tijdens de schooluren (zie Tabel 129). De aantallen waar het om gaat zijn echter zo klein, dat we de tabel verder niet zullen bespreken.

Tabel 129 Redenen gebruik van formele opvang tijdens de schooluren voor niet-volijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen %, meerdere antwoorden mogelijk)

	Niet-volijds schoolgaande kinderen die gebruik maken van formele opvang tijdens de schooluren			
	2018* (n=19)		2025 (n=9)	
Reden formele opvang tijdens schooluren	n	%	n	%
Omdat het kindje er (beter) kan rusten	9	42.0	6	65.7
Omwillen van de kwaliteit van de verzorging	3	16.4	4	45.9
Omwillen van de soepelheid i.v.m. de opvanguren	8	45.5	3	32.3
Andere redenen**	5	27.0	2	17.9

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

** Andere redenen: ontwikkelingsvertraging die het moeilijker maakt, er was geen andere optie.

Van de niet-volijds schoolgaande kinderen die niet formeel worden opgevangen tijdens de schooluren, geeft 17.4% aan gebruik te willen maken van formele opvang (zie Tabel 130). Zij maken ongeveer 15.5% (17.4%*89.1%) uit van de totale groep niet-volijds schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar die geen gebruik maken van formele opvang tijdens de schooluren. Deze groep zou gemiddeld bijna 10 uur per week formele opvang kunnen gebruiken (gemiddeld ongeveer 2 tot 2.5 uur per dag, met een uitzondering van woensdag met een gemiddelde van rond de 1 uur; zie Tabel 131). Uitgedrukt in dagen (waarbij indien 5 uur of meer formele opvang nodig is op een dag dit gehercodeerd werd als een 'volle dag' en minder dan 5 uur als een 'halve dag') is de gemiddelde omvang van deze onvervulde behoefte 1.7 dagen (zie Tabel 132). In vergelijking met 2018 is het gemiddelde aantal uren nood aan formele opvang gedaald, maar het gemiddelde aantal dagen met een behoefte gestegen.

Tabel 130 Onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren voor niet-volgtijds schoolgaande kinderen van 2.5 tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, BI 95%)

Vraag: 'Zou je gebruik willen maken van formele opvang tijdens de schooluren indien mogelijk?'	Niet-volgtijds schoolgaande kinderen die geen gebruik maken van formele opvang	
	2018* (n=62)	2025 (n=81)
Ja	12.5 (3.8-21.3)	17.4 (10.7-26.9)
Nee	87.5 (78.7-96.2)	82.6 (73.1-89.3)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Tabel 131 Aantal uren per dag nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor niet-volgtijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (gewogen gemiddelde en mediaan)

	Niet-volgtijds schoolgaande kinderen							
	2018* (n=7)				2025 (n=16)			
	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Mediaan	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Mediaan
Maandag	0	8	2.6	0.8	0	8	2.5	3.0
Dinsdag	0	8	2.7	1.5	0	5	2.5	3.0
Woensdag	0	8	4.3	3.5	0	4	0.8	0
Donderdag	0	8	3.1	1.0	0	5	2.3	3.0
Vrijdag	0	8	3.8	3.7	0	5	1.9	2
Totale week	4	40	16.5	10.9	1	16	9.9	10

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

Tabel 132 Aantal dagen van nood aan formele opvang tijdens de schooluren voor niet-volgtijds schoolgaande kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom %, gemiddelde en mediaan)

Aantal dagen	Niet-volgtijds schoolgaande kinderen	
	2018 (n=7)	2025 (n=16)
0.5	10.6	13.0
1	26.7	12.9
1.5	0.0	25.1
2	14.0	29.8
2.5	0.0	13.0
3	34.6	6.0
3.5	0.0	0.0
4	0.0	0.0
4.5	0.0	0.0
5	14.0	0.0
Totaal	100	100
Mediaan	1.9	1.5
Gemiddelde	2.3 (1.0-3.7)	1.7 (1.3-2.1)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

* Enkel in de websurvey bevraagd in 2018.

2.3 Inschatting totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij schoolgaande kinderen

Voor de inschatting van de totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij schoolgaande kinderen zijn we gaan kijken naar het aandeel met een onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren binnen de volgende twee verschillende groepen: de huidige voltijds schoolgaande kinderen en de huidige niet-voltijds schoolgaande kinderen.

Voor de voltijds schoolgaande kinderen zien we dat 8% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang tijdens de schooluren. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 2.7 dagen per week.

Voor de niet-voltijds schoolgaande kinderen zien we dat 15.5% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang tijdens de schooluren. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 1.7 dagen per week.

Om de totale onvervulde behoefte aan formele opvang voor schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in te schatten hebben we bovenstaande percentages gewogen met de aandelen van de twee groepen binnen de steekproef in 2025 (zie Tabel 133). Zo komen we voor de totale steekproef uit op een aandeel van 9.4% ($= 83.2\% \cdot 8.2\% + 16.8\% \cdot 15.5\%$) met een onvervulde behoefte aan formele opvang. Om dit percentage te extrapoleren naar populatieniveau, hebben we het percentage schoolgaande kinderen in de steekproef (14.7%, zie hoofdstuk 3) genomen van het basispopulatiebestand (176 698 kinderen, zie hoofdstuk 2). We komen dan uit op in totaal 25 975 schoolgaande kinderen tussen de 3 maanden en 3 jaar oud. Voor zowel de voltijds als deeltijds schoolgaande kinderen hebben we vervolgens het gewogen percentage van de onvervulde behoefte berekend op het aantal schoolgaande kinderen in de populatie om het totaal aantal schoolgaande kinderen met een onvervulde behoefte aan formele opvang in te schatten. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 2 449 schoolgaande kinderen die gemiddeld 2.4 dagen in de week nood hebben aan formele opvang tijdens de schooluren. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 5 935. Zowel het aantal schoolgaande kinderen met een behoefte aan formele opvang als het benodigde aantal opvangdagen ligt fors hoger dan in 2018, terwijl het percentage schoolgaande kinderen vrijwel gelijk is gebleven. Wel is het belangrijk te vermelden dat we de extrapolatie hebben uitgevoerd op basis van zeer kleine absolute aantallen, waardoor de populatiecijfers met de nodige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

Tabel 133 Totale onvervulde behoefte aan formele opvang (% en omvang) voor schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2018 en 2025 (gewogen %)

Schoolgaand	% in de steekproef	Onvervulde behoefte aan formele opvang			
		%	Aantal kinderen op populatieniveau*	Gemiddeld aantal opvangdagen op weekbasis	Totaal aantal nodige opvangdagen*
2018					
Volijds	74.3	5.0	816	1.9	1 550
Niet-volijds	25.7	9.6	542	2.3	1 246
Totaal	100	6.2	1 358	2.1	2 796**
2025					
Volijds	83.2	8.2	1 773	2.7	4 785
Niet-volijds	16.8	15.5	677	1.7	1 150
Totaal	100	9.4	2 449**	2.4	5 935**

* Afgerond naar boven.

** Totaal aantal nodige opvangdagen=aantal kinderen x gemiddeld aantal dagen (resultaten in tabel gebaseerd op bewerkingen met meer cijfers na de komma). Het gemiddeld aantal dagen is gewogen naar het aandeel volijds en niet-volijds schoolgaande kinderen en het aandeel dat daarbinnen een onvervulde behoefte aan formele opvang heeft.

3 Inschatting totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar

Wanneer we de cijfers van niet-schoolgaande en schoolgaande kinderen samennemen, kunnen we de totale onvervulde behoefte aan formele opvang berekenen voor alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2025. We komen uit een op een totale onvervulde behoefte aan formele opvang van 11.6% wat overeenkomt met ongeveer 20 494 kinderen die gemiddeld 2.6 dagen in de week nood hebben aan formele opvang. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 53 635 (zie Tabel 134).

Tabel 134 Totale onvervulde behoefte aan formele opvang (% en omvang) voor alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest in 2018 en 2025 (gewogen %)

	% in de steekproef	Onvervulde behoefte aan formele opvang			
		%	Aantal kinderen op populatieniveau*	Gemiddeld aantal opvangdagen op weekbasis	Totaal aantal nodige opvangdagen*
2018					
Niet-schoolgaande kinderen	87.7	8.6	13 473	2.6	35 559
<i>Gebruikers formele opvang</i>	76.6	3.1	3 718	2.2	8 178
<i>Gebruikers enkele informele opvang</i>	10.4	29.3	4 771	2.5	11 926
<i>Niet-gebruikers</i>	13.0	24.5	4 986	3.1	15 456
Schoolgaande kinderen	12.3	6.2	1 358	2.1	2 796
<i>Voltijds</i>	74.3	5.0	816	1.9	1 550
<i>Niet-voltijds</i>	25.7	9.6	542	2.3	1 246
Totaal	100	8.3	14 831	2.6	38 354**
2025					
Niet-schoolgaande kinderen	85.3	12.0	18 045	2.6	47 700
<i>Gebruikers formele opvang</i>	79.1	6.9	8 227	1.8	14 808
<i>Gebruikers enkele informele opvang</i>	8.7	37.3	4 892	3.4	16 630
<i>Niet-gebruikers</i>	12.2	26.8	4 929	3.3	16 263
Schoolgaande kinderen	14.7	9.4	2 449	2.4	5 935
<i>Voltijds</i>	83.2	8.2	1 773	2.7	4 785
<i>Niet-voltijds</i>	16.8	15.5	677	1.7	1 150
Totaal	100	11.6	20 494	2.6	53 635**

* De totalen zijn hier berekend op de som van de gerapporteerde cijfers voor de niet-schoolgaande kinderen en de schoolgaande kinderen (zonder cijfers achter de komma mee in rekening te nemen).

** Totaal aantal nodige opvangdagen=aantal kinderen x gemiddeld aantal dagen.

4 Samenvatting

In dit hoofdstuk is een inschatting gemaakt van de totale onvervulde behoefte aan formele kinderopvang, zowel naar aantal kinderen als naar aantal opvangdagen. Hiervoor is zowel gekeken naar de groep niet-schoolgaande kinderen als de groep schoolgaande kinderen. Waar in 2018 een groot deel van deze vragen enkel is gesteld aan deelnemers van de websurvey, zijn ze in 2025 ook gesteld in de telefonische en face-to-face interviews.

4.1 Onvervulde behoefte aan formele opvang bij niet-schoolgaande kinderen

Van de huidige **gebruikers van formele opvang** (al dan niet in combinatie met informele opvang) geeft 14.6% aan een extra nood te hebben aan formele opvang, zonder rekening te houden met de reden waarom men niet méér gebruik kan maken van formele opvang. Die extra nood aan formele opvang is sterker aanwezig bij beperkte gebruikers dan bij regelmatige gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang), al is het aantal beperkte gebruikers met een bijkomende nood aan formele opvang zeer beperkt in de steekproef. Ten opzichte van 2018 ligt de bijkomende nood aan formele opvang onder gezinnen die al gebruik maken van formele opvang iets hoger (11.5% vs. 14.6%). Wat betreft de verschillende formele opvangvormen wordt er een licht significant verschil gevonden in het aandeel gebruikers met een extra nood aan formele opvang tussen gezins- en groepsopvang als meest gebruikte opvangvorm, waarbij de nood hoger ligt bij gebruikers van gezinsopvang, maar niet tussen opvang met IKT en opvang met een vrije prijs.

Net zoals in 2018 is de extra nood aan formele opvang sterker aanwezig bij gezinnen met een niet-werkende moeder (21.9% vs. 13% bij gezinnen met een werkende moeder), bij kansarme gezinnen (31.9% vs. 13.8% bij niet-kansarme gezinnen) en bij gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine (22.3% vs. 11.8% bij gezinnen met een moeder van Belgische origine). Naast dat deze groepen al minder gebruik maken van formele opvang (zie hoofdstuk 5), heerst er bij deze groepen ook een sterkere nood aan bijkomende formele opvang wanneer ze wel reeds gebruik maken van formele opvang (al dan niet in combinatie met informele opvang). Tussen de provincies zijn er weinig verschillen in de mate van bijkomende behoefte aan formele opvang.

Betreffende de **omvang** van de extra nood aan formele opvang hebben gebruikers van formele opvang gemiddeld 1.9 dagen extra nodig in een (5-dagen) week. Voor gezinnen met een niet-werkende moeder, gezinnen in kansarmoede en gezinnen met een moeder van niet-Belgische origine ligt het aantal dagen waarop ze een bijkomende behoefte hebben aan formele opvang hoger: respectievelijk gemiddeld 2.3, 2.7 en 2.4 dagen extra. Overeenkomstig met het huidige gebruik van formele opvang, is er vooral een nood aan extra formele opvang in de week en niet in het weekend. Al deze bevindingen zijn gelijkaardig aan die in 2018. Nieuw in 2025 is de analyse van de bijkomende nood aan formele opvang *op atypische momenten*. Voor gebruikers van formele opvang bedraagt dit percentage 31.3% van het totale aantal gebruikers van formele opvang met een bijkomende behoefte (=14.6%). De nood is het hoogst na 18 uur 's avonds, zowel in de week als in het weekend.

Uit de analyse van de **redenen** waarom het voor de huidige gebruikers met een extra nood aan formele opvang niet mogelijk is om méér gebruik te maken van formele opvang worden de volgende drie redenen (in dalende volgorde) het meest aangehaald: er is te weinig plaats in de opvang (47.6%), de openingsuren passen niet (35.7%), en de opvang is te duur (29.7%). Ten opzichte van 2018 is het percentage dat aangeeft dat er te weinig plaats in de opvang is sterk gestegen, namelijk van 27.1% naar 47.6%. Voor bijna een kwart van de ouders is bijkomende opvang niet mogelijk op vraag van de opvang zelf. De gebruikers van groepsopvang (ongeacht met IKT of vrije prijs) als meest gebruikte formele opvangvorm halen vaker aan dat er te weinig plaats is in de opvang en dat de opvang te duur is om méér gebruik te kunnen maken van formele opvang dan de gebruikers van gezinsopvang, terwijl deze laatste vaker aanhalen dat de opvanguren niet passen om méér gebruik te kunnen maken van formele opvang. Tussen gebruikers van formele opvang met een IKT-systeem en met een vrije prijs is er geen verschil waar te nemen in de redenen waarom ze niet méér gebruik kunnen maken van formele opvang.

Om een zuivere onvervulde behoefte aan formele opvang door plaatstekort te berekenen, wordt er enkel rekening gehouden met de reden **‘er is te weinig plaats in de opvang’** waarom er niet méér gebruik kan worden gemaakt van formele opvang. We komen uit op een totale onvervulde behoefte van 6.9% bij de huidige gebruikers **van formele opvang**. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt gemiddeld 1.8 dagen per (5-dagen) week (wat iets lager ligt dan het gemiddelde van 1.9 dagen extra nood zonder rekening te houden met de gegeven redenen voor de onvervulde behoefte).

Van de huidige **gebruikers van enkel informele opvang** geeft 37.3% aan een nood te hebben aan formele opvang, een stijging ten opzichte van 2018 (29.3%). Naar socio-economisch profiel en provincie zijn er geen verschillen in de behoefte aan formele opvang. Betreffende de omvang van de nood aan formele opvang hebben gebruikers van enkel informele opvang gemiddeld 3.4 dagen nodig per (5-dagen) week, wat een stijging betekent ten opzichte van 2018 (2.5 dagen). Opnieuw is er vooral een nood aan formele opvang in de week en niet in het weekend. 26.3% van de gebruikers van enkel informele opvang met een nood aan formele opvang heeft deze nood op een atypisch moment, vooral vóór 7 uur ’s ochtends (13.1%) en na 18 uur ’s avonds (12.0%).

Van de huidige **niet-gebruikers** van opvang (d.i. geen formele én informele opvang) geeft 26.8% aan een nood te hebben aan formele opvang, ongeveer gelijk aan 2018 (24.5%). Dit aandeel ligt hoger bij gezinnen met een werkende moeder (39.1%) dan bij gezinnen met een niet-werkende moeder (25.2%). In 2018 was de nood nog hoger bij niet-werkende moeders. Verhoudingsgewijs is de nood aan formele opvang onder de niet-gebruikers het laagst in de provincie Antwerpen. Betreffende de omvang van de nood aan formele opvang hebben niet-gebruikers gemiddeld 3.3 dagen nodig per (5-dagen) week. Ook onder de niet-gebruikers van opvang is er vooral een nood aan formele opvang in de week en niet in het weekend. 15% van de niet-gebruikers van opvang met een nood aan formele opvang geeft aan deze nood te hebben op een atypisch moment, met name vóór 7 uur ’s ochtends (11.7%).

Na weging van de percentages voor de drie groepen (d.i. gebruikers van formele opvang, gebruikers van enkel informele opvang en niet-gebruikers) met de aandelen van de drie groepen in de totale steekproef (d.i. 79.1% gebruikers van formele opvang, 8.7% gebruikers van enkel informele opvang en 12.2% niet-gebruikers) komen we uit op een **totale onvervulde behoefte** aan formele opvang van **12%** bij gezinnen met **niet-schoolgaande kinderen** tussen 3 maanden en 3 jaar in het Vlaamse Gewest. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 18 045 niet-schoolgaande kinderen die gemiddeld 2.6 dagen in de week nood hebben aan formele opvang. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 47 700. Dit getal ligt sterk hoger dan in 2018 (35 559 opvangdagen), wat is toe te schrijven aan een relatieve (niet absolute!) toename in het aantal kinderen waarvoor er een niet-vervulde nood is aan formele opvang.

Zoals eerder in deze studie naar voren is gekomen, heeft bijna de helft van de gebruikers die niet bij hun opvangvorm van voorkeur zijn terecht gekomen een voorkeur voor groepsopvang met IKT. De groei in plaatsen binnen de groepsopvang met IKT is een piste die nog verder kan worden uitgebouwd. Ook het blijven inzetten op meer trap 3-plaatsen (plussubsidies) is aangewezen, aangezien kansarme gezinnen, gezinnen met niet-werkende moeders en gezinnen met moeders van niet-Belgische origine niet alleen minder gebruik maken van formele opvang, maar eveneens een hogere bijkomende nood ervaren aan formele opvang wanneer ze wel formele opvang gebruiken.

4.2 Onvervulde behoefte aan formele opvang bij schoolgaande kinderen

Voor de inschatting van de onvervulde behoefte aan formele opvang bij schoolgaande kinderen tussen 2.5 en 3 jaar zijn we gaan kijken naar het aandeel met een onvervulde behoefte aan formele opvang tijdens de schooluren binnen de huidige groep van voltijds schoolgaande kinderen en de huidige groep van niet-voltijds schoolgaande kinderen.

Voor de **voltijds schoolgaande kinderen** zien we dat ongeveer 8% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang tijdens de schooluren, iets hoger dan de 5% in 2018. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 2.7 dagen per week. Dit is een grote stijging ten opzichte van het gemiddelde van 1.9 dagen in 2018.

Voor de **niet-voltijds schoolgaande kinderen** zien we dat 15.5% een onvervulde behoefte heeft aan formele opvang tijdens de schooluren, een stijging ten opzichte van 9.6% in 2018. De omvang van deze onvervulde behoefte bedraagt voor deze groep gemiddeld 1.7 dagen per week, ten opzichte van 2.3 dagen in 2018.

Na weging van de percentages voor de twee groepen van schoolgaande kinderen (d.i. voltijds en niet-voltijds schoolgaande kinderen) met de aandelen van deze groepen in de totale steekproef (d.i. 83.2% voltijds schoolgaande kinderen en 16.8% niet-voltijds schoolgaande kinderen) komen we uit op een **totale onvervulde behoefte** aan formele opvang van **9.4%** voor **schoolgaande kinderen** tussen 2.5 en 3 jaar in het Vlaamse Gewest. Op populatieniveau komt dit overeen met ongeveer 2 449 schoolgaande kinderen die gemiddeld 2.4 dagen in de week nood hebben aan formele opvang tijdens de schooluren. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 5 935, een grote stijging ten opzichte van 2018 (2 796 opvangdagen).

4.3 Totale onvervulde behoefte aan formele opvang bij alle kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar

Wanneer we de cijfers van niet-schoolgaande en schoolgaande kinderen samennemen, komen we uit op een totale onvervulde behoefte aan formele opvang van **11.6%**. Dat komt overeen met ongeveer 20 438 kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar op populatieniveau die gemiddeld 2.6 dagen in de week nood hebben aan formele opvang. Dit zorgt voor een totaal aantal nodige opvangdagen van ongeveer 53 635. Deze cijfers geven Opgroeien de mogelijkheid om het totaal aantal extra nodige opvangplaatsen te berekenen.

Referenties

- Jabkowski, P., & Cichocki, P. (2025). Survey response rates in European comparative surveys: A 20-year decline irrespective of sampling frames or survey modes. *Quality & Quantity*, 59, 635-655. <https://doi.org/10.1007/s11135-024-01993-9>
- Shiyab, W., Ferguson, C., Rolls, K., & Halcomb, E. (2023). *Solutions to address low response rates in online surveys*. *European Journal of Cardiovascular Nursing*, 22(4), 441-444. <https://doi.org/10.1093/eurjcn/zvad030>
- Teppers, E., Schepers, W., & Van Regenmortel, T. (2019). *Het gebruik van en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest*. Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- Wu, M.-J., Zhao, K., & Fils-Aime, F. (2022). Response rates of online surveys in published research: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior Reports*, 7, Artikel 100206. <https://doi.org/10.1016/j.chbr.2022.100206>

BIJLAGEN

1 *Participation of non-response bias: vergelijking ongewogen respons met de onderzoekspopulatie⁶² en steekproeftrekking per onderzoeksmethode*

1.1 Verdeling volgens provincie⁶³

Tabel 135 Verdeling volgens provincie voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe kolom %)

	Onderzoekspopulatie websurvey (n=167 140)		Steekproeftrekking websurvey (n=15 409)		Ongewogen respons websurvey (n=1 973)	
	n	%	n	%	n	%
Antwerpen	49 638	29.7	4 534	29.4	531	26.9
Limburg	19 941	11.9	1 902	12.3	232	11.8
Oost-Vlaanderen	39 792	23.8	3 606	23.4	469	23.8
Vlaams-Brabant	28 910	17.3	2 688	17.4	418	21.2
West-Vlaanderen	28 859	17.3	2 679	17.4	323	16.4

Tabel 136 Verdeling volgens provincie voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe kolom %)

	Onderzoekspopulatie telefonische interviews (n=167 140)		Steekproeftrekking telefonische interviews (n=6 000)		Ongewogen respons telefonische interviews (n=2 008)	
	n	%	n	%	n	%
Antwerpen	49 638	29.7	1 806	30.1	575	28.6
Limburg	19 941	11.9	7 17	12.0	237	11.8
Oost-Vlaanderen	39 792	23.8	1 407	23.5	479	23.9
Vlaams-Brabant	28 910	17.3	1 057	17.6	390	19.4
West-Vlaanderen	28 859	17.3	1 013	16.9	327	16.3

⁶² Met onderzoekspopulatie bedoelen we de populatie waaruit de steekproef is getrokken. Voor de face-to-face interviews zijn dit de gezinnen met het Arabisch, Berbers of Turks als taal dienstverlening, aangevuld met een aantal gezinnen uit de onderzoekspopulatie voor de websurvey en telefonische interviews waarvoor de taal tussen moeder (of 1e ouder) en kind één van deze talen is (zie ook paragraaf 4.3 in hoofdstuk 2).

⁶³ Voor de face-to-face interviews zijn we uitgegaan van de steden Antwerpen, Genk, Gent en Mechelen en niet van de provincieverdeling. We zullen daarom enkel de verdeling volgens deze steden weergeven.

Tabel 137 Verdeling volgens stad voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe kolom %)

	Onderzoekspopulatie F2F interviews (n=2 239)		Steekproeftrekking F2F interviews (n=498)		Ongewogen respons F2F interviews (n=133)	
	n	%	n	%	n	%
Antwerpen	964	43.1	243	48.8	68	51.1
Genk	199	8.9	70	14.1	14	10.5
Gent	803	35.9	104	20.9	40	30.1
Mechelen	273	12.2	81	16.3	11	8.3

1.2 Verdeling volgens provincie en kansarmoede

Tabel 138 Verdeling volgens provincie en kansarmoede voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie websurvey (n=167 140)			Steekproeftrekking websurvey (n=15 409)			Ongewogen respons websurvey (n=1 973)		
	/	Ja	Nee	/	Ja	Nee	/	Ja	Nee
Antwerpen	0.3	3.6	25.8	0.2	3.6	25.6	0.1	0.6	26.3
Limburg	0.1	1.3	10.6	0.1	1.2	11.0	0.1	0.4	11.3
Oost-Vlaanderen	0.1	3.6	21.2	0.1	2.1	21.2	0.0	0.7	23.1
Vlaams-Brabant	0.4	1.3	15.9	0.3	1.0	16.2	0.2	0.3	20.7
West-Vlaanderen	0.3	3.6	15.0	0.3	1.9	15.2	0.3	0.4	15.7
Totaal	1.2	10.3	88.5	1.1	9.8	89.2	0.7	2.3	97.1

Tabel 139 Verdeling volgens provincie en kansarmoede voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie telefonische interviews (n=167 140)			Steekproeftrekking telefonische interviews (n=6 000)			Ongewogen respons telefonische interviews (n=2 008)		
	/	Ja	Nee	/	Ja	Nee	/	Ja	Nee
Antwerpen	0.3	3.6	25.8	0.4	3.8	25.9	0.5	2.7	25.5
Limburg	0.1	1.3	10.6	0.1	1.3	10.5	0.1	1.0	10.8
Oost-Vlaanderen	0.1	3.6	21.2	0.1	2.9	20.5	0.2	1.9	21.8
Vlaams-Brabant	0.4	1.3	15.9	0.3	1.0	16.3	0.2	1.0	18.2
West-Vlaanderen	0.3	3.6	15.0	0.2	2.1	14.6	0.0	1.5	14.7
Totaal	1.2	10.3	88.5	1.0	11.2	87.8	0.9	8.2	90.9

Tabel 140 Verdeling volgens stad en kansarmoede voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie F2F interviews (n=2 239)			Steekproeftrekking F2F interviews (n=498)			Ongewogen respons F2F interviews (n=133)		
	/	Ja	Nee	/	Ja	Nee	/	Ja	Nee
Antwerpen	1.0	30.7	11.4	0.6	32.3	15.9	0.0	35.3	15.8
Genk	0.0	5.0	3.8	0.0	8.2	5.8	0.0	8.3	2.3
Gent	0.2	12.6	23.1	0.6	10.4	9.8	1.5	15.0	13.5
Mechelen	0.0	4.2	8.0	0.0	6.8	9.4	0.0	5.3	3.0
Totaal	1.2	52.5	46.4	1.2	57.8	41.0	1.5	63.9	34.6

1.3 Verdeling volgens provincie en origine moeder

Tabel 141 Verdeling volgens provincie en origine moeder voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie websurvey (n=167 140)			Steekproeftrekking websurvey (n=15 409)			Ongewogen respons websurvey (n= 1 973)		
	/	Belg	Niet-Belg	/	Belg	Niet-Belg	/	Belg	Niet-Belg
Antwerpen	0.9	18.4	10.4	0.9	18.4	10.1	0.7	22.6	3.7
Limburg	0.4	8.2	3.3	0.4	8.5	3.4	0.3	9.8	1.6
Oost-Vlaanderen	0.7	16.3	6.8	0.7	16.2	6.4	0.6	20.0	3.2
Vlaams-Brabant	1.4	10.7	5.3	1.3	10.7	5.4	1.1	16.3	3.8
West-Vlaanderen	0.5	12.8	4.0	0.5	13.0	3.9	0.5	14.7	1.2
Totaal	3.9	66.4	20.2	3.9	66.8	29.3	3.1	83.4	13.5

Tabel 142 Verdeling volgens provincie en origine moeder⁶⁴ voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie telefonische interviews (n=167 140)			Steekproeftrekking telefonische interviews (n=6 000)			Ongewogen respons telefonische interviews (n=2 008)		
	/	Belg	Niet-Belg	/	Belg	Niet-Belg	/	Belg	Niet-Belg
Antwerpen	0.9	18.4	10.4		17.1	13.1		18.3	10.3
Limburg	0.4	8.2	3.3		7.8	4.2		8.9	2.9
Oost-Vlaanderen	0.7	16.3	6.8		15.2	8.3		16.5	7.4
Vlaams-Brabant	1.4	10.7	5.3		10.9	6.8		12.3	7.2
West-Vlaanderen	0.5	12.8	4.0		12.0	4.9		12.3	4.0
Totaal	3.9	66.4	20.2		62.8	37.2		68.2	31.8

⁶⁴ Kinderen met ontbrekende gegevens over de geboortenationaliteit van de moeder zijn uit de onderzoekspopulatie voor de telefonische interviews gehaald.

Tabel 143 Verdeling volgens stad en origine moeder voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie F2F interviews (n=2 239)			Steekproeftrekking F2F interviews (n=498)			Ongewogen respons F2F interviews (n=133)		
	/	Belg	Niet-Belg	/	Belg	Niet-Belg	/	Belg	Niet-Belg
Antwerpen	1.5	0.0	41.5	0.6	0.0	48.2	1.5	0.0	49.6
Genk	0.5	0.8	7.5	0.6	1.8	11.6	0.8	2.3	7.5
Gent	1.2	4.7	30.0	0.0	0.4	20.5	0.0	0.8	29.3
Mechelen	0.1	1.2	10.9	0.2	1.4	14.7	0.0	1.5	6.8
Totaal	3.3	6.8	89.9	1.4	3.6	95.0	2.3	4.5	93.2

1.4 Verdeling volgens provincie en leeftijd kind

Tabel 144 Verdeling volgens provincie en leeftijd kind⁶⁵ voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie websurvey (n=167 140)		Steekproeftrekking websurvey (n=15 409)		Ongewogen respons websurvey (n=1 973)	
	< 31 maand	≥ 31 maand	< 30 maand	≥ 30 maand	< 30 maand	≥ 30 maand
Antwerpen	25.0	4.7	26.3	3.1	23.6	3.3
Limburg	10.0	1.9	10.9	1.4	10.1	1.7
Oost-Vlaanderen	20.1	3.7	20.8	2.6	21.1	2.6
Vlaams-Brabant	14.6	2.7	15.5	1.9	18.5	2.7
West-Vlaanderen	14.5	2.8	15.5	1.9	14.3	2.1
Totaal	84.2	15.8	89.1	10.9	87.6	12.4

⁶⁵ De leeftijdscategorieën in de onderzoekspopulatiedata en de steekproefdata zijn licht verschillend ingedeeld: in de onderzoekspopulatie gaat het van 3 t/m 30 maanden en 31 t/m 35 maanden, in de steekproefdata om 3 t/m 29 maanden en 30 t/m 35 maanden.

Tabel 145 Verdeling volgens provincie en leeftijd kind⁶⁵ voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie telefonische interviews (n=167 140)		Steekproeftrekking telefonische interviews (n=6 000)		Ongewogen respons telefonische interviews (n=2 008)	
	< 31 maand	≥ 31 maand	< 30 maand	≥ 30 maand	< 30 maand	≥ 30 maand
Antwerpen	25.0	4.7	23.8	6.4	21.6	7.1
Limburg	10.0	1.9	11.9	0.1	11.1	0.7
Oost-Vlaanderen	20.1	3.7	18.5	5.0	18.4	5.4
Vlaams-Brabant	14.6	2.7	14.2	3.5	14.8	4.6
West-Vlaanderen	14.5	2.8	13.5	3.4	12.6	3.7
Totaal	84.2	15.8	81.8	18.2	78.5	21.5

Tabel 146 Verdeling volgens stad en leeftijd kind⁶⁶ voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de face-to-face interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie F2F interviews (n=2 239)		Steekproeftrekking F2F interviews (n=498)		Ongewogen respons F2F interviews (n=133)	
	< 31 maand	≥ 31 maand	< 31 maand	≥ 31 maand	< 30 maand	≥ 30 maand
Antwerpen	36.8	6.3	41.6	7.2	40.6	10.5
Genk	8.2	0.7	12.9	1.2	9.0	1.5
Gent	34.4	1.4	18.1	2.8	25.6	4.5
Mechelen	11.7	0.5	15.3	1.0	7.5	0.8
Totaal	91.1	8.9	87.8	12.2	82.7	17.3

⁶⁶ Anders dan voor de websurvey en telefonische interviews zijn de leeftijden voor de face-to-face steekproef aangeleverd waarbij uitgegaan wordt van 3 t/m 30 maanden en 31 t/m 35 maanden. Omwille van vergelijkbaarheid tussen de verschillende bevragingwijzen is bij de respons opnieuw de indeling gevolgd van 3 t/m 29 maanden en 30 t/m 35 maanden.

1.5 Verdeling volgens provincie en taal dienstverlening⁶⁷

Tabel 147 Verdeling volgens provincie en taal dienstverlening voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de websurvey in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie websurvey (n=167 140)			Steekproeftrekking websurvey (n=15 409)			Ongewogen respons websurvey (n=1 973)		
	Engels	Frans	Nederlands	Engels	Frans	Nederlands	Engels	Frans	Nederlands
Antwerpen	2.4	0.6	26.7	2.4	0.5	26.6	1.3	0.2	25.4
Limburg	0.5	0.2	11.3	0.5	0.1	11.8	0.3	0.1	11.5
Oost-Vlaanderen	1.4	1.3	21.1	1.1	1.3	21.0	1.1	0.3	22.4
Vlaams-Brabant	1.4	4.7	11.2	1.5	4.9	11.1	2.2	2.9	16.1
West-Vlaanderen	1.1	0.6	15.6	1.0	0.7	15.7	0.5	0.3	15.7
Totaal	6.7	7.4	85.8	6.5	7.4	86.1	5.3	3.7	91.0

Tabel 148 Verdeling volgens provincie en taal dienstverlening voor de onderzoekspopulatie, steekproeftrekking en ongewogen respons voor de telefonische interviews in 2025 (ruwe cel %)

	Onderzoekspopulatie telefonische interviews (n=167 140)			Steekproeftrekking telefonische interviews (n=6 000)			Ongewogen respons telefonische interviews (n=2 008)		
	Engels	Frans	Nederlands	Engels	Frans	Nederlands	Engels	Frans	Nederlands
Antwerpen	2.4	0.6	26.7	2.6	0.5	27.0	2.0	0.5	26.1
Limburg	0.5	0.2	11.3	0.6	0.1	11.3	0.4	0.1	11.3
Oost-Vlaanderen	1.4	1.3	21.1	1.6	1.5	20.4	1.8	1.5	20.5
Vlaams-Brabant	1.4	4.7	11.2	1.9	4.5	11.3	2.5	4.1	12.8
West-Vlaanderen	1.1	0.6	15.6	1.2	0.5	15.2	0.9	0.8	14.7
Totaal	6.7	7.4	85.8	7.7	7.2	85.1	7.7	7.0	85.4

⁶⁷ Omdat er bij het trekken van de steekproef voor de face-to-face interviews zowel rekening is gehouden met de taal dienstverlening als met de taal die gesproken wordt tussen moeder (of 1^e ouder) en kind, zijn de cijfers voor deze onderzoeksmethode niet opgenomen.

2 Gedetailleerde verdeling van de nationaliteit van de moeder bij geboorte voor populatie en gewogen responsgegevens uit 2025

Tabel 149 Nationaliteit van de moeder bij geboorte naar provincie voor populatie en responsgegevens in 2025 (in kolom %, gewogen kolom % voor de respons)

	Basispopulatie 2025 (n=176 698)					
	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
EU: Noord- en West-Europa	4.2	6.8	1.9	2.3	1.2	3.1
EU: Zuid-Europa	1.5	1.1	1.1	2.4	0.7	1.4
EU: Oost-Europa en ex-Oostblok	4.6	3.1	5.4	5.2	4.6	4.7
Ex-Oostblok (niet-EU)	3.6	3.1	3.4	2.9	2.8	3.2
Andere landen van Azië	8.3	4.9	6.4	5.2	7.0	6.7
Zuid- en Centraal-Amerika	1.3	0.9	0.9	1.2	0.5	1.0
Maghreb-landen (d.i. Algerije, Marokko, Tunesië, Libië en Mauritanië)	7.2	3.1	3.5	4.7	2.7	4.6
Turkije	1.5	4.1	2.1	1.2	0.2	1.7
Andere landen van Afrika	4.8	2.3	5.2	4.6	4.1	4.5
Rijke OESO-landen (niet-EU)	0.7	0.3	0.3	0.6	0.2	0.5
Anderen	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
Totaal niet-Belg	37.9	29.6	30.2	30.6	24.1	31.5
België	58.3	65.6	66.3	58.4	72.5	63.5
Niet ingevuld of onbekend*	3.8	4.9	3.5	11.1	3.4	5.1
	Respons 2025 (n=4 114)					
	Antwerpen (n=1 185)	Limburg (n=483)	Oost-Vlaanderen (n=988)	Vlaams-Brabant (n=808)	West-Vlaanderen (n=650)	Totaal
EU: Noord- en West-Europa	4.3	5.4	2.6	2.3	0.9	3.1
EU: Zuid-Europa	1.3	0.4	1.3	2.5	0.8	1.3
EU: Oost-Europa en ex-Oostblok	3.4	4.9	5.1	6.7	4.2	4.7
Ex-Oostblok (niet-EU)	3.7	3.7	3.3	3.3	2.1	3.3
Andere landen van Azië	9.2	2.9	7.3	6.1	4.8	6.7
Zuid- en Centraal-Amerika	0.7	1.3	1.2	1.7	0.3	1.0
Maghreb-landen (d.i. Algerije, Marokko, Tunesië, Libië en Mauritanië)	8.1	2.5	3.1	3.1	4.0	4.7
Turkije	2.0	3.0	2.4	0.9	0.2	1.7
Andere landen van Afrika	4.3	2.1	5.8	4.8	4.0	4.4
Rijke OESO-landen (niet-EU)	0.6	0.3	0.1	1.2	0.1	0.5
Anderen	0.1	0.4	0.0	0.0	0.3	0.1
Totaal niet-Belg	37.6	26.9	32.1	32.6	21.7	31.6
België	58.5	68.5	64.3	59.4	73.4	63.6
Niet ingevuld of onbekend*	3.9	4.6	3.5	8.0	5.0	4.8

3 Het gebruik van formele en informele opvang voor de ongewogen respons, de gewogen respons ten opzichte van onderzoekspopulatie en de basispopulatie

De ongewogen percentages voor 'regelmatig' en 'geen' gebruik van opvang verschillen significant van de gewogen percentages (zowel t.o.v. de onderzoeks- als basispopulatie). Het gebruik van opvang ligt namelijk lager indien er gewogen wordt voor leeftijd van het kind, origine van de moeder en provincie dan wanneer er niet gewogen wordt. De gewogen percentages t.o.v. de onderzoekspopulatie wat betreft het gebruik van opvang verschillen niet significant van de gewogen percentages t.o.v. de basispopulatie. Er werd in dit rapport geopteerd voor weging t.o.v. de basispopulatie voor alle analyses (zie hoofdstuk 2).

Tabel 150 Gebruik van opvang (formele en/of informele opvang) voor niet-schoolgaande kinderen van 3 maanden tot 3 jaar in het Vlaams Gewest in 2018 en 2025 (BI 95%, in kolom %)

	Ongewogen			Gewogen t.o.v. onderzoekspopulatie			Gewogen t.o.v. basispopulatie		
	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
2018									
Regelmatig	84.7 (83.8-85.6)	77.1 (76.1-78.2)	42.5 (41.2-43.7)	82.1 (81.1-83.2)	74.6 (73.5-75.8)	40.3 (39.0-41.5)	81.3 (80.2-82.5)	73.8 (72.7-75.1)	39.6 (38.3-40.8)
Beperkt	5.0 (4.5-5.6)	2.4 (2.0-2.8)	30.2 (29.1-31.4)	5.5 (4.9-6.2)	2.7 (2.2-3.1)	29.5 (28.3-30.6)	5.7 (5.0-6.3)	2.8 (2.3-3.2)	29.1 (27.9-30.3)
Geen	10.3 (9.5-11.1)	20.4 (19.4-21.4)	27.3 (26.2-28.4)	12.3 (11.4-13.3)	22.7 (21.5-23.8)	30.3 (29.1-31.5)	12.9 (12.0-14.0)	23.4 (22.2-24.5)	31.3 (30.1-32.6)
2025									
Regelmatig	85.8 (84.6-86.9)	80.0 (78.7-81.3)	41.5 (39.8-43.1)	82.6 (81.4-83.9)	77.0 (75.6-78.3)	38.3 (36.7-39.9)	83.1 (81.8-84.3)	77.3 (75.9-78.7)	38.7 (37.1-40.3)
Beperkt	4.1 (3.5-4.8)	1.6 (1.2-2.0)	29.2 (27.7-30.7)	4.7 (4.0-5.4)	1.8 (1.4-2.2)	28.6 (27.1-30.1)	4.7 (4.0-5.4)	1.8 (1.3-2.2)	28.8 (27.3-30.3)
Geen	10.1 (9.1-11.1)	18.4 (17.1-19.6)	29.3 (27.8-30.8)	12.7 (11.6-13.7)	21.2 (19.9-22.6)	33.1 (31.5-34.6)	12.2 (11.1-13.3)	20.9 (19.6-22.2)	32.5 (31.0-34.1)

Noot. Aantal observaties 2018: 6 027. Aantal observaties 2025: 3 572.

4 Beschikbaarheid van grootouders naar origine van de moeder

Tabel 151 Beschikbaarheid van (één of meerdere) grootouders voor kinderopvang in 2025 naar origine van de moeder

	Belgische origine	Niet-Belgische origine
Dagelijks	12.0 (10.9-13.3)	9.8 (8.1-11.9)
Eén dag of meerdere dagen per week	51.8 (50.1-53.6)	14.7 (12.6-17.0)
Af en toe maar niet wekelijks	27.6 (26.0-29.2)	23.3 (20.8-26.0)
Nooit	8.5 (7.6-9.6)	52.2 (49.1-55.3)

Noot. Data 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

5 Aandeel voltijds werkende moeders per provincie

Tabel 152 Percentage voltijds werkende moeders naar provincie in 2018 en 2025 (BI 95%)

	2018	2025
Antwerpen	35.6	38.3 (35.5-41.1)
Limburg	33.4	38.5 (34.1-42.9)
Oost-Vlaanderen	45.3	44.0 (40.9-47.2)
Vlaams-Brabant	49.2	53.1 (49.6-56.6)
West-Vlaanderen	50.5	49.0 (45.1-52.8)

Noot. Data 2018, 2025 gewogen ten opzichte van de basispopulatie.

6 Redenen niet-gebruik formele en informele opvang voor de verschillende leeftijdscategorieën van het kind

Voor alle leeftijden zien we dat de volgende twee redenen voor het niet gebruiken van zowel formele als informele opvang het meest worden aangehaald (zie Tabel 153): er bewust voor kiezen om zelf voor het kindje te zorgen met het oog op het welzijn van het kindje en het niet gebruiken van opvang omwille van het thuis zijn door werkloosheid of ziekte en het niet hebben kunnen vinden van opvang (voor sommige leeftijdscategorieën vooral formele opvang, voor anderen vooral informele opvang). Deze laatste reden was veel minder aanwezig in 2018 (cijfers niet weergegeven). Daarnaast zijn er een aantal opvallende verschillen tussen de leeftijdscategorieën van het kind. Zo geven ouders van kinderen uit de jongste groep (3 m – 5 m) vaker aan het werk tijdelijk te hebben onderbroken om voor het kindje/de kinderen te kunnen zorgen dan ouders van kinderen uit oudere leeftijdsgroepen. Ouders van kinderen tussen 3 maanden en 17 maanden geven eveneens vaker aan dat het kindje te veel aandacht/verzorging nodig heeft die anderen niet kunnen bieden dan ouders van oudere kinderen. Als laatste lijkt de kostprijs van formele opvang vaker een rol te spelen voor ouders van kinderen onder de 18 maanden dan boven de 18 maanden. Gegeven de grootte van de betrouwbaarheidsintervallen moeten deze bevindingen evenwel met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Tabel 153 Aanwezig in de top drie van belangrijkste redenen voor het niet gebruiken van formele én informele opvang voor de verschillende leeftijdscategorieën in 2025 (niet-gebruikers opvang, in gewogen kolom %)

	3 – 5 m (n=41)	6 – 11 m (n=94)	12 – 17 m (n=63)	18 – 23 m (n=69)	24 – 29 m (n=70)	30 – 36 m (n=23)
Omdat het beter is voor het kindje						
1. Ik (en/of mijn partner) kiezen er bewust voor om zelf voor ons kindje te zorgen omdat we vinden dat dit beter is voor het kindje	46.3 (30.2-62.4)	45.0 (34.6-55.5)	38.2 (25.9-50.4)	54.9 (42.7-67.1)	58.0 (46.2-69.8)	34.4 (14.5-54.2)
2. Ons kindje heeft (te) veel aandacht/verzorging nodig die niemand anders dan de ouders kunnen bieden	22.1 (7.4-36.8)	20.5 (11.4-29.6)	20.3 (10.0-30.7)	17.5 (8.3-26.7)	17.6 (8.2-27.0)	12.3 (-1.1-25.6)
Omdat we geen opvang vonden						
3. Wij vonden geen formele kinderopvang in de buurt	26.5 (11.3-41.7)	31.9 (22.1-41.6)	26.1 (15.1-37.0)	22.7 (12.4-33.0)	32.3 (21.1-43.4)	20.2 (2.7-37.7)
4. Het kindje kan niet terecht bij grootouders, familie of vrienden	16.0 (4.7-27.3)	21.9 (13.4-30.4)	23.9 (13.3-34.4)	24.5 (13.4-35.6)	21.1 (11.3-31.0)	13.7 (-1.1-28.4)
Omdat we geen geschikte formele opvang vonden						
5. De opvang in de buurt is niet aangepast aan mijn/onze werkuren (bijvoorbeeld 's morgens vroeg/'s avonds laat, 's nachts, deeltijds, etc.)	6.6 (-0.8-13.9)	0.0 (0.0-0.0)	2.5 (-1.0-6.0)	3.2 (-1.2-7.6)	4.4 (-0.5-9.4)	2.9 (-2.8-8.5)
6. Formele kinderopvang is te duur	11.8 (1.8-21.8)	12.7 (5.8-19.5)	9.8 (0.7-19.0)	4.9 (-0.5-10.3)	7.3 (1.1-13.5)	3.4 (-3.2-10.1)
7. We hebben geen vertrouwen in de formele kinderopvang	17.2 (3.3-31.1)	8.4 (3.0-13.9)	16.1 (6.7-25.4)	10.1 (3.2-16.9)	9.7 (2.6-16.7)	2.9 (-2.8-8.5)
8. We hebben slechte ervaringen met kinderopvang in het verleden	0.0 (0.0-0.0)	1.9 (-0.8-4.6)	2.2 (-0.9-5.2)	3.3 (-1.2-7.9)	3.9 (-0.5-8.4)	2.9 (-2.8-8.5)
9. Het personeel van de kinderopvangvoorziening(en) in de buurt is niet vertrouwd met onze opvoedingsgewoonten	4.6 (-1.8-11.0)	2.6 (-1.0-6.1)	4.0 (-1.4-9.3)	0.0 (0.0-0.0)	3.2 (-1.2-7.6)	2.9 (-2.8-8.5)
Andere redenen						
10. Omdat ik (en/of mijn partner) niet werk of ik (en/of mijn partner) thuis ben omwille van werkloosheid of ziekte	25.5 (11.4-39.5)	36.6 (26.6-46.6)	30.4 (18.7-42.1)	33.8 (22.2-45.4)	23.8 (13.7-33.9)	24.6 (6.0-43.2)
11. Omdat ik (en/of mijn partner) mijn werk heb onderbroken (tijdskrediet, ouderschapsverlof, ...) om voor het kindje/de kinderen te kunnen zorgen	21.6 (9.1-34.1)	10.3 (4.3-16.3)	14.8 (5.7-23.9)	16.5 (8.0-25.1)	8.0 (1.7-14.3)	6.5 (-2.4-15.4)
12. Mijn partner en ik zorgen om de beurt voor het kindje want we kunnen onze werkuren voldoende afstemmen	7.7 (-0.9-16.3)	8.7 (3.0-14.3)	4.2 (-0.6-8.9)	10.4 (3.0-17.8)	5.0 (0.2-9.8)	13.1 (-0.8-27.1)
13. Nog andere redenen	20.3 (7.9-32.8)	27.1 (17.8-36.4)	20.5 (10.3-30.7)	24.6 (14.2-35.1)	23.0 (13.1-33.0)	30.1 (11.0-49.2)
Totaal	>100	>100	>100	>100	>100	>100

7 Het gebruik van formele en informele opvang voor de verschillende origineclusters (nationaliteit van de moeder bij geboorte)

Tabel 154 Gebruik van formele en/of informele opvang door de verschillende origineclusters (d.i. nationaliteit van de moeder bij geboorte) in 2025 (in gewogen kolom %)

	Formeel en/of informeel			Formeel			Informeel		
	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen	Regelmatig	Beperkt	Geen
EU (n=295)	7.7 (6.7-8.9)	11.6 (7.1-18.4)	17.0 (13.3-21.4)	7.6 (6.5-8.7)	11.8 (5.4-23.9)	14.2 (11.6-17.3)	84.9 (82.2-87.2)	69.5 (66.1-72.8)	34.0 (31.3-36.8)
Niet-EU (n=708)	13.9 (12.5-15.3)	45.7 (37.3-54.3)	64.5 (59.3-69.4)	13.2 (11.8-14.7)	47.0 (34.0-60.4)	50.4 (46.3-54.4)	5.6 (4.4-7.2)	15.0 (12.7-17.7)	46.3 (43.1-49.5)
Rijke OESO-landen (n=26)	0.3 (0.2-0.5)	1.7 (0.6-4.6)	0.5 (0.2-1.6)	0.3 (0.2-0.5)	1.2 (0.2-7.9)	0.6 (0.3-1.3)	0.1 (0.0-0.4)	0.6 (0.3-1.2)	0.6 (0.3-1.1)
Totaal niet-Belg (n=1029)	21.9 (20.2-23.6)	59.0 (50.4-67.2)	82.1 (77.7-85.7)	21.0 (19.4-22.8)	60.0 (46.5-72.1)	65.1 (61.3-68.8)	9.8 (8.2-11.8)	24.0 (21.2-27.0)	62.2 (59.2-65.2)
België (n=3 021)	72.8 (70.9-74.7)	33.5 (26.5-41.3)	15.1 (12.1-18.7)	73.7 (71.7-75.6)	35.2 (24.3-47.9)	30.3 (27.0-33.7)	84.9 (82.2-87.2)	69.5 (66.1-72.8)	34.0 (31.3-36.8)
Niet ingevuld (n=64)	5.3 (4.1-6.9)	7.5 (2.9-18.1)	2.8 (1.1-7.3)	5.3 (4.0-6.9)	4.8 (0.7-26.9)	4.6 (2.6-8.1)	5.3 (3.5-7.7)	6.5 (4.4-9.6)	3.8 (2.2-6.2)

8 VRIND-indeling van gemeenten

Centrum- steden	Grootstede- lijke rand	Grootsteden	Kleinstedelijk provinciaal	Overgangs- gebied	Platteland	Regionaal stedelijke rand	Stedelijk gebied rond Brussel	Structuur- ondersteun- ende steden
Aalst	Aartselaar	Antwerpen	Asse	Affligem	Aalter	Beerse	Beersel	Aarschot
Brugge	Beveren- Kruibeke- Zwijndrecht	Gent	Beringen	Arendonk	Alken	Bredene	Dilbeek	Deinze
Genk	Boechout		Bilzen-Hoeselt	As	Alveringem	Damme	Drogenbos	Dendermonde
Hasselt	Destelbergen		Blankenberge	Balen	Anzegem	Deerlijk	Grimbergen	Diest
Kortrijk	Edegem		Boom	Begijnendijk	Ardooe	Denderleeuw	Kraainem	Eeklo
Leuven	Evergem		Bree	Berlaar	Assenede	Diepenbeek	Linkebeek	Geel
Mechelen	Hemiksem		Diksmuide	Berlare	Avelgem	Harelbeke	Machelen	Halle
Oostende	Hove		Geraards- bergen	Bierbeek	Baarle-Hertog	Ingelmunster	Sint-Genesius- Rode	Herentals
Roeselare	Kontich		Heist-op-den- Berg	Bonheiden	Beernem	Izegem	Sint-Pieters- Leeuw	Ieper
Sint-Niklaas	Lint		Hoogstraten	Boortmeerbeek	Bekkevoort	Jabbeke	Tervuren	Knokke-Heist
Turnhout	Merelbeke- Melle		Leopoldsborg	Bornem	Bertem	Kuurne	Wemmel	Lier
	Mortsel		Lommel	Brasschaat	Bever	Middelkerke	Wezembeek- Oppem	Lokeren
	Nazareth-De Pinte		Maaseik	Buggenhout	Bocholt	Oostkamp	Zaventem	Mol
	Niel		Maasmechelen	De Panne	Boutersem	Oud-Turnhout		Oudenaarde
	(vervolg grootstedelijke rand		(vervolg kleinstedelijk provinciaal)	(vervolg overgangs- gebied)	(vervolg platteland)	(vervolg regionaal stedelijke rand)		(vervolg structuur-

Bijlagen

					<i>ondersteunende steden)</i>
Schelle	Menen	Dessel	Brakel	Sint-Katelijne-Waver	Ronse
Wijnegem	Ninove	Dilsen-Stokkem	Brecht	Vosselaar	Sint-Truiden
Wommelgem	Pelt	Duffel	De Haan	Wevelgem	Tielt
	Poperinge	Erpe-Mere	Dentergem	Zedelgem	Tienen
	Temse	Grobbendonk	Essen	Zonhoven	Tongeren-Borgloon
	Torhout	Haacht	Gavere	Zwevegem	Vilvoorde
	Veurne	Haaltert	Geetbets		Waregem
	Wetteren	Halen	Gingelom		
	Zottegem	Hamme	Gistel		
		Hamont-Achel	Glabbeek		
		Hechtel-Eksel	Heers		
		Herent	Herstappe		
		Herenthout	Herzele		
		Herk-de-Stad	Heuvelland		
		Herselt	Hoegaarden		
		Heusden-Zolder	Holsbeek		
		Hoeilaart	Hooglede		
		Houthalen-Helchteren	Horebeke		
		<i>(vervolg overgangs-gebied)</i>	<i>(vervolg platteland)</i>		
		Hulshout	Houthulst		

Bijlagen

Kalmthout	Huldenberg
Kampenhout	Ichtegem
Kapellen	Kaprijke
Kapelle-op-den-Bos	Kinrooi
Kasterlee	Kluisbergen
Keerbergen	Koekelare
Koksijde	Kortemark
Kortenbergh	Kortenaken
Laakdal	Kruisem
Lanaken	Laarne
Lebbeke	Landen
Lede	Langemark-Poelkapelle
Lennik	Ledegem
Liedekerke	Lendeledde
Lievegem	Lichterfelde
Lille	Lierde
Londerzeel	Linter
Lubbeek	Lochristi
<i>(vervolg overgangs- gebied)</i>	<i>(vervolg platteland)</i>
Lummen	Lo-Reninge
Malle	Maarkedal
Meise	Maldegem

Bijlagen

Nijlen	Meerhout
Olen	Merchtem
Opwijk	Merksplas
Oud-Heverlee	Mesen
Oudsbergen	Moorslede
Overijse	Nieuwerkerken
Putte	Nieuwpoort
Puurs-Sint-Amands	Oosterzele
Ranst	Oostrozebeke
Retie	Oudenburg
Roosdaal	Pajottegem
Rotselaar	Peer
Rumst	Pepingen
Scherpenheuvel-Zichem	Pittem
Schilde	Ravels
Schoten	Riemst
<i>(vervolg overgangs- gebied)</i>	<i>(vervolg platteland)</i>
Sint-Martens-Latem	Rijkevorsel
Stabroek	Sint-Gillis-Waas
Steenokkerzeel	Sint-Laureins
Stekene	Sint-Lievens-Houtem

Bijlagen

Ternat	Spiere-Helkijn
Tessenderlo-Ham	Staden
Tielt-Winge	Vleteren
Tremelo	Voeren
Vorselaar	Wervik
Waasmunster	Wingene
Wellen	Wortegem-Petegem
Westerlo	Wuustwezel
Wichelen	Zonnebeke
Wielsbeke	Zoutleeuw
Willebroek	Zuienkerke
Zandhoven	Zulte
Zeel	Zwalm
Zelzate	
<i>(vervolg overgangs- gebied)</i>	
Zemst	
Zoersel	
Zutendaal	

9 Het gebruik van opvang bij kinderen met een nood aan specifieke zorg of begeleiding

In dit onderdeel komt een specifieke groep van kinderen aan bod die, op grond van (vermoedelijke) gezondheidsproblemen of ontwikkelingsstoornissen, meer zorg of begeleiding nodig hebben in vergelijking met de meeste ander leeftijdsgenootjes. In vergelijking met 2018 is bij bijna alle redenen waarvoor het kind specifieke zorg of begeleiding nodig heeft, het woordje 'vermoedelijk' toegevoegd.

Globaal geeft 2.8% (BI 95%: 2.4-3.5) van de ouders aan dat hun kindje (n=113) een nood aan zorg of begeleiding nodig heeft (2018: 3.2%). Van deze kinderen hebben de meeste (vermoedelijke) langdurige gezondheidsproblemen en ontwikkelingsproblemen, zowel mentaal/verstandelijk als motorisch/fysiek. Ook heeft ruim een derde van de ouders die deze vraag hebben beantwoord aangegeven dat hun kind omwille van andere redenen specifieke zorg of begeleiding nodig heeft, al zijn deze redenen in 2025 zeer gevarieerd (zie Tabel 155).

Tabel 155 Kinderen met een nood aan specifieke zorg of begeleiding in 2013, 2018 en 2025 (in gewogen %, meerdere antwoorden waren mogelijk)

	2013	2018	2025
	% t.o.v. groep met specifieke nood (n=119)	% t.o.v. groep met specifieke nood (n=170)	% t.o.v. groep met specifieke nood (n=110**)
(Vermoedelijke) langdurige gezondheidsproblemen (> 3 maand)	39.8	40.5	53.3
Prematuriteit*	/	/	14.9
(Vermoedelijke) problemen met de ontwikkeling van het gehoor	27.3	10.6	14.1
(Vermoedelijke) problemen met de ontwikkeling van het zicht	10.3	5.6	10.7
(Vermoedelijke) problemen met de mentale/verstandelijke ontwikkeling	6.0	13.9	24.1
(Vermoedelijke) problemen met de motorische/fysieke ontwikkeling	6.0	26.9	25.2
(Vermoedelijke) gedrags- of emotionele problemen	8.7	13.6	18.1
(Vermoedelijk) autismespectrumstoornis*	/	/	18.0
Andere redenen, waaronder o.a.:	34.7	52.6	37.3
- Prematuriteit	/	3.8	/
- Voedingsproblemen	10.0	21.7	/

* In 2025 zijn de items 'prematuriteit' en '(vermoedelijk) autismespectrumstoornis' toegevoegd.

** Van drie kinderen is niet bekend welke specifieke zorg of begeleiding nodig is.

9.1 Al dan niet gebruik van formele en/of informele opvang

In 2025 wordt er een significant verschil gevonden tussen kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte in het gebruik van formele opvang, maar niet van informele opvang (formeel: $\chi^2=11.42$, $df=2$, $p<.001$; informeel: $\chi^2=0.057$, $df=2$, $p=.945$; formeel en/of informeel: $\chi^2=5.82$, $df=2$, $p=.003$; zie Tabel 156). In 2018 waren de verschillen voor beide opvangvormen nog significant. Meer bepaald wordt er minder regelmatig en vaker geen gebruik gemaakt van formele opvang door kinderen met een nood aan specifieke zorg dan door kinderen zonder deze nood. Uit Tabel 157 blijkt dat vooral de groep niet-gebruikers groter is bij kinderen met een nood aan specifieke zorg, terwijl de groep die enkel formele opvang gebruikt kleiner is bij deze kinderen dan bij de overige kinderen.

Indien de kinderen met een nood aan specifieke zorg of begeleiding opvang gebruiken, komen de percentages van de meest gebruikte opvangvorm in grote mate overeen met kinderen zonder nood (zie Tabel 158).

Tabel 156 Het gebruik van (formele en/of informele) opvang door kinderen met een specifieke zorgbehoefte in vergelijking met de overige kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%)

2018	Kinderen met een nood aan specifieke verzorging (n=170)			Overige kinderen (n=5 447)		
	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
Regelmatig	67.8 (60.0-75.5)	60.3 (52.4-68.3)	29.5 (22.6-36.5)	81.8 (80.7-83.0)	74.8 (73.6-76.1)	39.4 (38.0-40.7)
Beperkt	8.2 (3.9-12.4)	4.7 (1.2-8.2)	23.9 (17.3-30.5)	5.2 (4.5-5.8)	2.3 (1.8-2.7)	29.5 (28.2-30.7)
Geen	24.1 (16.8-31.4)	35.0 (27.2-42.8)	46.6 (38.6-54.6)	13.0 (12.0-14.0)	22.9 (21.7-24.1)	31.1 (29.8-32.5)
Totaal	100	100	100	100	100	100
2025	Kinderen met een nood aan specifieke verzorging (n=90*)			Overige kinderen (n=3 485)		
	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel	Formeel en/of informeel	Formeel	Informeel
Regelmatig	69.4 (58.5-78.4)	58.2 (47.1-68.6)	36.9 (27.1-47.9)	83.4 (82.0-84.8)	77.8 (76.3-79.3)	38.7 (37.0-40.4)
Beperkt	7.4 (3.5-15.1)	8.0 (3.1-19.4)	29.9 (20.9-40.7)	4.6 (3.9-5.5)	1.6 (1.2-2.1)	28.7 (27.2-30.4)
Geen	23.2 (15.2-33.7)	33.7 (24.3-44.7)	33.2 (23.8-44.2)	11.9 (10.8-13.2)	20.6 (19.2-22.1)	32.6 (30.9-34.3)
Totaal	100	100	100	100	100	100

* Voor 23 kinderen is niet bekend in welke mate ze gebruik maken van kinderopvang.

Tabel 157 Vier profielen van opvanggebruik voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte in vergelijking met de overige kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige en beperkte gebruikers*)

2018	Kinderen met een nood aan specifieke verzorging (n=170)	Overige kinderen (n=5 447)
Enkel gebruikers formele opvang	22.5 (15.7-29.3)	18.2 (17.0-19.3)
Enkel gebruikers informele opvang	10.9 (6.2-15.5)	9.9 (9.1-10.7)
Gebruikers formele en informele opvang	42.5 (34.8-50.3)	59.0 (57.6-60.4)
Geen gebruikers van opvang	24.1 (16.8-31.4)	13.0 (12.0-14.0)
Totaal	100	100
2025	Kinderen met een nood aan specifieke verzorging (n=90*)	Overige kinderen (n=3 485)
Enkel gebruikers formele opvang	10.1 (5.3-18.5)	20.6 (19.2-22.1)
Enkel gebruikers informele opvang	10.6 (5.7-18.9)	8.7 (7.7-9.8)
Gebruikers formele en informele opvang	56.1 (45.2-66.5)	58.8 (57.1-60.6)
Geen gebruikers van opvang	23.2 (15.2-33.7)	11.9 (10.8-13.2)
Totaal	100	100

* Voor 23 kinderen is niet bekend in welke mate ze gebruik maken van kinderopvang.

Tabel 158 De meest gebruikte opvangvorm door kinderen met een specifieke zorgbehoefte in vergelijking met de overige kinderen in 2018 en 2025 (in gewogen kolom % en BI 95%, *regelmatige en beperkte gebruikers*)

2018 Meeste gebruikte opvangvorm	Kinderen met een nood aan specifieke verzorging (n = 137)	Overige kinderen (n= 4 887)
Formele opvang		
Gezinsopvang IKT	23.3 (16.3-30.4)	20.6 (19.4-21.8)
Gezinsopvang vrije prijs	0.7 (0.0-2.0)	3.5 (2.9-4.0)
Groepsopvang IKT	41.6 (32.9-50.4)	36.8 (35.4-38.3)
Groepsopvang vrije prijs	11.3 (5.9-16.8)	15.5 (14.5-16.6)
Informele opvang		
Grootouders	16.1 (9.4-22.8)	19.7 (18.6-20.9)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	2.8 (0.1-5.5)	2.3 (1.8-2.8)
Opvang aan huis	2.0 (0.0-4.8)	0.9 (0.6-1.2)
Bij andere personen of diensten	2.1 (0.0-5.1)	0.6 (0.3-0.8)
Totaal	100	100
2025 Meeste gebruikte opvangvorm	Kinderen met een nood aan specifieke verzorging (n=64*)	Overige kinderen (n=2 914)
Formele opvang		
Gezinsopvang IKT	16.8 (9.4-28.2)	12.7 (11.5-14.0)
Gezinsopvang vrije prijs	1.4 (0.2-9.3)	1.4 (1.0-1.9)
Groepsopvang IKT	45.9 (33.4-58.9)	48.6 (46.7-50.5)
Groepsopvang vrije prijs	6.4 (2.4-15.9)	10.2 (9.1-11.4)
Informele opvang		
Grootouders	22.7 (13.0-36.6)	23.0 (21.4-24.7)
Andere familieleden, buren, kennissen etc.	3.7 (0.9-13.9)	2.5 (2.0-3.2)
Opvang aan huis	3.1 (0.8-11.7)	1.1 (0.8-1.6)
Bij andere personen of diensten	0	0.5 (0.3-0.9)
Totaal	100	100

* Van de 71 kinderen met een specifieke zorgbehoefte die regelmatig of beperkt opvang gebruiken, is de meest gebruikte opvangvorm voor 7 kinderen niet gekend.

9.2 Redenen niet-gebruik door kinderen met een nood aan specifieke zorg

Betreffende de redenen voor het niet gebruiken van zowel formele als informele opvang zijn er een aantal verschillen tussen kinderen met een nood aan specifieke zorg of begeleiding en kinderen zonder deze nood (zie Tabel 159), al zijn er in deze eerste groep zeer weinig niet-gebruikers van opvang met grote onzekerheid over de gevonden percentages tot gevolg. Zoals verwacht geven ouders van kinderen met een specifieke zorgbehoefte vaker aan geen opvang te gebruiken omdat het kindje te veel aandacht of verzorging nodig heeft die niemand anders dan de ouders kunnen bieden dan ouders van kinderen zonder een specifieke zorgbehoefte (51.8% versus 17.2%). Verder geven deze ouders minder vaak aan dat het kindje niet terecht kan bij grootouders, familie of vrienden (8.1% vs. 22.1%).

Tabel 159 Aanwezig in de top drie van belangrijkste redenen voor het niet gebruiken van formele en informele opvang voor kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte in 2025 (niet-gebruikers opvang, in gewogen kolom %)

	Kinderen specifieke zorgbehoefte (n=19)	Overige kinderen (n=342)
Omdat het beter is voor het kindje		
1. Ik (en/of mijn partner) kiezen er bewust voor om zelf voor ons kindje te zorgen omdat we vinden dat dit beter is voor het kindje	48.7 (27.4-70.5)	47.6 (42.1-53.1)
2. Ons kindje heeft (te) veel aandacht/verzorging nodig die niemand anders dan de ouders kunnen bieden	51.8 (29.9-73.1)	17.2 (13.2-22.0)
Omdat we geen opvang vonden		
3. Wij vonden geen formele kinderopvang in de buurt	15.0 (4.6-38.8)	28.4 (23.7-33.6)
4. Het kindje kan niet terecht bij grootouders, familie of vrienden	8.1 (2.0-27.9)	22.1 (17.9-27.0)
Omdat we geen geschikte formele opvang vonden		
5. De opvang in de buurt is niet aangepast aan mijn/onze werkuren (bijvoorbeeld 's morgens vroeg/'s avonds laat, 's nachts, deeltijds, etc.)	0.0 (0.0-0.0)	3.0 (1.6-5.4)
6. Formele kinderopvang is te duur	0.0 (0.0-0.0)	9.3 (6.5-13.2)
7. We hebben geen vertrouwen in de formele kinderopvang	24.7 (10.3-48.4)	10.1 (7.3-14.0)
8. We hebben slechte ervaringen met kinderopvang in het verleden	4.1 (0.1-24.1)	2.4 (0.1-4.7)
9. Het personeel van de kinderopvangvoorziening(en) in de buurt is niet vertrouwd met onze opvoedingsgewoonten	0.0 (0.0-0.0)	2.8 (1.5-5.4)
Andere redenen		
10. Omdat ik (en/of mijn partner) niet werk of ik (en/of mijn partner) thuis ben omwille van werkloosheid of ziekte	19.3 (7.2-42.6)	31.1 (26.2-36.3)
11. Omdat ik (en/of mijn partner) mijn werk heb onderbroken (tijdskrediet, ouderschapsverlof, ...) om voor het kindje/de kinderen te kunnen zorgen	21.0 (7.9-45.2)	12.3 (9.3-16.2)
12. Mijn partner en ik zorgen om de beurt voor het kindje want we kunnen onze werkuren voldoende afstemmen	0.0 (0.0-0.0)	8.1 (5.6-11.5)
13. Nog andere redenen	46.3 (25.3-68.6)	23.0 (18.7-27.9)
Totaal	>100	>100

9.3 (Extra) nood aan formele opvang bij gebruikers en niet-gebruikers

We hebben ook de onvervulde nood aan formele opvang van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte vergeleken met de onvervulde nood aan formele opvang van gezinnen zonder een kind met een specifieke zorgbehoefte (zie Tabel 160). De nood aan bijkomende formele opvang voor kinderen die reeds in de formele opvang worden opgevangen, ligt hoger voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte dan voor kinderen zonder een specifieke zorgbehoefte (35.5% versus 14.1%). In onze steekproef is de nood aan formele opvang bij gebruikers van enkel informele opvang ook hoger bij kinderen met een specifieke zorgbehoefte dan zonder, maar vanwege het lage aantal kinderen in de eerste groep (n=10) is dit verschil niet significant.

Tabel 160 (Extra) Nood aan formele opvang bij gebruikers en niet-gebruikers voor kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte in 2025 (in gewogen rij % en 95% BI)

Vraag: 'Zou je op dit moment (méér) gebruik willen maken van formele opvang'?		
	Ja	Nee
Kinderen met een specifieke zorgbehoefte		
Gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie van informele opvang) (n=61)	35.5 (23.1-50.2)	64.5 (49.8-76.9)
Gebruikers van enkel informele opvang (n=10)	47.3 (18.7-77.8)	52.7 (22.2-81.3)
Niet-gebruikers van formele en informele opvang (n=19)	23.2 (8.9-48.2)	76.8 (51.8-91.1)
Kinderen zonder een specifieke zorgbehoefte		
Gebruikers van formele opvang (al dan niet in combinatie van informele opvang) (n=2 856)	14.1 (12.8-15.6)	85.9 (84.4-87.2)
Gebruikers van enkel informele opvang (n=286)	36.9 (31.1-43.2)	63.0 (56.7-69.0)
Niet-gebruikers van formele en informele opvang (n=343)	27.0 (22.5-32.1)	73.0 (67.9-77.6)

10 Instapmoment formele opvang

De gemiddelde leeftijd waarop de ouders aangaven dat hun kindje naar de formele opvang ging is 5.2 maanden (de mediaan ligt op 5.0 maanden; zie Tabel 161). Er is een significant verschil tussen gebruikers van enkel formele opvang en de 'combinatie'-gebruikers (d.i. die zowel formele als informele opvang gebruiken) wat betreft instapmoment. Bij gebruikers van enkel formele opvang is de gemiddelde leeftijd 5.6 maanden terwijl deze bij de combinatie-gebruikers 5.1 maanden bedraagt.

Tabel 161 Leeftijd in maanden tijdens het instappen in de formele opvang in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers formele opvang, gewogen % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)

	Enkel formele opvang (n=308)	Formele en informele opvang (n=1 307)	Totaal (n=1 615)
Minimum	1	0	0
Kwartiel 1	4.0 (3.1-4.9)	4.0 (3.9-4.1)	4.0 (3.8-4.2)
Mediaan	5.0 (4.8-5.2)	5.0 (4.9-5.1)	5.0 (5.0-5.0)
Gemiddelde	5.6 (5.2-5.9)	5.1 (4.9-5.2)	5.2 (5.1-5.3)
Kwartiel 3	7.0 (6.1-7.9)	6.0 (6.0-6.0)	6.0 (6.0-6.0)
Maximum	16	30	30

Vervolgens is ook gepeild naar de overeenstemming tussen het feitelijke en het gewenste instapmoment (zie Tabel 162). Ten opzichte van 2018 is de vragenlijst hier aangepast. Waar in 2018 ouders enkel konden aanduiden dat het feitelijke instapmoment overeenkwam met het gewenste moment of dat een vroegere instap beter was geweest, is in 2025 ook de optie toegevoegd dat een latere instap beter was geweest. Van de gebruikers van formele opvang geeft 74.3% aan dat het feitelijke instapmoment overeenkwam met het gewenste instapmoment, een sterke daling ten opzichte van 85.5% in 2018. 13.1% geeft aan dat een vroegere instap beter zou zijn geweest en 12.6% had een voorkeur gehad voor een latere instap.

Tussen gebruikers van enkel formele opvang en de 'combinatie'-gebruikers zijn er significante verschillen ($\chi^2=2.42$, $df=2$, $p=.090$): gebruikers van enkel formele opvang zijn minder tevreden over het feitelijke instapmoment en wensten vaker een nog latere instap (hoewel ze al gemiddeld gezien later instappen) dan de 'combinatie'-gebruikers (zie Tabel 162). Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de 'combinatie'-groep vooral beroep doet op regelmatige of beperkte aanvullende informele opvang als hun kindje jonger is dan een jaar om het instappen in de formele opvang aangenamer te maken.

Tabel 162 Overeenstemming tussen feitelijk instapmoment formele opvang en het gewenste instapmoment in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)

	Enkele formele opvang (n=310)		Formele en informele opvang (n=1 311)		Totaal (n=1 621)	
Vraag: 'Kwam het eerste gebruik van formele opvang overeen met het gewenste instapmoment?'	n	% (95% BI)	n	% (95% BI)	n	% (95% BI)
Instapmoment kwam overeen met het gewenste moment	228	72.6 (66.8-77.8)	979	74.7 (72.1-77.2)	1 207	74.3 (71.9-76.5)
Een vroegere instap was beter geweest	37	11.1 (8.0-15.1)	187	13.6 (11.8-15.7)	224	13.1 (11.5-14.9)
Een latere instap was beter geweest	45	16.3 (12.0-21.8)	145	11.6 (9.8-13.8)	190	12.6 (10.9-14.6)

Van de gebruikers van formele opvang die liever een vroegere instap hadden gewenst, bedraagt het verschil tussen het gewenste en werkelijke instapmoment gemiddeld 2.4 maanden (met een mediaan verschil van 2.0 maanden) (zie Tabel 163). Tussen de gebruikers van enkel formele opvang en de combinatie-gebruikers zijn geen significante verschillen op te merken.

Tabel 163 Verschil in maanden tussen het feitelijke en gewenste instapmoment indien een vroegere instap gewenst was geweest, in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)

	Enkel formele opvang (n=33)	Formele en informele opvang (n=179)	Totaal (n=211*)
Minimum	1	1	1
Kwartiel 1	2.0 (1.1-2.9)	1.0 (0.8-1.2)	1.0 (0.7-1.3)
Mediaan	2.0 (1.7-2.3)	2.0 (2.0-2.0)	2.0 (2.0-2.0)
Gemiddelde	2.4 (1.8-2.9)	2.2 (2.0-2.4)	2.2 (2.0-2.5)
Kwartiel 3	3.0 (2.2-3.8)	3.0 (2.2-3.8)	3.0 (2.3-3.7)
Maximum	8	11	11

* Er waren 11 observaties waarbij de gewenste instapleeftijd gelijk of later lag dan het feitelijk instapmoment, ondanks dat was aangegeven dat een vroegere instap gewenst was. Deze zijn niet meegenomen in de analyse. Ook zijn er twee observaties met ontbrekende waarden op deze vraag.

Het verschil tussen het gewenste en feitelijke instapmoment bedraagt gemiddeld 4.6 maanden voor de gebruikers van formele opvang die een latere instap hadden gewenst (met een mediaan verschil van 3.0 maanden) (zie Tabel 164). Het verschil is groter voor gebruikers van enkel formele opvang (5.6 maanden) dan voor combinatie-gebruikers (3.0 maanden).

Tabel 164 Verschil in maanden tussen het feitelijke en gewenste instapmoment indien een latere instap gewenst was geweest, in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%, enkel in de websurvey bevraagd)

	Enkel formele opvang (n=43)	Formele en informele opvang (n=143)	Totaal (n=186*)
Minimum	1	1	1
Kwartiel 1	2.0 (0.97-3.0)	2.0 (2.0-2.0)	2.0 (2.0-2.0)
Mediaan	4.0 (1.9-6.1)	4.2 (3.5-4.9)	3.0 (4.9-7.1)
Gemiddelde	5.6 (3.9-7.4)	3.0 (2.4-3.6)	4.6 (3.9-5.2)
Kwartiel 3	8.0 (5.1-10.9)	6.0 (4.3-7.7)	6.0 (4.9-7.1)
Maximum	24	31	31

* Er waren 4 observaties waarbij de gewenste instapleeftijd gelijk of vroeger lag dan het feitelijk instapmoment, ondanks dat was aangegeven dat een latere instap gewenst was. Deze zijn niet meegenomen in de analyse.

Indien ouders een voorkeur hadden voor een vroegere instap, dan wordt er heel vaak verwezen naar het grote plaatsgebrek in de kinderopvang. In ongeveer 80% van de redenen wordt het plaatsgebrek zeer specifiek aangehaald waardoor het kind niet vroeger naar de opvang kon gaan. Ouders wijzen ook op het korte zwangerschapsverlof in België, waardoor ze ook uit financiële noodzaak terug moeten gaan werken. Bijgevolg moeten ze na drie maanden al kinderopvang vinden, maar dit vinden ze vaak niet tijdig.

Ook bij een voorkeur voor een later instapmoment wordt het korte zwangerschapsverlof vaak als reden aangehaald. Een latere instap van het kind is dan niet mogelijk doordat men terug moeten gaan werken, ook al zou men liever een latere start van de opvang willen. Daarnaast vermelden ouders ook dat ze gebonden zijn aan het instapmoment van de kinderopvang, waarvan ze gebruik dienen te maken om zo hun gereserveerde plekje te houden. Ouders vermelden ook dat ze hun kind nog te jong vinden voor opvang (voor onder andere de hechting en de borstvoeding). Anderen hadden liever zelf voor het kind blijven zorgen omdat ze liever zelf de opvoeding willen doen, omdat ze niet emotioneel klaar zijn om het kindje naar de opvang te laten gaan, of omdat de combinatie met werk, een baby en eventueel andere kindjes heel pittig is, etc.

11 Ligging van de meest gebruikte formele opvangvorm

Ongeveer 72% van de gebruikers van formele opvang doet beroep op formele opvang in de eigen woongemeente (zie Tabel 165). Dit percentage is vrijwel gelijk voor gebruikers van enkel formele opvang en de gebruikers van zowel formele als informele opvang.

Tabel 165 Ligging meest gebruikte formele opvangvorm in 2025 (*regelmatige en beperkte* gebruikers formele opvang, gewogen kolom % en BI 95%)

	Enkele formele opvang (n=685)		Formele en informele opvang (n=2 203)		Totaal (n=2 908)	
	n	% (95% BI)	n	% (95% BI)	n	% (95% BI)
Eigen woongemeente	492	72.7 (69.1-76.1)	1567	71.3 (69.3-73.2)	2 059	71.6 (69.9-73.3)
Andere gemeente	193	27.2 (23.9-30.9)	656	28.7 (26.8-30.7)	849	28.4 (26.7-30.2)

Van diegenen die gebruik maken van formele opvang buiten de eigen woongemeente geeft ongeveer de helft aan dat er in de eigen woongemeente geen opvangplaats beschikbaar was, een stijging ten opzichte van 2018 (28.3%). Voor 39.2% was een reden dat de gekozen opvang op de weg ligt naar het werk, en voor 27.8% dat de gekozen opvang van betere kwaliteit is (zie Tabel 166).

Tabel 166 Redenen waarom formele opvang in een andere gemeente in 2025 (meerdere antwoorden mogelijk, *regelmatige en beperkte* gebruikers formele opvang, in gewogen %, enkel bevraagd in de websurvey)

	Aantal keer aangeduid	% t.o.v. aantal (n=461)
1. Er was geen opvangplaats beschikbaar in de eigen woongemeente	231	50.8
2. De afstand tot de opvang in een andere gemeente was korter	53	11.3
3. De gekozen opvang is van betere kwaliteit	131	27.8
4. De gekozen opvang ligt op de weg naar het werk (van mij of mijn partner)	182	39.2
5. De gekozen opvang ligt in een gemeente waar familie, vrienden of kennissen wonen	48	10.2
6. Andere reden*	78	18.1

* Voorbeelden van andere redenen: het kindje ging al naar de opvang en vervolgens is het gezin of de opvang zelf verhuisd, maar omwille van tevredenheid met de opvang en de beperkte plaatsen elders blijven ze bij de huidige opvang; de opvang ligt op of vlakbij het werk; vroege of langere openingsuren die elders niet beschikbaar zijn; het was de enige beschikbare opvang; broers/zussen zaten al in de opvang.

**12   Vragenlijst over het gebruik van kinderopvang en on vervulde behoefte aan formele opvang
in Vlaanderen**

Vragenlijst

Onderzoek uitgevoerd door het HIVA-KU Leuven in opdracht van het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin), binnen het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Toelichting bij de vragenlijst

Wat bedoelen we met kinderopvang?

Met kinderopvang bedoelen we de opvang die **door iemand anders dan de ouders of inwonende familieleden** wordt opgenomen en die je nodig hebt omdat je werk hebt, een opleiding volgt of omdat je vindt dat je kindje er baat bij heeft.

We bedoelen dus **niet** de opvang die je nodig hebt voor een avondje uit (een babysit, ...).

De opvang kan overdag plaatshebben, 's nachts of tijdens het weekend.

Het kan gaan om:

- formele opvang zoals gezinsopvang (onthaalouder) en groepsopvang (kinderdagverblijf of crèche)
- informele opvang zoals opvang door grootouders, familie of kennissen en opvang die plaatsvindt in het thuismilieu van het kind (huispersoneel, au pair)

Over welk kind gaat deze vragenlijst?

Alle vragen gaan over het kind met de naam XXX

Wie vult best de vragenlijst in?

De ouder die het meeste weet over de opvang van het kind vult het best deze vragenlijst in. Met 'ouder' bedoelen we de biologische vader of moeder die bij het kindje woont, maar ook een meeouder/plusouder/stiefouder (bijvoorbeeld in een nieuw samengesteld gezin) of pleegouder, of een andere persoon onder wiens hoede dit kindje op dit moment leeft. Beide ouders kunnen de vragenlijst ook samen invullen.

Als er vragen gesteld worden over jou en je eventuele partner, gaat het over jou en de partner met wie je samenwoont. In nieuw samengestelde gezinnen verwijst dit bijvoorbeeld niet naar de ex-partner (ouder) die op een ander adres woont, maar wel naar de partner die nu woont bij de persoon die de vragenlijst invult.

Hoe vul je de vragenlijst in?

Het invullen van deze vragenlijst is vrij eenvoudig en neemt slechts 15 minuten van je tijd in beslag. Instructies die bedoeld zijn om je te helpen deze vragenlijst in te vullen, zijn schuin gedrukt.

We zijn geïnteresseerd in jouw persoonlijke mening. Er bestaan dus geen 'goede' of 'foute' antwoorden. Probeer daarom **alle** vragen te beantwoorden.

Als je twijfelt over het juiste antwoord op de vraag, vul dan het antwoord in dat het dichtst in de buurt komt van wat je denkt.

Alvast hartelijk dank voor jouw medewerking!

Inleidende vragen

1. VERPLICHTE VRAAG. Hoe oud is het kindje momenteel?

Antwoord: ... Jaar ... Maanden

→ Indien: vanaf 3 maanden en jonger dan 2 jaar 6 maanden: volledige vragenlijst en overgaan naar vraag 3

→ Indien vanaf 2 jaar 6 maanden tot en met 3 jaar: extra vraag 2

2. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien antwoord tussen '2 jaar 6 maanden' en '3 jaar' is op vraag 1: Gaat het kindje momenteel naar de kleuterschool?

Keuzeopties: Ja/Nee

→ Ja: Aangepaste sterk verkorte vragenlijst → vanaf vraag 37

→ Nee: Volledige vragenlijst

Huidig gebruik van kinderopvang

3. VERPLICHTE VRAAG. Hoe vaak maak je gebruik van formele en/of informele kinderopvang?

Met **formele** opvang bedoelen we de georganiseerde opvang vergund door het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin).

Het kan gaan om:

- **gezinsopvang** (onthaalouder)
- **groepsopvang** (kinderdagverblijven of crèches)

Met **informele** opvang bedoelen we de opvang door grootouders, familie, vrienden of kennissen of de opvang die plaatsvindt in het thuismilieu van het kind (huispersoneel, au pair, ...).

Selecteer voor elke rij (formele opvang & informele opvang) één antwoord.

	Wekelijks	Af en toe (niet wekelijks, maar maandelijks)	Zelden (niet maandelijks, maar jaarlijks)	Nooit
Formele opvang				
Informele opvang				

→ Indien 'wekelijks' bij formele en/of informele opvang: vragen over intensiteit gebruik dus vanaf vraag 4.

- Indien andere opties (dus niet wekelijks) bij formele & informele opvang: geen vragen over intensiteit gebruik doorgaan vanaf vraag 12 of een later blok.

Enkel indien 'wekelijks' bij formele en/of informele opvang bij vraag 3

Intensiteit van gebruik kinderopvang

We willen nu enkele vragen stellen over het opvanggebruik **tijdens de laatste gewone week**. Hiermee wordt een standaard week bedoeld waarin zich geen uitzonderlijke omstandigheden hebben voorgedaan (bv. vakanties, ziekte, ...). Als de regeling iedere week verandert (bv. bij co-ouderschap), vul dan toch voor de laatste gewone week in.

4. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang 'wekelijks' was:** Op welke dagen van de laatste gewone week werd er **formele** opvang gebruikt voor dit kindje? Duid per dag aan of er geen opvang was of meer of minder dan 5 uur opvang was. *Als er meerdere keren per dag opvang was, tel dan de uren samen om te bepalen of het meer of minder dan 5 uur per dag was en kies de juiste optie.*

	Formele opvang		
	Geen opvang die dag	Minder dan 5 uur opvang die dag	5 uur of meer opvang die dag
1. Maandag			
2. Dinsdag			
3. Woensdag			
4. Donderdag			
5. Vrijdag			
6. Zaterdag			
7. Zondag			

5. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang 'wekelijks' was:** Op welke dagen van de laatste gewone week werd er **informele** opvang gebruikt voor dit kindje? Duid per dag aan of er geen opvang was of meer of minder dan 5 uur opvang was. *Als er meerdere keren per dag opvang was, tel dan de uren samen om te bepalen of het meer of minder dan 5 uur per dag was en kies de juiste optie.*

	Informele opvang		
	Geen opvang die dag	Minder dan 5 uur opvang die dag	5 uur of meer opvang die dag
1. Maandag			
2. Dinsdag			
3. Woensdag			
4. Donderdag			
5. Vrijdag			
6. Zaterdag			
7. Zondag			

6. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang 'wekelijks' was en indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang 'wekelijks' was:** Hoeveel bedraagt het **totaal** aantal uren dat het kindje in de formele en informele opvang zat in de laatste gewone week?

Selecteer voor elke kolom (formele opvang & informele opvang) één antwoord.

Totaal aantal uur per week	Formele opvang	Informele opvang
Minder dan 15 uur		
Minstens 15 uur maar minder dan 30 uur		
Minstens 30 uur maar minder dan 40 uur		
Minstens 40 uur maar minder dan 50 uur		
Minstens 50 uur		

7. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang 'wekelijks' was en indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang NIET 'wekelijks' was:** Hoeveel bedraagt het **totaal** aantal uren dat het kindje in de formele opvang zat in de laatste gewone week?

Totaal aantal uur per week	Formele opvang
Minder dan 15 uur	
Minstens 15 uur maar minder dan 30 uur	
Minstens 30 uur maar minder dan 40 uur	
Minstens 40 uur maar minder dan 50 uur	
Minstens 50 uur	

8. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang NIET 'wekelijks' was en indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang WEL 'wekelijks' was:** Hoeveel bedraagt het **totaal** aantal uren dat het kindje in de informele opvang zat in de laatste gewone week?

Totaal aantal uur per week	Informele opvang
Minder dan 15 uur	
Minstens 15 uur maar minder dan 30 uur	
Minstens 30 uur maar minder dan 40 uur	
Minstens 40 uur maar minder dan 50 uur	
Minstens 50 uur	

9. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang 'wekelijks' was en indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang 'wekelijks' was:** Hoeveel dagen werd het kindje tijdens de laatste gewone week opgevangen op de volgende momenten? *Vul telkens in met een getal tussen 0 en 7.*

	Formele opvang	Informele opvang
	Aantal dagen met deze opvang, weekend inbegrepen	Aantal dagen met deze opvang, weekend inbegrepen
1. Vóór zeven uur 's morgens	.....dagen	.....dagen
2. Na zes uur 's avonds	.....dagen	.....dagen
3. 's Nachts	.....dagen	.....dagen
4. Langer dan 11 uur per dag	.....dagen	.....dagen

10. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang 'wekelijks' was en indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang NIET 'wekelijks' was:** Hoeveel dagen werd het kindje tijdens de laatste gewone week opgevangen **in de formele opvang** op de volgende momenten? *Vul telkens in met een getal tussen 0 en 7.*

	Formele opvang
	Aantal dagen met deze opvang, weekend inbegrepen
1. Vóór zeven uur 's morgens	.....dagen
2. Na zes uur 's avonds	.....dagen
3. 's Nachts	.....dagen
4. Langer dan 11 uur per dag	.....dagen

11. **Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang NIET 'wekelijks' was en indien antwoord op vraag 3 bij informele opvang 'wekelijks' was:** Hoeveel dagen werd het kindje tijdens de laatste gewone week opgevangen **in de informele opvang** op de volgende momenten? *Vul telkens in met een getal tussen 0 en 7.*

	Informele opvang
	Aantal dagen met deze opvang, weekend inbegrepen
1. Vóór zeven uur 's morgens	.....dagen
2. Na zes uur 's avonds	.....dagen
3. 's Nachts	.....dagen
4. Langer dan 11 uur per dag	.....dagen

Enkel indien 'wekelijks' of 'niet wekelijks, maar maandelijks' bij formele en/of informele opvang bij vraag 3

De keuze van de opvang

12. **VERPLICHTE VRAAG.** Als bij vraag 3 'nooit' werd ingevuld voor formele opvang of informele opvang, worden deze antwoordmogelijkheden hieronder niet weergegeven. Waar werd dit kindje tijdens de laatste 'gewone' week opgevangen? Selecteer het gepaste antwoord in de tabel.

Als er meerdere opvangvormen waren, selecteer dan wie dit kindje het meest opving en, eventueel, ook het tweede meest en het derde meest. Als je bijvoorbeeld drie opvangvormen gebruikte in die week vul je dus de drie kolommen in.

Als er slechts één opvangvorm gebruikt werd moet je dus enkel de eerste kolom (meest gebruikte opvang) invullen.

Als je meermaals per week van dezelfde opvangvorm gebruik maakt op verschillende plaatsen (bv. bij verschillende grootouders), tel het gebruik dan samen om te weten hoeveel gebruik je maakt van deze opvangvorm. Per rij kan je dus maximaal 1 optie selecteren.

Als er meerdere opvangvormen ongeveer evenveel gebruikt worden, neem dan als meest gebruikte opvang deze waar je het meest voor betaalt.

	Meest gebruikte opvang	Tweede meest gebruikte opvang	Derde meest gebruikte opvang
Formele opvang			
1. In gezinsopvang (onthaalouder) waar de opvangprijs volgens het inkomen bepaald wordt			
2. In gezinsopvang (onthaalouder) waar de opvangprijs vrij bepaald wordt			
3. In groepsopvang (kinderdagverblijf of crèche) waar de opvangprijs volgens het inkomen bepaald wordt			
4. In groepsopvang (kinderdagverblijf of crèche) waar de opvangprijs vrij bepaald wordt			
Informele opvang			
5. Bij de grootouders			
6. Bij andere familieleden, burens, kennissen, ...			
7. Opvang aan huis (huispersoneel, au pair)			
8. Bij andere personen of diensten, omschrijf ...			

We willen nu enkele vragen stellen over **de meest gebruikte opvang** voor dit kindje tijdens de laatste gewone week. Dit is de opvang waar het kindje het meeste uren verbleef en ingevuld werd in de eerste kolom van vraag 12.

13. (Vraag ingekort in verkorte versie). Waarom koos je voor deze (*meest gebruikte*) opvang? *Selecteer de gepaste antwoordcategorie. Meerdere antwoorden zijn mogelijk.*

Ik koos voor deze opvang omdat:

1. Mijn kind er kan spelen/omgaan met andere kinderen
2. De ontwikkeling van de kinderen er goed wordt gestimuleerd
3. Ik deze opvang goed kende (bv. door opvang van broertje(s)/zusje(s))
4. Ik veel goeds heb gehoord over deze opvang (via vrienden, kennissen, ...)
5. Deze opvang het gemakkelijkst bereikbaar voor mij is
6. Mijn kind nergens anders terecht kon
7. Ik geen andere opvangvorm vond
8. De soepelheid i.v.m. de openingsuren
9. Men rekening houdt met de eigenheid (persoonlijkheid) van het kindje
10. Men rekening houdt met de eigenheid (specifieke zorgen) van het kindje
11. Omdat deze opvang bekend staat als inclusieve opvang, als opvang voor kinderen met specifieke zorgbehoeften
12. Ik er het meest vertrouwen in heb
13. Mijn kindje er ook terecht kan in vakantieperiodes
14. Mijn kindje er ook kan blijven tijdens schooldagen wanneer het naar school zou gaan
15. Broertje(s)/zusje(s) er ook zijn of terecht kunnen
16. Ik dit de beste opvang vind voor mijn kind
17. De kostprijs meevalt in vergelijking met andere opvang
18. De infrastructuur, de inrichting van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken er goed zijn
18. Andere: ...

14. Is de meest gebruikte opvang de opvangvorm van jouw eerste keuze?

- Ja
- Nee

15. **Enkel indien antwoord op vraag 14 'Nee' was.** Welke opvangvorm was je eerste keuze?

A. ik wou een kinderdagverblijf of crèche (groepsopvang)	
B. ik wou een ander kinderdagverblijf of crèche (groepsopvang)	
C. ik wou een onthaalouder (gezinsopvang)	
D. ik wou een andere onthaalouder (gezinsopvang)	
E. ik wou informele opvang	

- 16a. **Niet in verkorte versie: Enkel indien 'A' of 'B' op vraag 15:** Welk soort groepsopvang is dan de opvang van jouw eerste keuze?

Groepsopvang (kinderdagverblijf of crèche) waar de opvangprijs volgens het inkomen bepaald wordt	
Groepsopvang (kinderdagverblijf of crèche) waar de opvangprijs vrij bepaald wordt	

- 16b. **Niet in verkorte versie: Enkel indien 'C' of 'D' op vraag 15:** Welk soort gezinsopvang is dan de opvang van jouw eerste keuze?

Gezinsopvang (onthaalouder) waar de opvangprijs volgens het inkomen bepaald wordt	
Gezinsopvang (onthaalouder) waar de opvangprijs vrij bepaald wordt	

- 16c. **Niet in verkorte versie: Enkel indien 'E' op vraag 15:** Welke soort informele opvang is dan de opvangvorm van jouw eerste keuze?

De grootouders	
Andere familieleden, burens, kennissen, ...	
Opvang aan huis (huispersoneel, au pair)	
Andere personen of diensten, omschrijf ...	

17. **Niet in verkorte versie: Enkel indien 'A', 'B', 'C', 'D' of 'E' op vraag 15:** Waarom verkies je deze opvangvorm?

Duid in de tabel aan met "1", "2", "3", ... in volgorde van belangrijkheid (1=het belangrijkste). Je mag zelf beslissen hoeveel redenen je kiest (gaande van 1 tot 8).

	"1", "2", "3", ... in volgorde van belangrijkheid (1=het belangrijkst)
1. Om opvoedkundige redenen (bv. de ontwikkeling van de kinderen wordt er gestimuleerd, de aanwezigheid van andere kinderen, ...)	
2. Omdat de kwaliteit van de verzorging er goed is	
3. Omwille van de kostprijs	
4. Omwille van de soepelheid i.v.m. de opvanguren en opvangdagen	
5. Omwille van de goede bereikbaarheid	
6. Er is meer inspraak en actieve betrokkenheid	
7. Ik heb er vertrouwen in, ik had goede ervaringen met andere kinderen, ...	
8. Omdat de infrastructuur, de indeling van de ruimten, het meubilair, het speelgoed en andere materiële zaken er goed zijn	
9. Andere redenen: ...	

Enkel indien 'wekelijks' of 'niet wekelijks, maar maandelijks' bij formele opvang of 'wekelijks' en/of 'niet wekelijks, maar maandelijks' bij informele opvang op vraag 3

De redenen voor het opvanggebruik

*De volgende vraag handelt over je formele en/of informele opvanggebruik **in het algemeen en niet alleen meer over de meest gebruikte opvang.***

18. Om welke reden(en) maak je (en/of maakt je partner) voor dit kindje gebruik van formele en/of informele opvang?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

1. Ik (en/of mijn partner) wil of moet verder blijven werken	
2. Ik (en/of mijn partner) wil meer tijd hebben voor gezinstaken (huishouden, andere zorgtaken, ...)	
3. Ik (en/of mijn partner) wil af en toe eens tijd hebben voor mezelf (zichzelf)	
4. Ik (en/of mijn partner) vind dat het beter is voor de ontwikkeling van het kindje	
5. Het laat mij (en/of mijn partner) toe mijn (zijn/haar) studies voort te zetten of een opleiding te volgen	
6. Het laat mij (en/of mijn partner) toe werk te zoeken	
7. Het laat mij (en/of mijn partner) toe een inburgeringstraject te volgen	
8. Andere redenen, omschrijf ...	

Enkel indien 'wekelijks' of 'niet wekelijks, maar maandelijks' bij formele opvang bij vraag 3, *dus deze vragen krijgen kindjes die sowieso (af en toe of wekelijks) in formele opvang zitten*

Behoefte aan meer formele kinderopvang?

Met **formele** opvang bedoelen we de georganiseerde opvang vergund door het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin).
Het kan gaan om:

- **gezinsopvang** (onthaalouder)
- **groepsopvang** (kinderdagverblijven of crèches)

19. Zou je op dit moment méér gebruik willen maken van formele opvang?

- Ja
- Nee

20. **Enkel indien antwoord op vraag 19 'Ja' is:** Hoeveel uren per week zou je op dit moment méér gebruik willen maken van *formele opvang*?

Selecteer voor elke dag of je geen extra nood hebt, nood hebt aan minder dan 5 extra uren of aan meer dan 5 extra uren.

	Geen extra opvang die dag	Minder dan 5 uur extra opvang die dag	5 uur of meer extra opvang die dag
1. Maandag			
2. Dinsdag			
3. Woensdag			
4. Donderdag			
5. Vrijdag			
6. Zaterdag			
7. Zondag			

21. **Enkel indien antwoord op de laatste twee kolommen van vraag 20:** Gaat het op de dagen waarop je nood hebt aan extra formele opvang over opvang op atypische momenten?

Meerdere antwoorden per dag mogelijk. Enkel vragen voor de dagen die hierboven zijn aangeduid in de laatste twee kolommen.

	Neen, niet op een atypisch moment	Ja, voor 7 uur 's morgens	Ja, na 6 uur 's avonds	Ja, 's nachts	Ja, langer dan 11 uur
1. Maandag					
2. Dinsdag					
3. Woensdag					
4. Donderdag					
5. Vrijdag					
6. Zaterdag					
7. Zondag					

22. **Enkel indien antwoord op vraag 19 'Ja' was:** Waarom kan je op dit moment niet méér uren gebruik maken van formele opvang? *Meerdere antwoorden zijn mogelijk.*

- ➔ De opvang is te duur
- ➔ Er is te weinig plaats in de opvang
- ➔ De openingsuren van de opvang passen niet.
- ➔ De opvang is niet makkelijk te bereiken
- ➔ Het kindje kan niet méér aan (bv. aanpassingsproblemen)
- ➔ Op vraag van de opvang is niet méér opvang mogelijk
- ➔ Andere: ...

23. **Niet in verkorte versie:** Op welke leeftijd werd voor het eerst gebruik gemaakt van formele *opvang* voor dit kindje

- ➔ ... Maanden

24. **Niet in verkorte versie:** Kwam het eerste gebruik van formele opvang overeen met het gewenste instapmoment?

- ➔ Ja, het instapmoment kwam overeen met het gewenste moment
- ➔ Nee, een vroegere instap was beter geweest
- ➔ Nee, een latere instap was beter geweest

- 25a. Niet in verkorte versie:** Enkel indien 'Nee, een vroegere instap was beter geweest' of 'Nee, een latere instap was beter geweest' op vraag 24: Op welke leeftijd had je het kindje willen laten instappen in de formele opvang?

- ➔ ... Maanden

- 25b. Niet in verkorte versie:** Enkel indien 'Nee, een vroegere instap was beter geweest' of 'Nee, een latere instap was beter geweest' op vraag 24: Waarom is het instapmoment in de formele opvang anders dan je eigenlijk had gewild?

26. Waar ligt de meest gebruikte formele opvang?

- ➔ In de eigen woongemeente
- ➔ In een andere gemeente

27. **Niet in verkorte versie**: Enkel indien 'in een andere gemeente' op vraag 26:

Waarom ligt de meest gebruikte formele opvang in een andere dan de eigen woongemeente?

Meerdere antwoordopties zijn mogelijk.

- ➔ Er was geen opvangplaats beschikbaar in de eigen woongemeente
- ➔ De afstand tot de opvang in een andere gemeente was korter
- ➔ De gekozen opvang is van betere kwaliteit
- ➔ De gekozen opvang ligt op de weg naar het werk (van mij of mijn partner)
- ➔ De gekozen opvang ligt in een gemeente waar familie, vrienden of kennissen wonen
- ➔ Andere reden: ....

Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang WEL 'niet maandelijks, maar jaarlijks' of 'nooit' was en indien antwoord op bij informele opvang 'wekelijks' of 'niet wekelijks, maar maandelijks' was:

Behoefte van gebruikers informele opvang (en geen formele)

28. Wat zijn **de drie belangrijkste redenen** waarom je voor dit kindje zelden of nooit gebruik maakt van **formele** opvang?

Met **formele** opvang bedoelen we de georganiseerde opvang vergund door het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin).

Het kan gaan om:

- **gezinsopvang** (onthaalouder)
- **groepsopvang** (kinderdagverblijven of crèches)

Geef met de cijfers 1 tot en met 3 aan welke redenen het belangrijkste zijn, waarbij 1 de belangrijkste reden is.

Omdat het beter is voor het kindje	
A	Ik (of mijn partner) kiezen bewust voor informele opvang omdat we vinden dat dit beter is voor het kindje
B.	Ons kindje heeft (te) veel aandacht/verzorging nodig die niet door formele opvang kan gebeuren
Omdat we geen geschikte formele opvang vonden	
C.	Wij vonden geen (goede) formele opvang in de buurt
D.	De formele opvang in de buurt is niet aangepast aan mijn/onze werkuren (bijvoorbeeld 's morgens vroeg/'s avonds laat, 's nachts, deeltijds, in het weekeinde, op voortdurend wisselende dagen)
E.	Formele kinderopvang is te duur
F.	We hebben geen vertrouwen in de formele opvangvoorzieningen
G.	We hebben slechte ervaringen met formele opvang in het verleden
H.	Het personeel van de formele kinderopvangvoorziening(en) in de buurt is niet vertrouwd met onze opvoedingsgewoonten
Om andere redenen:	

29. Zou je (meer) gebruik willen maken van formele kinderopvang?

- ➔ Ja
- ➔ Nee

30. **Enkel indien antwoord op vraag 29 'Ja' is:** Hoeveel uren per week zou je (meer) gebruik willen maken van *formele opvang*?

Selecteer voor elke dag of je geen nood hebt aan formele opvang, nood hebt aan minder dan 5 uren of aan meer dan 5 uren.

	Geen opvang die dag	Minder dan 5 uur opvang die dag	5 uur of meer opvang die dag
1. Maandag			
2. Dinsdag			
3. Woensdag			
4. Donderdag			
5. Vrijdag			
6. Zaterdag			
7. Zondag			

31. **Enkel indien antwoord op de laatste twee kolommen van vraag 30:** Gaat het op de dagen waarop je nood hebt aan formele opvang over opvang op atypische momenten?

Meerdere antwoorden per dag mogelijk. Enkel vragen voor de dagen die hierboven zijn aangeduid in de laatste twee kolommen.

	Neen, niet op een atypisch moment	Ja, voor 7 uur 's morgens	Ja, na 6 uur 's avonds	Ja, 's nachts	Ja, langer dan 11 uur
1. Maandag					
2. Dinsdag					
3. Woensdag					
4. Donderdag					
5. Vrijdag					
6. Zaterdag					
7. Zondag					

Enkel indien antwoord op vraag 3 bij formele opvang 'niet maandelijks, maar jaarlijks' of 'nooit' was en indien antwoord op bij informele opvang 'niet maandelijks, maar jaarlijks' of 'nooit' was:

Niet-gebruikers van kinderopvang

32. Wat zijn **de drie belangrijkste redenen** waarom je voor dit kindje zelden of nooit gebruik maakt van opvang? *Geef met de cijfers 1 tot en met 3 welke redenen het belangrijkste zijn, waarbij 1 de belangrijkste reden is.*

Omdat het beter is voor het kindje	
1.	Ik (en/of mijn partner) kiezen er bewust voor om zelf voor ons kindje te zorgen omdat we vinden dat dit beter is voor het kindje
2.	Ons kindje heeft (te) veel aandacht/verzorging nodig die formele en/of informele opvang niet kan bieden
Omdat we geen opvang vonden	
3.	Wij vonden geen formele kinderopvang in de buurt.
4.	Het kindje kan niet terecht bij grootouders, familie of vrienden
Omdat we geen geschikte formele opvang vonden	
5.	De opvang in de buurt is niet aangepast aan mijn/onze werkuren (bijvoorbeeld 's morgens vroeg/'s avonds laat, 's nachts, deeltijds, in het weekend, op voortdurend wisselende dagen)
6.	Formele kinderopvang is te duur
7.	We hebben geen vertrouwen in de formele kinderopvang
8.	We hebben slechte ervaringen met kinderopvang in het verleden
9.	Het personeel van de kinderopvangvoorziening(en) in de buurt is niet vertrouwd met onze opvoedingsgewoonten
Andere redenen	
10.	Omdat ik (en/of mijn partner) niet werk of ik (en/of mijn partner) thuis ben omwille van werkloosheid of ziekte
11.	Omdat ik (en/of mijn partner) mijn werk heb onderbroken (tijdskrediet, ouderschapsverlof, ...) om voor het kindje/de kinderen te kunnen zorgen
12.	Mijn partner en ik zorgen om de beurt voor het kindje want we kunnen onze werkuren voldoende afstemmen
13.	Nog andere redenen: .....

33. Zou je op dit moment gebruik willen maken van formele kinderopvang?

- ➔ Ja
- ➔ Nee

34. **Enkel indien antwoord op vraag 33 'Ja' is:** Hoeveel uren per week zou je gebruik willen maken van *formele opvang*?

Selecteer voor elke dag of je geen nood hebt aan formele opvang, nood hebt aan minder dan 5 uren of aan meer dan 5 uren.

	Geen opvang die dag	Minder dan 5 uur opvang die dag	5 uur of meer opvang die dag
1. Maandag			
2. Dinsdag			
3. Woensdag			
4. Donderdag			
5. Vrijdag			
6. Zaterdag			
7. Zondag			

35. **Enkel indien antwoord op de laatste twee kolommen van vraag 34:** Gaat het op de dagen waarop je nood hebt aan formele opvang over opvang op atypische momenten?

Meerdere antwoorden per dag mogelijk. Enkel vragen voor de dagen die hierboven zijn aangeduid in de laatste twee kolommen.

	Neen, niet op atypische momenten	Ja, voor 7 uur 's morgens	Ja, na 6 uur 's avonds	Ja, 's nachts	Ja, langer dan 11 uur
1. Maandag					
2. Dinsdag					
3. Woensdag					
4. Donderdag					
5. Vrijdag					
6. Zaterdag					
7. Zondag					

36. **Niet in verkorte versie: Enkel indien antwoord op vraag 33 'Nee' was:** Wanneer zou je **wel** voor formele opvang kiezen? Meerdere antwoordopties zijn mogelijk.

- ➔ Indien geschikte en voldoende kwaliteitsvolle opvang beschikbaar zou zijn
- ➔ Indien opvang goedkoper zou zijn
- ➔ Indien de opvang beter bereikbaar zou zijn

- ➔ Indien we meer positieve verhalen zouden horen over formele opvang
- ➔ Indien het opvangpersoneel meer vertrouwd zou zijn met onze opvoedingsgewoonten
- ➔ Als ik (en/of mijn partner) niet meer thuis zouden zijn (wegens het vinden van werk, arbeidsgeschikt te zijn verklaard, ...)
- ➔ Indien opvang soepeler zou zijn (openingsuren, dagen waarop men opvang wilt, ...)
- ➔ Indien mijn kindje minder aandacht en zorg zou vragen
- ➔ Indien opvang meer zou kunnen inspelen op de zorgen en behoeften van mijn kindje
- ➔ Ik zou nooit voor formele opvang kiezen
- ➔ Andere redenen: ...

Enkel indien antwoord 'ja' op vraag 2:

Vragen over behoeftes van schoolgaande kinderen

37. Gaat het kindje voltijds (alleen maar volle dagen) of niet-voltijds (buiten woensdag ook halve dagen of slechts een paar dagen in de week) naar de kleuterschool?

- Voltijds
- Niet-voltijds

38. **Indien 'voltijds op vraag 37:** Gaat dit kindje noodgedwongen voltijds naar de kleuterschool omdat het geen gebruik kan maken van opvang?

- Ja
- Nee, het was een bewuste keuze. (bij 'nee', ga naar vraag 45)

39. **Indien 'Ja' op vraag 38:** Zou je gebruik willen maken van **formele** opvang **tijdens de schooluren** indien mogelijk?

Met **formele** opvang bedoelen we de georganiseerde opvang vergund door het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin). Het kan gaan om:

- **gezinsopvang** (onthaalouder)
- **groepsopvang** (kinderdagverblijven of crèches)

- Ja
- Nee

40. **Indien 'Ja' op vraag 39:** Hoeveel uren per week zou je gebruik willen maken van formele opvang tijdens de schooluren? Geef voor elke dag aan hoeveel uren je formele opvang zou willen. Indien je geen uren nodig hebt vul je 0 in.

	Aantal uur opvang nodig
1. Maandag	... uur
2. Dinsdag	... uur
3. Woensdag	... uur
4. Donderdag	... uur
5. Vrijdag	... uur

41. **Indien 'niet-voltijds' op vraag 37:** Gaat het kindje tijdens de schooluren naar de **formele** kinderopvang?

Met **formele** opvang bedoelen we de georganiseerde opvang vergund door het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin).

Het kan gaan om:

- **gezinsopvang** (onthaalouder)
- **groepsopvang** (kinderdagverblijven of crèches)

- Ja
- Nee

42. **Indien 'Ja' op vraag 41:** Waarom verkies je **formele** opvang tijdens de schooluren?
Meerdere antwoordopties zijn mogelijk.

1. Omdat het kindje er (beter) kan rusten	
2. Omwille van de kwaliteit van de verzorging	
3. Omwille van de soepelheid i.v.m. de opvanguren	
4. Andere redenen:	

43. **Indien 'Nee' op vraag 41:** Zou je gebruik willen maken van **formele** opvang tijdens de schooluren indien mogelijk?

- ➔ Ja
 ➔ Nee

44. **Indien 'Ja' op vraag 43:** Hoeveel uren per week zou je gebruik willen maken van formele opvang tijdens de schooluren? Geef voor elke dag aan hoeveel uren je formele opvang zou willen. Indien je voor een dag geen uren nodig hebt vul je 0 in voor die dag.

	Aantal uur opvang nodig
1. Maandag	... uur
2. Dinsdag	... uur
3. Woensdag	... uur
4. Donderdag	... uur
5. Vrijdag	... uur

45. Zou dit kindje pas later naar de kleuterschool zijn gegaan moesten er betere en/of meer opvangmogelijkheden beschikbaar zijn geweest?

- ➔ Ja
 ➔ Nee

Rest van vragenlijst voor iedereen (zowel gebruikers als niet-gebruikers en schoolgaande kinderen):

Vragen over het gezin

46. **VERPLICHTE VRAAG.** Wie vulde deze vragenlijst in?

Indien deze vragenlijst door meerdere personen samen werd ingevuld kunnen er meerdere antwoorden geselecteerd worden.

1. Moeder van het kindje
2. Vader van het kindje
3. Plusmama/Pluspapa of stiefmama/stiefpapa van het kindje
4. Mee-ouder van het kindje
5. Iemand anders, omschrijf de relatie tot het kindje:.....

47. **VERPLICHTE VRAAG.** Hoe is het gezin waarin het kindje woont momenteel samengesteld. Selecteer de gepaste antwoordcategorie.

Als het kindje momenteel regelmatig in meer dan één gezin verblijft (bijvoorbeeld bij co-ouderschap na een scheiding), kies dan het antwoord dat op jouw gezin van toepassing is.

1. Samenwonende of gehuwde partners
2. Alleenstaande (single, gescheiden, weduwe/weduwnaar, partnerrelatie maar niet samenwonend)

48. **VERPLICHTE VRAAG.** Kan je voor opvang voor dit kindje (in de veronderstelling dat je dit zou willen) momenteel beroep doen op (één van) de grootouders?

1. Ja, dagelijks	
2. Ja, één dag of meerdere dagen per week	
3. Ja, af en toe maar niet wekelijks	
4. Nee, nooit	

49. **VERPLICHTE VRAAG.** Enkel indien antwoord op vraag 45 'ja, af en toe maar niet wekelijks' of 'nee, nooit' Waarom kan je slechts 'af en toe' of 'nooit' een beroep doen op grootouders? *Meerdere antwoordopties zijn mogelijk.*

1. Ze werken nog	
2. Ze zijn niet vrij (actief sociaal leven, zorgen voor andere personen, ...)	
3. Ze kunnen niet (meer) instaan voor opvang (zelf hulp nodig, drukte niet aan kunnen ...)	
4. Ze wonen te veraf	
5. Ze willen het niet	
6. Ze zijn overleden	
7. Andere redenen, omschrijf:	

50. **VERPLICHTE VRAAG.** Heeft het kindje specifieke zorg of begeleiding nodig?

➔ Ja

➔ Nee

51. **VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien 'Ja' op vraag 50:** Om welke redenen heeft het kindje specifieke zorg en begeleiding nodig? *Meerder antwoorden zijn mogelijk.*

➔ (Vermoedelijke) langdurige gezondheidsproblemen (meer dan 3 maanden)

➔ Prematuriteit

➔ (Vermoedelijke) problemen met de ontwikkeling van het gehoor

➔ (Vermoedelijke) problemen met de ontwikkeling van het zicht

➔ (Vermoedelijke) problemen met de mentale/verstandelijke ontwikkeling

➔ (Vermoedelijke) problemen met de motorische/fysieke ontwikkeling

➔ (Vermoedelijke) gedrags- of emotionele problemen

➔ (Vermoedelijke) eet- of voedingsproblemen

➔ (Vermoedelijk) autismespectrumstoornis

➔ Andere, omschrijf:

Vragen over de opleidings- en werksituatie van de ouder(s)

52. **VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien antwoord op vraag 47 'samenwonende of gehuwde partners' is:** 'Wat is je hoogst behaalde diploma of getuigschrift en dat van je partner?

Selecteer het gepaste antwoord in de juiste kolom voor jezelf en je partner

	1. Ik	2. Partner
1. Geen diploma of lager onderwijs		
2. Lager secundair onderwijs (eerste 3 jaar van het middelbaar of niet voltooid middelbaar)		
3. Hoger secundair onderwijs		
4. Hogeschool of universiteit		
5. Ander, omschrijf...		

53. **VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien antwoord op vraag 47 'samenwonende of gehuwde partners' is:** Wat is *momenteel* je werksituatie en deze van je partner?

Selecteer het gepaste antwoord in de juiste kolom voor jezelf en je partner.

	1. Ik	2. Partner
Werkend		
1. Voltijds werkend		
2. Deeltijds werkend		
Werk tijdelijk onderbroken omwille van:		
3. Zwangerschapsverlof (of borstvoedingsverlof)		
4. Ouderschapsverlof		
5. Ziekteverlof		
6. Loopbaanonderbreking / tijdskrediet		
7. Verlof zonder wedde		
Niet werkend		
8. Werkloos		
9. Op invaliditeit		
10. Huisvrouw/huisman, student, ...		
11. Andere, omschrijf...		

54a. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien 'Ik' 'werkend ('voltijds werkend' of 'deeltijds werkend') bij vraag 53: Welke werkuren heb jij tijdens een normale werkweek? *Selecteer in de tabel de antwoordcategorie die van toepassing is voor jou.*

	1. Ik
1. Enkel werkuren overdag in de week (maar niet in het weekend)	
2. Enkel werkuren overdag in de week (maar niet in het weekend), maar met onverwachte overuren	
3. Ploegenstelsel: vroeg en laat	
4. Ploegenstelsel: vroeg, laat en 's nachts	
5. Enkel nachtwerk	
6. Enkel weekendwerk	
7. Iedere week wisselende uren	
8. Andere werkuren, omschrijf:	

54b. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien 'Partner' 'werkend ('voltijds werkend' of 'deeltijds werkend') bij vraag 53: Welke werkuren heeft je partner tijdens een normale werkweek. *Selecteer in de tabel de antwoordcategorie die van toepassing is voor je partner*

	2. Partner
1. Enkel werkuren overdag in de week (maar niet in het weekend)	
2. Enkel werkuren overdag in de week (maar niet in het weekend) maar met onverwachte overuren	
3. Ploegenstelsel: vroeg en laat	
4. Ploegenstelsel: vroeg, laat en 's nachts	
5. Enkel nachtwerk	
6. Enkel weekendwerk	
7. Iedere week wisselende uren	
8. Andere werkuren, omschrijf:	

55a. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien 'IK' 'deeltijds werkend' bij vraag 53: Hoeveel procent werk jij momenteel? *Vul in met een getal groter dan 0 (niet-werkend) en kleiner dan 100 (voltijds).*

Wanneer je bijvoorbeeld halftijds werkt, vul je dus 50% in.

.... %

55b. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien 'Partner 'deeltijds werkend' bij vraag 53:

Hoeveel procent werkt je partner momenteel? *Vul in met een getal groter dan 0 (niet-werkend) en kleiner dan 100 (voltijds).*

Wanneer je partner bijvoorbeeld halftijds werkt, vul je dus 50% in.

.... %

56. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien antwoord op vraag 47 'alleenstaande' is: 'Wat is je hoogst behaalde diploma of getuigschrift?

Selecteer het gepaste antwoord in de juiste kolom voor jezelf

	Ik
1. Geen diploma of lager onderwijs	
2. Lager secundair onderwijs (eerste 3 jaar van het middelbaar of niet voltooid middelbaar)	
3. Hoger secundair onderwijs	
4. Hogeschool of universiteit	
5. Ander, omschrijf....	

57. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien antwoord op vraag 47 'alleenstaande' is: Wat is *momenteel* je werksituatie? Selecteer het gepaste antwoord in de juiste kolom voor jezelf.

	Ik
Werkend	
1. Voltijds werkend	
2. Deeltijds werkend	
Werk tijdelijk onderbroken omwille van:	
3. Zwangerschapsverlof (of borstvoedingsverlof)	
4. Ouderschapsverlof	
5. Ziekteverlof	
6. Loopbaanonderbreking / tijdskrediet	
7. Verlof zonder wedde	
Niet werkend	
8. Werkloos	
9. Op invaliditeit	
10. Huisvrouw/huisman, student, ...	
11. Andere, omschrijf....	

58. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien werkend ('voltijds werkend' of 'deeltijds werkend') bij vraag 57: Welke werkuren heb jij tijdens een normale werkweek? *Selecteer in de tabel de antwoordcategorie die voor jou van toepassing is.*

	Ik
1. Enkel werkuren overdag in de week (niet in het weekend)	
2. Enkel werkuren overdag in de week (niet in het weekend) maar met onverwachte overuren	
3. Ploegenstelsel: vroeg en laat	
4. Ploegenstelsel: vroeg, laat en 's nachts	
5. Enkel nachtwerk	
6. Enkel weekendwerk	
7. Iedere week wisselende uren	
8. Andere werkuren, omschrijf:	

59. VERPLICHTE VRAAG. Enkel indien 'deeltijds werkend' bij vraag 57: Hoeveel procent werk jij momenteel? *Vul in met een getal groter dan 0 (niet-werkend) en kleiner dan 100 (voltijds).*

Wanneer je bijvoorbeeld halftijds werkt, vul je dus 50% in.

.... %

60. VERPLICHTE VRAAG. Kan je aanduiden in welke categorie je netto besteedbaar inkomen van het **gezin** zich **gemiddeld** situeert? Onder netto-gezinsinkomen verstaan we het geheel van inkomens waar je maandelijks gebruik van kunt maken. Het kan gaan om lonen en/of andere beroepsinkomsten, evenals andere inkomsten zoals kinderbijslag, alimentatie en uitkeringen voor werkloosheid, ziekte, invaliditeit, pensioen, ...

Indien je dit niet weet of niet wenst te antwoorden, kan je de optie 'Geen antwoord' selecteren.

1. Minder dan 999 EUR per maand
2. Tussen 1000 en 1999 EUR per maand
3. Tussen 2000 en 2999 EUR per maand
4. Tussen 3000 en 3999 EUR per maand
5. Tussen 4000 en 4999 EUR per maand
6. Tussen 5000 en 5999 EUR per maand
7. Tussen 6000 en 6999 EUR per maand
8. Meer dan 6999 EUR per maand
9. Geen antwoord

Heb je nog andere opmerkingen over jouw ervaring met de kinderopvang in Vlaanderen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bedankt voor je deelname aan deze vragenlijst en het onderzoek.

Uw antwoorden zijn belangrijk voor ons.

Ben je op zoek naar formele kinderopvang? Dan kan je de “Kinderopvangzoeker” van Opgroeien raadplegen via [Kinderopvangzoeker | Opgroeien](#). Je kan ook altijd terecht bij het Lokaal Loket Kinderopvang in je gemeente voor meer informatie.

De resultaten van de studie zullen in het najaar van 2025 beschikbaar zijn op de website van het agentschap Opgroeien of op de website van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (<https://www.steunpuntwvg.be/>).

13 Begeleidende e-mail bij de uitnodiging tot het invullen van de vragenlijst

Onderwerp: Uitnodigingsmail – Onderzoek naar jouw ervaringen met en behoeften aan kinderopvang

Beste ouder,

Je bent één van de 21.500 ouders die **willekeurig** is gekozen om mee te doen aan een onderzoek over kinderopvang in opdracht van het agentschap Opgroeien (het vroegere Kind en Gezin). De keuze van ouders is gebeurd op basis van de gegevens die het agentschap Opgroeien verzamelt.

Met deze bevraging willen we weten welke kinderopvang ouders gebruiken en waar ze behoefte aan hebben. **Jouw deelname is belangrijk, ook als je geen gebruik maakt van kinderopvang.** Zo help je ons de kinderopvang beter af te stemmen op wat ouders nodig hebben.

Het agentschap Opgroeien heeft het HIVA-KU Leuven (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving) gevraagd om dit onderzoek uit te voeren. Dit gebeurt binnen het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De bevraging gebeurt via een **online enquête** en duurt ongeveer **15 minuten**. Je kan de online enquête invullen tot **13 april 2025**.

We behandelen jouw antwoorden **vertrouwelijk**. Alle antwoorden die je geeft, gaan rechtstreeks naar het HIVA-KU Leuven. Het HIVA zal de verwijzing naar je identiteit uit de data verwijderen. Zo blijft alles anoniem en vertrouwelijk. We verwerken je gegevens in overeenstemming met de privacywetgeving (GDPR). Meer informatie hierover vind je hier: [link naar de informatiebrief met uitleg over AVG].

Deelname aan deze enquête is **helemaal vrijwillig**. Je mag op elk moment stoppen door het venster van je browser te sluiten. Het is ook toegestaan om bepaalde vragen over te slaan als je die liever niet beantwoordt. Niet deelnemen heeft geen gevolgen. Het agentschap Opgroeien zal ook niet weten wie er al dan niet heeft meegedaan aan het onderzoek.

Heb je vragen over het onderzoek of waarom je deze uitnodiging hebt ontvangen? Dan kan je contact opnemen met de onderzoekers via kinderopvang-HIVA@kuleuven.be.

Indien je klachten hebt of zorgen over de ethische kant van het onderzoek, kan je terecht bij het Ethisch Comité van de KU Leuven via smec@kuleuven.be.

Klik hier om de online **enquête** te beginnen: [link naar de bevraging]

(Kun je de link niet openen? Kopieer en plak dan de link in de adresbalk van je browser.)

Door mee te doen aan dit onderzoek help je de Vlaamse overheid de kinderopvang beter te begrijpen en zicht te krijgen op jouw behoeften. We danken je alvast dat je overweegt om deel te nemen!

Vriendelijke groeten,

Peter De Cuyper
Onderzoeksleder HIVA-KU Leuven

Marije Reidsma
Wetenschappelijk medewerker HIVA – KU Leuven

